הארץ

1.50 ש"ח יום ו' כ"ב בסיון תשמ"ז, 19 ביוני 1987 VOL. 68/20718 JUNE 19 1987

עוול שיש לתקנו

במהלך מלחמת השחרור פינה צה"ל את תושבי איקרית וכפר בירעם כי ספריהם. תוך מתן הבטחה מפורשת להשיבם למקומם מייד עם תום הקרבות. הבטחה זו לא קוימה עד היום והבג"ץ נוף כמעט בממשלה על כך.

יש לזכור כי המדובר הוא במרונים שקיימו תמיד יחסי ידידות עם מדינת ישראל ושהביעו את רצונם לשרת בצה"ל ולחנך ילדיהם בשפה העברית.

אנב, למען אחיהם הלבנונים של מרונים אלה היתה ממשלתנו מוכנה להסתבך בקרבות על ביזות. כרוזים הוא שמה שבמתן לאחרים מאנשי "זרות", אינו מובן ואף נשלל על ידי אנשים מ"יוני העבודה". גם לאלה נבקש להזכיר כי ההודה הישראלית כבר בשלה ובשרת דיה כדי שתוכל להודות בטעות ולתקן את העוול.

שינוי מפלגת המרכז

שמיר: צפוי חידוש יחסים גם עם ניגריה ועם קניה

עשוי להאריך ביקורו באפריקה כדי לבקר במדינה נוספת • חיילים שאומנו על ידי ישראלים קיבלו פני שמיר בליבריה

מאת עקיבא אלדר הנלווה לראש הממשלה במסעו במערב אפריקה

מונרוביה (מיוחד ל"הארץ"). ראש הממשלה יצחק שמיר עשוי לבקר במהלך סיורו באפריקה במדינה נוספת שלא תוכננה תחילה, לציון חידוש היחסים עימה. הכאומצים להסדיר זאת החלו עוד לפני צאתו של שמיר לאפריקה והם נמשכים גם במהלך הביקור. בפמליית שמיר מזכירים את ניגריה המשותפת וגאבון ומאשרים את האפשרות

(סוף בעמוד 7)

נציג סיני בכיר: ניתן לכונן יחסים עם ישראל במסגרת הכנות לוועידה

הדיפלומט הבכיר ואנג לין ג'ין, "מספר 2" בשגרירות הסינית בפאריס, הכריז בדיון של ועדת האינטרנציונל הסוציאליסטי: "אנו מקיימים קשרים כלכליים, מסחריים ותעשייתיים עם ישראל זה תקופה ארוכה, ופקינג מרוצה מכך מאוד • "ברצוננו למלא תפקיד פעיל בוועידה בינלאומית"

מאת יואב טוקר, סופר "הארץ" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). דיפלומט סיני בכיר הצהיר אתמול בפאריס, כי "ניתן יהיה להסדיר" את כינון היחסים הדיפלומטיים בין סין לישראל במסגרת ההכנות לוועידת־שלום מזרח־תיכונית".

הדיפלומט ציין, כי "זה תקופה ארוכה" מקיימת סין קשרים כלכליים, מסחריים ותעשייתיים עם ישראל וכי פקינג "מרוצה עד מאוד" מכך.

הדיפלומט הסיני, ואנג לין ג'ין, שהוא הנציג השני בדרגת בכירותו בשגרירות סין העממית בפאריס, השמיע את הדברים במהלך דיון של ועדת האינטרנציונל הסוציאליסטי לענייני המזרח־התיכון. הנציג הסיני השתתף אתמול בדיון הוועדה בעקבות הזמנה ששיגר האינטרנציונל לשלטונות פקינג.

ואנג לין ג'ין הבהיר בדבריו, כי סין תומכת בכינוסה של ועידת שלום בינלאומית לענייני המזרח התיכון וכי ברצונה של פקינג "למלא תפקיד פעיל" בדיוניה של ועידה כזאת.

משנשאל על־ידי הנציג הצרפתי בדיון אם אין הוא רואה קושי בכינוסה של ועידה בהיעדר יחסים דיפלומטיים בין ישראל לסין השיב: "את בעיית היחסים הדיפלומטיים ניתן לפתור במסגרת ההכנות לוועידה".

משלחת סובייטית לישראל קיבלה אשרות מההולנדים

הביקור צפוי "בזמן הקרוב ביותר" • ירושלים לא התנתה מתן האשרות בביקור גומלין ישראלי, אך ראש הממשלה יצחק שמיר אמר אתמול בליבריה: אני נחוש בדעתי שיש לעמוד על עקרון ההדדיות וכי משלחת ישראלית תבקר במוסקווה • ולדימיר סוליאנוב, נציג משרד ההגנה הסובייטי בסלון האווירי בפאריס: קיבלנו הוראה לטפח קשרים עם המערב ובמפורש גם עם ישראל • "השיתוף יוכל להתבצע באמצעות מדינה שלישית"

מאת גדעון אלון, סופר "הארץ"

שגרירות הולנד במוסקווה הנפיקה אתמול אשרות כניסה לישראל למשלחת קונסולרית סובייטית. בהתייעצויות רמות דרג בהן נטלו חלק אישים במשרד ראש הממשלה ובמשרד החוץ, הוחלט שלא להתנות את מתן האשרות למשלחת הסובייטית במתן הבטחה של שלטונות הקרמלין, כי יעניקו גם אשרות למשלחת קונסולרית ישראלית, שתבקש לבקר במוסקווה.

גורמים מדיניים העריכו אמש כי הביקור יהיה "בזמן הקרוב ביותר". נודע כי ישראל מבקשת לשמור על "פרופיל נמוך" בעניין הביקור הסובייטי. עם זאת הכחישו גורמים מדיניים, כי ההחלטה על מתן אשרות למשלחת הסובייטית נשמרה בסוד במשך יומיים — מאז הודיע דובר משרד החוץ הסובייטי במוסקווה על הגשת הבקשות לשגרירות הולנד במוסקווה, המייצגת את האינטרסים של ישראל בבריה"מ. לדברי אותם גורמים רק אתמול

(סוף בעמוד 7)

אגד ממשיך בעיצומים למרות שני צווי־מניעה שהוציא בית המשפט

ראשי הקואופרטיב החליטו להחריף השביתה ולקיימה מאמש ב־6 עד הבוקר ב־7, ובעקבות זאת התפטרו כל חברי ההנהלה נוכח צו המניעה נגד הקואופרטיב שהוצא בצהריים • עקב המשך השיבושים הוציא נשיא בית המשפט המחוזי בירושלים ב־8 בערב בביתו צו נוסף

אמש בתחנה המרכזית בתל־אביב: המעת פרטיות לראשון־לציון — ארבעה שקל לנוסע. (צילום: אלכס ליבק, "חדשות")

מאת יעקב נבו, סופרת "הארץ" וסוכנות עתים

נשיא בית המשפט המחוזי בירושלים, השופט יהודה וייס, הוציא אמש סמוך לשעה 8 צו מניעה נוסף נגד אגד. הצו מורה לחברת אגד להימנע מכל מעשה או מחדל, שיביא להפסקת השירותים שאגד מעניק לציבור. למרות שני הצווים נמשכה השבתת השירותים של אגד ואמש נמסר כי היא תסתיים רק הבוקר בשבע.

בצהריים הוציא שופט בית המשפט המחוזי בירושלים צו מניעה שחייב את אגד להפעיל את שירותיו. בעקבות הצו התפטרו יותר כל חברי הנהלת אגד סמוך לשעה שש בערב ובאותה עת החלו העיצומים במתוכנן. בתגובה האליטה המועצה הישראלית לצרכנות, לאחר בחינה משפטית, לבקש מהשופט יהודה וייס צו מניעה זמני נוסף, שיבהיר את צו המניעה הראשון. השופט יהודה וייס, בביתו, נעתר לבקשה.

משפטני המועצה הישראלית לצרכנות הדגישו כי באגודה שיתופית, להבדיל מחברה, כל אחד

(סוף בעמוד 7)

הנהלת רשות השידור עשויה להשבית הטלוויזיה היום לזמן בלתי־מוגבל

אמש ב־8.50 הודיעו הטכנאים על הפסקת השידורים מ־9 למשך שעה — אך ב־10 הודיע מנהל הטלוויזיה חיים יבין כי השידורים לא יחודשו • פורת: העובדים השתלטו למעשה על השידורים בניגוד לפסיקת שמגר • המו"מ שמנהלים הטכנאים על תוספת 6% התפוצץ

מאת לילי גלילי

הנהלת רשות השידור תחליט הבוקר, ככל הנראה, על השבתת מגן של הטלוויזיה לתקופה בלתי מוגבלת ,יתכן אשר יובטחו שיקבים תקינים ברדיו ובטלוויזיה כאחד. ההכרעה הסופית תיפול בישיבה שמקיים הבוקר הוועד המנהל של רשות השידור.

בישיבה תידון גם תוכנית חירום הכוללת הצעות וחלופות להמשך שידורים גם בזמן השבתת הטלוויזיה. כבר אמש הסתמנה מגמה, לנקוט צעד קיצוני של השבתה מחולטת, לאחר שטכנאי הטלוויזיה השביתו שוב את המסך בין 9—10 בערב.

בעקבות צעד זה הודה מנכ"ל הרשות אורי פורת, שלא לחדש את השידורים בטלוויזיה כלל, "כדי למנוע התעללות בצופים". לדבריו, העובדים השתלטו למעשה על השידור. בניגוד לפסיקה מפורשת של נשיא בית המשפט העליון מאיר שמגר, שקבע בעבר כי אין לעובדים כל סמכות להשבית את השידורים.

גיבוי הוועד המנהל

חברי הוועד המנהל נתנו גיבוי מוחלט לצעד זה וגם היום צפוי יו"ד הרשות מיכה ינון וחברים אחרים, לתמוך בהצעת המנכ"ל להשבתת מגן. אתמול, במשך היום, התפוצץ המו"מ שמנהלים הטכנאים וההנהלה, על תוספת שכר של 6%.

הטכנאים דחו את דרישת המנכ"ל, להפעיל את ניידות השידור המושבתות על ידם זה 9 חודשים, במשך התקופה שתידרש לבירור העניין בבוררות מוסכמת. ב־8.50 בערב, נכנסו הטכנאים לאולפן והודיעו על השבתת השידור למשך

(סוף בעמוד 7)

אין תזוזה ממשית בדיונים בין האוצר להסתדרות; חשש שהמו"מ יימשך עד ספטמבר

ההסתדרות מכנסת ביום א' מזכירי האיגודים לקבוע תכנית לעיצומים

העיצומים יחלו בהדרגה לאחר הכרזה על סכסוכי עבודה • האוצר לא זז מעמדתו: אין להעלות השכר מעבר לתוספת היוקר • ההסתדרות: בתיקון השכר התחילי ותיקון מתון בדרגות הבינוניות — בנוסף לקיצור מדורג של שבוע העבודה — אפשר יהיה לראות ראשיתו של הסדר

מאת יהודית וינקלר, סופרת "הארץ"

ההסתדרות מגבירה את הלחץ על האוצר להגמיש את עמדתו במשא ומתן על הסכם במיגזר הציבורי ומכנסת ביום א' הקרוב את מזכירי האיגודים המקצועיים לקבוע תכנית לעיצומים מדורגים, לאחר שיוכרזו סכסוכי עבודה. אתמול לא חלה תזוזה ממשית בדיונים בין הצדדים, אך גורמים בהסתדרות התרשמו שעמדת האוצר אינה בבחינת סוף פסוק.

הסתדרות עובדי המדינה לא השתתפה בדיונים, בעקבות ההחלטה שנתקבלה במוסדותיה לתבוע משא ומתן נפרד. בתשובה לשאלות של הלל רוזאי, הממונה על השכר באוצר, מה משמעות הפרישה של עובדי המדינה מהדיונים, הודיע חיים הברפלד, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, כי בשלב זה המשא ומתן מתנהל על ידי הצוות ההסתדרותי הוא הפורום המוסמך והיציג.

במשרד האוצר נתקבל מברק מעובדי המדינה בו תביעה לנהל איתם דיונים נפרדים, אך ככל הנראה לפחות בשלב זה האוצר ידחה את התביעה על רקע הודעת הברפלד.

האוצר לא זז גם אתמול מעמדתו שאין להעלות את השכר מעבר לתוספת היוקר, ואילו נציגי האיגודים מיקדו את דבריהם על הצורך לתקן את השכר התחילי בבלי לערער את מערכת השכר בשירות הציבורי, ובלי שיהיו לכך השלכות שליליות על המשק. הם תובעים

(סוף בעמוד 7)

פרשנות משפטית / חיים ברנזון

ההסתדרות היא אחת

חתימת ראשי ההסתדרות מחייבת את כל חברי האיגודים המקצועיים

להודעת הסתדרות עובדי המדינה על פרישתה מהמו"מ הקיבוצי על השכר בשירות הציבורי אין משמעות משפטית לאור המבנה החוקי המיוחד של ההסתדרות הכללית והתפיסה הארגונית המיוחדת של האיגוד המקצועי במסגרת ההסתדרות.

ההסתדרות הכללית איננה פדרציה של איגודים מקצועיים עצ־

(סוף בעמוד 7)

הקבלן רובינשטיין, בנו יואב, ריגר ופילץ מואשמים כי רימו את הבורסה

כתב אישום שהוגש נגדם קובע: הנאשמים ניסו להשתלט על חברת הבניה המשפחתית וכבר רכשו למעלה מ־90% ממניות שהציעו לציבור • השר־לשעבר רובינשטיין בין עדי התביעה נגד אביו

מאת צבי הראל, סופר "הארץ" בבית המשפט

הקבלן אברהם רובינשטיין (71), בנו יואב, חברת הבניה רובינשטיין, אנשי העסקים אברהם פילץ ויוסי ריגר, חברת בת של בל"ל ונאשמים נוספים, מואשמים כי סייעו לרמות את הבורסה במטרה שאברהם רובינשטיין ובנו יואב ישתלטו על חברת הבניה. כתב אישום בפרשה זו הוגש אתמול לבית המשפט המחוזי בתל־אביב נגד עשרה נאשמים.

בכתב האישום נטען, כי בסוף שנת 1984 פירסמה הרשות לניירות תשקיף שלפיו יוצאה חברת הבניה

(סוף בעמוד 7)

ערך את העמוד: בועז שפירא

לנדקו בקשיים; חייבת לבנקים 20 מיליון ד'

הנושה העיקרי, בל"ל, מנהל מגעים עם משפחתו של אהרון רובינשטיין בניסיון לזרז החזר החוב

מאת אריה לביא סופר "הארץ" לענייני כלכלה

חברת ההשקעות לנדקו נתונה בקשיי נזילות. החברה שנמצאת בשליטת משפחתו של איש העסקים אהרון רובינשטיין היתה עתירת נכסים אך היא חייבת לבנקים, בעיקר בנק לאומי כ־20 מיליון דולר.

(סוף בעמוד 7)

שוק ההון

עליות קלות

מאת אריה לביא

שבוע המסחר בבורסה הסתיים אתמול, תוך תיקון מגמה קל. כלפי מעלה, לאחר הוצעים וירידות השערים שאיפיינו את המסחר בתחילת השבוע. המחזור היה נמוך מהרגיל והסתכם בכ־13.6 מיליון שקל בבורסה החופשית.

מדד המניות הכללי, ללא בנקים עלה אתמול ב־1.72 אחוז אך בסיכום שבועי נרשמו ירידות במרבית ענפי המניות. המדד הכללי ירד במהלך השבוע ב־1.06 אחוז. המדד של המניות ללא הבנקים שבהמדד ירד ב־3.12 אחוז.

סוף שבוע עם הארץ

עמ' ב'1:

ואת צ'יצ'ולינה לא נשאל? יואל מרקוס

הלביא במשל א. שוייצר

פרי בוסר או עבודת כפייה דן מרגלית

להחזיר את העקורים נחמיה שטרסלר

עמ' ב' 2

מקורות מדיניים עם שמיר באפריקה עקיבא אלדר

מסדרונות מפלגתיים: מוטה גור, פוליטיקאי אמיץ אילן שחורי

לשכוח ולא לזכור לילי גלילי

עמ' ב' 3

כובש בעל כורחו מאת אייל ארליך

עולים בחיבה דוגן פריסטר

מיליונר יחפן צבי הראל

עוד יגיע לכנסת מרדכי ארציאלי

עמ' ב' 4

"יש עדיין מדינה בלבנון" שפיגל

ווייטנאם: רפורמה או כישלון ניוזוויק

קרע בין מתנגדי האפרטהייד לה־מונד

עמ' ב' 5

שדיקה באפילה גדעון סאמט

כספת נחמיה שטרסלר, יהודה שרוני, אריה לביא

עמ' ב' 7–6:

תרבות וספרות

עמ' ב' 8:

הטלוויזיה של השבוע הדה בושס

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: מעונן חלקית עם טמפרטורות רגילות לעונה בשבת נאה.

ירושלים: 26–16
תל־אביב: 26–20
חיפה: 28–21
באר־שבע: 33–16
הגולן: 28–15, צפת 27–16,
טבריה 28–19, נתב"ג 28–19, אילת 38–23

אתה צריך מזגן? אל תתרוצץ קרא ליועץ! אלקטרה

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.6020	−0.0034
נוסעים	1.9041	−0.0040
שחור	1.6000	−

שער הסל

יציג	1.6783	−0.0011

בגליון זה 32 עמודים בצירוף 40 עמודי מוסף העיתון מופיע ב־3 חלקים

הכוונה הארצה הארץ חדשות
מתפרסם היום בעמודים
חלק א' 8–11
חלק ג' 1–12

לצאת נשכר לחו"ל

בדקתי השוויתי החלטתי

רציתי לשכור רכב בחו"ל. הציעו לי להשוות מחירים. רק בבאדג'ט ראיתי בגדול את השורה התחתונה והסופית (בלי האותיות הקטנות שמשנות את התמונה).

● רק באדג'ט מאפשרת לי מחיר זול גם כשאני משלם רק 20% בארץ!.

● רק באדג'ט מחשבת עבורי את המע"מ של ארץ ההשכרה עפ"י מחיר זול זה ולא לפי תעריף אחר.

● רק בבאדג'ט אני לא חייב לשכור מינימום 14 יום בכדי ליהנות מתעריף זול זה. התעריף תקף לכל השכרה החל מ־7 ימים!.

● נוכחתי שבבאדג'ט גם התעריף זול יותר וגם יש לי אפשרות לשלם רק 20%! (מובן שגם בתשלום מראש התעריף תקף).

אז החלטתי – באדג'ט, הטבלת ההשוואה אומרת הכל.

כדאי!

תשלום רק 20% בארץ!

Budget rent a car

הטבלה משווה מחירי השכרת רכב לשבוע ימים בהתבסס על תשלום חלקי בארץ של 20% בלבד!

מדינה	מטבע	באדג'ט	חברה א'	חברה ב'
גרמניה	מרק גרמני	219	294	294
צרפת	פרנק צרפתי	875	1,148	1,260
איטליה	לירות איטלקיות	210,000	301,700	280,000
אוסטריה	שילינג אוסטרי	1,600	2,240	2,240
אנגליה	ליש"ט	80	112	105

*המחירים לרכב סוג A, לשבוע, ללא הגבלת ק"מ, לא כולל מיסים וביטוח.

לפרטים נוספים פנה אל סוכן הנסיעות שלך או לבאדג'ט - מרכז ההזמנות, דרך פתח תקוה 74, תל אביב, טל' 03-335171

השכרת רכב באדג'ט Budget rent a car

דגש

هكذا من الأصل

ראיתי שמעתי

בריל קולק פייטלבים

עו"ד שמואל ברזל לא נבחר מחדש כדירקטור ב"ירדן"

חברת ההשקעות "ירדן" היא החברה הראשונה שהסיקה מסקנות לגבי עו"ד שמואל ברזל, לאחר שנודע על כתב האישום נגד בגין גניבת 13 מיליון דולר מבנק צפון אמריקה. האספה הכללית של בעלי המניות של החברה החליטה לא לבחור בו מחדש כדירקטור בחברה ולבחור במקומו את עו"ד משה שילוני מירושלים. בראש חברת "ירדן" עומד איש העסקים דוד סופר, המבוקש כעת על ידי השלטונות האמריקאיים בחשד של ביצוע עיסקות בבורסה האמריקאית תוך שימוש במידע פנים. מאז נעלם סופר מישראל והוא שוהה, בכל הנראה, באירופה. אגב, סופר נבחר מחדש למועצת המנהלים של חברת "ירדן".
אריה לביא

רייגן לשמיר: דבריך עודדו אותנו

נשיא ארה"ב, רונלד רייגן, שיגר לראש הממשלה, יצחק שמיר, שדר של תודה על תנחומיו לעם האמריקאי בעקבות אסון המשחתת "סטארק" במפרץ הפרסי. "טרגדיה זו העציבה את האמריקאים" — כתב רייגן — "והדברים תרמו רבות להקלת הצער ומעודדים אותנו לדבוק במטרה בהשתדלות מתמשכת בידיעה שמאמצינו זוכים להכרה ולהערכה מצדם של כל מוקירי השלום והחופש".
ג. ארם

הפרס הירוק לטדי קולק

ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, הוא זוכה הפרס השנתי לאיכות הסביבה שהוענק אתמול בטקס ממלכתי בתיאטרון ירושלים. ועדת הפרס, בראשותו של מנהל הרשות לשמירת איכות הסביבה, הד"ר אורי מרינוב, מציינת בנימוקי החלטתה כי ירושלים, בראשותו של טדי קולק, היתה לעיר ידועה: תושביה נהנים משפע של פארקים, אתרי נופש, גנים, יערות ותצפיות, שטופחו באהבה אין קץ. קולק שקד על טיפוח אופיה ויופיה של ירושלים תוך שמירה על אינטימיות ההיסטורית, בהבינו את צרכיה כעיר מודרנית, והשכיל להבטיח את האיזון והתיאום בין השניים.
אלי אלעד

הרבנית כבשה את צפת

צפת קיבלה אתמול בהתלהבות רבה את הרבנית פייגה פייטלבים. הרבנית, אלמנתו של הרבי מסאטמר, הנחשבת לאחת הנשים העשירות בעולם, הגיעה לארץ לביקור בן שבוע ימים, במהלכו היא מסיירת במוסדות המזוהים עימה ומעניקה כספים לצדקות החינוכי ולרבנים. הרבנית הגיעה לצפת מלווה בחסידיה הרבים, ביקרה בתלמודי תורה של סאטמר וחילקה צ'קים בסכומים של מ־100 עד 200 דולר לנזקקים. מספרים כי הרבנית הביאה אתה 5,000 מטבעות זהב אותן חילקה לתלמידות ברחבי הארץ.
מנחם הורוביץ

שגריר שוודיה בישראל מונה לתפקיד בכיר בארצו

בשטוקהולם פורסם אתמול כי שגריר שוודיה בישראל, מתן הורדמאן, מונה למפקח הכללי על רשות השידור השוודית. קודמו בתפקיד, קרל אלגארנון, מת בנסיבות מסתוריות בתחנת הרכבת המרכזית של שטוקהולם, ויש סברה כי התאבד כאשר הסתבך בפרשת הברחות נשק שוודי לאיראן, פרשה שיש לה גם קשר לרצח אולוף פלמה.
אליהו הבר
קופנהאגן

נציג הדוכס יעניק מדליות

קומנדר דיוויד ניוהיגג, נציגו של הדוכס מאדינבורו, עומד להגיע ארצה הקיץ ולהעניק ל־60 תלמידים מכל רחבי הארץ מדליות השתתפות בתכנית החינוכית "אות הנוער". תכנית זו הינה תכנית בריטית הפועלת במדינות רבות בעולם ומציבה משימות בפני בני נוער בתחומי הקהילה, התרבות, הספורט ועוד.
באחרונה קיבלו בני הנוער הללו מכתבי הערכה מטעם ראש עיריית תל אביב, שהוא העומד בראש התכנית. האיש הפועל מאחורי הקלעים, ולמעשה הוא אביה הרוחני של התכנית, הוא יהודה אראל, איש עיריית תל אביב.
חיים הנדוורקר

תיקון

בקטע "החיילים האלמונים ייפגשו לאור היום" שפורסם אתמול במדור זה, צריך להיות: "החוליה" של אנשי הפלמ"ח הביאה ארצה למעלה מ־5,000 מעפילים. בתחילה מנתה החוליה חמישה אנשים, וכל חברי החוליה, במשך שלוש שנות פעילותה, מנתה ארבעים איש.

בעריכת עירית רוזנבלום

המצב היה בלתי־ברור — הנוסעים לא ידעו אם שביתת אגד נמשכת

בירושלים חוששים לקחת טרמפ; נהגים מעזה מסיעים בבאר־שבע

כלי רכב פרטיים תלו שלט: נסיעה בתשלום ונעו ברחובות הערים • אחד הנהגים הסביר: "אני מסדר גם את אגד, וגם את נהגי המוניות שמפקיעים מחירים"

מאת לילי גלילי, חיים הנדוורקר ואיתן רבין סופרי "הארץ"

ירושלים לא סיפקה אתמול ממצאים חד משמעיים לסוציולוג, העורך מחקר על התנהגות עם ישראל בשעת משבר בתחבורה. ברחובה הראשי של הבירה אפשר היה למצוא הכל: גילויי התנדבות, אדישות של בעלי רכב לגורל הממתינים לשווא בתחנות אוטובוסים, ואפילו שוטר בניידת, שמסביר כי הוא עובר בשטחים, ושם אסור לו להסיע נוסעים ערבים. מתוך הרגל, הוא לא לוקח "טרמפיסטים" גם כאן.

לעומתו, יוסי פניני, תושב הרובע היהודי, עשה סיבוב מיוחד בעיר, על מנת לאתר דיירים המתקשים להגיע לרובע. כסף לא יעלה בדעתו לקחת. נהג מיניבוס, המסיע בדרך כלל תיירים, מגלה גישה אחרת: רכבו עבר הסבה מקצועית ותמורת 2 שקלים הוא אוסף נוסעים בדרך. בצורה זו, הוא מסביר, "אני מסדר את כולם. את אגד, שהם לא בני אדם, ואת נהגי המוניות שמפקיעים מחירים".

זוג צעירים ברכב פרטי, קרא בעיתון שמותר לדרוש תשלום בעד הסעה, ומנצל את המצב. רבים בבירה נוהגים כמוהם. אלא שכאן, מתגלה תופעה חדשה. הנכונות של בעלי רכב פרטי לאסוף נוסעים נתקלת בסרוב. משפחה עם ילד, שצריכה להגיע ממרכז העיר לשכונה מרוחקת, מסבירה: "אחרי כל מה שקורה, לא נעלה על טרמפ פרטי. פתאום, יותר טוב כבר ללכת ברגל. אבל להגיע חי ובריא".

בתחנה שוממת ממתין זה שעה תייר מהונג־קונג. איש לא אמר לו שיש שביתה, ולא הזהיר אותו להצטייד בכסף מספיק למונית. והוא נותר חסר ישע. כשעתיים לאחר השבתת האוטובוסים, מתרוקנים כבר רחובות ירושלים.

תחנה לא במרקחה

התחנה המרכזית בתל אביב לא היתה אמש כמרקחה. חלק גדול מהקווים לא פעל, אבל איש בעצם לא ידע לתת תמונה מלאה. לא הסדרן ב"דיזנגוף תל אביב", שאמר, כי אינו יודע מה קורה וכי הוא כאן רק בשביל הצבא.

גם הכרטיסן במסוף המרכזי המשיך למכור כרטיסים אבל לא ידע מי שובת ומי לא. אני מחכה לחדשות ברדיו, אבל גם שם יש שביתה.

הנפגעים הראשונים היו נוסעי הקווים בפריפריה סביב תל אביב. חולון, בת ים, ראשון לציון ורחובות היו בין הערים של שובתי אגד. גם קווים עירוניים של אגד בתוך העיר לא נראו ברחובות. "דן" שלט אמש בכבישים. הקווים לירושלים, חיפה, באר שבע פעלו.

זה היה הלילה של כל מיני האמרגנים שהדביקו על שמשותיהם שלט כתוב בעט או בעיפרון "נסיעה בתשלום". כך יוסי ועקנין במיניבוס פורד ישן מלא בערב רב של כרוזים ושמיכות. "בת ים, בת ים", הוא צעק, גבה שלושה ארבעה ש"ח ויצא לדרך. והוא לא היה היחיד. אחד עם מיניבוס של "איכילוב" עשה "נגלה".

כמה צעירות זכו לקבל טרמפ מעוברים ושבים. לכל ממתין יש כאן כמה רגעים של לחץ אבל בסוף מסתדרים. במיוחד עושים עסקים טובים נהגי המוניות. התחנה המרכזית היתה מוצפת בהם. היום במעט ואין מתמקחים על המחיר גם אם הוא גבוה בשקל או שניים מהמקובל. אחד מהם אומר לנו: זה לא בסדר מה שאגד עושה, אבל מצידי כל יום שביתה כזאת.

התחנה המרכזית, סמוך לשעה עשר בלילה שקטה למדי. אין מהומה. זר לא יבחין כי מתחוללת כאן שביתה. אבל הפופולאריות של הקואופרטיב הגדול במדינה לא היתה כאן אתמול במיטבה.

בודדים נוסעים במוניות

התחבורה הציבורית בערים באר שבע ואשדוד הופסקה אתמול בשבע בערב. סניף אגד בבאר שבע הודה על הפסקת התחבורה של הקו המהיר באר שבע־תל־אביב מספר 370 וכן של הקווים ליישובים מיתר, חצרים, נתיבות, רביבים, אופקים, להב ופארן שבערבה. הקו היחיד שעבר היה מאסף 371, העובר ביישובי הדרום דרך קרית גת עד תל־אביב. גם בעיר אשדוד הופסקה התחבורה הפנימית.

מאות הנוסעים שהתרכזו בתחנה המרכזית בבאר שבע ובאשדוד נאלצו למצוא לעצמם פתרונות ובעיקר היו אלה מוניות. חיילים שנתקעו בתחנה המרכזית בבאר שבע צלצלו לבתיהם וביקשו מבני משפחותיהם להגיע עם הרכב ולקחת אותם הביתה. גם מוניות מעזה לא נפקדו מהשירות שנתנו ליהודים ובבאר שבע נראו מוניות בעלי מספר זהוי של השטחים מסיעות התושבים.

השביתה בכפר סבא

(ע). בתחנה המרכזית של "אגד" בכפר סבא היתה שביתת האוטובוסים מלאה. בשעה 21.30 בערב חנו עשרות רבות של אוטובוסים בצורה מסודרת בתחנה המרכזית ואין יוצא ואין בא.

בתחנות האוטובוסים שברחובה הראשי של העיר, רחוב ויצמן, נראו רק נוסעים בודדים הממתינים לחסדיהם של בעלי מכוניות פרטיות ואלה לא אחרו להגיע, עצרו וקלטו את הנוסעים.

בכפר סבא לא נראו נוסעים מנופפים בידיהם הממתינים למי שיאספם שכן גם בימים שאין מתקיימת שביתה באגד, מספר הנוסעים בקווים העירוניים מצומצם ביותר החל משעות הערב.

בתחנת המוניות הראשית ברחוב רוטשילד המתינו שתי מוניות להזמנות. לדברי הנהגים גדל ביומיים האחרונים הלחץ על תחנת המוניות, לאחר שמשרד התחבורה אישר לבעלי רכב פרטי לאסוף נוסעים בתשלום.

גם בתחנות "אגד" במושבה הוד השרון, המסיעות נוסעים ממרכז המושבה, לשכונות גני צבי וגיורא, המרוחקות מהמרכז, נראו מספר נוסעים בודדים שנוהגים גם בימים כתיקונם להעזר בטרמפ של בני השכונה הנוהגים לעבור בשכונות ולאסוף את שכניהם.

שיחת היום / גדעון אלון

עם: ד"ר אבי בקר מנכ"ל הקונגרס היהודי העולמי בישראל
על: המחאה בעולם היהודי נגד החלטת האפיפיור להזמין לביקור את ד"ר ולדהיים

האפיפיור מאד עקשן ובלתי גמיש ויהיה לו קשה לשנות החלטתו

כיצד מתבטאות הקהילות היהודיות בעולם להגיב על החלטת האפיפיור, לזמן לוותיקן את נשיא אוסטריה ד"ר קורט ולדהיים?

הקונגרס היהודי העולמי בניו יורק פנה אתמול ל־70 קהילות יהודיות ברחבי העולם וקרא להם להביע מחאה בכל מקום שבו יש נציג של האפיפיור. אנו מעודדים מהתגובות בכל העולם, שבהן מובעת תדהמה על צעדו של האפיפיור. אין לנו ספק שדעת הקהל העולמית תפעל בעניין זה מעל ומעבר לפעילויות שמסוגלות ליזום הקהילות היהודיות.

אתם מאמינים שהמחאה שלכם עשויה לשנות את החלטתו של האפיפיור?

קשה מאד להעריך. יש כאלה האומרים שהאפיפיור הוא אדם מאד עקשן ובלתי גמיש ויהיה לו קשה מאד לשנות את החלטתו. היינו מציעים לאפיפיור, שאם למרות המחאות בעולם, הוא מתכוון להפגש עם ד"ר ולדהיים, אז שיציע לו להתפטר מתפקידו כנשיא אוסטריה ובכך הוא ישחרר את אוסטריה והעולם כולו מהמועקה השוררת. מאז נבחר לתפקידו.

האם הקונגרס היהודי העולמי מתכוון לשגר משלחת אל הותיקן, כדי לשכנע את האפיפיור?

היום נסינו להעביר אליו את מחאתינו באמצעות נציגו בירושלים. הגעתי אל ביתו של הנציג בהר הזיתים, אבל לצערי מוכרח, לא איפשר לי להעביר אליו את כל המסמכים הרלוונטיים על עברו הנאצי של ולדהיים.

במשך תקופה ארוכה ניהל הקונגרס היהודי העולמי מאבק ציבורי חריף נגד ולדהיים וחשף את עברו הנאצי. האם החלטת האפיפיור לזמן אותו לפגישה, איננה מהווה כישלון מסויים במאבקכם?

איננו אחראים להחלטות שמקבלים גורמים אחרים. התגובה הבינלאומית מדברת בעד עצמה. ארה"ב הגיבה בצורה מאד בוטה, כשהחליטה להכליל את ולדהיים ברשימת האנשים שנאסרה עליהם הכניסה לארה"ב. לקהילות יהודית רבות, לרבות יהדות איטליה, יש מזה מספר שנים אכזבה מהאפיפיור הנוכחי.

מדוע?

לפני שנתיים יצא נשיא הקונגרס היהודי העולמי אדגר ברונפמן בקריאה לאפיפיור להכיר בישראל ולכונן איתה יחסים דיפלומטיים. אבל האפיפיור טען שכל זמן שאין נורמליזציה ביחסים בין הכנסיה הקתולית ומדינת ישראל לא תהיה נורמליזציה ביחסים בין הותיקן והעם היהודי. מאז ומתמיד ניסו להפריד בותיקן בין יחסים עם מדינת ישראל לבין יחסים עם העם היהודי.

אתה סבור שההזמנה של ולדהיים עלולה לגרום נזק ליחסים בין העם היהודי והכנסיה הקתולית?

נזק כבר נגרם. אנו מגדירים את המהלך הזה של האפיפיור כטרגדיה ליחסים בין הנצרות והעם היהודי. כבר מתארגנות קבוצות של יהודים ברחבי העולם להפסיק את הדיאלוג שהתפתח בשנים האחרונות בין העם היהודי והותיקן והודיעו שלא יבואו לפגישה שנועדה בין האפיפיור ומנהיגים יהודיים בניו יורק בחודש ספטמבר.

יגאל הורביץ: ראשי מפלגת העבודה עושים לי רצח אופי

"ההתנפלות חסרת הפרופורציה על הבנים שלי באה בדיוק לאחר שנודע על ההסכם בין אומץ והליכוד" • "הקשיים של בני אינם שונים מקשיי סולל בונה ותנועת המושבים" • אומר כי חתם ערבות מוגבלת לבניו לפני שהיה שר

מאת אילן שחורי סופר "הארץ" לענייני מפלגות

השר יגאל הורביץ אמר אמש, כי ההתנפלות חסרת הפרופורציה על הבנים שלו, באה בדיוק לאחר שנודע על ההסכם המתגבש בין תנועת אומץ־רפ"י לבין הליכוד.

הורביץ, שדיבר אמש בהנהלת תנועת אומץ, הדגיש, כי עד למגעים עם הליכוד שיבחו אותו ראשי מפלגת העבודה על כל צעד ושעל, ועתה עושים לו רצח אופי. הוא אמר כי הקשיים הכלכליים בהם נתונים כיום שני בניו אינם שונים מהקשיים בהם נתקלת כיום תנועת המושבים, סולל בונה או גופים כלכליים אחרים, אך בניו לעומת האחרים לא יצאו לבקש עזרה ממשלתית. הורביץ התייחס לגבי חתימתו על כתב הערבות לשני בניו ואמר, כי עשה זאת בתור אבא, אך לפני היותו שר בממשלה, ולגבי ערבות מוגבלת בלבד.

הנהלת תנועת אומץ־רפ"י אישרה אמש בהתנגדות קול אחד את ההסכם עם הליכוד המבטיח לנציגי אומץ שני מקומות ריאליים ברשימת הליכוד הבאה לכנסת. על פי ההסכם יובטחו לנציגי אומץ המקום ה־6 ברשימה ומקום נוסף בין המקומות ה־20 ל־30 ובין 40 ל־50. עוד סוכם, כי החל מהעשירייה השישית יהיה לאומץ נציג בכל עשירייה.

אתמול התברר כי על ההסכם בין אומץ לליכוד כבר חתמו ראש הממשלה יצחק שמיר והשרים משה ארנס, יצחק מודעי ואריאל שרון. על פי החלטת הנהלת אומץ יקבל ההסכם תוקף חוקי עם צירוף חתימתם של יגאל הורביץ וצלמן שובל. עוד הוחלט בהנהלת אומץ להקים צוות לדו שיח עם הליכוד לגבי שיתוף הפעולה בין התנועות במישור המוניציפאלי ובהסתדרות.

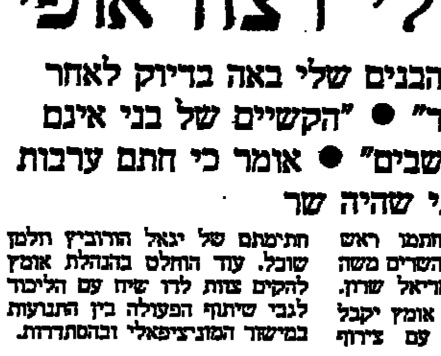

עשרות שנות עשייה אירגון מפגשי יוצרים יהודים וערבים נגד צווים על פי תקנות ההגנה לשעת חירום מאבקים עצומות והפגנות בכל אלו ידעתי להגן על הערכים לפניכם ספרי ומעשי:

לכל הדורות המלחמה.
עם הקדמתו של הסופר עמוס קינן
ספר שראה אור בצרפת
בהוצאה שנשיא הכבוד שלה
היה המשורר הנודע לואי אראגון

די, בשילוב עם יצירותיו
של יגאל תומרקין

ערך את בשר בין הפסים.
עם הקדמתו של ישעיהו ליבוביץ

התבוסתן, עם הקדמתו
של עקיבא ארנסט סימון
ואיורי דני קרוון
טוב מבודע צודק
מאמתניק מבושר
עם רישומי דוד הנדלר

ערך את 22 ושירתה.
עם הקדמתו של דן מירון
וציורי אמנים שונים

הלומות אנשים תקוות.
עם הקדמתו של נתן ילין־מור
ואיורי עמוס קינן

נמרוד, עם הקדמתו של אורי אבנרי
ויצירותיו של יצחק דנציגר

נגה, עם איורי מנשה קדישמן

ארץ ישראל שלי, עם הקדמתו
של מתי פלד ורישומי אמנים

אדם לאדם — אדם.
עם הקדמתו של יגאל תומרקין
ואיורי יוצרים שונים

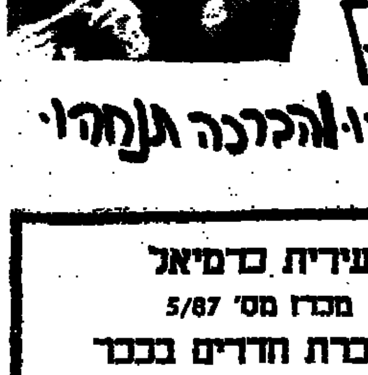

המלצת הצוות: להסגיר את נקש; שריר מבקש עתה חוות דעת של חריש ובלטמן

נקש מסר לאשתו מהכלא: אני מוכן להגיע לעיסקת טיעון, להודות בהריגה ולהאסר בישראל

מאת גדעון אלון סופר "הארץ"

גורמים משפטיים בכירים קבעו אמש, כי שר המשפטים אברהם שריר יהיה חייב עתה להסגיר את ויליאם נקש לצרפת ואין לו שום אפשרות להתחמק מכך בעקבות המלצת צוות של משרד המשפטים בראשות המנכ"ל חיים קלוגמן להסגיר את נקש לצרפת. שריר עדיין לא החליט אם לפעול על פי המלצת הצוות. הוא פנה ליועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש ולפרקליט המדינה יונה בלטמן וביקש, כי יעבירו אליו את חוות דעתם בטרם יכריע בנושא.

בפרק המסקנות של דו"ח מקיף ויסודי שהכין הצוות נאמר: "הגענו למסקנה שלא נמצא בסיס לטענה שהסכנה לחייו של המבוקש היא סכנה הנושאת עמה ממשות ומידת השיות היצרות סבירות גבוהה לכך שנקש אכן ייפגע אם יוסגר וכי אמצעי בטחון והזהירות שיינקטו לא יישאו פרי, אם אכן יוסגר".

מדו"ח הצוות עולה שגם עמדת גורמי בטחון ישראלים היתה כי אין בידיהם שום מידע לפיו נשקפת סכנה לחייו של נקש מאש"ף אם יוסגר לכלא צרפתי. כן מתברר מהדו"ח שבפגישות קודמות שהגיש בא כוחו של נקש לשרי משפטים קודמים (משה נסים ויצחק מודעי), בהם פירט את הנימוקים נגד הסגרתו של נקש, הוא לא העלה כלל את הטענה לקיום סכנה לחייו של נקש, אלא נימק את בקשתו רק בשיקול מדיני וטענה כי ההסגרה תגרום לעגינותה של רעייתו רינה נקש.

מוכן להודות בהריגה

(ע). אשתו של ויליאם נקש, רינה נקש, הגיבה על המלצות הצוות להסגיר את נקש ואמרה, כי תתמיד במאבק שלה נגד הסגרת בעלה לצרפת. רינה נקש שדיברה במסיבת עתונאים בירושלים אמרה: "אני במתח, מפחיד אותי לחשוב על זה שיסגירו את בעלי לצרפת". היא סיפרה כי אתמול בבוקר, עם הישמע בפומבי המלצות הצוות, התקשר אליה בעלה מהכלא והודיע, כי הוא מוכן להגיע לעיסקת טיעון להודות בהריגה ולשבת במאסר בכלא הישראלי.

צה"ל הרג 3 מחבלים בלבנון

למעלה מ־100 מחבלים נהרגו בחודשים האחרונים

מאת מנחם הורוביץ סופר "הארץ" בצפון

שלושה מחבלים נהרגו בהיתקלות עם כוח צה"ל ברצועת הבטחון. ההיתקלות אירעה אור ליום אתמול, כשניצת לעיקוב הדרוזית הצבאית שבגיזרה המזרחית של איזור הביטחון. כוח צה"ל הבחין בחוליית מחבלים המנסה לחדור לתוך רצועת הביטחון. חיילי צה"ל פתחו באש והרגו שלושה מחבלים. במקום נתגלה נשקם האישי ואמצעי לחימה רבים. נראה כי המחבלים יצאו מבקעת הלבנון שבשליטת הסורים שם מצויים בסיסים של אירגוני טרור רבים.

אשפה מצטברת ברחובות ת"א בשל שביתת נהגי התברואה

(עתי"ם). כ־200 נהגי תברואה בעיריית תל־אביב החלו בימים האחרונים לעבוד לפי הספר, לפי הוראות הוועד שלהם וללא הסכמת ארגון העובדים. כך מסר אתמול דובר העירייה.

משמעות צעד זה היא כי הנהגים מפנים כמויות אשפה קטנות מהרגיל ואלפי פחי אשפה אינם מפונים מרחובות העיר. הוועד נקט בצעדו ללא הסכמת ארגון עובדי העירייה וללא הודעה מראש תוך שהוא מתעלם מהסכמתו המפורשת להמשיך במתכונת העבודה הרגילה במהלך המו"מ בין הצדדים.

ועד נהגי התברואה נקט בצעד זה, כאשר מתקיים מו"מ בין הצדדים על תנאי שכר ובניגוד מפורש להסכמה שבמהלך מו"מ כזה לא ייעשו כל שינויים במתכונת העבודה הרגילה.

עיריית תל־אביב־יפו פנתה אל תושבי העיר ואל מאות האלפים הבאים אליה מדי יום להקפיד על שמירת הנקיון. תושבי העיר מתבקשים לא לגזום את גינותיהם ולא להשליך פסולת לרחוב. התושבים מתבקשים לארוז את האשפה בשקיות ולהניחה — אם הפח מלא — ליד הפח בתוך ביתן האשפה ולא ברחוב.

גליקשטיין נוצח במוקדמות; לא ישתתף בוימבלדון

רוהאמפטון, אנגליה, 18 (ע"צ). הטניסאי הישראלי שלמה גליקשטיין נוצח בסיבוב השלישי של המישחקים המוקדמים לאליפות הטניס בוימבלדון ולא ישתתף בטורניר עצמו.

גליקשטיין נוצח ע"י האמריקאי לארי סטפאנקי, במשחק קשה וארוך שנמשך 5 מערכות. סטפאנקי ניצח בשתי המערכות הראשונות 6–4, 6–1, לאחר מכן התאושש גליקשטיין וניצח בשתי המערכות הבאות 6–3 ו־6–4 אולם במערכה ה־5 והמכרעת ניצח האמריקאי 8–6.

זכו בפיס

בהגרלת רב־פיס מבצע מפעל הפיס מס. 25/87 שהתקיימה ביום 18/06/87 זכו הכרטיסים הבאים:

בהגרלה הרגילה והגרלת כדור המזל זכה כרטיס מס. 748097 בסך כולל של 380,000.00 ש"ח.

בסך 21,000 ש"ח זכה המספר: 219475

בסך 6,000 ש"ח זכו המספרים: 401256 177467

בסך 300 ש"ח זכו המספרים: 067710, 079851, 081395, 184644, 208861, 209862, 238259, 241756, 246798, 254258, 286069, 288926, 293469, 305563, 373996, 390392, 425816, 567552, 669397, 674692, 749535, 757865, 760280, 775635, 786796, 791071, 800039, 804778, 827795, 852130.

בסך 150 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 2906, 6639.

בסך 25 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 826, 892.

בסך 16 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 010, 665, 988.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 5 זכו בסך 7 ש"ח.

בסך 5 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים: 066, 844, 048, 127, 141, 194, 248, 259, 316, 333, 466, 502, 503, 569, 582, 588, 619, 672, 716, 718, 786, 807, 823, 866, 946, 985.

בסך 2.50 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים: 05, 06, 08, 14, 16, 19, 28, 31, 36, 41, 42, 43, 47, 52, 57, 58, 64, 66, 67, 69, 72, 79, 81, 88, 90.

המאחרים לאופרה פרצו לאולם והמופע הופסק

מאת כתבר "הארץ"

המנצח דניאל ברנבוים הפסיק את ביצוע האופרה "נישואי פיגרו" בתזמורת הפילהרמונית הישראלית, כשקהל מאחרים התפרץ לאולם במהלך המערכה הראשונה. לאחר כחמש דקות, שבהן מצאו המאחרים את מקומם, חזר המנצח אל הבמה וביצוע "נישואי פיגרו".

ביצוע אופרה זו פתח את מבצע שלוש האופרות של מוצרט שיבוצעו כל אחת שלוש פעמים על ידי התזמורת הפילהרמונית וסולנים בין־לאומיים, בהיכל התרבות. התזמורת יושבת על הבמה כשהזמרים, בבימויו של ז'אן פייר פונל, משחקים על הבמה ובין הנגנים.

אמש בקונצרט / נתן מישורי

קול ששון וקול שמחה

דניאל ברנבוים מנצח על האופרה "נישואי פיגרו" מאת מוצרט בקונצרט הפילהרמוני העשירי בהיכל התרבות בתל־אביב. בימוי, תפאורה, תלבושות ותאורה: ז'אן פייר פונל.

כדי להעריך נכונה את מעשי האומנות שנעשו בשלוש האופרות הגדולות של מוצרט — פיגרו, דון ג'ובני וכך עושות כולן, המועלות בתום עונת היובל הפילהרמונית בראשותם של ברנבוים ופונל — מן הראוי לצפות ולהאזין לשלושתן. אולם די היה בתפיסה הבסיסית שנחשפה אמש כדי להיווכח שהבעיות האקוסטיות הקשות של העלאת אופרה בהיכל התרבות באו כאן על פתרונן ויותר מכך. נוצר קשר הדוק ביותר בין זמרים, מנצח ותזמורת. ונמצאה דרך יעילה ועתירת דמיון לניצול החללים מעוטי התפאורה להסבר נאות של קווי העלילה.

גישת הבמאי לאיפיון הדמויות נבנתה בבואה פה ושם להשפעת הקווים הוועמים (יתכן אומנם שלעמנו הבלתי מוצדק של קהל המאחרים שפרץ לאולם והפסיק את ההצגה, ששעת התחלתה פורסמה בכל העיתונים, יש חלק ברדסם זה) ולהחולשת מה של היסוד השעשועי, כפל המשמעויות וכמה מן ההפתעות הקטנות. אך לא חסרו עם זאת מעמדות ואפיונים מצויינים כגון ה"פינלה" של מערכה ב' וכן ההקפאה וההתנעה של שני חלקי ה"סקסטט" במערכה ג'.

משם והלאה שקקו העניינים חיים. ואז גם הגיע שיאה המוסיקלי של הרוזנת (קארן המפסטרס), שהתווסף לפיגרו (פירוצ'ו פורלנטו) ולסוזנה (ג'אן רודג'), שהיו מצויינים לאורך כל האופרה ולהישגי הזמרים האחרים. המקהלה והתזמורת, שבידיו של ברנבוים השיגו מוצרטיות עשירה, מעודנת ואנושית מאד, שנזלקה בסיום לכלל קול ששון וקול שמחה.

אמש במחול / נתן מישורי

שלא ייגמר לעולם

פנקאי ג'וקו — "הביצים עוכרות מרוב סקרנות". בימוי וכוריאוגרפיה: אושיר אבגומבי. באמפיתיאטרון בשפיים.

בראשית היתה התנועה, שבראה את הצליל, שממנו נולדו באורח פלא המים, החול, הביצים היצורים, הצמחים ושאר ברואים.

כבין כך מתחיל המחול של האחד וארבעת היפנים, שיוצרים לנגד עינינו הקמות, מיתוס, שכל כולו הוא פסל־נע כרותק, העשוי מבני־אדם, מים וחול. ואשר הולך ונבנה לדרמה מרגית של מי שזוכה למצוא את מקור הסוד. איבד אותו, היינו — מוות.

וכל שאנו רוצים באומנים נעלים אלה, המצליחים לחזור אל הגיון הדברים הקמאי ולא לרציונליות ולטכניקות מתוליות יומיומיות של הזמן הזה, הוא שלא ייגמר לעולם דברם. החול, המים ושאר תנועות ומעשים שאין דומה להם.

עירית כרמיאל
מכרז מס' 5/87
השכרת חדרים בכיכר
מרכז אזרחי בכרמיאל

עירית כרמיאל מזמינה בזאת הצעות מבעלי עסקים שהינם תושבי כרמיאל ויום פרסום המכרז לשכירת חדרים במבנה המוקם ליד העיריה בכיכר מרכז אזרחי ואשר ישמשו לחנויות ולמשרדים.
מועד מתוכנן לתחילת השכירות הינו ספטמבר־אוקטובר 87.
את מסמכי המכרז ניתן לקבל החל מיום 21.6.87 תמורת 50 ש"ח שלא יוחזרו וכן לקבל תוכניות ופרטים נוספים בגזברות העיריה.
את ההצעות יש להגיש בשני עותקים ביחד עם שאר מסמכי המכרז במעטפה סגורה שתינתן למציע עם מסמכי המכרז בשעליה מצויין מספר המכרז את מסמכי המכרז בצירוף ערבון בנקאית אוטונומית צמודה למדד בסך השווה לדמי שכירות המוצעים לחודש יש למסור בגזברות העיריה עד ליום 29.6.87 או לשלוח בדאר רשום עד ליום 29.6.87.
תנאי תשלום דמי השכירות ויתר תנאי המכרז והשכירות מפורטים במסמכי המכרז.
העיריה אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כלשהי.

ברוך ונגר ראש העיר

בקו הבריאות

לשכת דובר קופת חולים הכללית עורכת:
קו פתוח לבריאות הציבור

מי מפחד מהשתלת כליות?

במסגרת תכנית "ערב חדש" בטלויזיה הלימודית ישודר ביום ראשון לראשונה נתוח השתלת כליות שבוצע ביחידת ההשתלות של בי"ח בילינסון בפ"ת.
ד"ר זכי שפירא מנהל היחידה להשתלות יסביר בשידור חי את תהליך השתלת הכליה ואת החשיבות שבהסכמה לתרומת איברים. צוות רופאי יחידת ההשתלות ישיב לשאלות הציבור מיד לאחר השידור ביום ראשון מהשעה 17:30 עד 19:30 בטל. 433500 (5 שלוחות)

הרופאים: ד"ר זכי שפירא
ד"ר יוסים אלכסנדר
ד"ר דן שמאלי
ד"ר ריצ'רד נקש
ד"ר עזרא שהרבני

לשכת הדובר

עוז יוקר בריאות!
קופת חולים ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

אל על

	ממוצ' מינימום	ממוצ' מכס'		הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	9	14	גשם	9	13
אתונה	15	23	מ"ח	22	31
בוקרשט	13	13	גשם	—	—
בזל	10	15	מ"ח	8	15
וינה	9	13	גשם	8	16
ז'נבה	11	17	מ"ח	6	15
לונדון	10	16	גשם	10	17
ליסבון	16	24	בהיר	17	29
מדריד	19	26	מ"ח	12	28
ניו־יורק	18	27	מ"ח	18	28
פאריס	11	18	מ"ח	12	15
פרנקפורט	8	17	גשם	9	16
ציריך	8	13	גשם	—	—
קהיר	24	35	בהיר	21	35
קופנהאגן	9	12	גשם	9	12
רומא	14	22	מ"ח	10	27
שטוקהולם	9	13	גשם	8	14

ELAL אל על

הלוויתה של
רחל איתן
תתקיים ביום ראשון כ"ד סיון תשמ"ז 21.6.87 בשעה 13.00 בבית הקברות בנחלת יצחק.
המשפחה
ביקורים: בבית איתן, שדרות "יוצר" 11 תל אביב

מתפנים
שטחים להשכרה מול הקניון ברמת־גן
בפרטים לטלפן למר רוזנצוויג 03-652111
למר זילבר 03-621455

זעם ותדהמה של ארגונים יהודיים על הזמנת ולדהיים אל האפיפיור

ביקורו של ולדהיים בוואתיקן היה אתמול בכותרות ראשיות בכל יומוני איטליה; תחת הכותרת "האפיפיור מזכה את ולדהיים" הדגישה העיתונות שהוואתיקן מסייע לוולדהיים לצאת מבדידותו; קורת רוח רבה באוסטריה; משרד החוץ בירושלים פרסם תגובה: החלטת הוואתיקן הפתיעה את העולם היהודי ואת ישראל ואנו תוהים מה היו מניעיה ומגנים אותה

מאת שלמה שמיר
סופר "הארץ" בניו־יורק

ניו־יורק (מיוחד ל"הארץ"). מנהיגים יהודים בניו־יורק שוקלים ביטול של פגישה עם האפיפיור יוחנן פאול השני שנקבעה ל־11 בספטמבר במיאמי ביץ', יום אחד לאחר שהאפיפיור מגיע לביקור בארה"ב. נציגי ארגונים האמורים להשתתף בפגישה עם האפיפיור מקיימים התייעצויות כדי לגבש עמדה אחידה לגבי עתיד פגישה זו.

תוך הפגנת אחדות נדירה פרסמו אמש ראשי ארגונים יהודים תגובות המביעות זעם ותדהמה על הזמנת נשיא אוסטריה לוואתיקן. רבנים מכל שלושת הזרמים ואישים יהודיים מחוגים שונים גינו את האפיפיור ואמרו כי ביקור ולדהיים בוואתיקן הוא הטחת עלבון בעם היהודי וחילול זכר קדושי השואה.

גם אישים הפעילים לקירוב לבבות בין יהודים ונוצרים התבטאו בחריפות נגד האפיפיור והגדירו את פגישתו המתוכננת עם ולדהיים כצעד העלול לפגוע קשה בדו־שיח ובמאמצי ההתקרבות בין נוצרים ליהודים. ראשי הקונגרס היהודי העולמי, הארגון שחשף את עברו הנאצי של ולדהיים, התכנסו אמש לישיבה מיוחדת כדי לדון בתגובות על צעדו של האפיפיור.

גדעון אלון, סופר "הארץ" מוסר: גורמים מדיניים בירושלים הביעו מורת רוח וזעם רב על החלטת האפיפיור יוחנן פאולוס השני לארח בוואתיקן את נשיא אוסטריה קורט ולדהיים. "זהו צעד מוטעה, המעיד על חוסר רגישות מצידו של האפיפיור לעברו הנאצי של ולדהיים" אמרו אמש חוגים רשמיים.

דובר משרד החוץ אהוד גול פרסם תגובה מאופקת בה נאמר כי "החלטת הוואתיקן הפתיעה את העולם היהודי ואת מדינת ישראל. אנו תוהים מה היו מניעיה ומגנים אותה".

"החלטת האפיפיור מעלה מחדש זכרונות קשים של העם היהודי על אנטישמיות ורדיפות בהשראת הכנסיה האטימות לב ומחדלים בתקופת השואה. עד היום מסרב הוותיקן להכיר במדינת ישראל ולכונן עמה יחסים דיפלומטיים" - נאמר בהחלטת הוועה"פ הציוני. כן קרא הוועה"פ הציוני לוואתיקן לבטל את הזמנתו של ולדהיים.

יו"ר הנהלת הציונית אריה דולצין תקף אף הוא בחריפות את הזמנת ולדהיים לוואתיקן. "העם היהודי איבד 6 מליון מבניו בשואה כאשר הכנסיה עמדה מנגד. הזמנתו של נאצי לשעבר לוואתיקן הינה פגיעה קשה בקורבנות השואה" - אמר דולצין.

תולדה ליברנומה, סופרת "הארץ" באיטליה, מוסרת: נשיא אוסטריה, קורט ולדהיים לא הוזמן לוואתיקן, אלא בקשתו לבקר נתקבלה, על פי נוהגי הוואתיקן שלא לדחות רשמית ביקורים אצל האפיפיור — מדגישה העיתונות האיטלקית.

ביקורו הרשמי של קורט ולדהיים בוואתיקן היה אתמול בכותרות ראשיות בכל יומוני איטליה. "רפובליקה" היוקרתי, השני בגודלו בין היומונים (מיליון ו־300 אלף עותקים ביום) כתב "האפיפיור מזכה את האלדהיים". העיתונות מדגישה שהוואתיקן מסייע לוואלדהיים לצאת מבדידותו.

נחת רוח באוסטריה

הביקור הרשמי בוואתיקן עורר אתמול קורת רוח באוסטריה, ואפילו תקווה להינתק מן הבידוד הבין לאומי בו היא שרויה. עיתוני אוסטריה סבורים, כי הזמנת הנשיא לוואתיקן מטהרת את ולדהיים מן החשדות שהניעו את ארה"ב להכריז עליו כאישיות בלתי רצויה. הכרזה שנחשבה באוסטריה כהשפלה למדינה כולה.

שר החוץ האוסטרי, אלויס מוק, אמר אתמול, כי ההזמנה היא "מחווה יוצאת דופן מצד האב הקדוש כלפי הנשיא, ומחווה מיוחדת של האפיפיור כלפי אוסטריה והנוצרים האוסטריים".

הודעת נתניהו

שגריר ישראל באו"ם בנימין נתניהו פירסם אמש הודעה בה אמר: קורט ולדהיים מואשם בפשעים חמורים ביותר נגד האנושות. ועדת האו"ם לפשעי מלחמה קבעה שעליו לעמוד לדין על האשמות אלה. תמוה הדבר שהאפיפיור האמור להיות סמכות מוסרית בין־לאומית התעלם מהאשמות חמורות אלה והכשיר את ולדהיים בפגישה רשמית עימו זו חזרה על המשגה המצער של פגישת האפיפיור עם ערפאת. בצעד האחרון מצטרף האפיפיור ללוב, ירדן ואוגנדה המדינות היחידות שהסכימו עד היום לארח את ולדהיים.

32 מסורבי עלייה יקיימו סימפוזיון במוסקווה

מוסקווה (ע"צ). 32 יהודים סובייטים, רובם מהנדסים ואנשי מדע, החליטו לקיים בסתיו סימפוזיון במוסקווה, על סירוב השלטונות להעניק להם אשרות הגירה "מטעמי ביטחון המדינה".

בהסבר על סמינר לא רישמי זה, שיהיה הראשון מסוגו בברה"מ, מסבירים מסורבי העליה, כי מטרתם העיקרית היא לנהל "דיון מעמיק" על בעיה הנוגעת לקבוצה גדולה של אזרחים סובייטים.

במסמך נאמר "מאז ראשית שנות ה־70 נתקלו מספר רב של יהודים סובייטים בסירוב כאשר ביקשו לעזוב את בריה"מ, בתירוץ כי יציאתם תפגע בביטחון המדינה. דבר זה נעשה בלי הליכים משפטיים ברורים כלשהם, וגרם להחלטות שרירותיות ולפגיעות בזכויות האדם".

הסימפוזיון יתנהל בירידות שונות ויהיה פתוח בפני העיתונות הזרה והסובייטית. בין היוזמים הידועים ביותר של התכנית נמצאים יוסף ביגון, מהנדס ששוחרר בראשית השנה מהכלא, וכן וילי פאלאנקר, ד"ר לכימיה.

יוקמו 4 קבוצות עבודה כדי לדון בהיבטים השונים של הבעיה של "סודות מדינה".

הסימפוזיון אמור להימשך עד ראשית הסתיו, ויוזמיו מבקשים לכהון את מדיניות ה"גלאסנוסט".

משלחת משותפת של הוועד הפועל הציוני והקונגרס היהודי העולמי, הגיעה אתמול לבית נציג הוותיקן בירושלים, כדי להביע את מחאתם על כוונת האפיפיור להפגש עם קורט ולדהיים. בתמונה: חברי המשלחת עוזבים את בית נציג הוותיקן, לאחר שזה האחרון סרב לפתוח להם את הדלת. (צילום: יצחק אלהרר "סקופ 80")

בלגיה נוטה להסגיר לשוודיה את המוזיקאי הישראלי נטי וייסמן, המואשם בסחר סמים

המוסיקאי נטי וייסמן העצור בבלגיה (צילום: "העיר")

מאת דניאל דגן
סופר "הארץ" באירופה

לייז, בלגיה (מיוחד ל"הארץ"). משרד המשפטים הבלגי נוטה להיענות לבקשת שלטונות שוודיה להסגיר את הישראלי נטי וייסמן לשוודיה. חוגים במשרד המשפטים בבריסל הסבירו, שישראל הבהירה להם בצורה ברורה ובלתי מסויגת, שאין לה התנגדות לבקשת ההסגרה השוודית.

נטי וייסמן, מוזיקאי ישראלי הכלוא בבלגיה מזה תשעה חודשים, מואשם בשוודיה בסחר בסמים בהיקף גדול (הברחה של 20 קילוגרם סמים מסוכנים, לדברי התביעה השוודית). אישיות בכירה בארץ התערבה כדי שישראל תתנגד להסגרתו לשוודיה מטעמים הומניטאריים. אולם היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, התנגד בתוקף להתערבות בתיקים כאלה, ואמר שוייסמן צריך להוכיח את חפותו בפני בית משפט שוודי.

אם אכן יוסגר נטי וייסמן לשוודיה, יוחתם על צו ההסגרה שר המשפטים הבלגי ז'אן גול, המכהן גם כסגן ראש הממשלה. גול הוא יהודי המתגורר בעיר לייז, שבקירבתה מוחזק עתה נטי וייסמן. השבוע הביע גול בטלוויזיה, כי הממשלה תילחם בתוקף נגד הסחר בסמים, ותשתף לשם כך פעולה עם ממשלות אחרות. ההכרזה בטלוויזיה ניתנה ללא קשר למקרה של וייסמן.

השבוע זכה וייסמן בפעם הראשונה לביקור של רב. לפני כן ביקרו אצלו גם הוריו, ומדי שבוע הוא זוכה לביקור של אחותו. בית הכלא שבו מוחזק העציר הישראלי נמצא בעיירה לאנטין, הסמוכה ללייז. הכלא הוא חדש יחסית, ויש בו אפשרויות לטיפול רפואי. קודם לכן הוחזק וייסמן בבית כלא בבריסל. הוא הועבר ללייז על פי בקשתו.

וייסמן, השוהה במעצר בבלגיה מזה תשעה חודשים, מוחזק בתא עם אסירים אחרים נוספים. נטי וייסמן ובני משפחתו רוצים למנוע את ההסגרה לשוודיה, ומנסים לשכנע אישים שונים בארץ לפעול ברוח זאת.

5 מחברי המשלחת לבודפשט הוזמנו לחקירה בשבוע הבא

עורכי הדין אמנון זכרוני ואביגדור פלדמן ביקשו משופט בית משפט השלום ברמלה, אברהם בייזר, הדן בתיקם של חברי משלחת השמאל כי יפסול עצמו מלדון בתיק; השופט דחה הבקשה

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ"

עורכי הדין אמנון זכרוני ואביגדור פלדמן ביקשו משופט בית משפט השלום ברמלה, אברהם בייזר, הדן בתיקם של חברי משלחת השמאל שנפגשה ברומניה עם אנשי אש"פ — כי יפסול עצמו מלדון בתיק. השופט דחה הבקשה.

הם נימקו בקשתם בין השאר, בשל אי נימוק ההחלטות הפוסלות שאלות שונות. לטענת עורך הדין פלדמן, בית המשפט קטע מלכתחילה קווי הגנה, מבלי שבית המשפט נימק רבות מהחלטותיו. התובע, רב פקד רענן בן יוסף התנגד לבקשה. השופט אברהם בייזר אמר בהחלטתו כי עורך הדין פלדמן התעקש לחזור בעניין שנפסל על ידו קודם, וקבע כי יש לנהל את המשפט בפרופורציה נכונה ולכן קבע: "אני פוסל חקירה על עניינים שאינם רלוונטיים". "ההחלטות ינומקו בעתיד, אם יהיה צורך" קבע השופט בייזר ודחה את בקשת הנאשמים לפסול עצמו מלדון בתיק. עורכי הדין זכרוני ופלדמן יערערו לבית המשפט המחוזי בנדון.

יצויין, כי אתמול הוזמנו לחקירה במשטרה, חמישה חברים מהמשלחת שנפגשה עם נציגי אש"פ ושבשה מהונגריה ביום ראשון. מדובר בגילי הרטמן מקיבוץ העוגן ובשלומית מרשקוביץ מכפר מסריק. כן הוזמנו לחקירה דוד איש שלום, אלי ספר, שבע פרידמן. הם הוזמנו לחקירה ביום שבו הוזמן לחקירה חבר הכנסת צ'רלי ביטון — 25 בחודש זה.

הבהרות לעדות "ראובן" איש השב"כ

(עש"ת־לם"מ). בכמה עתונים התפרסמו אתמול דברים שיוחסו לעד המכונה "ראובן" שמסר שלשום עדות מומחה בבית משפט השלום ברמלה במשפטם של חברי המשלחת שנפגשו עם נציגי אש"פ ברומניה. דובר משרד ראש הממשלה מסר בקשר לכך:

הפירסומים אינם מדוייקים בחלקם הגדול ומציגים באופן מעוות דברים שאמר "ראובן".

א. בחלק מכלי התקשורת פורסם כאילו העיד "ראובן" שהמיפגשים בין גורמים ישראליים לנציגי אש"ף חיזקו את הפלג המתון באש"ף. בפועל אמר העד כדלקמן: "במישור האקדמי הטהור יש השפעה לכיוון של התמתנות של אנשים מסויימים. אך אינני יכול לקבוע אם זו התמתנות של כלל הארגון".

ב. לעד יוחס כאילו הוא קבע שאש"ף הוא גורם פוליטי. בפועל אמר העד: "אש"ף רואה את עצמו גם כגוף פוליטי שמנהל מאבק מזויין".

ג. עוד יוחס לעד כאילו אמר שאש"ף מייצג את התנועה הלאומית הפלשתינית. בהתייחס לשאלה זו קבע העד: "בקהילה המדעית מקובל לראות את אש"ף כנציג של הפלשתינים אם כי לא המייצג היחיד".

ד. העד לא אמר שיש זרם באש"ף שנחשב למתון ומוכן להגיע להסדר שלום.

מה שקבע העד הוא: "יש אנשים (באש"ף) שיש התמתנות בדעותיהם. אחד מהם פרש לאחרונה מאש"ף כתוצאה מהתמתנות דעותיו".

ה. לעד יוחס כאילו אמר שגורמים ישראליים נתבקשו על ידי ממשלת ישראל לקיים מגעים עם אש"ף. לאמיתו של דבר העד הבהיר שאין הוא מודע לצד הישראלי של המגעים עם אש"ף. הוא גם ציין, כי למיטב ידיעתו, מאז התיקון לפקודה למניעת טירור (אוגוסט 1986) לא התקיימו מגעים עם אש"ף על ידי ישראלים שנתבקשו לכך על ידי הממשלה. יתרה מזאת, באומרו שבעבר גורמים ישראליים קיימו מגעים עם אש"ף בידיעת ממשלת ישראל, התכוון העד למגעים שהתקיימו בקשר להצלת שבויים מידי אש"ף ולא למגעים מהסוג שקיימו חברי המשלחת לרומניה.

נציג האו"ם: גדר החיץ בדהיישה תגביר את העוינות

מאת אודי ניר

מנכ"ל ארגון הסעד והתעסוקה של האו"ם (אונר"א), ג'ורג'יו ג'יאקומלי, סייר אתמול במחנה הפליטים דהיישה, וצפה בגדר החיץ שהוצבה במקום לאחרונה, כדי למנוע ידוי אבנים על כלי רכב.

בתשובה לשאלה על דעתו לגבי הגדר שהוצבה במקום, אמר ג'יאקומלי כי הוא רואה בכך "התפתחות מציקה, המסמלת את העובדה כי אין כל שיפור במצב במחנות הפליטים". הוא אמר כי היה מעודד כשדובר על שיפור איכות החיים במחנות, אך עתה, "סוג כזה של התפתחות אינו כה מעודד". לדעתו של מנכ"ל אונר"א, צעד שכזה עלול להגביר את מידת העוינות בין התושבים.

ג'יאקומלי בא לישראל ביום א' השבוע, סייר במחנות פליטים בגדה המערבית וברצועת עזה, ונפגש עם ראשי המינהל האזרחי בשטחים.

שריר קורא להקמת ועדה שתבדוק המצב בבתי המשפט

. אלון, סופר "הארץ"

שר המשפטים אברהם שריר קורא לשר האוצר משה נסים להקים לאלתר ועדה או כמה ועדות שיטפלו בצרכים הפיזיים של מערכת בתיהמ"ש (מבנים, ציוד, מיחשוב וכד') ובצרכי כח האדם בתחום השיפוטי והמינהלי. שריר ממליץ שהוועדות שיכללו את אנשי אגף התקציבים באוצר והנהלת בתיהמ"ש, יקבעו גם תוכנית ארוכת טווח לטיפול בפיגורים המצטברים של תיקים. הוא מאמץ את גישתו של נשיא ביהמ"ש העליון השופט מאיר שמגר כי לרשות הוועדות האלה יועמדו גם גורמים מקצועיים.

ארנס מנסה למנוע שביתה כללית של המיגזר הערבי

מאת עטאללה מנצור
סופר "הארץ" בגליל

משה ארנס, השר הממונה על נושא האזרחים הערבים בישראל מנסה ללחוץ על שר האוצר כדי להביאו להיענות לדרישות ראשי הרשויות הערביות בישראל ולמנוע שביתה כללית במגזר הערבי בישראל המתוכננת ביום ד' הקרוב. ארנס מקווה להביא לפגישה משותפת של שרי האוצר, הפנים, והחינוך עם נציגי הציבור הערבי ביום א' שבה יוחלט על ביטול ההכנות לעריכת השביתה הכללית. השביתה האחרונה היתה במארס 1976 והסתיימה בהתנגשויות, הרוגים ופצועים.

דרישות ועד ראשי הרשויות הערביות מסתכמים בחמישים מיליון שקל, לכיסוי גרעונות והרחבת תקציבי הפיתוח.

בסיוני: משפחות חללי ראס בורקה יכולות לפנות לבימ"ש במצרים

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

שגריר מצרים בישראל, מוחמד בסיוני, אמר אתמול בעת ביקור באוניברסיטת בן־גוריון שבנגב, כי משפחות החללים שנרצחו בראס־בורקה יוכלו להגיש בימים אלו את תביעותיהם לבית המשפט במצרים.

השגריר בסיוני אמר, כי ידוע לו שבימים אלה יוצא עורך־דין מישראל לייצג את אותן משפחות. לדבריו משפחות החללים יקבלו את הפיצויים שמגיעים להן.

השגריר בסיוני שיבח את אוניברסיטת בן־גוריון שבנגב על פעולתה על קידום השלום.

ערכה את העמוד: אורית גלילי

משתחרר לך באוקטובר כסף מהמניות הבנקאיות שבהסדר?
הצטרף עכשיו לתכנית "אופציה בטוחה" לחסכון ותראה איך כספך מוגן טוב יותר.

תמורת 2% עכשיו תגן על כספך מהיום ועד נובמבר מעליית מדד או פיחות.*

רוצה לפתוח תכנית חסכון בנובמבר וליהנות מהתנאים של היום?

תמורת עמלה של 2% מהסכום שתרצה להפקיד עד אמצע נובמבר, אתה רוכש עכשיו אופציה להיכנס לתכנית חסכון ומבטיח לעצמך את הגבוה מבין שיעור עליית המדד או שינוי שער הדולר, כבר מהיום ועד 15.11.87.

*אם תרצה לממש את האופציה, ותצטרף עד נובמבר לתכנית חסכון צמודה למדד או צמודה לדולר - לפי בחירתך, תשלם עמלה נוספת בשעור 2%.

רוצה להתחיל לחסוך כבר מהיום? לבחירתך "אופציה בטוחה" נוספת

פתח עכשיו תכנית חסכון צמודה למדד או לדולר ותבטיח לעצמך זכות להיכנס עד אמצע נובמבר, לתכנית חסכון נוספת, בסכום מקביל. על סכום החסכון הנוסף תקבל את הגבוה מבין שיעור עליית המדד או שינוי שער הדולר, כבר מהיום ועד 15.11.87.

במסלול חסכון זה אינך משלם כל עמלה.

אופציה בטוחה

הבנק רשאי להפסיק את התכנית בכל עת או לשנות את תנאיה. לקבלת פרטים היכנס עוד היום לסניף בנק הפועלים הקרוב אליך.

בוא ותראה איך פועלים טוב יותר

בנק הפועלים בע"מ

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

שערי המניות

18.6.87

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה						
אגוד ש	22250		1			−1
הספנות 0.1	2130		1065	+50	+2.4	+2600
הספנות א 0.5	1265		1415	+50	+2.4	+5573
הספנות אפ 2	1790		597	+70	+4.1	+1048
כללי לא בהסדר	25890		131	−950	−3.5	−166
בנק צנאמר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צנאמר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
מ.ג.ב. 0.5	8820		5222	+240	+2.8	+8588
בנק ברקלאיס 05	7570		636	+166	+2.2	+348
בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה						
אידיבי רג 100.0	96920		358	−630	−0.7	−461
אידיבי ב 100.0	96900		27	−100	−0.1	−7
אידיבי בב א	588600	שב				
אגוד 0.1	72000		70	−900	−1.2	−129
דיסקונט ב	125000		11			
דיסקונט א	123770		14	−864	−0.7	−15
דיסקונט שה ב	14450		24	−100	−0.7	−24
המזרחי ש	40140		150	+200	+0.5	+2420
המזרחי ם	39970		10	+220	+0.6	+326
המזרחי שה 9			—	הפסקת	מסחר	—
הפועלים מבב	93200		1			
הפועלים ש	65900		1053	+100	+0.2	+1042
הפועלים ם	66028		54	+400	+0.6	+132
כללי א 1.0	169301		3	+750	+0.4	+252
כללי שה 7	8050		32			−8
כלל 0.1	42150		739	+350	+0.8	+4359
כלל שה 11	15731		52	+31	+0.2	+227
מימון הסחר 1.0	57100			−100	−0.2	−71
מימון הסחר 5.0	28500	שב				
בנקים למשכנתאות						
אדנים 0.1	30850		55	−200	−0.6	−9
לאומימשכ' ש	10344		257	+480	+4.9	+815
לאומימשכ' ם	10350	בה	74	−750	−6.8	−128
כרמל ש	6202		430	+220	+3.7	+1416
כרמל שה 1	3860		106			+44
בנין ב' 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
פת מכב ש	3800		404			+515
משכן ב ש			—	הפסקת	מסחר	—
עצמאות 0.1	20200		6			−6
טפחות בכוב ש	24400		1	+400	+1.7	+31
טפחות רג ש	24700		98	+800	+3.4	+287
טפחות שה 1	11044	תב	5	+1004	+10	+5
טפחות שה 2	5030		719	+1		+484
ישנור 1.0	2960	תב	1451	+172	+6.2	+2625
ישנור 5.0	1484	תב	1884	+84	+6	+3086
מרב 1.0	9170		213			−213
מוסדות מימון						
שלמן אש	843		7040	+16	+1.9	+2970
החקלאות מבכ א	190000	לב				
החקלאות מבכ ב	193750	לב				
לאומי תעש' א ש	13650		75	+150	+1.1	+267
פתוח תעש' מבב	163900	לב				
פת תעש' בב ב	350000	לב				+2
פת תעש' בב גג	218000	לב				
פת תעש' בב גגג	208000	לב				
פת תעש' בב ד	230000	לב				
פת תעש' בב דד	68486	לב				
מרבו קבלנים 5.0	1161		1853	+1	+0.1	+199
תיירות בב	195050	לב				
כלל ליסינג 0.1א	24580	שב				
כלל ליסינג 0.5ב	20500		87	+500	+2.5	+347
כלל ליסינג אגוד	19000		10			−10
ביטוח						
איתן	184		2496	+7	+4	+6355
אררט 0.1	1487	בה	1050	+100	+7.2	+1528
אררט א 0.5	925		291			−291
בטוח משנה 0.1	655	תב	210	+40	+6.5	+570
בטוח משנה 0.5	292		3500			
הדר 1.0	258		2223			−390
הדר 5.0	222		6258	+8	+3.7	+12585
הדר אופ סר 2	267			−2	−0.7	−190
הפניקס 0.1	795	תב	2436	+53	+7.1	+13795
הפניקס 0.5	718		270			−500
המשמר-הראל 1.0	6230		115			−42
המשמר-הראל 5.0	4470		150			−77
מנורה 1.0	2921			+20	+0.7	+200
מנורה 5.0	1650		330			+170
סהר ג 1.0	470		6587			−1861
סקוריטס 0.1	1270		746	−5	−0.4	−348
צור ש	291		7839			−1139
ציון החזקות 1.0	10115	תב	130	+800	+8.6	+220
ציון החזקות 5.0	2748			−2	−0.1	−195
הסנה ש	364		9890	+4	+1.1	
מסחר						
אינטר גאמא 1 ש	8500			+300	+3.7	+200
אינטר גאמא 5 ש	5090		100	+150	+3	+134
מאיר עזרא 1.0	987		4611			−2474
מאיר עזרא אפ	710		1661			−1282
כלל סחר	472		20975	+14	+3.1	+43205
אפ 4	400		22268	+15	+3.9	+28008
אגח 2	166		4555	+2	+1.2	+2815
קריסטל 1.0	989	תב	6625	+90	+10	+27417
רפק 0.1	25000		20			
רפק 0.5	11340	קב		+540	+5	+265
שופרסל א 2.0	13991		62			−12
שופרסל ב 10.0	11275		828	−52	−0.5	−635
שירותים						
תראל 1.0	1787			+30	+1.7	+50
מכונות הספקה 0.1	891		1600	+35	+4.1	+2405
מכונות הספקה 0.5	387		2984	+8	+2.1	+4020
קידר 0.1	1360	בה	1901	−30	−2.2	−2101
קידר 1.0	349		13017			−4937
מוס' שוהה 0.1	3150	תב	700	−270	−7.9	−1581
מוס' שוהה 0.5	1410		1426	−30	−2.1	−3084
קונטרסיום 0.1	3696	תב	225	+280	+8.2	+199
קונטרסיום 0.5	2470		607	+120	+5.1	+1162
מלונות ושירותי תיירות						
קופל 1.0	7800		152	+145	+1.9	+251
דלק נ ש	2850		2865	+42	+1.5	+3898
גלי זהר 1.0	5600	לב				
גלי זהר 5.0	4400	לב				
מלונות דן 1.0	1905		265	+40	+2.1	+4900
מלונות דן 5.0	1660					
חוף האלמוג 1.0	7310	בה	75	+110	+1.5	+160
כנס מר 1 ש	3000		291.9	+100	+3.5	+326.1
מלונות הירדן	2760		700	−68	−2.4	−244
מחשבים ושירותי מחשבים						
איכות מחשבים	1321	לב				−1011
דטה מימון 1.0	11400		100			
תי.לי.ב. 1.0	5531		1244			−51
יעגא 1.0	6803		155	+51	+0.8	+314
כלל מחשבים 1.0	12300	תב	36	−700	−5.4	−108
מ.ל.ל. 1.0	16300		12	+300	+1.9	+12
מ.ל.ל. 5.0	7125		161	−100	−1.4	−312
מטב מחשבים 1.0	600		1548			−302
מטב אפ'	443		1000	−30	−6.3	−1089
ניקוב מחשבים 1	2200		859	+100	+4.8	+1113
ניקוב מחש' 5	1099	תב	3171	+64	+6.2	+9340
ניקוב אפ סר 2	5200		165	+260	+5.5	+376
תים מחשבים 1.0	835		1281			+431
נדל"ן, בינוי ופיתוח						
אברהם גיבור' וש			—	הפסקת	מסחר	—
אברהם גיבור' ום			—	הפסקת	מסחר	—
אזרן 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אזרן 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
אזורים 1.0	1365		19039	+25	+1.9	+14952
אזורים אפ	1060		9074	+27	+2.6	+5663
אזורים אגח	177	תב	14515	+11.5	+7	+51093
אילן 1.0	418		9612	+10	+2.5	+25837
אל-רוב 1.0	1855		866	+55	+3.1	+2653
אמנונים 1.0	6822		19			−19
אפריקה 0.1	53250		143	+50	+0.1	+19
אפריקה 1.0	43849		181			−48
אפריקה אפ	36800		70	−100	−0.3	−58
אריים	3700	תב	1888	+200	+5.7	+3310
אלרן 0.1	4060		1911	+14	+0.4	+596
אלרן 0.5	2700		2464	+75	+2.9	+1689
בן-יקר גת 1.0	8540	תב	100	+464	+5.8	+102
ברמבין 1.0	3399		100	+97	+2.9	+42
ברמבין 5.0	2460		703			−435
דנקנר 1.0	7200	תב	160	+350	+5.1	+466
דוקור 1.0	2346	לב				−828
דוקור 5.0	2206	לב				−1333
דוער 0.1	224		3746			−1746
דוער 0.5	160		3057	+3	+1.9	+11637
הכלול 1.0	1530		200			−140
הכלול 5.0	968		767	+46	+5	+1260
חלב 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
חלב 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
חברה לירושלים	328		14171	+13	+4.1	+23711
ירושלים אפ	190.5		7507	+5.5	+3	+24645
גבים 0.1	5460		206			+128
גבים 0.5	4750		215	+50	+1.1	+45
ישראלום 1.0	1670		2291	+50	+3.1	+3117
ישרס 10.0	19931		401	+400	+2.1	+316
כנף פיתוח 1.0	12210	תב	155	+1110	+10	+174
לנסד 1.0	5207	לב				+112
לנסד 5.0	2695	לב				−358
מ.ת.ם. 1.0	458		13537	+10	+2.2	+7262
מ.ת.ם. אופ 2	331	בה	2468	+3	+0.9	+1076
מ.ת.ם. אגח	128.5		11365	+6	+4.9	+108514
מגורי בניה 1.0	802	לב				−2052
מישאל 5.0	398		6305			−941
מישאל אפ	224		3659	+4	+1.8	+5837
מרב 5.0	2551		551			−211
מרלו 1.0	899		350			−469
לידנסון 1.0	494	תב	1100	+34	+7.4	+4598
לידנסון 5.0	235	תב	27336	+12	+5.4	+49990
ליפשיץ 1.0	2069		385			−59
ליפשיץ 5.0	1610		1191	+10	+0.6	+799
נאות אביב 0.5	13700		142	+200	+1.5	+164
נכסי אזורים	343		1365			
סהר החזקות 1.0	1137		1524	−35	−3	−2224
סהר החזקות 5.0	1114		797			−621
סוף 1.0	8600		30			
סוף 5.0	5720		520	+120	+2.1	+525
עפר וסלע מר 1 ש	544	לב				+750
עוד 5.0	2165		460			+187
קיסריה 0.1	5030	לב				−7
קיסריה 0.5	1870	לב				
רוגבין 1.0	475		5800	+5	+1.1	+700
רוגבין 5.0	231		12226	+3	+1.5	+367
רוגבין אופ'	1429	תב	1259	+110	+8.5	+3157
רוגבין אג"ח	129		7700			+6700
רסקו מכב	5200		97	−140	−2.6	−32
רסקו רג	5000	תב	141	+253	+5.3	+209
נכסים ובנין	3606		753	+72	+2	+1242
הכשרת הישוב ש	74592		123	+2659	+3.7	+286
ישפרו 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
כלל נדל ן	730		4328	+5	+0.7	+2028
חקלאות						
מטעי הדר 0.1	3505		300			−53
מטעי הדר 0.5	3270		244			−244
מהדרין 0.1	6656		1236			−948
מהדרין אופ'	4308		477			−214
נכסי הדרים 1.0	1825		425	+55	+3.1	+1566
פרי אור 0.5	2500		196			−196
שגור 5.0	2620		601			−601
שגור אפ	1801		394	+61	+3.5	+84
מזון וטבק						
אסיס	1405		430	−55	−3.8	−355
גולדפרוסט 1.0	3100		50	+50	+1.6	+188
גולדפרוסט 5.0	2470		344	+71	+3	+344
גולדפרוסט אפ 1	1500		159			
דובק מב ש	6360		1537	+60	+1	+1517
דובק מב ם	6360		180	+60	+1	+80
זגלגל 1.0	925		750	−5	−0.5	−666
זגלגל 5.0	780		400	−2	−0.3	−400
פרי-הג 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
פרי-הג 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
טמפו בירה 1.0	36207		262			−194
טמפו בירה 5.0	30500		128			−94
יצהר 1.0	1467		820	+7	+0.5	+570
יצהר א 5.0	831		2270			+544
יצהר אפ 2	638		1266	−51	−7.4	−966
מן 1.0	775		1244	−5	−0.6	−1052
מן 5.0	496			+19	+4	+1130
סנפרוסט 1.0	16500			+500	+3.1	+6
עסיס ב 0.5	472		5185	+11	+2.4	+23025
אנגל שקל 1	3020			−30	−1	−60
שמן מבב א	5990		1118	−75	−1.2	−1422
עלית	19156		509	+198	+1	−492
טכסטיל והלבשה						
ארגד סר 1 ש	711		2850	+11	+1.6	+960
ארגד אפ	465		8175			−1613
ארגד אגח	114		29800	+0.5	+0.4	+28800
אפיס 1.0	1150		1200	−20	−1.7	−1048
אופנת כוזך 1.0	680		2219			−1038
אופנת כוזך 5.0	540		2714			−3014
אופ א	470		2450	+11	+2.4	+11450
ארגמן רג ש	17950		185	+550	+3.2	+217
דלתא-גליל א 3.0	3770		480			
מטוית מאוחד 1	2480		114	−47	−1.9	−187.7
מטוית מאוחד 5	1040		70	−20	−1.9	−369.7
ויטלגו 1.0	2150		67	+100	+4.9	+116
ויטלגו 5.0	1605		48	+40	+2.6	+48
[illegible]	6940		109			−32
ויקות 1.0	2247	קב	107		+5	+8375
ויקות 5.0	1760		2385	+50	+2.9	+10040
ויקות אפ	1170		1164	+90	+8.8	+3620
לודזיה 0.1	3400	בה	259	+100	+3	+125
לודזיה 0.4	2700		198	+70	+2.7	+345
ליבנת 1.0	357		1000	+5	+1.4	+8509
מים גליק	1247	תב	750	+107	+9.4	+537
מקס 0.1	5028		340	−1		−287
מקס 0.5	3232	בה	721	+32	+1	+22
עיט 1.0	677	בה	571	+10	+1.5	+482
עיט 5.0	285		13453	+6	+2.2	+41337
עמק מרינה 1 ש'	347	תב	7965	+27	+8.4	+11719
עמק אפ	210		5905	+3	+1.5	+5912
פולגת א 1	2050	בה	1157	+40	+2	+2349
פולגת ב 4	1350		17909			−8160
פולימן א 0.5	18700		298	+280	+1.9	+259
פרטר	871		49	+1	+0.1	+123
גיבור סברינה	13899		117	+363	+2.7	+132
תעש רוגוזין 1.0	2490		330	−10	−0.4	−180
דלתא-גליל 1.0	4937		351	+37	+0.8	−85
מתכת ומוצריה						
אקסטון 5.0	2970	לב				
אורדן 0.1	9201		393	+101	+1.1	+470
אורדן 0.5	8338		132	−400	−4.6	−238
אלומית 1.0	8030	שב				
אלומית 5.0	6890		100			−188
כבלים ש	67500		84			−7
התכוף 1.0	7700	תב	55	+400	+5.5	+258
התכוף 5.0	4900	תב	491	+250	+5.4	+821
התכוף אפ	4535		149	+135	+3.1	+551
דיקה 1.0	4800		51.4			
דיקה 5.0	2100		348	−1	−0.1	−82.2
קופמנת פה 1.0	4655		2163	+30	+0.7	+961
קופמנת פה 5.0	4320		1030	+50	+1.2	+1441
מתכת טרום 1.0	260		4800	+10	+4	+3400
כבלי ציון 1.0	3390		426	+168	+5	+961
כבלי ציון 5.0	1809		894	+1	+0.1	+170
כבלי ציון אפ	1150		1188	+55	+4.8	+1583
מרגן 1.0	1033	לב				−250
קרמני 1.0	331		3869	+1	+0.3	+6120
קרמני 5.0	202		8695	−2	−1	−4404
נחושתן 0.1	40950	שב				
נחושתן 0.5	16988		61	−1		−81
מכר פלדה 1.0	19100		144			+4
קינג 1.0	1052		965			
קינג 5.0	661		2749	−6	−0.9	−2854
קליל 1.0	2840		486			−21
קליל 5.0	2245		1180			+664
קליל אפ'	1263		2138			−1408
קליל אגח	124		38240	+5	+4.2	+64060
שלודות 5.0	11800		255			−5
תעשיות לכיש 1.0	1170		870			−870
תעשיות לכיש 5.0	765		882			−682
חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה						
אלביט 3.0	561000		12			−9
אלקו 0.1	10000		58	−210	−2.1	−25
אלקו 0.25 ש	5120		385	+50	+1	+771
אלקו 0.25 ם	5428	שב				
אלקטרה 0.1	2145		1429	+30	+1.4	+4178
אלקטרה א 0.5	1674	בה	1238	+50	+3.1	+2435
אופ 5	1350		500	+50	+3.9	+1396
אגח 3	162		4424			+4852
אלרון 3.0	443000		26	−3000	−0.7	−16
אורית 1.0	27600		202			+32
כלל תעש אלק	2730		2572			+239
ספקטרוניקס 1.0	1545		1280			−1037
ספקטרוניקס 5.0	1260		760	+7	+0.6	+595
פיכוטנר 1.0	790		540			−540
פיכוטנר 5.0	660		3029			−2779
ציקלון 1.0	2350					
ציקלון 5.0	1310	בה	120	+15	+1.2	+30
קונטסט ארלך 1.	9275		50			−50
קונטסט ארלך 5.	5505		70	+60	+1.1	+110
תאגת 1.0	1856		390	+71	+4	+341
תאגת 5.0	877		3230			
תאגת אפ 1	23380		17	−700	−2.9	−17
תאה	865		1295	+2	+0.2	+295
מוצרי בניה						
אי.ם. תעשיות 1.	224		5274	+3	+1.4	+9643
אי.ם. אפ	845		1662	+45	+5.6	+2185
אי.ם. אגח	138.5		8225	+2.5	+1.8	+91025
אקרשטיין 1.0	670		1055	+23	+3.6	+2241
אקרשטיין 5.0	426		3737	+12	+2.9	+3197
אקרשטיין אפ'	643		476	+14	+2.2	+1224
אקרשטיין הגא	132.5		9888			+10412
בר-כון 1.0	1249		475	−41	−5.2	−1069
בר-כון 5.0	600		4636	−14	−2.3	−4636
פרומאכסט 1.0	9280		5	+300	+3.4	+5
פרומאכסט 5.0	4620		200	+10	+0.2	+6
מ.ל.ב. 1.0	1081	בה	429	−11	−1	−37
מ.ל.ב. 5.0	840					
מגדל השק בזעש	761		200			−805
מוסיקה ולמבך 1	23332	לב				
מוסיקה ולמבך 5	19047		5	+47	+0.3	+5
כימיה, גומי ופלסטיק						
אליאנס ב	3010		688			−312
גל תעשיות 1.0	1126		184	+1	+0.1	+16
גל תעשיות 5.0	875		1150	+8	+0.9	+2150
דקסטר 1.0	3149		37	+129	+4.3	+115
דשנים 0.1	4550		1286	−50	−1.1	−800
דשנים 0.5	1880		946			−1001
חיפה כימי 10.0	965		7841	+33	+3.5	+15684
ליפסקי 1.0	2995		245	−25	−0.8	−241
מקסימה 1.0	8700		63			−53
מקסימה 5.0	6810					−15
נקה כימיקל 1.0	8300		57	+310	+3.9	+170
סנו 1.0	24880		64	−20	−0.1	−63
סנו 5.0	20610		37	+110	+0.5	+100
פריקלאס	541		3155	+10	+1.9	+5210
פריקלאס אופ'	226		6889			−6581
קרם כימיקל 1.0	7100		254	+300	+4.4	+354
ת.ג.ל. 1.0	3240	שב				
ת.ג.ל. 5.0	2538		17	+18	+0.7	+213
תיא 5.0	5330		326	+250	+4.5	+501
פרוכאורם 10.0	42915		57			−50
הוד א 5.0	10800	בה	31	+201	+1.9	+69
אגן 5.0	1822		2084	−5	−0.2	−2257
מבע ש	15482		717	+500	+3.3	+518
ים המלח	2854		2230	+61	+2.2	+2488
פטרוכימים 10.0	775		9720	+27	+3.6	+19992
עץ, נייר ודפוס						
כתר	257		8752	+8	+3.2	+15693
דפוזן 1.0	10779		3			−3
דפוזן 5.0	7130					
תמן 1.0	10750		159			−7
יאה 1.0	6189		118			
לבידי אשקלון 1	700		1486	−6	−0.9	−1106
מלט ב 0.5	57836		74	+1500	+2.7	+55
סקפוניה 1.0	3968	תב	60	+250	+6.7	+60
רים 0.1	2340		250			+170
רים 0.4	1760		896	+80	+4.8	+477
תעל ב 0.2	19380	בה	156	−220	−1.1	−157
מפעלי ניר 10.0	427706		16	+8386	+2	−6
תעשיות שונות						
אמרין 1.0	13600		245	−400	−2.9	−278
אמרין 5.0	7500		209			−166
המישה יוד	3870		75	+70	+1.8	+75
הנפלק 1.0	2260		256	+99	+4.6	+885
הנפלק 5.0	1755		75			−150

שף נאמנות
בטחה
השקעות כלל
ניהול תיקי השקעות וניהול קרנות נאמנות בע"מ

שם החברה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש ש"ח ע"נ
השקעות בתעשיה						
כור בב' ש	17940	לב				−404.8
מאמרי טכנולוגיה	454		899	−4	−0.9	−1699
מרכזית ב 0.1	12434		151	+123	+1	−151
כלל תעש' 1.0	268		36706	+5	+1.9	+20270
חברות השקעה						
אמפיקו ש	8900		195			−20
אינקטה 0.1	90		25214	+1	+1.1	+34876
אלגר ש	17150		21	−182	−1.1	−109
אלגר ם	17150		30	−300	−1.7	−50
אלרן ם	6500		31			
אמישר כב'	1309		680	+49	+3.9	+1480.8
אפיק 1.0	494	לב				−1088
אפיק 5.0	371	לב				−2451
בזלת 1.0	1830		954	−10	−0.5	−934
דנבאר 1.0	930	תב	1387	+84	+9.9	+2126
דנבאר 5.0	670	תב	600	+58	+9.6	+600
חברה לישראל 1.0	4950	תב	3868	+239	+5.1	+9861
חברה לישראל 5.0	4990		1447	+170	+3.5	+3216
הלפמן 0.1	138500					
הלפמן 1.0 ש	29800		25			−13
אגמא א 0.5	29500	תב	42	+1600	+5.7	+60
פועלים השק ש	11600		153	+400	+3.6	+863
מזרחי השק ש	36600		107	−700	−1.9	−88
מגר השקעות 12400	13595	שב				
חירון 1.0	2945		62			−148
חירון 5.0	1640		613	+1	+0.1	+150
ישום השקעות	269		10718			−4632
יצוא ש	15251			+151	+1	+5
ירדן א 0.1	2308	סק		+110	+5	+459
כלל 50.0	1415		1813	+20	+1.4	+2659
לנדיק 0.1	2050		108			
לנדוק 0.1	978		300	+12	+1.2	+1500
מגור 0.1	690		1608			−1022
מגור א 0.5	456		200	+5	+1.1	+800
מגור אפ	350		2265	+11	+3.2	+4998
אגח 1	133		400			−400
עוז השק ב 0.1	3937		88			
עוז השק ב 0.5	2956		548	−55	−1.8	−453
פמה א 0.1	9602		20			−23
פמה 0.5	6870		343	+148	+2.1	+376
פריון ב 2.5	16480		438	+700	+4.5	+579
קידן 1.0	120	תב	82770	+7.5	+6.7	+37527
קידן 5.0	102.5		33650			−17965
אירבי פתוח 2.0	10747		368	+159	+1.5	−125
אלון ש	5943		500	+122	+2.1	+196
דיסקונט השק ש	6470		535	+139	+2.2	+199
כלל 10.0	1350		2361	+51	+3.9	+8461
פו השק ש	3591		618	+104	+3	+52
נסחרות במט"ח						
גזית ם	204		660	+3	+1.5	+660
חיפושי נפט						
דלק נפט 1	5530	קב		+263	+5	+7482
דלק נפט 5	3205	קב		+153	+5	+12603
דלק חיפ' אפ 2	2468	קב		+155	+6.6	+17598
סו חיפושי נפט	41900	תב	327	+3500	+9.1	+211
יואל 5.0	894	קב		+43	+5.1	+239526
מ.נ.ב. 1.0	7845	בה	126	+713	+10	+819
מ.נ.ב. 5.0	3623	קב		+173	+5	+10502
פאזיל ב 0.3	7277	קב		+347	+5	+565
נפטה ש	3259305	קב		55205	+5	+19
רשימה מקבילה						
רשף	1130		4940	+32	+2.9	+13075
תכל	588	תב	9189	+34	+6.1	+16317
אלקסל 5.0	174	קב		+8.5	+5.1	+23221
גולן	748		5972			+130
פז זן	575		3750			−1296

גלגל הבורסה / אריה לביא

תיקון טכני במחזור נמוך

שבוע המיסחר הסתיים אתמול, תוך תיקון טכני כלפי מעלה, לאחר הזינוקים וירידות השערים שאיפיינו את המסחר מתחילת השבוע. המחזור היה נמוך מהרגיל והסתכם בכ-13.6 מיליון שקל במניות המופשיות.

גורמים פיננסים מעריכים שעליות השערים המתונות שחלו אתמול עשויות להמשך יומיים שלושה, אך אין בכך כדי לשנות את המגמה הבסיסית בשוק המניות. לא מן הנמנע שבשבוע הבא עשוי נושא הקרנות הבחירות לחזור לכותרות, כאשר במקביל מתרבים הסימנים להתנהשות המיתון במשק. גורמים עיסקיים מרוחים שוב על האטה במכירות, כאשר במקביל צפויה האטה בפעילות הכלכלית בגלל תקופת החופשות. גם הצורך לשלם ריבית בסכום של כ-300 מיליון דולר עבור הרבעון השני של השנה עשוי להשפיע לא מעט על הפעילות בשוק המניות.

הפידיונות בקרנות נמשכים

הפידיונות בקרנות הנאמנות נמשכו גם אתמול והסתכמו בכשני מיליון דולר. בסכום של מיליון דולר התחלקו בנק הפועלים ובנק לאומי, פידיונות בכ-300 אלף דולר היו בקרנות בנק דיסקונט והיתרה התחלקה בין מנהלי הקרנות האחרים.

בשלב המסחר במשתנים נרשמו עליות שערים של עד 2.5 אחוזים תוך מחזור גבוה יחסית לכלל המחזור של 4.2 מיליון שקל. בלטה פעילות ניכרת במניות דלק, טבע, כלל תעשיות ודיסקונט השקעות.

מדד		שינוי יומי ב-%
מדד מניות כללי	129.45	0.89
כללי ללא בנקים	149.53	1.72
מדד אג"ח כללי	110.04	0.05
אג"ח צמוד מדד	108.97	0.05
אג"ח צמוד מט"ח	116.74	0.02

בסיכום שבועי המדדים ירדו

אתמול אמנם עלו מדדי כל ענפי המניות, אך בסיכום שבועי נרשמו ירידות במרבית ענפי המניות. המדד הכללי ירד ב-1.06 אחוז. המדד של המניות ללא הבנקים שבהסדר ירד ב-3.12 אחוזים. הירידות הבולטות ביותר נרשמו בענפי המתכת — 5.72 אחוזים, המיסחר והשרותים — 5.64 אחוזים והטקסטיל וההלבשה שירדו ב-5.19 אחוזים.

במהלך המסחר אתמול נרשמו עליות שערים ב-215 ניירות, מהם 32 עלו ב-5 אחוזים ויותר. 59 ניירות ירדו ו-120 נסחרו ללא שינוי.

מגמה מעורבת במניות ההסדר

המחזור במניות ההסדר היה קטן. הפעילות בשלב מסוף זה היתה מעורבת עם תנודות קלות.

	תשואה שנתית ריאלית ב-%
בל"ל 8.1	13.40
הפועלים ש	13.94
אי.די.בי. רג	14.02
דיסקונט א	13.98
המזרחי ש	13.48

ביקושים לצמודי דולר

צמודי הדולר המשיכו להנות מביקושים ושערים עלו בבתי אחוז. בצמודי מדד היתה מגמה מעורבת עם תנודות קלות.

הסדרה	ימים לפדיון	שער	תשואה חודשית
647	5	99.77	1.41
717	12	99.46	1.38
727	19	99.14	1.39
737	26	98.84	1.37
747	33	98.59	1.32
757	40	98.28	1.33
817	47	97.98	1.35
827	54	97.71	1.31

הודעות בורסה

בנק משכן סיים את הרבעון הראשון של 1986 עם רווח של 1.5 מיליון שקל. התשואה על ההון, על בסיס שנתי, הגיעה ל-25.36 אחוזים. הבנק הודיע שהוא שוקל מספר פניות למכור את בנק בנין למשכנתאות, אותו הוא הבנק לסגור.

ישפרו — ההפסד של החברה גדל במהלך 1986 ל-3.9 מיליון שקל לעומת 1.7 מיליון שקל בשנה הקודמת.

הירדן סיימה את 1986 (9 חודשים) עם רווח של 25.3 אלף שקל לעומת הפסד של 114 אלף שקל בשנה הקודמת.

ג. זלקינד נבחר לי"ר מועצת המנהלים של אלקו, נוסף לתפקידו כמנכ"ל החברה.

אגליסטס. קרן נאמנות גמישה. פירסמה תשקיף ראשון.

הצעה לייזמים במקרקעין!
מהנדס עיר לשעבר, כיום מנהל פרויקטים בניו-יורק, מעוניין בהתול, ייזום, תכנון וביצוע, בחו"ל ובארץ.
CASPI ASSOC
P.O.B 1407, New York, NY 10156, USA
(212) 316-6034

הארץ
עיתון לאנשים חושבים

לא מכרת
לא שילמת
"לוח העיר"
"פרסום און"
885-885

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי היומי אחוזים
אב	5860.98	5781.86	−5.99	−0.10
אבוקה	602.54	590.92	9.00	1.55
אגוז	248.41	243.66	1.07	0.44
אייר	1617.61	1585.96	5.13	0.32
אדום	3058.50	2999.45	29.18	0.98
אופיר	1855.80	1841.78	2.70	0.15
אור	435.36	426.25	−0.31	−0.07
אוריון	153.59	150.55	0.48	0.32
אור-לי	271.07	269.10	0.54	0.20
אורן	787.07	771.97	2.76	0.36
אייל	3824.52	3751.14	25.91	0.70
איריס	5475.92	5356.03	−7.08	−0.13
איתן	727.50	712.96	0.68	0.10
אלון	594.40	582.24	0.47	0.08
אלמוג	654.84	642.04	0.40	0.06
ארז	400.40	392.74	−1.31	−0.33
אש	201.53	197.13	−0.93	−0.47
אשל	179.24	175.78	0.09	0.05
אתרוג	243.37	242.10	0.52	0.22
בדולח	2947.68	2891.68	15.67	0.54
ברוש	566.00	555.31	3.10	0.56
ברק	585.26	573.99	5.34	0.94
ברקת	301.05	295.32	−0.18	−0.06
גביש	1531.80	1521.35	3.61	0.24
גבע	1071.38	1055.89	−0.16	−0.02
גורן	425.00	417.05	0.30	0.07
גיא	9923.10	9776.04	14.27	0.15
גיל	3381.99	3319.07	5.70	0.17
גלית	608.81	601.60	2.33	0.39
דובדבן	435.71	431.60	4.10	0.96
דוכיפת	512.89	503.00	−0.69	−0.14
דולב	238.54	233.53	0.32	0.14
דורון	1479.47	1451.97	−2.73	−0.19
דותן	263.65	258.60	1.11	0.43
דליה	587.28	576.96	−2.26	−0.39
דרור	415.99	408.44	−7.68	−1.85
דקל	493.88	484.47	5.43	1.13
הדס	452.86	448.78	7.92	1.80
הוד	530.43	521.37	0.96	0.18
זהבית	2835.12	2774.02	7.44	0.27
זוהר	20281.12	19984.32	−120.16	−0.60
זיו	18937.69	18663.39	14.40	0.08
זמיר	595.27	583.61	−3.05	−0.52
חוחית	161.96	158.44	1.19	0.76
חליפין	130.60	130.02	−0.05	−0.04
חלמיש	207.54	203.54	−0.03	−0.01
חן	139.45	138.89	0.13	0.09
טופז	1419.72	1389.13	−0.18	−0.01
טל	6032.56	6003.68	−7.16	−0.12
יבול	420.14	412.17	0.27	0.07
יהלום	2759.53	2706.58	26.62	0.99
יהודית	424.14	420.27	2.39	0.57
יערה	425.00	415.96	−0.41	−0.10
כוכב	397.10	389.55	−1.20	−0.31
כחל	136.39	133.75	0.17	0.13
כלנית	645.91	634.29	1.92	0.30
כספית	253.80	252.60	0.52	0.21
כרמל	150.95	147.87	0.03	0.02
כתר	1195.23	1171.76	1.00	0.09
להב	4818.68	4728.66	4.34	0.09
למשקיע	121053.34	119013.09	24.41	0.02
לביא	482.22	480.20	6.34	1.34
לקט	1752.84	1717.64	2.37	0.14
לשם	326.87	320.51	0.08	0.02
מגדל	1263.58	1239.46	4.12	0.33
מכמש	3679.09	3646.07	7.00	0.19
מגן	254.51	250.88	0.66	0.26
מגוון	3679.09	3646.07	−7.91	−0.22
מגל	395.21	391.83	−0.41	−0.10
מור	2212.27	2181.00	28.60	1.33
מורן	979.66	970.67	7.23	0.75
מטה	27037.79	26590.07	190.48	0.72
מיטר	975.97	956.97	1.71	0.18
מעוף	4926.07	4833.06	39.32	0.82
מעיין	763.71	749.38	2.19	0.29
מקשה	339.32	332.72	0.06	0.02
מרגלית	1641.04	1609.05	10.83	0.68
מרווה	118.84	118.45	−0.37	−0.31
מרום	1264.93	1240.82	2.09	0.17
נונה	28732.40	28317.98	84.89	0.30
נופך	368.75	361.72	5.30	1.49
נטף	536.23	525.42	1.61	0.31
ניל	7458.24	7352.11	88.70	1.22
סביון	686.20	673.62	2.27	0.34
סגולה	133.18	130.52	0.18	0.14
סלע	337.32	330.71	0.04	0.01
סנונית	490.21	480.72	−0.10	−0.02
סער	413.03	405.56	−0.52	−0.13
ספיר	183.96	183.05	0.22	0.12
עיף	404.68	397.25	−0.63	−0.16
עידית	917.44	900.09	12.11	1.36
עינן	487.60	481.04	1.14	0.24
ענבר	1247.86	1222.17	0.28	0.02
ענת	2878.94	2855.69	44.55	1.58
עפרוני	453.00	443.10	−0.37	−0.08
ערמון	138.26	135.63	0.11	0.08
פיא	1734.16	1722.25	6.10	0.36
צבר	577.93	566.54	1.16	0.21
צופית	513.38	503.34	0.20	0.04
צוק	118.40	117.93	0.15	0.13
צמיר	1040.52	1019.10	1.22	0.12
צמרה	570.46	562.60	3.31	0.59
צפרת	1839.51	1803.73	0.27	0.01
קלע	2432.95	2420.82	8.43	0.35
רונית	20566.17	20395.29	305.03	1.52
רימון	123.47	123.21	0.18	0.15
רקפת	816.36	803.00	1.35	0.17
רשף	405.63	396.89	1.55	0.39
שובים	411.02	403.14	−0.15	−0.04
שחם	333.80	325.81	0.22	0.07
שירה	465.72	462.41	2.12	0.46
שמיר	367.86	365.09	0.88	0.24
שנהב	1012.30	997.99	12.70	1.29
ששפ	1051.52	1026.35	18.65	1.85
שקד	178.30	174.80	0.04	0.02
תאנה	270.75	268.39	2.36	0.89
תדהר	625.57	622.45	5.45	0.88
תירוש	506.17	500.17	1.49	0.30
תמר	220.67	216.52	0.20	0.09
תפוז	184.55	183.34	0.39	0.21
תרשיש	1376.10	1367.81	3.25	0.24
תשרי	500.61	493.78	0.30	0.06

שערי אגרות החוב

5% מלווה מדינה (100% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי בנק%
3601	38647	−156
3602	35616	−145
3603	33092	−139
3604	29529	−75
3605	26920	−68
3606	25330	−66
3607	23409	+13
3608	22122	+13
3609	21041	+12
3610	19478	+11
3611	18985	−94
3612	18803	−25
3613	18156	+37
3614	17627	−25
3615	16087	+15
3616	14604	+2
3617	13648	+24
3618	12958	+88
3619	11960	+67
3620	11311	+55
3621	10742	+52
3622	9685	+49
3623	9042	+1
3624	8511	+1
3625	7789	+40
3626	7350	+38
3627	6815	+36
3628	6266	+3
3629	5870	+3
3630	5548	+3
3631	5109	+3
3632	4810	+2
3633	4543	+2
3634	3980	−15
3635	3763	−14
3636	3623	−14
3637	3394	+2
3638	3224	+1
3639	2951	+2
3640	2414	−22
3641	2091	−20
3642	1874	— —
3643	1626	— —
3644	1452	+1
3645	1309	+1
3701	1040	+3
3702	804.9	+0.4
3703	725.1	+4.8
3704	620.5	+4.1
3751	327.3	+0.2
3752	130.6	−1
3753	125.3	−1
3901	121.4	+0.5
3902	115.6	+0.5
3903	114.6	+0.4
3904	112.7	+0.5
3754	113.7	−0.3
3755	109.5	−0.4
3756	105.5	−0.3
3757	103.4	−0.3
3758	101.4	+0.4
3759	104.2	+0.5
3760	102.7	+0.5
3761	100.4	+0.5
3762	97.7	+0.5
3763	94.6	+0.4
3764	92.8	+0.5
3765	90.5	+0.5
3766	89.4	+0.6
3791	95.7	+0.2
3792	93.9	+0.2
3826	115.5	+0.9
3827	113.2	+0.8
3828	109.2	+0.8
3829	107.1	+0.9
3830	105	+0.5
3831	107.8	+0.6
3832	106.3	+0.6
3833	103.9	+0.6
3834	101.1	+0.6
4.25% שגיא		
4101	358.4	−0.5
4102	144.7	+0.5
4103	139	+0.5
4104	134.5	+0.5
4301	134.5	+0.5
4302	127.2	−0.6
4303	126.3	−0.7
4304	124.1	−0.7
4105	109.5	— —
4106	106.6	— —
4107	103.3	— —
4108	101.4	— —
4109	98.7	−0.3
4110	97.5	−0.3
4201	122.4	−0.3
4204	113.7	−0.2
4205	111.4	−0.3
4206	109.1	— —
4207	111.9	— —
4208	110.3	— —
4209	107.9	+0.1
4210	105	+0.1
4211	101.7	+0.1
4212	100.6	+0.4
4213	98.2	+0.5
3212	205300	— —
3213	195600	— —
3214	185200	+1180
3501	182200	— —
3502	183300	— —
3503	168774	— —
3504	164500	— —
3505	156170	−4830
3521	155900	−200
3522	149100	— —
3523	141000	— —
3524	139800	−100
3525	137500	−200
3526	137170	−180
3527	137900	−1000
3528	134700	−200
3529	138700	+100
3530	133670	−1600
3531	134050	— —
3532	129400	— —
3533	130500	— —
3534	121850	— —
3535	121700	— —
3536	122800	— —
3537	121700	— —
3538	114400	— —
3539	114400	+500
3540	114000	— —
3541	110000	−270
3542	110200	— —
3543	104510	+310
3544	104900	— —
3545	100997	−714
3549	95329	−709
3552	87420	−687
3554	87179	−718
3555	87179	−718
3546	101873	+58
3547	101642	+58
3548	101528	+58
3550	96186	+55
3551	95806	+54
3553	87497	+274
3556	83498	+48
3558	83334	+48
3559	80383	+46
3560	76035	+35
3557	84075	+199
3572	79776	+196
3561	76143	+36
3571	75928	+35
3573	79584	+46
3574	75383	+42
3577	73291	+41
3578	67706	+59
3575	72824	+463
3576	72618	+465
3579	66988	+446
3580	62273	+101
3581	56599	+94
3582	52163	+88
3583	48969	+27
3584	46561	+26
3585	44135	+24
3586	39427	+12
3588	39347	+12
3589	35925	+11
3587	39299	−863
3591	35781	−811
3592	35740	−811
3593	35678	−813
3590	36720	+1054
3595	34992	+1035
3594	34226	+20
5% מלווה פיתוח (בריבית בפועל)		
2001	155000	+2000
2002	151200	−200
2003	146000	— —
2004	146700	— —
2005	137700	— —
2006	137400	— —
2007	136000	— —
2008	134100	— —
2009	137100	— —
2010	134100	+100
2011	132000	— —
2012	132000	— —
2013	132700	— —
2014	128000	— —
2015	127875	— —
2016	127300	— —
2017	129300	— —
2018	129100	+100
2019	128700	+700
2020	125500	— —
2021	125800	— —
2022	118200	— —
2023	117600	— —
2024	110300	— —
2025	110000	— —
2026	109500	— —
2027	106000	— —
2028	108500	— —
2029	101700	— —
2030	101300	— —
2031	98000	— —
2032	109472	+45
2034	103814	+43
2033	96296	+31
2035	88463	+47
2036	89010	+47
2038	84825	+44
2040	81743	+43
2037	85807	+45
2039	82803	+41
2041	74912	−227
2052	71173	−212
2051	75649	−2201
2053	74895	+2127
2055	69284	+2045
2054	65765	+37
2056	60831	+34
2057	63608	+33
2059	57892	+30
2058	58560	+28
2060	54112	+26
2061	38573	−522
2062	35182	−490
2063	33517	−484
רמון		
7001	254.5	−4.2
7002	246.6	−4.1
7003	237.6	+1.7
7004	226.5	+1.6
7005	215.4	+0.5
7006	198.3	−0.4
7007	184.5	−0.5
7008	175.3	−0.4
7009	169.8	−0.4
7010	160.5	−0.1
7011	151.9	+0.3
7012	146.5	+0.2
7013	137.9	−0.3
7014	121.2	+0.9
7015	103.6	+0.6
7016	103	+0.7
7017	102.2	+0.7
7018	102	+0.7
7019	102.4	+0.7
7020	102.2	+0.7
7021	101.3	+0.7
7201	99.8	−0.8
גלבוע		
6101	15693	+97
6102	8513	+130
6103	7442	+120
6104	6829	+67
6105	6473	+69
6106	6266	+71
6107	6037	+69
6108	4329	+42
6109	4131	+38
6110	4061	+38
6111	3372	+51
6112	3271	+50
6115	3221	−5
6151	843.3	−2.1
6152	807.6	−2
6153	689.4	−1.7
6154	678.5	−1.7
6155	455.6	+6.4
6156	366.5	−0.9
6157	266.1	−0.7
6158	252.4	−0.6
6159	216.8	+3.2
6160	199.7	−0.4
6161	192.9	−0.4
6162	179.5	+2.1
6163	166.6	−1.6
6164	160.1	−1.6
6165	147.9	−0.4
6166	141.8	−1.1
6167	138.8	−1.1
6168	136.8	−1.1
6169	127.9	−0.4
6170	120.8	+1.9
6171	86.2	+1.4
6172	85	+1.4
6801	91.6	−0.2
ארמון		
2508	114	— —
צמודות זהב		
יזר 5	150	−2
100% מט"ח		
אל אופ	1283	+9
אלבים	214.5	— —
אלתא	1212	— —
אלסינט	2240	— —
סאיטקס	820	+10
תרד 84	97	+1.6
תרד 85	368	−2
זהב היש ש	229	— —
דיס הש ם	180.9	— —
כור	164	— —
כלל	441	— —
מ'צפ ד	208	— —
מ'צפ ם	288.6	— —
מ'צפ י	335	— —
רן	118.5	+0.5
סל מג	160.1	— —
תיקוס	217.8	−1
מדד/מט"ח		
בלת.	137.1	+0.7
דיס הש ם	139.1	+0.8
כור	156.8	— —
כלל	173.5	+0.8
מג דיס	138.3	+0.2
משא מג	133.1	— —
משא מג	123.3	−1.5
משא מג	116	— —

שערי מטבע חוץ

18.6.87

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.56	1.63	1.5921	1.6119	1.56	1.63	1.5921	1.6119	1.56	1.63	1.5921	1.6121	1.6020	−0.0034
1 לי"ש	2.55	2.66	2.6039	2.6363	2.55	2.67	2.5994	2.6318	2.56	2.68	2.6070	2.6398	2.6201	0.0041
1 מארק גרמני	0.86	0.89	0.8736	0.8844	0.86	0.90	0.8739	0.8849	0.85	0.90	0.8740	0.8850	0.8784	0.0013
1 פרנק צרפתי	0.25	0.27	0.2610	0.2642	0.25	0.27	0.2616	0.2649	0.25	0.27	0.2610	0.2643	0.2629	0.0002
1 גולדן הולנדי	0.76	0.79	0.7751	0.7848	0.76	0.80	0.7755	0.7852	0.76	0.80	0.7747	0.7844	0.7798	0.0012
1 פרנק שוויצרי	1.03	1.08	1.0505	1.0636	1.03	1.08	1.0533	1.0664	1.03	1.08	1.0523	1.0656	1.0585	0.0028
1 כתר שוודי	0.25	0.26	0.2510	0.2541	0.25	0.26	0.2511	0.2542	0.24	0.26	0.2510	0.2541	0.2525	0.0001
1 כתר נורבגי	0.23	0.24	0.2377	0.2406	0.23	0.24	0.2377	0.2407	0.23	0.25	0.2374	0.2404	0.2392	0.0007
1 כתר דני	0.23	0.24	0.2322	0.2350	0.23	0.24	0.2321	0.2350	0.22	0.24	0.2320	0.2350	0.2336	0.0005
1 מרק פיני	0.35	0.37	0.3603	0.3648	0.35	0.37	0.3601	0.3646	0.35	0.37	0.3598	0.3643	0.3624	0.0002
1 דולר קנדי	1.16	1.22	1.1869	1.2017	1.17	1.22	1.1874	1.2023	1.16	1.22	1.1887	1.2036	1.1948	−0.0015
1 דולר אוסטרלי	1.09	1.20	1.1490	1.1633	1.11	1.19	1.1501	1.1645	1.12	1.20	1.1502	1.1647	1.1573	−0.0011
1 ראנד דרא"פ	0.51	0.61	0.7889	0.7987	0.47	0.80	0.7881	0.7979	0.50	0.70	0.7885	0.7984	0.7940	0.0018
10 פרנק בלגים	—	—	0.4215	0.4268	—	—	0.4214	0.4267	—	—	0.4214	0.4267	0.4238	0.0006
10 שילינג אוסטריים	1.22	1.27	1.2419	1.2573	1.22	1.28	1.2428	1.2583	1.22	1.28	1.2438	1.2594	1.2484	0.0003
1000 לירות איטלקיות	1.18	1.24	1.2084	1.2235	1.18	1.26	1.2056	1.2206	1.18	1.27	1.2061	1.2212	1.2155	0.0016
100 ינים יפאניים	1.08	1.13	1.1033	1.1170	1.08	1.13	1.1029	1.1167	1.08	1.14	1.1036	1.1175	1.1098	0.0022

שערים בינבנקאיים

אתמול, צהריים, 18.6.1987 באירופה

מכירה מיידית (ספוט)

לי"ש שטרלינג	$ ארצות הברית	1.6365/1.6375
ל"ש ארה"ב	מרקים גרמניים	1.8215/1.8225
"	גילדנים הולנדיים	2.0540/2.0550
"	פרנקים שווייצריים	1.5128/1.5138
"	פרנקים בלגיים	37.78/37.80
"	פרנקים צרפתיים	6.0950/6.0980
"	לירטות איטלקיות	1319.00/1320.00
"	ינים יפאניים	144.25/144.35
לס.ד.ר.	$ ארצות הברית	1.2658/1.2663

שער הזהב $ 451.10 ארה"ב אונקיה לזהב פיקס

מכירה מאוחרת (פורוורד)

	$ לי"ש	$ פ"ש	$ ד"מ
1 ח'	1.6341 1.6353	1.5097 1.5109	1.8163 1.8175
3 ח'	1.6300 1.6313	1.5012 1.5025	1.8061 1.8074
6 ח'	1.6248 1.3263	1.4881 1.4897	1.7902 1.7917

הנתונים נמסרו על-ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

נסים: בקרוב תכנית כלכלית חדשה לעידוד המיגזר הפרטי

מזהיר: אם לא נעמוד בנחישות מול התביעות בנושאי הלביא ההתיישבות והחינוך — יוגש תקציב נוסף והיציבות תתערער

מאת גדעון אלון
כתב "הארץ"

שר האוצר, משה נסים, גילה אתמול כי תכנית כלכלית חדשה לעידוד הסקטור הפרטי והעצמאי תתפרסם בשבועות הקרובים.

נסים אמר במושב הוועד הפועל הציוני כי האתגר המרכזי של הממשלה הוא לשמור על היציבות הכלכלית שהושגה בעמל רב. "למרות ההתייצבות הכלכלית גברו באחרונה איומים המסכנים את המשק. אנו ניצבים לפני כמה תביעות גדולות שמשמעותן עלות תקציבית גבוהה: נושא הלביא, הסיוע להתיישבות ונושאים רבים בתחומי חינוך והשכלה הגבוהה".

לדבריו, אם לא תעמוד הממשלה בנחישות מול תביעות אלה, תיאלץ להגיש תקציב נוסף והיציבות תתערער.

ראש המחלקה להתיישבות, מתי דרובלס, מסר כי חובות החקלאים הגיעו ל־1.6 מיליארד שקל. לדבריו זהו נושא ריבית ריאלית של כ־50% לשנה. "שום תוצרת חקלאית לא תוכל לעולם לשאת ריבית רצחנית כזו", הוסיף דרובלס. כדי לפתור את בעיית הריבית יש להעניק לחקלאים מלווה נוח שיוחזר על פני שנים אחדות.

עמיתו לראשות המחלקה להתיישבות, נסים זווילי, אמר כי 47,000 המשפחות במושבים המתפרנסות בלעדית מחקלאות חייבות לגוון את מקורות הפרנסה שלהם. הוא קרא למתן את קצב הקמת הישובים החדשים. לדעתו, המדינה חייבת לקבוע סדרי עדיפות ברורים, ובראשם פיתוח הגליל בשל הסכנה הדמוגרפית, הנגב והערבה, שבהם טמון הפוטנציאל האמיתי. כמו כן ציין זווילי כי מתוך 420 הישובים הזקוקים לסיוע, כרבע זקוקים לתמיכה כלכלית וחברתית מסיבית.

"שנת התקציב 88' תיפתח בחריגה של מיליארד ש"ח אם יתקבלו כל התביעות"

מאת צבי זרחיה כתב "הארץ" לענייני כלכלה

שנת התקציב 1988, עלולה להיפתח בחריגה של מיליארד ש"ח בתקציב המדינה, אם תיכנע הממשלה לתביעות הרבות לתוספת תקציב. חריגה בהיקף כזה תסכן את ההישגים הכלכליים שהושגו בעמל רב, כך הזהירו אתמול ראשי אגף התקציבים בכינוס פנימי בקיבוץ שפיים.

התביעות לתוספת התקציב מתחלקות, על פי נתוני האגף, כך: 200 — 500 מיליון ש"ח ללביא, 200 מיליון להוצאות שכר, 100 מיליון למושבים, 100 מליון למשרד החינוך ו־30 מיליון ש"ח למשרד הבריאות. השנה אמנם ניתן מימון ביניים לתקציבי החינוך והבריאות אולם על משרדים אלה לבצע את הקיצוצים המתחייבים מתקציב 87.

גשר ההלכה — פנים חדשות

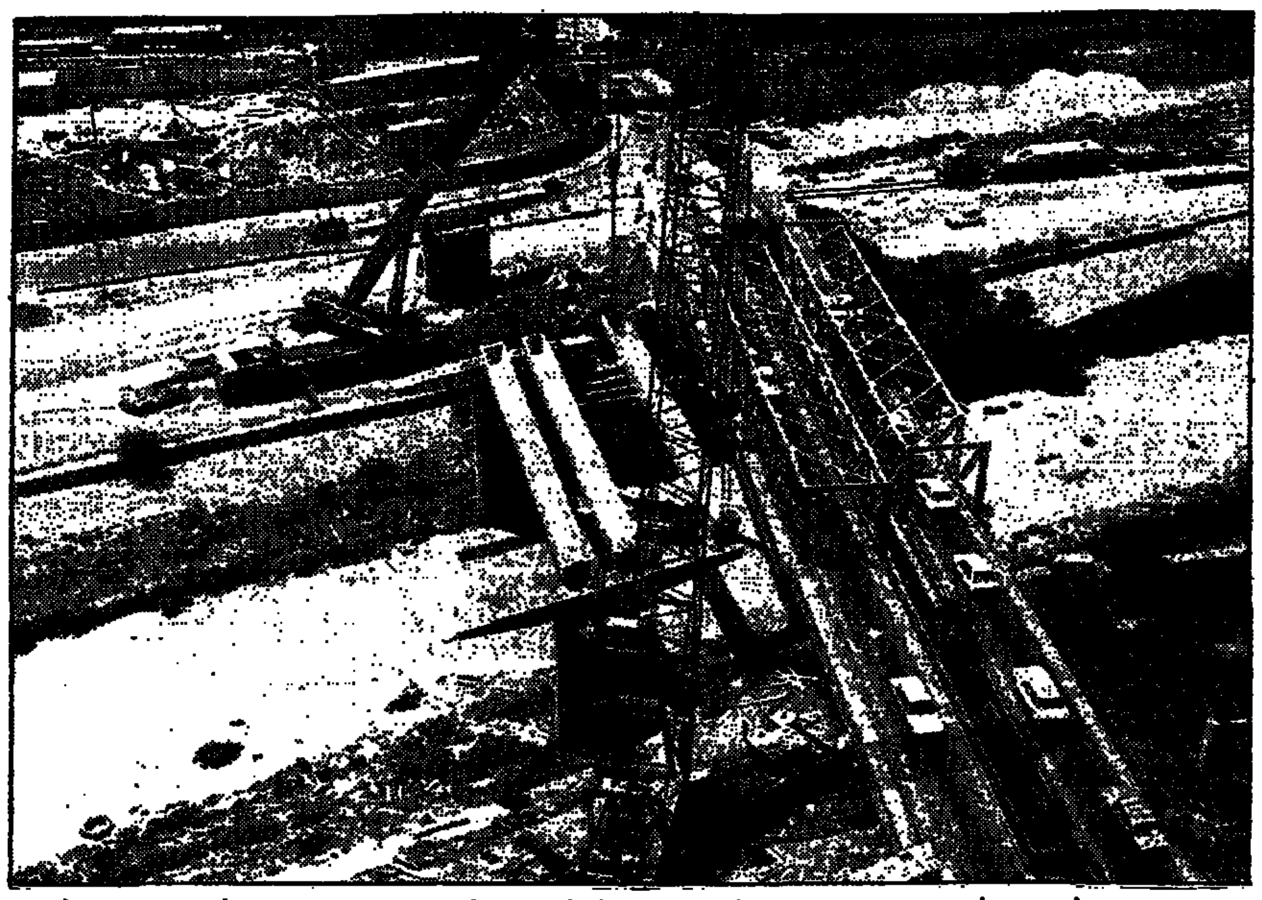

עבודות ההקמה של גשר ההלכה ביציאה הצפונית מתל אביב נכנסו להילוך גבוה, לאחר שאמש נסגר הגשר ל־24 שעות, כדי לאפשר הנחת מסילת עזר לקראת סיום בניית תחנת הרכבת בנתיבי איילון. רן הולצמן, מנכ"ל נתיבי איילון, מסר כי עד ינואר 88' צפויה השלמת הקמת הגשר החדש שאורכו יהיה 110 מטרים. בכך מקווים לפתור את בעיית עומס התנועה באזור זה. בתמונה: גשר ההלכה החדש. (צילום: [illegible])

זכריה דרוקר מחדש פעילותו בארץ; מקים מפעל אופניים

מאת אבירם צהר
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

הקבלן ואיש העסקים זכריה דרוקר, השוהה עתה בארה"ב, מחדש את פעילותו בארץ. חברת דקלה יזניסל שבשליטתו תקים כאן מפעל לייצור והרכבת אופניים.

בישראל אין מייצרים כעת אופניים, ויש רק יבוא, בעיקר מהמזרח הרחוק וממדינות השוק המשותף.

ההחלטה היכן יוקם המפעל המתוכנן, הראשון מסוגו, תתקבל כבר בשבוע הבא, בפגישה בחו"ל בין דרוקר לשותפיו מישראל.

זכריה דרוקר, שהיה אחד הקבלנים הגדולים במדינה, הסתבך לפני שנים אחדות בקשיים כספיים. חברת הבניה שלו נמכרה לסולל בונה. מאז הוא שוהה בארה"ב, ומנהל משם את עסקיו הענפים.

בני ברנע, אחד השותפים של דרוקר בדקלה־יזניסל, מסר כי בהקמת המפעל החדש ישקעו בשלב הראשון כמיליון דולר.

הוא אמר כי המפעל מתכוון לייבא חלקי אופניים מהמזרח הרחוק, בעיקר מטאיוואן, ורק מקצת החלקים ייוצרו בארץ. רוב התוצרת מיועדת ליצוא לארה"ב, תוך ניצול המעמד המיוחד שיש לישראל לפי הסכם הסחר החופשי, שנחתם לפני כשנה וחצי.

לדברי ברנע, יבוא אופניים במישרין מטאיוואן לארה"ב נתקל בקשיים, בגלל מכסי המגן והמגבלות המינהליות שהטיל הממשל כדי למנוע התחרות בייצור המקומי.

קבוצת "הראל־שילוח" מנהיגה: ביטוח חדשני למימון ניתוחים

מאת כתב "הארץ"

קבוצת הביטוח הראל־שילוח יוצאת בימים אלה עם תוכנית ביטוח חדשנית שמטרתה להתגבר על מצוקת ההמתנה הארוכה לניתוחים.

את התוכנית החדשה "ביתוחית" גיבשה חברת שילוח, שהתמחתה בביטוח רפואי. הפוליסה מאפשרת למבוטח בחירה חופשית של הרופא המנתח, ובכך — של המקום הניתוחי לניתוח.

הפוליסה נמכרת כיחידה עצמאית, ואינה מותנית בביטוחים אחרים. יתרונה — שהיא משחררת את המבוטח מן הצורך להמתין תקופה ארוכה לניתוחים אלקטיביים.

קהל היעד — חברי כל קופות החולים.

180 רופאים בכירים — שילוח התקשרה עם כמאה רופאים בכירים בכל תחומי הכירורגיה, ומהם יוכל המבוטח לבחור כרצונו, בלא כל תשלום. בנוסף על כך יוכל לבחור במנתח שאינו נמנה עם רופאי "ביתוחית", ויקבל משילוח את התשלום שזהותו משלמת, לפי רשימת תעריפי הניתוחים שלה.

ערך את העמוד: משה ריינפלד

פנייה לנושי המושבים: אל תממשו בטחונות עד שייגמר הדיון בסיוע

הפנייה — מוועדת הכספים; הבנקים לאומי, פועלים, מזרחי וחקלאות, תנובה וספקי תשומות חקלאיות החלו לגבות את החובות עקב דרישתו של הליכוד להקים ועדת חקירה

מאת עדנה אירדור
כתבת "הארץ" לענייני כלכלה

ועדת הכספים פנתה אתמול לבנק לאומי, פועלים, מזרחי וחקלאות, לתנובה ולספקי תשומות חקלאיות, להפסיק ולממש בטחונות של בעלי מושבים עד לגמר הדיונים בסיוע להם בוועדה.

ההחלטה לפנות לנושים נתקבלה בוועדה, לאחר שלחבריה נודע כי עקב ההצעות של חברי סיעת הליכוד להקים ועדת חקירה, החלו הבנקים לגבות חובות של עסקות הליסינג, הספקים ומשווקי התוצרת לרבות תנובה, החלו לממש בטחונות והגישו בקשות לעיקולים על רכוש בעלי המושבים.

יו"ר ועדת הכספים, ח"כ אברהם שפירא, הודיע כי הוועדה תמשיך לדון במצב המושבים. הוא דחה את דרישת הליכוד לעכב את הסיוע עד תום הדיונים בוועדת חקירה. ח"כ שפירא קבע, כי בוועדת הכספים יש כוונה לעזור למושבים. אין מניעה, לדבריו, כי במקביל לדיונים תוקם ועדת חקירה שתחקור את הסיבות להסתבכות.

המערך האשים אתמול את הליכוד בהקצנת עמדות כדי לעכב את סיום הדיונים בסיוע למושבים: מרכז סיעת המערך בוועדת הכספים, ח"כ חיים רמון, האשים את יו"ר סיעת הליכוד בכנסת ח"כ חיים קופמן ומרכז סיעת הליכוד בוועדה ח"כ אריאל וינשטיין, כי הם מעדיפים הרס התנועה המושבית על מנת לזכות ברווחים פוליטיים. הוא הדגיש, כי המערך לא יסכים למצב שוועדת החקירה תשתק כל נסיון למצוא פיתרון למשק המשפחתי שמצבו זועק לשמים. הוא הוסיף, כי סיעת המערך תפעל תוך זמן קצר למצוא הסדר לסיוע, בתנאי שחברים בסיעת הליכוד לא יסכלו זאת.

בתגובה אמר מרכז סיעת הליכוד ח"כ אריאל וינשטיין כי הליכוד לא יתנגד למתן סיוע אולם אך ורק על פי המלצות ועדת רביד. בסיעה מתגבשת הצעת פיתרון לבעיית החובות האישיים ובמקביל לשחרר את המושבניק מהערבות ההדדית.

בין השאר כוללת ההצעה, הוצאת כתבי הערבות ההדדית, המושבית והבין־מושבית, לארגוני הקניות ולמפעלים איזוריים, והפקדתם בידי צד שלישי, כדי שיבחן את כל החובות וימליץ על פיתרון סביר. באשר למגמות ההרס — אמר ח"כ וינשטיין — הוא מציע למערך לערוך משאל בין חברי המושבים בנושא מי הרס את המשק החקלאי.

גורמים כלכליים בירושלים ציינו כי לא יהיה מנוס מלהגדיל את הסיוע מתקציבי הממשלה והסוכנות כדי שאפשר יהיה להביא לסיום הדיונים בנושא בוועדת הכספים.

הגורמים מודים כי אי אפשר להתעלם מהשלכות הריבית המטורפת ששררה במשק מאז יולי 1985, על התעשייה החקלאית. לתעשיינים יש לובי יותר חזק על הממשלה ואפשרות לגייס אשראי דולרי בריבית נמוכה יותר, כלים שהחקלאים, שייצור שלהם הוא עתיר הון, חסרים אותם.

נתונים שהציגו אתמול נציגי ארגון קניות הצפון לחברי ועדת הכספים מלמדים כי מאז יולי 1985, גדלו תשומות הייצור של הסקטור החקלאי ב־80%־100%, מבלי שהר־ווח מהתפוקה יגדל. הסיבה לכך — שתשומות הייצור צמודות לדולר, בעוד התפוקה צמודה למחירים הדולריים.

כאשר מצרפים לזאת את דרישות לתשלום ריבית ריאלית של 60% בממוצע, מתקבלת תמונה של מפולת כלכלית של המשק החקלאי.

"ההפסדים למשק מכשלונות עסקיים: 10 מיליארד ד'"

מאת אריה לביא כתב "הארץ" לענייני כלכלה

הפסדי המשק בשנים האחרונות, מהכשלונות העיסקיים, מגיעים לכ־10 מיליארד דולר. בחלק ניכר מהפסדים אלה יצטרך לשאת תקציב המדינה, בלא שאיש נשא באחריות להם — טוען ח"כ אוריאל לין, חבר ועדת הכלכלה של הכנסת.

לין פירט אתמול בפורום הביטוח את ההפסדים העיקריים: אל־על — 100 מיליון דולר; במספנות ישראל ובמפעלי בית שמש ההפסד אינו קטן בהרבה; הרפתקת מניות הבנקים מטילה על התקציב עומס של 7 מיליארד דולר; קופת חולים, סולל בונה והאוניברסיטאות — 250—300 מיליון דולר; התעשייה האווירית — הפסד של 60—100 מיליון דולר; כל זה בלי ההפסדים מההתיישבות העובדת, הקבוצים והמושבים.

לדברי ח"כ לין, המשותף לכל ההפסדים הללו הם כשלונות ניהוליים ולא משבר כלכלי. הריבית הגבוהה שהבנקים גבו רק זירזה את פשיטות הרגל, אך לא היתה הגורם להן.

יו"ר "בזק" ידון בארה"ב בהנפקת מניות של החברה

החברה: כדי להצליח בהנפקה יש לייקר שירותי הטלפונים ב־10 עד 12 אחוז

מאת מיכאל גרטי

תוכניות חברת התקשורת הממשלתית בזק, לגייס הון באמצעות הנפקת מניות בארה"ב, יידונו בימים הקרובים, בשיחות שיקיים שם יו"ר מועצת המנהלים יורם אלסטר.

אלסטר ייפגש עם חתמים אפשריים לביצוע ההנפקה, וישמע מהם על תנאיה ועל ההערכות לגבי הסכומים שאפשר לגייס בבורסה של ניו יורק.

הנפקת מניות של בזק לציבור בישראל ובארה"ב היא, לדעת ראשי החברה, האמצעי העיקרי להשלמת תוכניות הפיתוח של רשת הטלפונים.

כדי להנפיק מניות בארה"ב תהיה בזק חייבת לקבל את אישור הממשלה — שהיא בעלת המניות של החברה — אך לדעת ראשי בזק, תלויה הצלחת הנפקה כזאת באישור העלאת תעריפים נוספת לשירותי הטלפונים (ב־10 עד 12 אחוז), וזאת כדי להבטיח תשואה המקובלת במניות של חברות תקשורת בעולם.

כמו כן יהיה צורך, ככל הנראה, בפישוט תהליכי אישור התעריפים בעתיד — תהליכים התלויים היום באוצר ובוועדת הכספים של הכנסת, ואינם נראים קבילים למשקיעים פרטיים בארה"ב.

"נעלי־גלי" — לבורסה

מאת אבירם צהר

חברת נעלי־גלי מתכוונת לגייס בבורסה כ־5 מיליון דולר. כך אמר אתמול מנכ"ל גלי, גבי אורון.

החברה, מייצרני הנעליים הגדולים במדינה, היא חברה פרטית, בשליטה מלאה של משפחת אורון, שהקימה אותה, בלי שותפים, לפני כעשרים שנה.

לדברי מנכ"ל גלי, מחזור העסקים שלה הגיע ב־1986 ל־42 מיליון דולר, מהם כ־24 מיליון בייצור ומכירת נעליים, והשאר — מכירות של מוצרי הלבשה.

בארבעת החודשים הראשונים של השנה מכרה החברה כ־400 אלף זוגות נעליים, בכ־45% יותר מבתקופה המקבילה אשתקד. כמחצית ממכירות הנעליים היו של נעלי "פליים", האמורות להתחרות בנעלי הייבוא של "ריבוק".

הפועלים משפר תנאי החיסכון לבעלי מניות הסדר חסומות

מאת אריה לביא
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

בנק הפועלים משפר את תנאי תוכנית "האופציה הבטוחה", המבטיחה הגנה מפני עליית המדד ופירות, למצטרפים לתוכנית חיסכון עד אמצע נובמבר, ומאריך את הפעלתה לתקופה נוספת.

התוכנית מיועדת בעיקר לבעלי מניות בנקאיות חסומות, שיגיעו לפדיון באוקטובר השנה, ומבקשים להבטיח לעצמם כבר עכשיו את מלוא הפרשי ההצמדה למדד או לדולר, על כספים שיפקידו בתוכניות חיסכון עד אמצע נובמבר.

השיפור בתנאי התוכנית בא עקב פרסום מדד חודש מאי, שהיה נמוך מהצפוי.

שיפור זה מתבטא בכך שתמורת האופציה ישלם החוסך, בשלב ראשון, עמלה של 2% בלבד, במקום 4% עד כה. רק אם יחליט לממש עד אמצע נובמבר את האופציה ולהצטרף לתוכנית חיסכון, יידרש החוסך לשלם עמלה בשיעור נוסף של 2%, וזאת במועד הצטרפותו לתוכנית החיסכון.

מכאן, שמי שיחליט שלא לממש את האופציה, ישלם עמלה של 2% בלבד, וגם מי שיממש את האופציה ויצטרף לתוכנית חיסכון, ישלם עמלה כוללת בשיעור אפקטיבי נמוך מזה שהיה נהוג עד כה.

דורש מוועדת הכספים 2 מיליון ד' מימון ביניים לפיצוי לקוחות מת"מ

מאת אבירם צהר
כתב "הארץ" לענייני כלכלה

המועצה הישראלית לצרכנות דורשת מוועדת הכספים של הכנסת, הקצבת שני מיליון דולר, מימון ביניים, כדי לפצות את לקוחותיה של חברת מת"מ, שהוכרזה פושטת רגל.

יו"ר המועצה, משה שמעון, אמר אתמול לוועדת הכספים, כי החברה חייבת כספים לכ־1400 לקוחות.

שני מיליון הדולרים דרושים לביצוע הסדר הביניים בין מת"מ לנושיה הפרטיים, בהצעת מפרק החברה, עו"ד אילן שביט.

לאכול ולרזות...

המהפכה בדיאטה שכבשה את העולם

כיצד לרזות עד 5 ק"ג ב־10 ימים עם תה BAI LIN

ניתן להשיגו בבתי מרקחת, חנויות למזון טבעי ובבתי העסק המובחרים.

פרסום

לשמור על השמורה!

שבת של טיולים להכרת שמורת הטבע הר מירון

החברה להגנת הטבע ורשות שמורות הטבע יערכו יום של טיולים מודרכים ללא תשלום, להכרת שמורת הטבע הר מירון, ביום שבת 20.6.87.

הסיורים המודרכים יצאו מחניון הפיסגה בהר מירון בין השעות 10:00-12.00 לפני הצהריים. תחנות מידע שיציעו למטיילים הכוונה בע"פ ובכתב יוצבו בצומת מירון ובביה"ס שדה הר מירון בין השעות 09:00-14.00.

טיולים מאורגנים באוטובוסים או במכוניות פרטיות יצאו מסניפי החברה להגנת הטבע במועדים ובמקומות הבאים:

שם הסניף	סוג הטיול	שעת יציאה	מקום מפגש בישוב
אשקלון	מכוניות פרטיות	6.00	השעון במרכז אפרידר
חדרה	אוטובוס	7.15	ביטוח לאומי - רח' הרברט סמואל
חולון	אוטובוס	6.30	רחבת קולנוע מגדל
חיפה	מ. פרטיות	8.00	צומת צ'ק פוסט
חיפה	אוטובוס	8.30	גן הזכרון - תחנות בצומת קרית ביאליק ומוצקין.
טבעון	אוטובוס/מ. פרטיות	8.00	דואר קרית עמל (התחבורה לפי מידת ההענות)
ירושלים	אוטובוס	7.00	בניני האומה
כפר סבא	מ. פרטיות	6.30	יד לבנים
כרמיאל	אוטובוס	10.00	מפגש חניה ליד הדואר בכרמיאל
נתניה	מ. פרטיות	7.00	חניון המשטרה
פתח תקוה	מ. פרטיות	7.00	רחבת העיריה
רחובות	אוטובוס	6.30	בנק לאומי רח' הרצל פינת ויצמן
רמת-גן	מ. פרטיות	6.30	קולנוע רמה
תל-אביב	אוטובוס	7.00	בנין בית הדר
באר-שבע	אוטובוס	7.00	חניון אגד

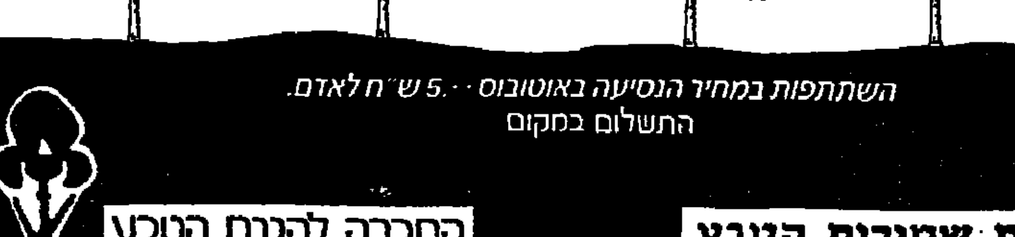

השתתפות במחיר הנסיעה באוטובוס - 5 ש"ח לאדם.
התשלום במקום

רשות שמורות הטבע

החברה להגנת הטבע

קול המפרסם

כשתרצה להגדיל את צי הרכב שלך. תשכור אותנו.

לשכור או לקנות מכונית. זו כבר לא שאלה.
כי אתה יודע את היתרונות הגלומים בשכירת רכב.
ממי לשכור – זו כבר כן שאלה.
קופל מציעה לך הסעה מסחרית שקשה לסרב לה.
תבחר מכונית – מסחריות או פרטיות, במודל יוקרתי או עממי –
ואנחנו נקנה לך אותה.
לקופל מערך ניהולי המבטיח ביצוע מהיר, טיפול אישי ושירות אמין כמו שרק חברה ציבורית מבוססת ואמינה יכולה להעניק.

קופל (נהיגה עצמית) בע"מ

"יועץ הרכב" של קופל לשרותך – הזמן אותו לשיחה בלתי מחייבת.
משרד ראשי הירקון 122 ת"א; 229189, 03-229180

קופל - המשכירה הצמודה שלך.

קול המפרסם

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

לאו סינג, בעל מכולת לשעבר בן 63 בהונג־קונג, הסב את מכולתו וחילק את שטח החנות ל"תאי מגורים", אותם הוא משכיר. לנוכח מצוקת המגורים, מסתפק כל דייר בשטח מינימאלי למקום־לינה וכמה חפצים אישיים. הסורגים נועדו למניעת גניבת תכולת התא. (צילום אי־פי)

נחטפו בביירות: עיתונאי אמריקאי ובנו של שר ההגנה הלבנוני

ביירות (ע"צ וע"ר). עיתונאי אמריקאי, צ'רלס גלאס, 36, נחטף שלשום יחד עם עלי אוסיירן, בנו של שר ההגנה השיעי של לבנון, בכניסה הדרומית לביירות. משרד החוץ האמריקאי אישר אתמול בוואשינגטון את חטיפתם של העיתונאי ובנו של שר ההגנה הלבנוני.

דובר של משרד החוץ האמריקאי אמר, "אנו מטילים על החוטפים את האחריות לבטחון קורבנותיהם וקוראים לשיחרורם המיידי וללא תנאי של כל אלה המוחזקים כבני ערובה בלבנון". עם חטיפתו של העיתונאי גלאס, סבורים כי 10 אזרחים אמריקאים מוחזקים כיום כבני ערובה בידי קיצונים מוסלמים. גלאס, כתב טלוויזיה לשעבר של הרשת האמריקאית איי־בי־סי, בא בראשית החודש ללבנון ועסק בכתיבת ספר־זיכרונות על המזה"ת.

זוהי החטיפה ראשונה של אזרח זר בביירות מאז נכנסו הכוחות הסוריים לעיר בסוף פברואר השנה. מאז 1984 נחטפו 25 אזרחי־חוץ, ביניהם שלושה אמריקאים המוחזקים בידי "ג'יהאד איסלאמי".

איראן־בריטניה — לקראת קרע סופי

15 דיפלומטים הוחזרו מלונדון

לונדון (ע"צ וע"ר). שלטונות איראן החליטו להחזיר עד סוף החודש 15 מבין 16 הדיפלומטים שלהם המוצבים בלונדון, ובריטניה החזירה ארבעה מששת הדיפלומטים שנותרו בטהראן, בהסלמה נוספת בסכסוך בן שלושת השבועות, ולדעת משקיפים צפוי קרע טוטלי ביחסים בין שתי המדינות.

עד לפני זמן קצר היו בטהראן 18 דיפלומטים בריטיים. תשעה מהם גורשו ע"י האיראנים ושבעה אחרים נקראו לחזור "מטעמי זהירות". ארבעת האחרונים מבין המוחזרים הגיעו ביום חמישי לנמל התעופה בלונדון.

הסכסוך פרץ כאשר ב־28 במאי נעצר בטהראן הדיפלומט הבריטי אדוארד צ'פלין. הוא הוכה קשות בעת מעצרו ושוחרר כעבור 24 שעות. ממשלת בריטניה סבורה כי הלחצים שהופעלו נגד צ'פלין והאיומים להעמידו לדין - לפני שחזר ללונדון - נועדו כתגמול על האשמתו של סגן הקונסול האיראני במנצ'סטר, בגניבה מחנות.

הכנסות מכירת התכשיטים והמזכרות של בארדו למען החיות: 600,000 ד'

פאריס (ע"צ וע"ר). כוכבת הקולנוע הצרפתיה האגדתית בריג'יט בארדו הופיעה אתמול בערב בהופעה פומבית נדירה לרגל מכירה של רבות מהמזכרות האישיות שלה, החל בצילומים ישנים וכלה בתכשיטים יקרי־ערך, כדי לגייס כספים לפעילותה למען רווחת בעלי החיים.

המכירה הפומבית, שהתנהלה מול מצלמות הטלוויזיה של 18 רשתות באולם הרצאות מלא מפה לפה בגדה השמאלית של פאריס, הכניסה 600 אלף דולר. בארדו, כיום בת 52, הודיעה למכור את מזכרותיה מכיוון שנזקקה לחצי מיליון דולר כדי לייסד ארגון להגנה על בעלי חיים שייקרא "מכון בריג'יט בארדו".

בארדו, שנהגה להסתגר בשנים האחרונות, זכתה לתשואות רמות מצד כאלף מעריצים. המכירה הפומבית הועברה באמצעות וידיאו למאות אנשים נוספים באולם נפרד. תכשיטים, עתיקות, יצירות אומנות ובגדים שלבשה בסרטים, היו בין יותר ממאה פריטים שהוצעו למכירה.

בין המזכרות האישיות היתה שמלת הכלולות מקטיפה צחורה שאותה לבשה בארדו כאשר נישאה לבמאי הקולנוע רוז'ה ואדים, בעלה הראשון, כאשר היתה בת 18 בלבד. המחיר הגבוה ביותר הוצע ליהלום במשקל 8.76 קאראט שניתן לבארדו על ידי בעלה השלישי, גינטר זאקס, יורש ממפעלי המכוניות אופל, שהכניס 216 אלף דולר.

נמשכות מהומות הסטודנטים האלימות בקוריאה נגד הנשיא צ'ון דו הוואן

זה היום התשיעי ברציפות; רבבות מפגינים נגד הממשלה, רובם סטודנטים, התפרעו אתמול בעריה העיקריות של דרום קוריאה; מטחים חוזרים ונשנים של אבנים ופצצות תבערה נזרקו

סיאול (ע"ר). רבבות מפגינים נגד הממשלה, רובם סטודנטים, התפרעו אתמול בעריה העיקריות של דרום קוריאה, ונאבקו בכוחות עצומים של המשטרה בנסיון לאלץ את הנשיא צ'ון דו הואן לפרוש מתפקידו.

נמסר על קרבות אלימים במקומות רבים בעיר הבירה סיאול, בעיר השניה בגודלה במדינה, פוסאן, וכן בערים אידג'ן, קואנג'ו, טאיגו וטאיג'ון.

מטחים חוזרים ונשנים של אבנים ופצצות תבערה נזרקו לעבר שורות של שוטרי־מהומות ברחובות הצרים מסביב למרכז הקאתולי בפוסאן, שם השתתפו במהומות לפחות עשרת אלפים, ואולי אף 20 אלף מפגינים.

בסיאול הקיפו מאות סטודנטים יחידה של כ־40 שוטרים, פרקו את נישקם ואת מסיכותיהם נגד גז מדמיע והפילו אותם ארצה. במקום אחר בבירה שוב השתלטו אלפיים מפגינים על הקתדרלה הקתולית, שם נערכה בשבוע שעבר שביתת שבת דרמטית בת 5 ימים, אך הם עזבו את הכנסיה מאוחר יותר.

כמה אלפים נוספים ניהלו קרבות ברחובות עם כ־20 אלף שוטרי־מהומות שהפעילו גז מדמיע וכן שוטרי חרש. היה זה היום התשיעי ברציפות של הפגנות אנטי־ממשלתיות נרחבות, והאלימות החריפה ביותר מאז ה־10 ביוני, כאשר מנהיגי סטודנטים ופוליטיקאים של האופוזיציה הכריזו על יום מחאות, בעקבות סירובו של הנשיא צ'ון לאפשר מערכת בחירות חופשית ודמוקרטית יותר.

מנהל קרן הילד בבלגיה, בן 63, מואשם במעשים מגונים בילדים

בריסל (ע"ר). מנהל קרן הילד של האו"ם (יוניצ"ף) בבלגיה נעצר אתמול והואשם במעשים מגונים ובהסתה להשחתת מידות של ילדים, מסרה לשכת התובע הכללי בבריסל.

דובר של יוניצ"ף אישר, כי האיש שנגדו הוגש כתב אישום הוא יוזף ורבק, 63, ראש קרן הילד בבלגיה. "אני מזועזע. אני מתקשה להאמין. כולנו נתונים כאן בהלם", אמר דובר של קרן הילד.

ורבק נעצר בעקבות מעצרם בחודש מארס של 9 אנשים, אשר לדברי המשטרה ניהלו רשת בינלאומית גדולה שעסקה בפורנוגרפיה בהשתתפות ילדים. ביניהם היה עוזר־מתנדב של יוניצ"ף בבלגיה, מישל פלה, הממתין עתה למשפטו.

המשטרה מסרה בעת מעצרו של פלה, במשרד הראשי של יוניצ"ף בבריסל, כי הוא ניצל את מרתף הבניין לפיתוח צילומים פורנוגרפיים של ילדים בני 12 עד 16 שנה. צילומים אלה נמכרו לאחר מכן.

נסיכויות המפרץ ינסו להשלים בין 2 האחים, שליטי שארג'אח

מנמה (ע"צ וע"ר). המועצה העליונה של איחוד הנסיכויות הערביות שבה התכנסה אתמול כדי לנסות ולשים קץ למאבק בין שני אחים על השלטון בנסיכות שארג'אח, שהיא חברה במדינה הפדראלית של איחוד הנסיכויות הערביות.

שייח עבדל עזיז בן מוחמד קאסימי, השליט החדש של שארג'אח יצא אמש בהודעה שפרסם בעיר הבירה, על כוונתו להישאר בשלטון.

מקור מקורב למשפחה השלטת אמר, כי הפרשה פרצה בעקבות סכסוך בין האחים. שייח עבדל עזיז (48) התלונן, כי המדיניות הפיננסית של שייח סולטאן (43) הורסת את הכלכלה של שארג'אח.

לנסיכות, אשר בה אוכלוסיה של 220 אלף תושב, חובות הנאמדים על ידי בנקאים מסויימים במיליארד דולר, ועליה להוציא כמחצית מהכנסותיה לפרעון חובות ולתשלום ריבית. שייח עבדל עזיז גם מתח ביקורת על איסור שהוטל אשתקד על משקאות חריפים, באומרו כי איסור זה פגע בבתי מלון ובתיירות.

בכל יתר הנסיכויות באיחוד, פדרציה שהוקמה ב־1971 בחסות בריטניה, מגישים משקאות אלכוהוליים בבתי המלון.

חילופי מנהיגים בווייטנאם

האנוי (ע"ר וע"צ). שני מנהיגים המנהלים את התוכניות לחלץ את הכלכלה הרעועה של וייטנאם מקשייה, קיבלו אתמול לידיהם את ראשות הממשלה והנשיאות, מידי אחרוני "המנהיגים ההיסטוריים" של המדינה.

הפרלמנט מינה את וו צ'י קונג בן ה־73 לתפקיד נשיא ואת פאם הונג בן ה־74 לתפקיד החשוב יותר של ראש ממשלה, במקומם של טרואנג צ'ין, 80, ופאם ואן דונג, 81, שניים מהמהפכנים הנערצים שבמדינה קומוניסטית זו.

הם האחרונים מהדור הראשון של מהפכנים שהובילו את וייטנאם במהלך 40 שנות מלחמה קשות ביותר, ולאחר מכן עמדו בראשה משך עשור של שלום. בשנות שלום אלה התמוטטה הכלכלה של וייטנאם והמדינה עמדה על סף רעב.

דונה רייס (משמאל), שפרשיית קשריה עם הסנטור גרי הארט הביאה לסילוקו מהמירוץ לנשיאות, התראיינה אתמול עבור תוכנית הטלוויזיה של ברברה וולטרס. (צילום אי־פי)

קנדה: שביתת הדוורים האלימה הולכת ומחריפה

מאת גלעד דותן

אוטאווה (מיוחד ל"הארץ"). מעצרים, תקיפות אלימות כלפי עובדים שוברי שביתה, פגיעות ברכוש פרטי והרס במבני דואר, הם חלק מתוצאות שביתת הדוורים בקנדה, ההולכת ומחריפה מיום ליום.

הדוורים והנהגים מחלקי הדואר פתחו בשביתה "מתחלפת", שפירושה שביתה ועבודה לסירוגין בערים שונות ברחבי המדינה, כשכל סניף מחליט מידי יום מתי לשבות.

ממשלת קנדה שסרבה להיכנע, שכרה אלפי עובדים זמניים, שחלק מהם זכה אתמול לחבטות ולזריקות למרות הגנת המשטרה. בכמה ערים חסמו השובתים דרכי תחבורה ראשיות. בעיר קורנוול שבמחוז אונטריו, גרמו השובתים נזק מבנון בעשרות אלפי דולר, ואילו משטרת האליפקס, העיר הגדולה ביותר בחוף המזרחי, עצרה באמצע הלילה עשרות שובתים בבתיהם בגלל הפרעת הסדר הציבורי.

בשלב זה לא מסתמן פתרון. הדוורים מסרבים להסכים לתוכנית פיטורי יעל ואילו ממשלת מאלרוני נחושה בהחלטתה שלא לוותר.

ערכה את העמוד: אורית גלילי

אנו מודיעים בצער רב על
פטירתו של יקירנו
אל"מ (מיל') עמנואל גלבר
ההלוויה תצא היום יום ו' כ"ב בסיון תשמ"ז 19 ביוני 1987 בשעה 10.00 מבית־הלוויות העירוני סנהדריה להר המנוחות בגבעת שאול, ירושלים
המשפחה

במלאת שלושים יום למותה הטרגי של בתנו הקטנה
מעין איזדרכת ז"ל
בת תשע בתום האביב
נעלה לקברה לטקס גילוי המצבה ביום ראשון
כ"ד בסיון 21.6.87 בשעה 17.00 בבית הקברות בגנוסר.
בשעה 21.30 ערב לזכרה בחדר האוכל:
הופעת "מקהלת רון" מפתח־תקוה.
משפחת איזדרכת
ובית גנוסר

במלאת שנה לפטירת יקירנו
אהרון שני ז"ל
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום שני
כ"ה בסיון תשמ"ז 22.6.87 בשעה 16.30
בבית העלמין קרית שאול
נפגשים ליד השער
המשפחה

במלאת שלושים לפטירת בעלי, גיסנו ודודנו היקר
זיגמונד קימלסקי ז"ל
תתקיים אזכרה ביום שני 22.6.87 בבית העלמין בחולון
נפגשים בשער החדש בשעה 15.00
המשפחה

ליהודה שרוני
משתתף באבלך הכבד
על מות
אמך ז"ל
אלי יוסף

לחברנו **יהודה שרוני**
אנו משתתפים בצערך
על מות האם
שולמית שרוני
אגודת העתונאים בתל־אביב

תמר ואורי ליפקוביץ
מודיעים בכאב על פטירתו בפריז של
ליפי ז"ל
אור ליום ד' כ' בסיון תשמ"ז (17.6.87)

במלאת שלושים לפטירת יקירנו
אריה יוליאן מרקוס
ז"ל
נקיים אזכרה וגילוי מצבה
ביום חמישי כ"ח בסיון תשמ"ז, 25.6.87 בשעה 16.30 בבית העלמין בצור שלום, (קריית ביאליק)
אוטובוס ייצא בשעה 16.00 מבית המנוח, שד' וייצמן 34, קריית ביאליק.
תודתנו נתונה לכל מנחמינו.
פנינה מרקוס
והמשפחה

במלאת ארבע שנים לפטירת יקירנו
בנימין גוירצמן ז"ל
נתייחד עם זכרו ביום ראשון כ"ד סיון תשמ"ז 21.6.87
בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול
המשפחה

האגודה למען החייל בישראל

תוצאות ההגרלה 1987

שנערכה ביום ד', כ' תמוז תשמ"ז 17.6.87

בכרטיס טיסה זוגי מסביב לעולם ב־42 יום זכה המספר 5898643

0197245	טלוויזיה צבעונית 14"	2009380	טלוויזיה צבעונית 14"	4629394	טלוויזיה צבעונית 14"
0491744	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	2012178	טלוויזיה צבעונית 14"	4653006	מכונת כביסה „אמקור קומפקט מקסי"
0499067	טלוויזיה צבעונית 22"	2020216	אופני ספורט „ורוסטר" — 10 הילוכים	4668988	אופני ספורט „ורוסטר" — 10 הילוכים
0532529	מערכת וידאו „סניו" דגם 1100	2064627	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	4740057	טלוויזיה צבעונית 14"
0602153	מערכת סטריאו „נשיונל פנסוניק"	2078902	מערכת סטריאו „נשיונל פנסוניק"	4762578	טלוויזיה צבעונית 22"
0682501	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	2120124	מקרר „גלקסי" דגם 450	4771782	טלוויזיה צבעונית 14"
0754565	מכונת כביסה „אמקור קומפקט מקסי"	2190559	טלוויזיה צבעונית 14"	4771971	טלוויזיה צבעונית 14"
0791409	מערכת וידאו „סניו" דגם 1100	2245636	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	4779507	טלוויזיה צבעונית 14"
0853149	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	2286102	טלוויזיה צבעונית 14"	4790606	טלוויזיה צבעונית 14"
0879406	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	2295454	טלוויזיה צבעונית 14"	4869622	טלוויזיה צבעונית 14"
0882905	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	2336755	מקרר „גלקסי" דגם 450	4882657	טלוויזיה צבעונית 14"
0890213	טלוויזיה צבעונית 22"	2425407	מקרר „גלקסי" דגם 450	5175097	תנור מיקרוגל „אמנה" 560
0899898	טלוויזיה צבעונית 14"	2507068	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	5197987	תנור מיקרוגל „אמנה" 560
0925146	טלוויזיה צבעונית 14"	2577572	מקרר „גלקסי" דגם 450	5276594	אופנוע 50 סמ"ק „ספרינטר"
0966581	טלוויזיה צבעונית 14"	2648827	מערכת וידאו „סניו" דגם 1100	5334402	תנור מיקרוגל „אמנה" 560
1325122	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	2705292	אופני ספורט „ורוסטר" — 10 הילוכים	5335398	תנור מיקרוגל „אמנה" 560
1386018	טלוויזיה צבעונית 14"	2809688	אופנוע 50 סמ"ק „ספרינטר"	5410402	טלוויזיה צבעונית 14"
1391581	אופני ספורט „ורוסטר" — 10 הילוכים	2824323	טלוויזיה צבעונית 14"	5422263	טלוויזיה צבעונית 14"
1412063	טלוויזיה צבעונית 14"	2998048	טלוויזיה צבעונית 14"	5463298	אופני ספורט „ורוסטר" — 10 הילוכים
1550899	מערכת סטריאו „נשיונל פנסוניק"	3224396	טלוויזיה צבעונית 22"	5485104	אופני ספורט „ורוסטר" — 10 הילוכים
1568311	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	3308332	טלוויזיה צבעונית 14"	5512018	אופנוע 50 סמ"ק „ספרינטר"
1656450	טלוויזיה צבעונית 14"	3825664	אופני ספורט „ורוסטר" — 10 הילוכים	5553260	מערכת סטריאו „נשיונל פנסוניק"
1668279	טלוויזיה צבעונית 14"	3914348	מקרר „גלקסי" דגם 450	5573894	מערכת וידאו „סניו" דגם 1100
1786667	טלוויזיה צבעונית 14"	3927128	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	5679139	תנור מיקרוגל „אמנה" 560
1803168	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	4137592	מכונת כביסה „אמקור קומפקט מקסי"	5693074	תנור מיקרוגל „אמנה" 560
1874523	מערכת וידאו „סניו" דגם 1100	4202888	טלוויזיה צבעונית 14"	5705307	מכונת כביסה „אמקור קומפקט מקסי"
1878189	אופנוע 50 סמ"ק „ספרינטר"	4358361	טלוויזיה צבעונית 14"	5708507	טלוויזיה צבעונית 22"
1941037	אופנוע 50 סמ"ק „ספרינטר"	4390594	אופני ספורט „ורוסטר" — 10 הילוכים	5860315	מכונית פורד „סיירה 1600"
1945128	מכונת כביסה „אמקור קומפקט מקסי"	4507684	מכונית פורד „סיירה 1600"	5898643	כרטיס טיסה זוגי מסביב לעולם ב־42 יום
1984385	מערכת סטריאו „נשיונל פנסוניק"	4534659	אופני ספורט „ורוסטר" — 10 הילוכים	5947466	תנור מיקרוגל „אמנה" 560
2003653	טלוויזיה צבעונית 14"	4621698	תנור מיקרוגל „אמנה" 560	5977009	אופני ספורט „ורוסטר" — 10 הילוכים

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בארבע הספרות	4122	זכו כ"א במברגה 6 ליטרים
כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בארבע הספרות	6041	זכו כ"א בשמשייה־בר בקוטר 2 מטרים
כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בארבע הספרות	7909	זכו כ"א בערכת סדין וציפיות לכריות
כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בארבע הספרות	8237	זכו כ"א בערכה של 3 תבניות לאפיה
כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בארבע הספרות	9487	זכו כ"א בשעון־קיר קוורץ
כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בשלש הספרות	370	זכו כ"א במגהץ
כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בשלש הספרות	719	זכו כ"א בשעון דיגיטלי־מעורר

במקרה של טעות כלשהי בפרסום, קובע רישום השופטים במשרדי הנהלת האגודה למען החייל.

חלוקת הפרסים תחל ב־2.7.87 ותסתיים ב־18.9.87 בשעה 12.00. לאחר מועד זה יפוג תוקפם של הכרטיסים.
על הזוכים להצטייד בכרטיסים הזוכים ותעודת זהות.

פרטי מסירת הפרסים:

1. הזוכים בכרטיס טיסה זוגי מסביב לעולם, מכונית פורד סיירה 1600 ,L, אופני־ספורט, אופנועים, טלוויזיה צבעונית 22", טלוויזיה צבעונית 14", מכונת־כביסה, מערכת וידאו, מערכת סטריאו, מקרר „גלקסי", תנור מיקרוגל, יפנו למשרדי האגודה למען החייל רח' הארבעה 8 תל־אביב, בימי חמישי משעה 09.00 עד 14.00 ובימי שישי משעה 09.00 עד 12.00 לשם קבלת הפניה למחסן מסירת הפרסים.

2. הזוכים ביתר הפרסים יוכלו לקבלם בימי חמישי משעה 09.00 עד 14.00 ובימי שישי משעה 09.00 עד 12.00 במקומות הבאים:
- בירושלים — בבית החייל ע"ש צ'רלס קלור, שד' הרצל, טל. 247171, 02-247272.
- בתל־אביב — בבית החייל ע"ש יוסף ברץ, רח' ויצמן 60, טל. 03-3464242
- בחיפה — בבית החייל, שד' בן־גוריון 13/15, טל. 04-513234.
- בבאר־שבע — בבית החייל ע"ש רב־אלוף יעקב דורי טל. 057-416411-2.
- בית החייל בקרית־שמונה — רח' הרצל, טל. 06-949566.
- בית החייל בטבריה, רח' גולני 12, טל. 06-720694.
- סניף האגודה למען החייל בעפולה — מועדון לחייל, ככר העצמאות, טל. 06-590739.
- סניף האגודה למען החייל בנתניה, רח' קרואוזה 1 — פינת סמילנסקי, טל. 053-22875.
- סניף האגודה למען החייל בפתח־תקוה, רח' ברקוביץ 6, טל. 03-917815.
- מועדון לחייל — קרית־מלאכי.
- קרית הנופש לחיילים באשקלון — חוף חיים, טל. 051-36408.
- בית החייל באילת — רחוב חטיבת הנגב, טל. 059-73114.

תודתנו נתונה בזה לרוכשי כרטיסי הגרלה לשנת תשמ"ז 1987.
אנו בטוחים כי בזכותכם נמשיך את פעולותינו למען חיילי צה"ל ונגביר השתתפותכם בפעולותינו בשנים הבאות. יוסף נבו יו"ר האגודה

אישום בהונאת הבורסה

(סוף מעמוד 1)

"רובינשטיין ושות' חברה קבלנית בע"מ" — בפעם הראשונה. כאן, הקבוצה — בהצעה לציבור לרכוש את מניותיה בהתאם לתשקיף. התובעת עו"ד ברכה אופיר מפרקליטות מחוז תל־אביב טוענת, כי הששה נאשמים, שחתמו על התשקיף, ידעו, כי הם גורמים להטעיית הציבור ולהטעיית הבורסה והרשות, בהציגם מצג כוזב של עובדות מהותיות הקשורות להנפקה.

המניה לא הוחזה

בכתב האישום טוענת עו"ד אופיר, כי זמן קצר לפני פירסום התשקיף קשרו ביניהם אברהם ויואב רובינשטיין (אב ובנו) קשר כדי לרכוש את מניות ההנפקה לעצמם במגמה להשתלט על חברת הבניה המשפחתית. במסגרת זו, נטען בכתב האישום, עשה אברהם רובינשטיין הסדרים עם אנשי חברת הבת של בל"ל ("לאומי ושות' בנק להשקעות") לקבלת הלוואה פרטית בסך של כ־1.5 מיליון דולר לצורך רכישת יתרת המניות בניגוד להצהרה בתשקיף. עוד נאמר, כי מטרת ההלוואה האמיתית (רכישת מניות של החברה) לא הוחזה אלא דווח, כי המדובר בכספים המיועדים להחזר חובות קיצרי מועד. בתשקיף נכתב, טוענת התביעה, כי חברת הבת של בל"ל התחייבה לרכוש מניות מההנפקה, אשר לגביהן לא תתקבלנה בקשות הקצאה מטעם הציבור היא לא עשתה כן.

מרמה בנסיבות מחמירות

ששת הנאשמים המואשמים בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות הם: החברה הקבלנית עצמה, אברהם ויואב רובינשטיין, לאומי ושות' בנק להשקעות, ושני מנהלים בכירים בחברה זו: אליהו שרביט ויאיר פורים. כמו כן הם מואשמים השישה בעבירה של גרימה בידיעין להפרת סעיף לפי חוק ניירות ערך.

בחלק השני של כתב האישום מתוארת התביעה כיצד קשרו אברהם ויואב רובינשטיין ביחד עם אנשי העסקים יוסי ריגר ואברהם פילץ להשתלט על חברת הבנייה. במסגרת הקשר, טוענת התובעת, ביצעו פילץ וריגר פעולות של רכישת מניות בסיועם של חיים כהן מנהל בחברת "כהן־פולוטסקי בע"מ" שהיתה חברה בבורסה, ועובד החברה אביהו הורוביץ בעל מינוי של מבצע בבורסה. עוד נאמר, כי בוצעו שורה של פעולות לרכישת מניות בין עצמם של הנאשמים ובין באמצעות אנשי קש.

כתוצאה מכך, נטען בכתב האישום, רכשו אברהם ויואב רובינשטיין, ביחד עם פילץ וריגר, למעלה מ־90 אחוזים של המניות המוצעות בתשקיף. בחלק זה של כתב האישום מואשמים אברהם ויואב רובינשטיין, ריגר, פילץ, כהן והורוביץ בעבירה של קשירת קשר לעשות פשע.

בין עדי התביעה: האח הבכור אהרון רובינשטיין (81), בנו של אהרון, שר התקשורת לשעבר אמנון רובינשטיין, ומנכ"ל הבורסה יוסי ניצני.

בטלוויזיה

(סוף מעמוד 1)

שעה ברדיו ובטלוויזיה. הסבבאים ציפו כי תושבת רק מהדורת מבט, שבהשמטתה אין הם רואים פגיעה חמורה בציבור הצופים. אולם בתום השעה הודיע מנהל הטלוויזיה חיים יבין, כי השידורים לא יחודשו. עם זאת, חודשו ב־10.00 שידורי הרדיו. המנכ"ל הסביר שאין השבתת הערוץ היחיד דומה להשבתה של שעת שידור ברדיו.

חבר ועד הסבבאים אלי קריתי, אמר בתגובה, כי הסבבאים לא יערכו למשחק של פורת ולא הם יהיו אלה שישביתו את הטלוויזיה.

ח"כ פנחס גולדשטיין ראש ועדת הכנסת לערוץ השני דרש אמש ממבקרים להנהלת רשות השידור, לסגור לאלתר לטלוויזיה ולהפסיק להתעלל בצופים. לדבריו נמצא חוק הערוץ השני בשלבי חקיקה אחרונים, ובזמן השבתת השידורים בטלוויזיה אפשר יהיה למצוא חלופה לשידור.

באגד

(סוף מעמוד 1)

מחברי השתתפות הב הוכה אישית, ולא ההנהלה כגוף.

הצו הובא לבקן אגד בירושלים ונמסר לידיו של סגן מנהל מחוז ירושלים של אגד בבירה, אלי מזרחי.

המועצה הישראלית לצרכנות הוליכה לפנות הבוקר לבית המשפט המחוזי בירושלים, בהליך של בזיון בית משפט, נגד חברת אגד. המועצה תדרוש מבית המשפט לאכוף בקנס של 10 אלפים ש"ח, כל אחד מחברי אגד, על כל יום בו ימשיכו בשיבושי התנועה.

צו ללא הגבל זמן

הצו של השופט שניתן בצהריים היה ללא הגבלת זמן, דבר שהוא חריג במקרים אלה. את הצו הוציא בבית המשפט המחוזי בירושלים השופט ברזופה. בכך קיבל השופט את טענות המועצה לצרכנות, שהיתה מיוצגת על ידי עו"ד עודד ברעמי ועו"ד דני ארנסט, כי בהתאם לחוק הפיקוח על המיצרכים והשירותים, וכן בהתאם לפקודת הנזיקין וחוק החוזים, אסור לאגד להפסיק את השירות. זאת, משום שאגד היא מונופול הצד לחוזה לטובת הציבור. וכל הפסקת שירות מהווה הפרת חוזה כלפי הציבור והפרת תקנות התעבורה. עורכי הדין הדגישו בעתירתם, כי חלק מהחוקים, שאגד עוברת עליהם בהפסקת השירות הסדיר לציבור, מהווים עבירה פלילית.

בתגובה מסרו אתמול אחר הצהרים כל חברי מזכירות אגד ליו"ר הנהלת אגד הודעה על התפטרותם מאגד וחברותם במזכירות. עימם התפטר גם יו"ר מזכירות אגד.

דובר אגד מסר כי חברי המזכירות נקטו בצעדים בעקבות צו בית המשפט שחייבם להפעיל את הקואופרטיב. "מאחר שאנחנו לא יכולים למלא אחר הצו, אבל גם אי אפשר להפר אותו, נקטנו בהתפטרות", אמר הדובר. לשאלה אם אגד תפעיל את קווי השירות שלה בשעות הערב והלילה, אמר הדובר "עכשיו אגד הוא גוף ללא ראש. איני יודע מה יהיה".

הודעת השביתה

אתמול בשעה 4.30 אחה"צ הודיע אגד למשרד התחבורה, באמצעות שליח, כי השביתה תחודש ותימשך עד הבוקר בשעה שבע. עד כה השביתה אגד קווים עירוניים וקווים לישובים הכפריים רק מהערב ועד לסיום הקווים באותו לילה. בעוד התחבורה התחדשה בשעות המוקדמות של הבוקר.

במשרד התחבורה לא יכלו: אתמול לקבל מידע ברור אילו קוים ישבתו, ואם יהיו קוים שימשיכו לפעול כסדרם. זאת, מאחר שעד כה לא הודיעה אגד על השבתת הקווים הבין־עירוניים.

הסעה בשכר מותרת לרכב פרטי

דובר משרד התחבורה הודיע אתמול, כי לנוכח אי הבהירות בהגדרתם של הקווים המושבתים התיר המפקח על התעבורה הסעה בשכר לרכב פרטי בכל הקווים ובמועדים בהם יושבת השירות על ידי אגד.

בתוך כך נענו חברות אוטובוסים פרטיות לפניית משרד התחבורה להפעיל שירותים לאורך הקווים המושבתים בתעריף של 1 שקל למרחק של עד 5 ק"מ ובתוספת של 1 שקל עבור כל 10 ק"מ נוספים.

דובר משרד התחבורה שב וקורא לציבור בעלי הרכב הפרטי לסייע בהסעת הציבור שנתקע בדרכים.

מסיעי הנוסעים — מבוטחים

אריה לביא, כתב "הארץ" לענייני כלכלה, מוסר כי בעלי הרכב שמסיעים נוסעים בתשלום הפכו מאתמול להיות מבוטחים. פוליסות הביטוח שמנפיקה חברת אבנר, לביטוח רכב חובה, אוסרת כיום להסיע נוסעים בשכר, והעובר על הנחיה זו אינו מבוטח.

חברות הביטוח נענו אתמול לפניית שר התחבורה חיים קורפו והמפקח על הביטוח במשרד האוצר יהודה דרורי, והסכימו לבטל על עצמן את ביטוח בעלי הרכב. זאת על מנת לא ליצור מצב שמי שמסיע נוסעים בשכר אינו מבוטח, אף לאחר שהתקבל היתר לכך.

תאגיד אבנר, שבשלו על ידי חברות הביטוח, החליט להימנע מלדרוש תשלום עבור ביטוח זה, במטרה לצבור "נקודות זכות" לקראת המו"מ הצפוי בעתיד, בדבר העלאת תעריפי הביטוח רכב חובה.

מו"מ השכר

(סוף מעמוד 1)

לקבוע, שהשכר התחילי לא יהיה נמוך מ־50% של השכר הממוצע במשק, ומתכוונים לבצע תיקונים בדרגות הבינתיות והבכירות בשיעורים מתונים יותר יחסית לתיקון בדרגות הנמוכות.

גם האיגודים האקדמאים נוטים בשלב זה להצטרף לתביעה, שכן חבריהם מאיישים בעיקר דרגות בינתיות ובכירות והעלות הכוללת שתנתן להם במסגרת ההסדר המוצע, עשויה לאפשר תוספות שכר משמעותיות בסופו של דבר.

בהסתדרות התייחסו בחיוב להודעת דוראי על בדיקה יסודית המתבצעת כדי לתקן את השחיקה של הגימלאים. משירות המדינה לעומת זאת טוען אהרן הורלמן ממזכירות הסתדרות עובדי המדינה כי כבר בפרס השנה הבטיח שר האוצר לוועדת הכספים של הכנסת בדיקה יסודית של הנושא, כך שלטענתו האוצר תוחר וגורם לסחבת שאין מאחוריה ממש.

אולי רק בספטמבר

המשא ומתן יתנהל על פי כל הסימנים בעצלתיים, שכן הישיבה הבאה נקבעה רק ליום ה' הבא, קצב המאמת את התחזיות לפיהן ספק אם ניתן יהיה לחתום על ההסכם החדש לפני ספטמבר. עם זאת מחוגי האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות נאמר אתמול כי אם האוצר יגלה גמישות ביחס לתיקון השכר התחילי ותיקון מתון בדרגות הבינתיות בנוסף לקיצור מדורג של שבוע העבודה, אפשר לראות בכך את ראשיתו של הסדר, העשוי במציאות של מרדים נמוכים, לרצות את האיגודים המקצועיים בשירות הציבורי.

ערבי שהעיר לחייל על נהיגה במהירות מופרזת נורה לעבר הרגלים

מאת נורית אמיתי, סופרת "הארץ"

חייל ירה אל בין רגליו של ערבי שעמד בצד הדרך, באזור ג'לג'וליה. האיש סימן לחייל בידו על שנסע במהירות מופרזת. המקרה אירע אתמול בבוקר. הרכב הצבאי הגיח במהירות ותוך כדי נסיעה הועף לעבר הערבי שביבי אבנים. האיש סימן לרכב הצבאי בתנועות יד. נהג הרכב נסע אחורנית והחייל שירד מהרכב ירה בין רגליו של הערבי ברובה (ככל הנראה אמ. 16) שהיה ברשותו ונמלט מהמקום.

הערבי הגיע לתחנת המשטרה בפתח תקווה התלונן על המקרה ואף הביא עימו נתז של קליע שרבק במכנסיו. נודע גם כי בשטח נמצאו קליעים של כדורי הרובה ממנו נורו היריות.

מפקד תחנת פתח תקווה, סגן ניצב יעקב שבל אישר בתשובה לשאלת "הארץ" את קיום האירוע. בן אישר שלמשטרה יש את מספר הרכב הצבאי שבו מדובר.

הטיפול בנדון יועבר לתחנת משטרת כפר סבא שמקום האירוע נמצא בתחום שיפוטה.

אשרות למשלחת סובייטית

(סוף מעמוד 1)

נודע לישראל על הגשת הבקשות הסובייטיות.

דובר משרד החוץ אהוד גול אמר, כי טרם נתקבלה החלטה לגבי שיגור משלחת קונסולרית מישראל למוסקווה. לכשתתקבל החלטה אנו מעריכים ומצפים שהסובייטים יעניקו אשרות למשלחת הישראלית.

בחודש פברואר 1986 פנו הסובייטים לראשונה בבקשה לאפשר למשלחת קונסולרית סובייטית לבקר בארץ ולבדוק את מצב הנכסים הרוסים בארץ. בחודש אוגוסט אשתקד דובר בשיחות עם הסובייטים על שמירת עקרון ההדדיות, כלומר שישראל תאפשר למשלחת סובייטית לבקר בארץ ותמורת הבטחה סובייטית, שיתנן גם למשלחת ישראלית לבקר במוסקווה. לפני כחודשיים היו שוב מגעים בנושא זה באמצעות שגריר ישראל בארה"ב לשעבר מאיר רוזן. ישראל הודיעה אז שהיא תעמוד על עקרון ההדדיות כתנאי למתן אשרות למשלחת הסובייטית.

בריה"מ לא שוללת

זהר בלומנקרנץ, שליח "הארץ" לסלון האווירי בפאריס, מוסר כי בריה"מ איננה שוללת על הסף שיתוף פעולה עם תעשיות אוויר ותעופה של מדינות במערב ובכללן במפורש מדינת ישראל. בשיחה מיוחדת עם סופר "הארץ" בביתן בריה"מ בסלון האווירי בלה בורז'ה שבפאריס, בעזרת מתורגמנית רוסיה, אמר ולדימיר סוליאנוב, ממשרד התעופה הסובייטי, כי שיתוף הפעולה לא חייב לבוא לידי ביטוי ישיר אלא יכול להתבצע באופן עקיף, לדוגמה באמצעות מדינה שלישית כלשהי.

לדברי הפקיד הסובייטי קיבלו הנציגים לתערוכה בצרפת הוראה חד־משמעית ישירה מטעם מיכאיל גורבצ'וב, לגשת ולפתוח קשרים עם תעשיות ממדינות המערב. לדבריו מדובר במדיניות של פתיחות תנסה להגיע לשיתוף פעולה. לדברי סוליאנוב יש לבריה"מ מה לתרום בתחום הטכנולוגיה לתעשיות המערב.

הדגש בתצוגה הסובייטית בסלון הוא על פרוייקטים עתידיים שבפיתוח, של מטוסי תעופה אזרחיים מסוג אילושין־114 וטופולב־204. הרוסים גם מציגים מוצרים אשר יש בהם, לדברי סוליאנוב, כדי להצביע על השגיהם בתחום המטרולוגיה (תורת חומרים). בריה"מ מציגה לראשונה בתערוכה זו תא אימון כולל. מתקן זה זוכה להתעניינות רבה מצד מבקרים בביתן ותור ארוך של אנשים מתמשך ללא הפסק לידו. בריה"מ גם חושפת לראשונה את שני המנועים שיותקנו במטוסיה החדשים.

את פני הבאים לביתן הסובייטי מקבלת תמונה גדולה צבעונית של מנהיג בריה"מ.

שמיר לא יודע פרטים

עקיבא אלדר, הנילווה למסלית ראש הממשלה במערב אפריקה, מוסר כי ראש הממשלה יצחק שמיר שמע בדרכו לליבריה על כוונת הסובייטים לשגר משלחת לישראל. לדבריו, לא ידוע לו דבר על כך וכמו כן לא נמסר לו, כי הסובייטים הגישו בקשה לאשרות כניסה. שמיר הדגיש עם זאת, כי הוא נחוש בדעתו, שיש לעמוד על עקרון ההדדיות וכי משלחת ישראלית תבקר במוסקווה תוך פרק זמן סביר וכמועד לא רחוק מהביקור הסובייטי בישראל. הוא דחה את הגישה הגורסת כי מתן דריסת רגל מדינית לבריה"מ בתהליך השלום תאפשר עיסקה שתיכלול יחסים דיפלומטיים בין ישראל לרוסים ומתן חופש הגירה ליהודים מבריה"מ. שמיר אמר כי הוא אינו מקבל את הטענה כי הרוסים מעורבים כבר ממילא במזרח.

ראש הממשלה סיפר, כי הסובייטים הבהירו באוזני הערבים את הידיעות כי אין בכוונתם לאפשר טיסות ישירות של יהודים לישראל. שמיר הביע אכזבה מכך כי מימדי הנשירה הגיעו בחודשים האחרונים ל־90 אחוזים והוא מייחס זאת לקושי להחדיר לבריה"מ ספרים וחומר הסברה ישראלי. הוא הביע ספק באשר לסיכוי כי הממשל האמריקאי ייענה לבקשת ממשלת ישראל לבטל את מעמד הפליט ליהודים שיוצאים מבריה"מ באמצעות ויזות ישראליות. ראש הממשלה אמר כי יש להמשיך ולדרוש מתן אפשרות יציאה ל־400 אלף יהודים מבריה"מ.

פרשנות: הסתדרות אחת

(סוף מעמוד 1)

מאיים תפרדים. ההסתדרות הכללית, כשמה היא ארגון עובדים ראשוני וכולל, ומבחינה חוקית היא ארגון העובדים היציג המוסמך והיחיד בשירות הציבורי.

כל האיגודים המקצועיים, דוגמת הסתדרות עובדי המדינה, אינם ארגוני עובדים בפני עצמם. אלה הם ארגונים פנימיים של ההסתדרות, חלק בלתי נפרד ממנה וכפופים לחוקה אחת — חוקת ההסתדרות הכללית.

עובדי המדינה אינם חברים בהסתדרות עובדי המדינה אלא הם חברי ההסתדרות הכללית. כחברי ההסתדרות הם משתייכים אמנם גם להסתדרות עובדי המדינה, אולם זאת איננה חברות וולונטרית, הנפרדת מחברותם בהסתדרות הכללית, אלא השתייכות מיגזרית, במסגרת ההסתדרות הכללית, הנובעת משיוכם למקום העבודה במשרדי הממשלה.

לפיכך הסמכות והכוח הייצוגי של עובדי המדינה הוא בידי הברפלד. הוא מחליט מי מנהל את המו"מ בשירות הציבורי ומי מהאיגודים הפנימיים חותם בשם ההסתדרות הכללית: האם האגף לאיגוד מקצועי בעצמו או הסתדרות עובדי המדינה או הסתדרות הפקידים. בן עמי תלוי בהברפלד, ולא להיפך.

בכל מקרה "הצד" להסכם המסגרת בשירות הציבורי הוא ההסתדרות הכללית. חתימה של האגף לאיגוד מקצועי על הסכם מסגרת בשירות הציבורי היא חתימה בשם ההסתדרות הכללית. היא מחייבת ומזכה את כל עובדי השירות הציבורי ואת כל האיגודים המקצועיים הפועלים במסגרת ההסתדרות. הברפלד יכול אמנם להוסיף בהסכם המסגרת הוראה מיוחדת, שכבר ראינו כמותה בעבר, לפיה תוספת השכר לא ישולמו לקבוצות עובדים לפני שההסתדרות הארצית לה הם משתייכים תצרף את חתימתה להסכם המסגרת. בחינת הברפלד אינו כופה את ההסכם על בן עמי מכוח חתימתו הייצוגית אלא מפתה אותו בתוספת שכר עד שיאמר "רוצה אני".

לנדקו בקשיים

(סוף מעמוד 1)

בהנהלת בל"ל הפעילו לאחרונה לחצים על החברה למצוא פתרון מתאים כדי להקטין את הסכומים שהחברה חייבת. הושגו כבר כמה הסדרים בכיוון זה. אך נראה שקיימים קשיים במימוש חלק מנכסי החברה. קשיי החברה החלו לאחר שהחברה נכנסה בזמנו לשותפות בקונצרן התיירות קופל שנקלע לקשיים כספיים והתמוטט.

חברת לנדקו היא בעלת כמה בתי מלון ובכלל זה המלונות קונקורד ובזל. בנוסף לכך יש לחברה מיגרש גדול של 5.5 דונם ליד התחנה המרכזית. החברה גם שולטת בחברת עסיס החוקית; שמניותיה נסחרות בבורסה ואשר בבעלותה בתי החרושת למזון עסיס ומן.

ההערכה במערכת הבנקאות שהחברה תוכל להחלץ מקשיי הנזילות שלה. בין היתר דנים במימוש נכסים והנפקת מניות בבורסה כדי להגדיל את הון החברה ולצמצם את התחייבויותיה לבנקים. אהרן רובינשטיין סירב אמש להגיב על הידיעה.

שמיר באפריקה

(סוף מעמוד 1)

שהביקור יוארך ביום אחד.

בטיסה מקאמרון לליבריה אמר שמיר, כי לדעתו קרוב חידוש היחסים עם ניגריה וקניה, החשובות והגדולות שבארצות אפריקה השחורה, דבר שיחזיר את ישראל סופית ליבשת. שמיר סיפר, כי נשיא קאמרון פול ביאה אמר לו, כי אפילו מנהיגים מוסלמים בארצו עודדו אותו לחדש בשעתו את היחסים עם ישראל ולטפחם.

ראש הממשלה הטעים, כי מגמת ישראל עתה היא להעביר את מרכז הכובד של פעילותה באפריקה מהמגזר הבטחוני לאזרחי. הוא הסביר, כי ההדרכה הצבאית ואספקת הנשק למדינות אפריקה נועדו לצורכי סיכול חדירות של גורמים עויינים.

תמונת קיר ענקית

פלוגות חיילים וחיילות ובהם משמר הנשיא שאומן על ידי מדריכים ישראלים קידמו את פני ראה"ם עם נחיתתו בנמל התעופה הבינלאומי של ליבריה. קבלת הפנים עמדה בניגוד בולט לטכסים הצנועים שבהם התקבל בטוגו ובקאמרון. אנשי משטרה מצויידים ברימוני גז אבטחו את הפמליה ופיקחו על הסקרנים שהתגודדו לאורך מסלול הנסיעה אל ארמון הנשיאות. ראש הממשלה שוכן בקומה שבה התגורר הנשיא לשעבר ויליאם טולברט ומצא שם תמונת קיר ענקית המנציחה את הנשיא הנבחר סמואל דו משסף את גרונו של טולברט.

שמיר קיים אתמול שיחת עבודה עם הנשיא דו על המשך הסיוע הבטחוני של ישראל לליבריה והבטיח לו גם מעורבות מוגברת של ישראל בפיתוח תוכנית "המהפיכה הירוקה" שנועדה להחזיר את החקלאות אל משקי הבית הקטנים. כמו כן הובטח לשגר עוד רופא לליבריה בנוסף לשניים שכבר פועלים שם.

מנהל "הדסה" ד"ר צבי שטרן מסר לנשיא דו מכשיר הדיאליזה, הראשון בליבריה. הוא מקיים כאן גם שיחות עם שרת הבריאות בנושאי סיוע רפואי.

הנשיא דו ביקש משמיר שישראל תפעיל את השפעתה על הקונגרס בוואשינגטון, אשר חברים רבים בו מתנגדים להגדלת הסיוע לליבריה על רקע ביקורת קשה על הפרת זכויות האדם במדינה זו.

שמיר מסיים היום את ביקורו בליבריה וממשיך לחוף השנהב שם יעשה את סוף השבוע.

סיירה לאון תחדש הקשר

שאול צדקא, כתב "הארץ" בבריטניה, מוסר כי סיירה לאון עתידה להיות אחת מן המדינות האפריקאיות אשר תחדשנה את יחסיהן הדיפלומטים עם ישראל. הנשיא ג'וזף מומו מקיים קשרים הדוקים עם ישראל ושומרי ראשו הם ישראלים או הוכשרו על ידי ישראל.

שבתאי קלמנוביץ', איש העסקים העצור עתה בלונדון יחד עם עוד ישראלי לשעבר בשם וילי דוידסון, היה האיש אשר שיפר את היחסים בין שתי המדינות לאחר שקיבל מן הנשיא זכיונות לכריית יהלומים וזהב במדינה. קלמנוביץ' הרגיע את חששותיו של הנשיא מפני התנגשות בחיזו על ידי הקהילה הלבנונית המשגשגת בארצו, שבראשה עמד ג'מיל מוחמד אשר נמצא בימים אלה בלונדון לאחר שעזב ימים ספורים לפני נסיון הפיכה במדינה. ג'מיל קשור באש"ף והוא מממן חלק מפעילותו של ארגון "אמל", בהיותו מקורב מאד לנביה ברי, בעצמו יליד סיירה לאון.

מעצרו בלונדון לפני שבועיים מהווה מכה קשה למשטר הנוכחי במדינה העושה מאמצים להביא לשחרורו בערבות באמצעות פרקליטיו.

ZENITH | data systems גאים להציג

מחשב נייד Z-181

כל מאגר המידע שלך נישא על כתף ממקום למקום.

המחשב החדש הוא "משרד נייד" בגודל של תיק־צד. משקלו 5.5 ק"ג בלבד והוא מסופק בתיק נשיאה מהודר ונוח

החידוש הבלעדי של Z-181 הוא מסך L.C.D מתכוונן, ברזולוציה וחדות הטובים מסוגם.

Z-181 זכה בתואר "המחשב הנבחר" בתערוכת "קומדקס" האחרונה בלאס־וגאס ובכל העיתונות המקצועית והוא פופולרי ביותר בארה"ב ובאירופה.

ישראדאטה משווקת בלעדית בישראל של כל סוגי המחשבים האישיים מתוצרת .PC, XT, AT, Z386 - Zenith data systems

יבואנים בלעדיים:

ZENITH | data systems

Majestic (טיוואן)

HEATHKIT

בישראדאטה חושבים מחשבים.

שד' הזהב 11 ת"א 67449 טל. 03-265978,262934

"לפנינו הישג משמעותי של המחקר ההיסטורי הישראלי"
(פרופ' ישראל גוטמן)

לני יחיל

השואה

גורל יהודי אירופה 1932 — 1945

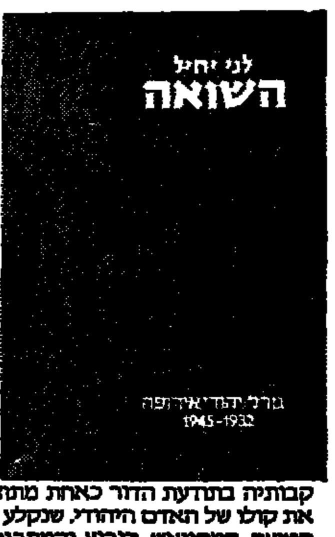

ספר זה עוסק בגורלם המר של יהודי אירופה בימי שלטונו של היטלר. הוא אינו ספר היסטורי רגיל, העוסק במערכות חיים, שהמוות הוא בן־לוויה להן; ספר זה עוסק במערכות המוות, שהחיים הם רקע להן. רצח המוני היהודים מתואר על רקע מאבקם למען החיים.

התיאור מבקש לשזור אלה באלה את הנסיבות הכלליות שהזמן גרמן: את כוונותיהם ומעשיהם של הנאצים כלפי היהודים; את מצבם, גורלם והתנהגותם של קיבוצי היהודים למן ערב תקופת הרדיפות ועד סופה; את גישת אומות העולם לבעיית היהודים לפני המלחמה ובזמנה; ואת תגובותיהם ומעשיהם של היהודים בעולם החופשי. הספר מעלה אפוא תמונה מקיפה ככל האפשר, וזאת מתוך ההכרה וההרגשה כי דרושה לנו, ובעיקר לדור הצעיר, הצגה כוללת של האירועים, גישה מקיפה המבוססת על ניתוח היסטורי של הזמן לפרקיו. מהות השואה והתפתחותה שאורות אז בזה, וניתן להסיק על המהות רק על־פי שלבי ההתפתחות. לכן נדונו סוגיית הנאצים וסוגיית היהודים כל אחת בפני עצמה ובפעולתן זו על זו. הגרמנים אינם הפועלים הבלעדיים והיהודים אינם תמיד הנפעלים. התפיסה "הלכו כצאן לטבח" היתה סטריאוטיפ שהנאצים התכוונו אליו בביצוע השואה, והוא נותר בעקבותיה בתודעת הדור כאחת מתוצאותיה ההרסניות של השואה. בעיקרו הספר מבקש להשמיע את קולו של האדם היהודי, שנקלע אל מאורעות שאין לו שליטה עליהם — האדם הנפחד, הנאבק, הטועה, המתייאש, הנכנע והמתגבר.

לני יחיל, פרופסור להיסטוריה יהודית מודרנית ולתולדות השואה, נולדה בגרמניה ועלתה לארץ ב־1934. את לימודיה והדוקטורט סיימה באוניברסיטה העברית בירושלים, ולימדה באוניברסיטת חיפה.

ש

הוצאת שוקן • יד ושם

ההסתדרות הציונית העולמית
הועד הפועל הציוני

להלן החלטה שהתקבלה בישיבת הנעילה של הועד הפועל הציוני מיום חמישי כא' בסיון תשמ"ז 18.6.87.

1) הועד הפועל הציוני מביע את הערכתו והוקרתו ליו"ר ההנהלה הציונית והנהלת הסוכנות היהודית א.ל. דולצין, על תרומתו רבת השנים לעם היהודי ולציונות ועל פעלו המבורך לקידום המסורות הלאומיות בישראל ובתפוצות.
התנועה הציונית על כל חלקיה תמצא דרך נאותה לקראת הקונגרס הציוני לבטא הערכה זו.

2) הועד הפועל הציוני מביע מורת רוחו מן הדרך בה התנהלו דיוני חבר הנאמנים של הסוכנות היהודית בחודש פברואר 1987. שותפות אמת בין התנועה הציונית לבין נציגי המגביות מחייבת מיצוי תהליכי הדברות מתמדת והמאמץ משותף להגיע להבנה מירבית תוך שמירה על יחסי חברות וכבוד הדדי.
הפרה של עקרונות אלה פוגעת במהותה של השותפות, גורמת נזק לפעולה המשותפת והחשובה של הסוכנות היהודית ולתדמיתה בארץ ובחו"ל.

3) הועד הפועל הציוני קובע שמוסדות ההסתדרות הציונית הם המוסמכים להחליט על המשך כהונתם של היו"ר וחברי ההנהלה ועל בחירתם של בעלי תפקידים בהסתדרות הציונית העולמית.

ההצעה הוגשה על ידי:

מתתיהו דרובלס — חרות הצה"ר
מרדכי דיין — ציונים כלליים
יחיאל לקט — תנועת העבודה הציונית
יצחק מאיר — מזרחי — הפועל המזרחי
היינץ בורנשטיין — הברית העולמית של מפ"ם
מיכאל בוידן — ארצנו
רעיה יגלום — ויצ"ו
אשר אוחיון — הפדרציה הספרדית
ארתור לוין — בתי כנסת עולמי
ישראל בר־נון — מכבי — תנועה עולמית

עיריית תל אביב־יפו
מינהל החינוך והנוער והתרבות
קרן ת"א לפיתוח
החברה לפיתוח יפו העתיקה.

לילות יפו

מוסיקה•תיאטרון•מחול•קולנוע•אמנות פלסטית

בעוד 12 ימים...
200 מופעי איכות

1–7 ביולי 87 מ־8 בערב ועד חצות

מלון וחוות בריאות מצפה הימים

שבוע יופי ובריאות

6 ימים 5 לילות

התאריך הקרוב 3.7.87 — 28.6.87

דיאטה בפיקוח רפואי צמוד
קוסמטיקה, מסג', פדיקור מניקור, רפלקסולוגיה, ג'קוזי, סאונה, אמבטיות צמחים, יוגה פלדנקרייז, התעמלות, חדר כושר ובריכת שחיה
★ חדרים מרווחים וממוזגים ★ טלויזיה ★ וידאו ★ טלפון בכל חדר

פרטים בטלפון 069-37013

מלון מצפה הימים כביש ראש פינה צפת

למכירה

550 מ"ר

בלבנה

כוח לתעשייה, מנוף, מעלית פנימית, טלפון.

03-611617 03-621387

קבלת מודעות ל"לוח העיר"
מ־8.00־20.00

"פרסום בון"

המשרד לעניני דתות

אוזן קשבת – לב שומע

02—551000 - חיוג
02—551009

בימים ראשון ורביעי בין השעות 18.00־22.00 תיענה פניותך ושאלותך בנושאים ערכיים ורוחניים ובנושאים מעשיים טכניים וארגונים הקשורים לשרותי הדת בישראל.

השרות ניתן לציבור ע"י המשרד לעניני דתות בסיוע תנועת אל - עמי

עמותת בית אבות

"חיים טובים"

רח' עמרם גאון 6 (גבול רמת גן)

מודיעה על קליטת קשישים/ות:
★ דירות יחיד ודירות זוגות לעצמאיים.
★ מקומות לתשושים.
★ מקומות לסיעודיים.
★ השגחה רפואית 24 שעות.

★ פיזיותרפיה ★ ריפוי בעיסוק
★ מועדון ותרבות ★ ספריה ★
פעילות חוץ והרצאות

12 דונם של דשא וירק

פרטים והרשמה: עמותת חיים טובים טל: 03-778051-2 קווי אוטובוס 30, 54, 60, 61.

רשות ניירות ערך
רח' לינקולן 24, ירושלים
המען לדברי דואר: ת"ד 7450, ירושלים 91073

אגרה שנתית לשנת 1987

האגרה מכוח תקנות ניירות ערך (האגרה שנתית), התשמ"ד 1984, עבור תאגידים שעליהם חלה חובת הדיווח לרשות ניירות ערך התעלתה לאחרונה ע"י שר האוצר באישור ועדת הכספים של הכנסת במונחים ריאליים ב־50%. עם התאמתה לשינוי במדד המחירים לצרכן מאז יוני 1986 היא עומדת לשנת 1987 על 6,108 ש"ח לתאגיד ועל 4,582 ש"ח עבור כל קרן בניהול מנהל קרנות להשקעות בנאמנות.

מועד תשלום האגרה הוא יום ד' 1.7.87

עד לאותו יום (אך לא לאחריו) ניתן לשלם את האגרה בבנק באמצעות שובר תשלום שהרשות שלחה בימים אלה לתאגידים ולמנהלי הקרנות הנ"ל.

חברה אשר לא קיבלה שובר לתשלום יכולה לקבלו במשרדי הרשות בירושלים לפי הכתובת הנ"ל ובתל־אביב - רחוב קלישר 46, בין השעות 09.00-13.00.

אפשר גם לשלם על ידי משלוח שיק על שם הרשות, תוך ציון שם התאגיד עבורו משולמת האגרה.

אי קבלת השובר אינה פוטרת מחובת התשלום.

על איחור בתשלום יתווספו קנס פיגורים והפרשי הצמדה. התאריך הקובע לענין זה הוא קבלת השיק במשרד הרשות בירושלים.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

הוועדה המקצועית של איגוד הכדורסל:

מאמני הנבחרת שרף וכהנא סיימו תפקידם

יו"ר הוועדה חפר: ביום א' ייבחר מאמן לאומי חדש * יש להחזיר את מיקי ברקוביץ' לנבחרת

כדורסל

מאת משה הר־געש
כתב "ספורט הארץ"

הוועדה המקצועית של איגוד הכדורסל החליטה אתמול, כי מאמני הנבחרות צבי שרף ועוזרו רני כהנא סיימו את תפקידם. היה זה בתום דיון ראשוני על הופעת ישראל באליפות אירופה ביוון, בה דורגה במקום ה־11. הדיון נמשך כשלוש שעות ובחלקו הראשון נמסר הדו"ח של המאמנים.

לאחר הישיבה מסר איתן חפר, יו"ר הוועדה המקצועית, הודעה רשמית לפיה שמעה הוועדה את הדו"ח על הנבחרת, והתקיים דיון מקצועי ומבצעי, בו נטלו חלק רוב החברים. חפר הודה לצוות המאמנים המסיים את תפקידו, לאחר שפג תוקף החוזה הביניי שקיבלו מאיגוד הכדורסל. ביום א' יהיה דיון נוסף של הוועדה המקצועית, בו ייבחר המאמן הבא של הנבחרת.

חפר העריך כי ימונה מאמן חדש. בהתייחסו לאפשרות שמועמדותם של שרף וכהנא תועלה שוב ע"י אחד מחברי הוועדה, אמר חפר: "להערכתי האישית, הם לא ייבחרו בתקופה הקרובה".

חפר פירט כמה מהנימוקים לתוצאות ביוון שפורטו בדו"ח המאמנים: חוסר מחליפים בשחקנים גבוהים בעלי רמה; אי־תיפקוד הסדר קים במחצית הראשונה נגד הולנד – לא ברור מדוע; השחקנים סבלו מעליות וירידות קיצוניות ביכולתם. מלבד דורון ג'מצ'י שהיה יציב: שחקני הרכז דרקו לסל תחת לחץ; חן ליפין היה פצוע והפסיד כמה ימי אימונים בתקופת ההכנות; השחקנים לא עמדו בלחץ, הגם שליוון נלקחו השחקנים הטובים ביותר.

חפר מסר פרטים גם על חלק ממסקנות הוועדה המקצועית: בדקות הקריטיות חסרה הנבחרת שחקן מנהיג, והשחקנים הגבוהים לא הגיעו למצבי קליעה גם בגלל צורת המישחק.

בנושא אחר אמר חפר, כי לדעתו יש להחזיר לנבחרת את מיקי ברקוביץ', שהודיע ערב ההכנות לאליפות על פרישה מהנבחרת. הוא הבהיר כי שחקנים שיסרבו לשחק בנבחרת לא יורשו לשחק בליגה ויועמדו בפני ועדת המשמעת של איגוד הכדורסל. הוא הוסיף כי במזכירות הפועל התקבלה החלטה להמליץ על צמצום הזרים החל מעונת 89/1988.

הועדה המקצועית תמשיך בדיון מחרתיים, ולאחר מכן תהיה ישיבה של נשיאות האיגוד שתדון בהמלצות. בין המועמדים לאימון הנבחרת: משה ויינקרנץ ורלף קליין.

המאמן שרף מאחל הצלחה ליורשו

מאת סופר "ספורט הארץ"

מאמני נבחרת הכדורסל צבי שרף ורני כהנא המשיכו אתמול לשמור על שתיקה, גם כאשר יצאו מישיבת הוועדה המקצועית. לפני שנודעו ההחלטות על סיום תפקידם, העדיפו לא להגיב.

שרף נקט בגישה זו גם בערב, כאשר התבקש להתייחס להחלטת הוועדה המקצועית, ורק אמר בקצרה: "אני מאחל הצלחה למאמן הבא".

הצרפתי יאניק סטופירה (משמאל) חולק אחר הכדור עם יריב נורווגי, השבוע באוסלו, במישחק בו נוצחה האלופה האירופית, 2–0 ואיבדה כמעט כליל מסיכוייה להעפיל לשלבי הגמר שיהיו בשנה הבאה בגרמניה. (צילום: רדיו איי־פי)

ההודי קרישנאן (דורג 2) הודח אך אמריטראז' ניצח בבריסטול

טניס

בריסטול (איי־פי ועו"ד). ראמש קרישנאן, בכיר טניסאי הודו, הודח כאן בסיבוב השני של הטורניר המקומי על ידי המערב גרמני וולפגאנג פופ 3–6, 6–2, 9–7. הגשם שיבש את מהלך ההתמודדות, הנערכת על דשא ומשמשת למעשה מבחן אחרון לפני תחילת אליפות ווימבלדון ביום ב' הבא. קרישנאן, שדורג כאן שני והיה מועמד לשלבי הגמר, נחשב ליריב המסוכן ביותר של טניסאי ישראל בהתמודדות בין שתי הנבחרות שתהיה ביולי בניו דלהי, בבית העליון של גביע דייוויס.

שחקן אחר של נבחרת הודו, ויג'אי אמריטראג', עלה כאן לסיבוב השלישי בניצחון 6–4, 6–4 על הדרום אפריקאי כריסטו סטיין.

שני בריטים עלו גם הם לסיבוב השלישי: ג'רמי בייטס שניצח את דני ויסר מדרום אפריקה 6–7, 6–4, 7–6 ואנדרו קאסל שהכניע את ברוד דייק מאוסטרליה 7–5, 6–3.

בטורניר הנשים באיסטבורן, הנערך גם הוא על דשא, גברה המדורגת מספר 1 מרטינה נברטילובה על רובין ווייט מארה"ב 6–4, 6–3.

הכומר ג'סי ג'קסון שוקל פעולה להחרמת האולימפיאדה בסיאול

וושינגטון (עו"ד). הכומר השחור ג'סי ג'קסון, המבקש לזכות במינוי המפלגה הדמוקרטית לנשיאות, אמר כאן כי ייתכן שיפעל למען חרם אמריקאי על אולימפיאדת הקיץ 1988 בסיאול, אם לא תפעל דרום קוריאה למען עריכת בחירות דמוקרטיות פתוחות.

המנהיג השחור אמר בראיון בטלוויזיה, כי עדיין אינו קורא לחרם, אך הודיע לשגריר דרום קוריאה בארה"ב קים קיונג־וון, כי הוא עשוי לעשות זאת אם לא תשחרר סיאול אסירים פוליטיים ולא תאפשר בחירות חופשיות.

ג'קסון ניסה לשווא לזכות במינוי הדמוקרטי לנשיאות ב־1984, והודיע כי הוא עומד להצטרף גם למירוץ 1988.

הטור דה־פראנס יזנק ב־1 ביולי בברלין

פאריס (איי־פי). 23 קבוצות של רוכבי אופניים ישתתפו השנה בטור דה־פראנס המסורתי, שייערך בפעם ה־74. הזינוק יהיה ב־1 ביולי במערב ברלין והסיום ב־26 בו בפאריס.

נבחרת אירופה – הערב ביוון, מחר בבולגריה

הישראלים ברקוביץ' וג'מצ'י יטלו חלק בשני מישחקי ההוקרה בסלוניקי ובסופיה

כדורסל

מאת סופר "ספורט הארץ"

נבחרת אירופה בכדורסל עזבה אתמול את ישראל בשעת בוקר מוקדמת, כדי לקיים בסוף השבוע שני מישחקי הוקרה נוספים.

הנבחרת המריאה ליוון פחות מעשר שעות לאחר מישחק ההצדעה ללו סילבר בהיכל הספורט ביד־אליהו, בו ניצחה את מכבי תל־אביב 108–87.

נבחרת אירופה תתמודד הערב בסאלוניקי עם נבחרת יוון, אלופת אירופה. מישחק ההוקרה יהיה לכבודו של השחקן היווני הוותיק ואסילי גומז. בנבחרת האירופית לא יופיעו הפעם שני כוכביה של יוון, גאליס ויאנאקיס, שישחקו בנבחרת ארצם, אך לעומת זאת יופיע בה הישראלי מיקי ברקוביץ' שצורף לסגל על ידי המאמן הצ'כי פאול פטורה.

במוצאי שבת תקיים נבחרת אירופה מישחק הוקרה נוסף בסופיה, נגד הנבחרת הלאומית של בולגריה, לכבודו של כוכבה אטאנאס גולומייב. בהרכב האירופי יופיעו הפעם גאליס ויאנאקיס, וכן הישראלים ברקוביץ' וג'מצ'י.

ביה"ד העליון זיכה את רמלה

מאת סופר "ספורט הארץ"

בית הדין העליון של איגוד הכדורסל זיכה אתמול את אליצור נהדרוד רמלה, העולה החדש לליגה הלאומית, וביטל את העונש שהוטל עליו בבית הדין המשמעתי – הפחתת שתי נקודות ליגה וקנס כספי. הקבוצה הרמלאית נענשה כזכור על עבירות על תקנון התשלומים.

בא כוח הקבוצה, עו"ד אברהם נווה, טען כי על פי התקנון של הליגה הארצית שהיה בתוקף לפני שנה, מותר היה לשלם לשחקנים באמצעות גורמים עקיפים. התקנון שונה רק במהלך העונה וכבר אי אפשר היה, לדבריו, להפר הסכמים. בית הדין העליון קיבל את הטענה וזיכה את הקבוצה.

לעומת זאת לא הומתק עונשם של שחקני הקבוצה אריל וויליאמס ומייק אוליבר: הרחקה בפועל לשני מישחקים.

מלכת אנגליה העניקה תארי כבוד לספורטאים

לונדון (איי־פי). שיאנית העולם בהטלת כידון פאטימה ויטבריד, שוער הכדורגל ריי קלמנס מטוטנהאם, שיאן השחיה האירופי אדריאן מורהאוז וקפטן נבחרת הקריקט האנגלית מייק גאטינג – נכללים ברשימת מקבלי תארי־הכבוד שפורסמה אתמול בלונדון לרגל יום הולדתה של מלכת אנגליה.

תואר כבוד הוענק גם לד"ר וורנן אדוארדס, ראש נבחרת הכדורגל האנגלית, שלקה בהתקף לב במישחקי הגביע העולמי במכסיקו ופרש מאוחר יותר מתפקידו.

המאמן כהנא: ספק לגבי השתתפות נבחרת הכדורסל באוניברסיאדה

מאת משה הר־געש
סופר "ספורט הארץ"

השתתפות נבחרת אס"א בכדורסל באוניברסיאדה, שתהיה בקיץ ביוגוסלוויה, מוטלת בספק – אמר אתמול רני כהנא, מאמן הנבחרת. לדבריו, הטילה נשיאות איגוד הכדורסל וטו על השתתפותו בנבחרת של ניר ריכליס הנמצא בהסגר, זאת בנוסף להיעדרם מסיבות שונות של ארי רוזנברג, מוטי דניאל, דורון ספק, ישראל אלימלך וניב בוגין.

"גם עם שחקני הסגל הנוכחי יש בעיות ארגוניות, ואם לא יימצא להן פתרון ניאלץ לוותר על ההשתתפות", אמר המאמן כהנא. לדבריו, תתקבל החלטה סופית בימים הקרובים.

אוהדים הספרדיים מריעים בחוצות מאדריד לכדורגלני ריאל, שזכו השבוע בפעם ה־22 באליפות הליגה הספרדית. (צילום: רדיו איי־פי)

אנגלים, סקוטים ואירים בסגל נגד נבחרת העולם

לונדון (איי־פי). כמה החלטות מפתיעות, שהתבססו על שילוב של ניסיון וכישרון־לעתיד, מאפיינות את בחירת הסגל של הליגה האנגלית האמורה להתמודד ב־8 באוגוסט בוומבלי עם נבחרת שאר העולם. המיפגש יתקיים לרגל מלאת 100 שנה להתאחדות האנגלית.

בניגוד לקביעת נבחרת אנגליה, יכול היה המנהל בובי רובסון להזמין הפעם לסגל גם כדורגלנים סקוטים, וולשים ואירים, בתנאי שהם משחקים במדי מועדונים אנגליים.

המגן הסקוטי בן ה־23 של צ'לסי, סטיב קלארק, שהופיע רק פעמיים כממלא מקום בנבחרת ארצו, הוא אחד הנבחרים המפתיעים על ידי רובסון. בחירה בלתי צפויה אחרת: סיריל רג'יס מקובנטרי, ששיחק באחרונה בנבחרת אנגליה לפני חמש שנים.

הסגל הרחב של רובסון כולל תשעה אנגלים, שלושה סקוטים, וולשי אחד, שני צפון־אירים ושלושה משחקני אייר. רובסון ויתר על הזמנת אנגלים המשחקים בחו"ל, כמו גארי לינקר ואיאן ראש, והעדיף גם שלא לשתף זרים המשחקים בקבוצות אנגליות, כמו הדני יאן מולבי מליברפול, הארגנטיני אוסי ארדילס או הבלגי ניקו קלאסן מטוטנהאם.

ג'יאני ריווה נבחר לפרלמנט האיטלקי

מילאנו (עו"ד). "ילד הזהב" של הכדורגל האיטלקי בשנות השישים והשבעים, ג'יאני ריווה בן ה־44, נבחר לפרלמנט מטעם המפלגה הדמוקרטית־נוצרית שזכתה בבחירות.

ריווה, משחק גומלין בגביעי אירופה יצג את איטליה ב־60 הופעות והבקיע 14 שערים לזכות הנבחרת.

"אות ההגינות" לסר סטנלי מאתיוס

פאריס (עו"ד). סר סטנלי מאתיוס בן ה־72, הקיצוני־האשף של הכדורגל האנגלי, קיבל כאן את "אות ההגינות" הבין־לאומי. מאתיוס, שיצג 84 פעמים את נבחרת אנגליה וכיכב בליגה הראשונה גם כשהיה בן 50, לא הוזהר אפילו פעם אחת על ידי שופט ב־30 שנות פעילותו.

אינטרטוטו

מחר הגומלין בני יהודה – בית"ר ירושלים

כדורגל

מאת סופר "ספורט הארץ"

האלוף בית"ר ירושלים וסגנו בני־יהודה יתמודדו מחר באיצטדיון רמת־גן (18.00) במישחק הגומלין, בבית הישראלי של טורניר האינטרטוטו.

במישחק הראשון שלשום ניצח בית"ר 2–0. גרי ונדרמולן הבקיע שער ראשון בדקה ה־56, ושלמה שירזי כבש בדקה ה־74 שער "נבי" מטווח רחוק לאחר פריצה סולנית. קודם לכן, בדקה ה־53, הדף שוער בית"ר בני גינצבורג כדור־11 שבעט דוד סלמן. גינצבורג, שוער מכבי תל־אביב, קיבל היתר מקבוצתו לחזק את בית"ר בטורניר האינטרטוטו (בשל תקלה טכנית לא פורסם אתמול סיקור המישחק).

שתי הקבוצות שוב יופיעו בהרכבים חסרים.

בונדסליגה

דיסלדורף ירדה

מאת זיגמונד שפיגלר

אל בלאו וייס ברלין, שירדה לליגה השניה במערב־גרמניה, הצטרפה קבוצת פורטונה דיסלדורף לאחר שנפרדה במחזור האחרון (34) בתיקו 2–2 עם בוכום.

יריבתה לתהומית המבורג ניצלה מירידה לאחר תיקו 2–2 עם ברלין. המבורג, שהקדימה את דיסלדורף בנקודה, תתמודד במיבחן כפול עם סנט. פאולי מהמבורג. לליגה הראשונה עלו הנובר־96 וקרלסרואה.

בצמרת קבעו 4 משחקים גורל ההופעה בגביע אופ"א. אל בורוסיה מנשנגלדבך הצטרפו בורוסיה דורטמונד, וורדר ברמן. הקבוצה הרביעית עדיין לא ידועה. דורטמונד – איינטראכט פראנקפורט 4–0, ברמן – פ.צ. קלן 2–1. אוהד ראו, שכבש צמד שערים בנצחון מנשנגלדבך 6–4 על נירנברג הוכתר מלך השערים (24). באיירן מינכן – שאלקה 1–0, ביירן אורדינגן – מאנהיים 1–0. המבורג – קייזרסלאוטרן.

הלוח הארצי · הארץ חדשות

התנועה ליהדות מתקדמת בישראל
התנועה ליהדות מתקדמת דרושים/ות:
עובדים קהילתיים
לאיזור חיפה והצפון, לתפקידי פיקוח קהילתי על בסיס ערכי.
כישורים:
★ תואר B.A. לפחות בעבודה סוציאלית קהילתית.
★ יכולת עבודה באופן עצמאי.
★ עדיפות לבעלי נסיון של שנתיים לפחות ובעלי ידע והבנה ביהדות.
נא לפנות עד ה־28.6.87 בכתב יד. על נייר רגיל: ג.ב.ק; קורות חיים אל רכזת תוכניות קהילתיות, התנועה ליהדות מתקדמת, רחוב המלך דוד 13 ירושלים 94101.

שופר־סל
לסניף אגרון 1 ירושלים
דרושים/ות
עובדי/ות מאפית
המעוניינים מתבקשים לפנות למנהל הסניף במקום
טל: 02־222947

המועצה המקומית הוד השרון
דרך השרון 39
המחלקה לחנוך נוער וספורט
להקת המחול הייצוגית של הוד השרון
דרושים:
נגנים בכלים:
★ חליל צד
★ אקורדיון
★ תופים
בדבר פרטים נא לפנות למועצה המקומית, מחלקת החנוך
טל: 052־24121/2/3
או למנהל הארגוני
טל: 052־440236

קו־אופ ירושלים
דרוש
קבלן הובלות למשלוחי בית
לסניפים ברח' ריינס וקרית אונו
למועמד המתאים מובטחות עבודה יציבה והכנסה בטוחה
פרטים טל: 02־818094 רפי או גיורא

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א־1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

לכפר הנוער גבעת וושינגטון
דרושה
אחות למספר חודשים
פרטים בטלפון:
055־25312, 055־22864

למוזיאון האיסלאם
יד ל.א. מאיר
דרושים
בקרים / מאבטחים
תנאי קבלה:
1. שירות צבאי – קצינים ו/או יוצאי יחידות מיוחדות
2. סטודנטים במוסד להשכלה גבוהה.
3. נכונות לעבודה במשמרות יום, ערב ולילה
– ההעסקה תתבצע ישירות ע"י המוסד
– לשם מילוי שאלון נא לפנות למשרדי המוזיאון, רחוב הפלמ"ח 2 ירושלים
כל יום בין השעות 08.30־14.00

IIS
מומחה בתכנון, ייצור ושיווק של ציוד הקף למערכות מחשבים גדולות.
דרושים/ות
פקידה למעקב הזמנות
למחלקת רכש
★ כושר הבעה בע"פ
★ הדפסה עברית/אנגלית
★ נסיון במעבד תמלילים – יתרון
מזכירה
★ הדפסה מעולה עברית/אנגלית
★ אחראית ומסודרת
★ נסיון במעבד תמלילים
פקידה
למחלקת שרות/מרכזיה
★ אחרי שרות צבאי
★ ידע בהדפסה עברית/אנגלית
אי.אי.אס. ת.ד. 1640 חיפה 31015

pilat פילת
אגף גיוס והשמה
לחברה בתחום המחשבים
דרושה
מזכירה
המועמדת המתאימה תהיה בעלת נסיון של 4 שנים לפחות. נדרשת שליטה טובה בשפות אנגלית ועברית ויכולת הדפסה בשתיהן.
רצוי ידע בהפעלה ונסיון במעבד תמלילים.
התפקיד דורש יכולת עבודה בצוות.
מקום העבודה בתל־אביב.
נא להתקשר לטוני, טל. 334191, 03־336312.
סודיות תשמר בקפידה.

מוקד 99 שרות הבטחון שלך
לחטיבת האלקטרוניקה סניף אשדוד
דרושים
★ סוכני מכירות מיומנים
לאיזור אשדוד והדרום. נסיון + רכב חובה.
★ דיילות מכירה לאיזור אשדוד.
בפרטים נא לפנות לאילנה. טלפונים: 055־31490, 055־34595
קבוצת השמירה החברה מס' 1 בישראל להגנה ולבטחון

EXCITINGLY HYATT
מלונו המפואר העומד להיפתח בקרוב
מחפש מועמדים מתאימים לתפקידים הבאים:
☆ סגן מנהל מחלקת ביטחון
☆ קציני ביטחון
ראשי קבוצות במחלקת משק בית
נא לפנות למחלקת כ"א ברח' לוד 32
הר הצופים ירושלים 97665
HYATT REGENCY JERUSALEM
טלפון: 02־821333

לעיריית אשקלון
דרושים
*מהנדסים *מהנדס אזרחי *מהנדס כבישים *הנדסאי/ת
הדרגה ותנאי השכר בהתאם לכישורים
מועמדים מתאימים יפנו בכתב־יד, בצרוף קורות חיים, למזכיר העיר, עיריית אשקלון, ת.ד. 9001, עד יום 5.7.87

דקסון
מפעל לתרופות
דרושים
תעמלנים רפואיים
לאיזור המרכז וירושלים
רקע פרה־רפואי
שליטה בשפה האנגלית ורשיון נהיגה
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ומספר טלפון לת.ד. 21085, ת"א 61020

איגוד ערים לאיכות הסביבה
אזור אשדוד יבנה
דרושה
מזכירה/ עוזרת מינהלית
דרישות המשרה:
נסיון בעבודות מזכירות - ניהול משרד.
אחרי שירות צבאי.
תינתן עדיפות לבעלת הכישורים הבאים:
1. ידע ונסיון בהפעלת מעבד תמלילים.
2. ידע ונסיון בסיסי בהנהלת חשבונות.
3. ידע בסיסי באנגלית, כולל הדפסה.
4. רישיון נהיגה לרכב.
תחילת העבודה: 1.7.87
בדבר פרטים לפנות למשרדי האיגוד - למרים טל: 055־33943 או 055־21478

לתמי מכון למחקר ולפיתוח בע"מ
דרוש/ה
מכשירן/אלקטרונאי/ת
בוגר בי"ס מקצועי
במגמת מכשירנות או אלקטרוניקה
המעוניינים יפנו בצרוף קורות חיים לכ"א ת.ד. 313 חיפה מ. 31002

למלון בת"א
דרושים
★ קלדניות מסוף
דיסקטים + נסיון
★ מנהלי חשבונות
סוג 3 × 2 עם 3 שנות נסיון לפחות
נא לפנות לעוזי בטל:
282256

לסניף אקי"ם כפר־סבא
דרושים
סטודנטים
לחינוך מיוחד ומטפלות למעדונית אחה"צ לקייטנה במשך חודש אוגוסט
052־35369, 052־440139

מתנ"ס
דרוש/ה
רכז/ת קליטה
חברתית/תרבותית
כישורים הנדרשים:
★ השכלה אקדמאית
★ נסיון בעבודה קהילתית
★ כשר ניהול משא ומתן
★ עבודה בשעות בלתי שגרתיות
רצוי מגורים במקום
בפרטים לפנות למזכירות המתנס:
ימים א'־ה' בין השעות 8.00־13.00, 16.00־19.00
טל: 051־883424, 051־886177
מועד אחרון להגשת מועמדות
יום ג' 30.6.87

לעיתון הארץ
ארכיון תמונות
דרושה
עובדת זמנית
ידיעת אנגלית הכרחית
נא להתקשר לטלפון:
03־5121211
03־5121210

לחברת יצור ושווק ארצית
דרושות
• מזכירה בכירה למנכ"ל
• מזכירת מחלקת מכירות
• פקידת מחסן
נסיון, הופעה, כושר ביטוי ונסיון בהפעלת מחשב הכרחיים לכל התפקידים.
03־262047 לבקש את איריס

טמפו
לטמפו תעשיות בירה ים
דרושים
מחלקי תוצרת
★ בעלי השכלה של 10 שנות לימוד
★ רשיון נהיגה למשאית (מעל 15 טון רצוי)
★ לאחר שרות צבאי מלא.
★ מצב בריאות תקין.
למועמדים המתאימים תושבי ירושלים והסביבה, יוצעו תנאי שכר טובים + תנאים סוציאליים מלאים
בדבר פרטים להתקשר טלפונית
02־855453, 02־855583

למתחברת מולי
לרגל הרחבת המתפרה
דרושות
תופרות מקצועיות לאוברלוק
★ שכר עבודה גבוה
★ תנאים סוציאלים מלאים +הסעה
★ עבודה קבועה
★ יחס מצוין
טל: ביום 051־22444 בערב 051־53513

לחברת שווק ארצית גדולה
דרושות
דיילות לקידום מכירות ברשתות השיווק הגדולות
למתאימות מובטחת עבודה במשרה מלאה בתנאי העסקה הולמים. תחילת העבודה מידית.
מועמדות באזורים מראשל"צ ועד כפר סבא מתבקשות לפנות כל יום מא' – ה' בשעות 08.30 – 14.00 לטלפונים: 376804, 03־383902 לשמוליק.

הלוח הארצי הארץ חדשות

תעשיות פרמצבטיות בע"מ

דרושים/ות

למפעלנו בירושלים

הנדסאי/ת טכנאי/ת תעשיה וניהול

- נסיון של 3 שנים בהנדסת ייצור
- נסיון בעבודות מחשב
- נסיון בתחשיבי פרמיות ומדידת עבודה
- ידיעת השפה האנגלית

העבודה במשרה מלאה
(7:00–16.30)
5 ימי עבודה בשבוע
הסעות מאורגנות הלוך וחזור

המועמדים מתבקשים לפנות טלפונית למח' כח־אדם 02-810790

צח אור שרותי רכב
אזור התעשיה ק. מלאכי
055-87878
055-87454

דרושים

★ טכנאים למוזג רכב קל
★ טכנאים למוזג רכב כבד וציוד חקלאי

עדיפות לבעלי רקע ונסיון בעבודה
תנאים טובים למתאימים

דרושה
למעון נשים בהריון
מדריכה טיפולית
לעבודה במשמרות, כולל שבתות וחגים.
תחילת העבודה 1.7.87 (מתאים לרוקחת)
טל: 02-719081
שלוחות 4—503 או 02-719132

לדפוס תל־יוסף דרושים
דפסי אופסט ל־G.T.O
דפסי אופסט לרוטציה
אפשרות מגורים במקום
לפנות: אברהם צור 06-534828 בעבודה
06-534825 בבית

לחברה קבלנית
דרוש:
טכנאי/הנדסאי בנין
לעבודות ביצוע, רשיון נהיגה הכרחי
לפנות בכתב יד: דליה (אישי) ת.ד. 3238 פ"ת

למשרד המוביל בפרסומים בערבית
דרושים בכל חלקי הארץ
רוכשי מודעות לעתונים הערבים.
נסיון קודם יתרון. למועמדים/ות מתאימים - תנאים מצויינים
טל: 02-284567 ובערב: 02-854857 (ולגטבי)

רכזים לפעילות החברה
באופקים, קרית מלאכי

ידע והשכלה מתאימה בנשאי ידיעת הארץ, נסיון בהדרכה או חינוך, כשר ארגון ונהול צוות.
מועמדים מתאימים המתגוררים בישובים אלו או באזור
יפנו בכתב למחלקת כח אדם, רח' השפלה 4
תל־אביב 66183 עבור רכז.

החברה להגנת הטבע

שופר־סל
לסניף נוות ירושלים
דרוש
עובד מחלקת ירקות
המעונינים מתבקשים לפנות למנהל הסניף, שד' הרצוג פינת נוות ירושלים,
טל 02-637303
מודעה זו מתייחסת לגברים ונשים כאחד

מכון הנרייטה סאלד
המכון הארצי למחקר במדעי ההתנהגות
המרכז לבחינות בגרות
דרושים/ות
לתפקידים:
מנהל המרכז לבחינות בגרות
מרכזי תעודות שאלונים, כתבנית/ תמלילנית, מגיה, עורך. אחראי מחשב
מועד אחרון לקבלת הפניות הוא 30.6.87
(ולא כפי שפורסם בשבוע שעבר)
רח' קולומביה 9 קרית מנחם ירושלים 96583

דור־כימיקלים בע"מ
קבוצת דנקנר

דרוש
מכשירן - אלקטרונאי
לעבודה במכשור ובקרה תעשייתי הכולל ציוד מתקדם וממוחשב
★ בוגר בי"ס מקצועי ו/או בית הספר הטכני של חיל האוויר
★ רצוי עם נסיון בתעשיה הכימית

על המועמדים המתאימים לפנות בכתב יד בפרוט קורות חיים ונסיון קודם לפי הכתבת הר"מ
— סודיות מובטחת —

ת.ד. 10036 חיפה. מיקוד 26110

איש מכירות
לחנויות ציוד משרדי בכל הארץ:
עדיפות:
★ לבעלי נסיון במכירות.
★ לבעלי רכב.
★ לבעלי הופעה וכושר ביטוי.

03-262047 **לפנות לאורי**

המועצה המקומית מעלה אדומים
דרוש/ה
עו"ס קהילתי
בחצי משרה
דרישות:
– תעודת B.A בעבודה סוציאלית.
– אפשרות לעבודה בשעות גמישות.
תאריך אחרון להגשת מועמדות 5.7.87
המעוניינים יפנו לסמדר בכח אדם טל: 02-351381

למוסד קהילתי גדול בירושלים העוסק בשירותי פנאי וספורט
דרושות
מזכירות בעלות רמה
אם הינך מעוניינת בעבודה עם קהל גדול ומגוון, ולך נסיון הולם.
אם הינך שולטת ברזי ההדפסה בעברית, כולל נסיון בעבודה עם מעבד תמלילים.
אותך אנו מחפשים, ולך אנו מציעים אפשרות להצטרף לצוות מרכז שירותי הפנאי מן הגדולים בישראל, הגדל וצומח בהתמדה
לשם ראיון אנא התקשרי בהקדם לטלפון:
667894

לחברה הדרומית לשיווק בע"מ
דרוש
סוכן מכירות
לסרטי דבק תעשייתיים
הכישורים הדרושים:
רקע טכני וניסיון במגע עם לקוחות.
הבנה בקריאת חומר טכני באנגלית.
מקום מגורים - כרמיאל וסביבתה.
לפנות בכתב יד לת.ד. 21207 ת"א
מיקוד 61211

לכל בו אשדוד
של
המשביר לצרכן
דרושים/ות
★ **מנהל/ת מחלקת נעליים**
★ **מנהל/ת מחלקת תקליטים**
לפרטים נא לפנות למשרדי כל־בו אשדוד
מרכז מסחרי א' רח' שבי ציון 3 אשדוד

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
מחלקת המנגנון ת"ד 92 ים 91920
משרה פניה מס' ח/250/87
רכז/ת תא תכנון אזורי כולל
המחלקה להתיישבות מקום:באר שבע

הכישורים הדרושים
1. בעל/ת תואר שני בתכנון עיר ואזור, עדיפות לבעלי/ות תואר ראשון בכלכלה
2. בעל/ת נסיון של לפחות 3 שנים
3. בעל/ת רשיון נהיגה ורכב פרטי

הדרגה המוצעת
9-6 בדרוג מקצועי

התאריך האחרון להגשת הצעות: 26/6/87

למפעל תעשייתי בגבעת שאול
דרושים
מסגרים / רתכים
לבניית מסגרות
ו/או תיקון מכונות
טלפון: 02-522201

מחפשים ילד וילדה
כבני 11־14
דוברי אנגלית.
בהירי עיניים ושיער
לתפקידים ראשיים בסרט
"האי ברחוב הציפורים"
מפגש עם הבמאי ביום ג' 23.6.87
בבית אסיה, ויצמן 4 תל־אביב
בין השעות 13.00־16.30
לפנות למודיעין קומת קרקע

בס"ד
לאנשי חינוך
המחפשים אתגר
פרויקט קהילתי חדשני מחפש מורים דתיים לדרמה, מוסיקה, אמנות, אלקטרוניקה ומדע
טל: 02-526051 או 02-536828
תנאים טובים מאוד

דרושות
נציגות מכירה ויח"צ
לפרויקט פרסומי ברמה גבוהה
★ גיל 25־40
★ הופעה נאה
★ רצוי נסיון במכירות
העבודה באשקלון ובאשדוד
טל. לראיונות 03-5440117

שופר־סל
לסניף מבשרת ציון ירושלים
דרוש
עובד מחלקת חלב
המעונינים מתבקשים לפנות למנהל הסניף במקום
טל: 02-541231
מודעה זו מתייחסת לנשים וגברים כאחד

המדור החם
ההצעות הכי לוהטות בעיר

★ קלדנית
אם את בעלת נסיון, יש לנו עבודה טובה בשבילך.
במקומות מגוונים ומעניינים,
לתקופה ממושכת ובתנאים מצויינים.

★ פקידים פקידות
יוצאי צבא.

כתבנית עברית/אנגלית מנוסה
עבודה לתקופה ממושכת ברמת השרון, יום מלא.

★ מעבדות תמלילים מנוסות
א"ב', וורדמיל, איינשטיין, וואנג, לאניר, וורדסטאר, נעם.

★ מעבדות תמלילים עברית/אנגלית
מנוסות בתכנת לאניר.
שכר גבוה ותנאים טובים למתאימות
שעות עבודה גמישות

מזכירות עברית/אנגלית
לעבודה במישרות מלאות שליטה טובה בע"פ ובכתב, באנגלית ובעברית, נסיון הכרחי.

מעבדות תמלילים עברית/אנגלית
מנוסות בתכנת וואנג,
לעבודה ממושכת בחולון וראשל"צ.

2,000.- ש"ח לחודש (לפחות)
לכרסמים וחרטים
קונבנציונאליים מנוסים ועצמאיים בעבודתם.
לעבודה אחראית לתקופה ממושכת מאוד.
בנוסף, 5 ימי עבודה, ארוחות חמות, הסעות, ומלוא התנאים הסוציאליים — כחוק.

מחווטים/ חממני"קים
להלחמה וחיווטים של מודל R.S.
לעבודה לתקופה ארוכה.
בנוסף, 5 ימי עבודה, ארוחות חמות, הסעות, ומלוא התנאים הסוציאליים — כחוק.

מלחימות
(מרכיבות ומחווטות) 5 שנות נסיון
או יוצאות במצ"א למשמרת ראשונה ושניה.
מאזורי: ת"א, הרצליה, נתניה, פ"ת,
לוד, ראשון־לציון, חולון, בת־ים, אשדוד.

כתבניות מנוסות
עברית, עברית/אנגלית
עבודות במשרות חלקיות/מלאות
לתקופות קצרות וארוכות,
באיזורי ת"א וגוש־דן.

מכונאי רכב
הסמכות בדיזל ובנזין.

★ חיפאים!
כל ההצעות הלוהטות במדור זה
מופנות גם אליכם. פנו לטל. 04-530051

מזכירה עברית/אנגלית
בעלת נסיון
כולל הדפסה במעבד תמלילים.
לתקופה ממושכת בחולון.
יום עבודה מלא, 5 ימים בשבוע.
900.- ש"ח!
למרכזניות מנוסות, ליום עבודה מלא.
כתב טכני
שפת אם אנגלית בעל נסיון באלקטרוניקה

למועמדים המתאימים:
שכר גבוה, תנאי העסקה מצויינים
ומלוא התנאים הסוציאליים - כחוק.

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

רח' בן יהודה 12, ת"א,
טל. 284128, 298877, א'־ה' 8.00־14.00

יותר טוב מנפאואר.

ADMARK

יותר טוב מנפאואר
לסניף באר־שבע
רמב"ם 31, א'-ה' 08:00-14:00
טל: 057-79523
למחלקה הטכנית

* **חשמלאי ראשי**
בעל ניסיון באחזקה.
* **מפעיל מתקנים כימיים**
בעל ניסיון רב בתעשייה הכימית. העבודה במשמרות.
* **הנדסאי/טכנאי כימיה**
לעבודה במשמרות בתעשיה הכימית.
* **שרטט/ת**
בעל/ת ניסיון בשרטוט מפות/ גאולוגיה.

* **מזכירה אנגלית**
ידע טוב בהדפסה באנגלית
* **כתבנית אנגלית**
שפת אם אנגלית

שכר גבוה ותנאים טובים למתאימים
פנו אל מנפאואר בהקדם – זה משתלם

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה
באר־שבע • רחובות

מכתשים
חובבה בע"מ
מפעל אשדוד
לעבודה עם אתגר דרושים
נהגי סמיטריילר
בעלי נסיון
על המועמדים להתגורר באזור אשדוד
לקביעת ראיון נא להתקשר
לטלפון 057-39941 או 057-74961
בקבוצת כימיקלים לישראל

בע"מ חברה לשמירה אבטחה ושרותי נקיון
דרוש
מפקח
להפקיד ניהולי הכרוך בפיקוח וניהול כח אדם בחברה
רחוב המלך ג'ורג' 30
טל: 02-227617, 02-233775

עיריית ירושלים
המחלקה לנוער ספורט וחברה
האגף לקידום נוער וצעירים
דרושים
עובדים טיפוליים לנוער וצעירים
דרישות המשרה: תואר ראשון במדעי ההתנהגות, עבודה סוציאלית או חינוך, נסיון בעבודה עם נוער וצעירים, בעלי כושר הבעה בע"פ ובכתב, ידיעת השפה העברית על בוריה, נכונות לעבוד בשעות בלתי שגרתיות.
שכר: דירוג עובדי הוראה
בדבר פרטים נא לפנות ליחיאל מדער
טל: 02-228933, 02-246490

לגן וואהל לורדים
דרוש
גנן
המעוניינים יפנו בצירוף קורות חיים
ליחידת המנגנון
ת.ד. 1312 ירושלים 91012

هكذا من الأصل

هكذا من الأمل

הלוח הארצי הארץ חדשות

קופת־חולים מכבי

דרושים

★ טכנאי רנטגן

★ בעל נסיון למישרה מלאה וקבועה בסניף חולון

★ 4 ימי עבודה מפוצלים

★ עובדי מעבדה

★ בעלי נסיון, לתקופת הקיץ לסניפי חולון/ראשל"צ.

נא להתקשר לטל: 03-880822 ,03-888197 (לבקש את אסתר צרור)

למתנ"ס מעלה אדומים

דרוש/ה

רכז/ת משפחתונים

תואר בעבודה סוציאלית, פסיכולוגיה, או חינוך. רצוי בוגרת תוכנית "שורש". עדיפות לבעלות נסיון בגיל הרך בניהול צוות ובהדרכת עובדים.

לפנות עד 26.6.87 למשרדי המתנ"ס טלפונים: 02-352607, 02-353135, 02-354088

למדגל נליל ים

דרוש/ה

עובד/ת

למבדקת ברזים

052-548964

למשרד אדריכלים

אדריכל/ית טכנאי/ת

עם ניסיון בתכניות עבודה

03-250557

03-258634

למלון המלך־דוד

דרוש/ה

- פקיד C/L — עם נסיון
- קופאי קבלה — עם נסיון
- מזכירה/ כתבנית — שפת אם אנגלית

מתאימים/ות יפנו למנד כ"א

02-221111

לקיבוץ גדול ומבוסס מרכז הארץ

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות או רואה חשבון

בעל/ת ניסיון

במשרה מלאה או חלקית

לפנות בליווי קורות חיים בכתב יד לת.ד. 20345 תל־אביב

האוניברסיטה העברית בירושלים

מרכז קוסל לחינוך גופני, נופש ופנאי

א. דרושים מאמנים

לקבוצות אס"א ים

כדורסל נשים — ליגה ארצית

כדורסל גברים — ליגה א'

סיוף — נבחרת סטודנטים וילדים

כדורגל — ליגה ג'

ב. דרושים רכזים

לקבוצות אס"א ים

כדורסל נשים

כדורסל גברים

כדורגל, כדור־יד

ג. דרושים מורים ומדריכים לחוגי פעילות

סיוף, כדורעף, כושר גופני, טניס, כדורגל, התעמלות, חוגי תרבות, חברה, מוסיקה, אמנות

ד. ספורטאים לקבוצות הייצוגיות של אס"א ים

סטודנטים ואנשי סגל מוזמנים להצטרף לקבוצות הייצוגיות של אס"א ים המשתתפות במשחקי הליגה בענפי הספורט השונים.

כדורסל נשים — ליגה ארצית

כדורסל גברים — ליגה א'

כדוריד — ליגה א'

טניס — ליגה א'

שחמט — ליגה ארצית, ליגה א', ליגה ב'

ראגבי — ליגה לאומית

סקווש — ליגה לאומית

כדורגל — ליגה ג'

כדור בסיס — ליגה לאומית

קריקט — ליגה לאומית

מועמדים מתאימים בתחומים שצויינו לעיל, מתבקשים להתקשר טלפונית לתיאום פגישה ולקבלת פרטים נוספים טלפונים: 58-4662, 58-4287

מנהלת משרד?

אם את בחורה מסודרת מאוד אם יש לך כתב ברור אם את מדפיסה מצוין בעברית (רצוי גם באנגלית) ובעלת נסיון בעבודה על מחשב. אם יש לך קצת ידע בהנהלת חשבונות ואם את חושבת שתוכלי להפעיל ולשלוט בכל מערכת תפיקות של החברה כולל הזמנות, חשבוניות, צינורות פרסום, גביות ועוד

קרוב לודאי שתתאימי לנו

לפרטים נוספים ולקביעת ראיון

נא לפנות לטל. 03-281188 לשרה

המרכז למחקר גרעיני נחל־שורק

הועדה לאנרגיה אטומית

דרוש מהנדס כימיה

- בעל תואר שני עם התמחות בבקרת תהליכים ליישום עוקבים (TRACERS) בתעשיה ובמחקרי סביבה.
- דרוש ניסיון בתכנות מדעי במקרו־מחשב ובמערכות מדידה מפוקדות מחשב.
- רצוי ניסיון בתעשיה הכימית.

העבודה כרוכה בנסיעות ובשהות בשדה.

. . .

אנו עובדים חמישה ימים בשבוע ומקיימים מערך הסעות בכל אזור המרכז

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים וניסיון בעבודה רשימת ממליצים ומספר טלפון למחלקת כח אדם המרכז למחקר גרעיני נחל שורק דואר יבנה מיקוד 70600.

– סודיות מובטחת –

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה

דרושה

פקידת כח אדם

דרישות המשרה:

- ניסיון בעבודה בתחומי כח אדם ורווחה
- ידיעות השפה העברית על בוריה כולל ניסוח והדפסה
- רצויה השכלה אקדמאית במדעי הרוח והחברה או בניהול כח אדם.

המעוניינות מתבקשות לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים, ניסיון קודם וממליצים לת.ד. 1416 חיפה

מודעה זו מתייחסת לשני המינים

"למגזין" הוצאה לאור

דרושים:

1. מזכירת משרד

ומזכירת הפקה, אחראית ומסודרת. לכל עבודות המשרד, גבית, קשר עם לקוחות ומעקב אחרי הפקת מגזין חודשי.

2. רוכשי מודעות.

03-297153 ,03-203441/3

קו מערכות

בית תוכנה למחשבי דיגיטל בהרצליה

דרושים:

• פקידה

דרישות התפקיד:

טלפנות + כתבנות עברית/אנגלית הכרחית.

נסיון במעבד תמלילים - יתרון.

סבלנית, מסודרת.

5 ימי עבודה 8.00–17.00.

תנאים טובים למתאימה.

• מנקה משרד

3 פעמים בשבוע בשעות הערב.

פרטים בטלפון 052-540132

למיכל או שי

בין השעות 10.00–15.00

חברת "מרו" בע"מ

סוכנים בלעדיים למוצרים

ויסקי Witco סנו

לאזור ירושלים והסביבה

דרוש

סוכן מכירות

הכישורים הדרושים:

★ נסיון קודם במכירות 5 שנים לפחות ★ בגילאים 30—40 ★ השכלה תיכונית ★ בעל רכב ★ מגורים באזור ירושלים

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בציון קורות־חיים לחברת "מרו" בע"מ, רח' מעשה חושב 6, אזור התעשיה תלפיות ים

"סודיות מובטחת"

למכון היצוא הישראלי

דרושים

מומחה שיווק (בינ"ל) בתחום התוכנה

הכישורים המתאימים:

1. השכלה אקדמאית בתחומי המחשב.
2. רקע בשיווק.
3. דובר אנגלית, שפות נוספות יתרון.
4. נכונות לנסיעות לחו"ל.

מומחה שיווק (בינ"ל) למוצרים טכנולוגיים

1. תואר ראשון בהנדסה.
2. תואר שני במינהל עסקים.
3. דובר אנגלית שפות נוספות יתרון.
4. נסיון בשיווק.
5. נכונות לנסיעות לחו"ל.
6. העבודה בצפון הארץ.

נא לפנות עם פרט קורות חיים ומקצועיים למנהל שרות מומחי שיווק חו"ל מכון היצוא הישראלי רח' המרד 29 ת"א 68125

נא לא להתקשר טלפונית

להברת שווק ארצית

דרושה

מזכירה

בעלת ידע ונסיון

בניהול וארגון סניף מכירות אזורי בחיפה

(למשרה מלאה)

03-262047 לבקש את איריס

דרושות

עובדות

למעונות נעמת בר־ג

לפנות לרחל

03-720151

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א־1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה

העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

סנפרוסט בע"מ

•מזון איכות מוקפא•

למפעלנו באשדוד

דרושים

לאגף הייצור

ראשי צוותים קבוצה

הכישורים:

★ אחרי שרות צבאי

★ בוגרי 12 שנות לימוד (רצוי עם ידע טכני)

★ בעלי כושר מנהיגות המסוגלים לנהל קבוצה של 20 עובדים

★ כושר ויוזמה להתגבר על תקלות שוטפות

★ בעלי יכולת השתלבות בצוות העבודה במשמרות

תושבי אשדוד והסביבה יפנו בכתב־יד בצירוף קורות חיים לסנפרוסט בע"מ, אגף כח־אדם, ת.ד. 2223, אשדוד 77121

"אני לומדת חינם – בקורס הטוב ביותר בארץ לעיבוד תמלילים"

חברת מנפאואר מקיימת את הקורסים המקצועיים והיסודיים ביותר בארץ למקצועות המשרד הממוחשב.

הקורסים של מנפאואר נערכים לפי תכניות לימוד אשר פותחו במיוחד ע"י מנפאואר בארה"ב, בהדרכת הטובים שבאנשי המקצוע בארץ ועל פי שיטות המשלבות עבודה מעשית על סוגי הציוד הנפוצים והמתקדמים ביותר יחד עם הנסיון המצטבר של דרישות המקצוע בחיי היומיום במשרד המודרני.

אין כיום אף קורס אחר המתקרב ברמתו לקורסים של מנפאואר.

אם את כתבנית אנו מציעים לך לרכוש את מקצועות העתיד — בקורסים של מנפאואר, על חשבוננו. יתר על כן, לאחר סיום הקורס נאפשר לך לרכוש נסיון מעשי תוך כדי עבודה בשכר גבוה בשרותנו.

כמובן שכעובדת מנפאואר תהני גם מכל ההטבות המיוחדות השמורות לעובדי מנפאואר

אם ברצונך לרכוש מקצוע מבוקש יחד עם הקום עבודה מבטיח פני אל מנפאואר בהקדם כדאי לך

מנפאואר MANPOWER

החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית

לסניף באר־שבע

רמב"ם 31, א'-ה' 08:00-14:00

טל: 057-79523

יש עבודה בחברת החשמל

לתחנת הכח רוטנברג באשקלון

דרושים/ות:

*מהנדסים/ות - טכנאים/ות כימיה

*הנדסאים/ות חשמל, אלקטרוניקה ובקרה

המעוניינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים אל מחלקת כח־אדם תפעול דרום, רח' החשמל 16, ת.ד. 25 תל־אביב 66189

חברת החשמל לישראל בע"מ

נציבות שרות המדינה

ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה

דרושים מראיינים לביצוע סקר כח אדם במזרח ירושלים

★ העבודה כוללת ריאיון משפחות בדירותיהם בעזרת שאלונים בנושאים שונים

★ העבודה מתבצעת בשעות היום השונות (שעות אחה"צ והערב)

★ ההעסקה היא על פי חוזה בהיקף של 1/3 משרה לפי צרכי העבודה

★ השכר ישולם לפי שעות העבודה, ישולמו גם ההוצאות עבור שימוש ברכב פרטי לצרכי העבודה

★ הכרחית ידיעת השפות עברית וערבית

★ השכלה של 12 שנות לימוד לפחות

★ גיל 20 עד 50

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה ברחוב יפו 195, ירושלים.

בימים ראשון עד חמישי בין השעות 09:00 עד 12:00 לפנה"צ

מילא

מרכז ייעוץ למשאבי אנוש

עבור אחד מלקוחותינו מפעל מזון באזור הצפון

אנו מחפשים מנהל מפעל

כישורים נדרשים:

- תאר בהנדסת תעשייה וניהול.
- נסיון בניהול מפעל מזון בגודל בינוני ומעלה.
- גיל עד 45

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בלבד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 22511 תל־אביב עבור משרה 602

סודיות תשמר בקפידה.

גיוס עובדים • מבדקים • ייעוץ והכוון תעסוקתי • ייעוץ ופתוח ארגוני

תן ידך לשמירת בטחון הפנים ולאיכות הסביבה

שרות בתי־הסוהר

מנהל ארגון

דרושים/ות

סוהרים/ות

– השרות מציע לך להתגייס לתפקיד בטחון רב אתגר ועניין הכולל אבטחה וטיפול באסיר.

– השכר צמוד לשכר אנשי הקבע בצה"ל והתנאים משופרים בהתאם לאופיו המיוחד של השרות.

אם הנך עונה על התנאים הבאים:

– גיל עד 35 – אזרחות ישראלית

– השכלה 10 שנות לימוד – פרופיל 65 ומעלה

– לאחר שרות חובה בצה"ל – עבר ללא דופי

פנה עוד היום:

אל: לשכת הגיוס רח' מקלף 3 תל־אביב טל 03-251128 או 03-266922 עם ת"ז, פנקס מלואים ותעודות המעידות על השכלה

קבלת קהל: מ־08.00 עד 15.00

לחברת תקשורת בין הגדולות בארץ

דרושות

מקדמות מכירה באמצעות הטלפון

לאיזורי תל־אביב וחיפה

כישורים מועדפים:

★ יוצאות צבא ובוגרות תיכון

★ בעלות כושר שכנוע

★ סבלנות, חריצות ומוטיבציה

יום עבודה ארוך 7:30-16:45, 5 ימים בשבוע

אין צורך בנסיון קודם

המתאימות תקבלנה הכשרה ברמה מקצועית גבוהה

המעוניינות יפנו בכתב, בציון פרטים אישיים ומספר טלפון לחברת שלף יועצים ת.ד. 33465 תל־אביב, 61333

רק מועמדות מתאימות תענינה

– סודיות מובטחת –

תדיראן

חטיבת הקשר

עובדות ייצור בתחום האלקטרוניקה:

מלחימות ומרכיביות

★ עדיפות לבעלות ניסיון

★ הכשרה - לחסרות ניסיון

★ מקום העבודה - חולון.

★ תנאים סוציאליים.

★ תנאי עבודה וסביבה טובים, כולל ארוחות.

★ הסעות מאורגנות ע"י המפעל

נא לפנות לתדיראן/ חטיבת הקשר, רח' השופטים 26 חולון

טל: 03-5574433 לפנות לזהבה.

03-5574304 לפנות לנחמה

המשרות מיועדות לגברים ונשים

רשות ניירות ערך

לרשות ניירות ערך בתל־אביב

דרוש/ה

עורך/ת־דין

- **תיאור המשרה**

הופעה בפני בית המשפט המחוזי ובתי משפט השלום באזור תל־אביב בתיקים פליליים בעבירות מרמה בניירות ערך.

- **הכישורים הדרושים**

רשיון ישראלי בעריכת דין ונסיון של שמונה שנים (למעט תקופת התמחות) בעבודה משפטית ובהופעות בבתי משפט.

רצוי נסיון בתביעות פליליות בתחום הכלכלי.

- **תואר המשרה ודרגה**

סגן בכיר א' לפרקליט מחוז; דרגה א־א1 בדירוג המשפטנים. הדרגה ההתחלתית תיקבע בהתאם לכישורי המועמד/ת המועסק/ת ת/יהיה עובד/ת הרשות ואולם ת/יהיה כפוף/ה לפרקליט מחוז תל־אביב (מיסוי וכלכלה).

הערות

התפקיד עשוי לחייב נסיעות מחוץ לתל־אביב ועבודה בשעות נוספות. על עובדי הרשות מוטלות מגבלות בקשר לרכישת ניירות ערך. מועמד/ת המעוניין/ת בפרטים בקשר לכך ת/יקבלם בעת קבלת טופסי המועמדות. המעוניינים/ות בהגשת מועמדות מתבקשים/ות לגשת למשרדי הרשות רח' לינקולן 24 ירושלים. או רח' קלישר 48 תל־אביב, כל יום בין השעות 9-13 לשם קבלת טופס, אותו יש להגיש לא יאוחר מיום 3.7.87

יש עבודה בחברת החשמל

למשרדנו בת"א

דרוש/ה:

מהנדס/ת מומחה/ית בנושא שרטוט ממוחשב ותיב"ם

הכישורים הדרושים:

רצוי נסיון במערכות תיב"ם והיכרות טובה של מערכות:

PRIME, INTERGRAPH, IBM, VAX

רצוי ידע בהנדסת חשמל זרם חזק

יכולת עבודה בצוות עם משתמשים

המעוניינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים אל מחלקת כח אדם, אגפית דרום, ת.ד. 25, ת"א.

חברת החשמל לישראל בע"מ

לחברה גדולה בתחום האופנה

דרוש/ה

מנהל/ת מוצר

בתחומים:

הכנת תיקי מוצר, טיפול בעץ מוצר, הכנה ובדיקת מפרטים לדגם

כישורים:

טכנאי/ת – הנדסאי/ת (רצוי בוגר/ת שנקר)

רקע בטקסטיל, ידע בהפעלת מחשב – יתרון

להתקשר לטל: 03-333410

לביה"ס התיכון האזורי "ירדן" במעלה־אפרים לשנה"ל תשמ"ח

דרושים

מורים

למקצועות:

מיחשוב ובקרה, אנגלית, מתמטיקה, לשון, פיזיקה, ערבית, תנ"ך, היסטוריה, מלאכה ואמנויות

הטבות למורים שיעתיקו מגוריהם למעלה אפרים

לפרטים: לפנות למנהלת ביה"ס, הגר גל 02-941949, בבית 02-941443

החברה לאוטומציה במנהל השלטון המקומי בישראל בע"מ

לסניף החברה בירושלים
דרוש
מתכנת מערכות הפעלה
ידע ונסיון נדרש CICS, USE
רצוי ידע ב: ADABAS
לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת"ד 13035 ירושלים
– סודיות מובטחת –

עיריית ירושלים
המחלקה לשירותי בריאות הציבור
דרוש/ה
מרפא/ה בעיסוק
לעבודה בבתי ספר
העבודה בשעות הבוקר בהיקף 50% משרה.
על המעוניינים לפנות להנהלת המחלקה רחוב הנביאים 44 או לקבל פרטים בטלפון: 02-227211

תלם בע"מ
שרותי כוח אדם
מקצועות לכל מקצוע
עברנו למשרדנו החדש
רח' בן יהודה 19 ירושלים
טל: 02-242312
דרושים/ות לנו
★**מזכירות עברית/אנגלית**
ברמה גבוהה, נסיון במעבד תמלילים.
★**מזכירה עברית**
- הדפסה במעבד תמלילים, בעלת נסיון. לשעות גמישות.
★**פקידה**
בעלת אחריות ויוזמה לנהל משא ומתן עם לקוחות.
★**הנדסאי תעשיה וניהול**
נסיון עם מחשב (תוכנת לוטוס)
רצוי נסיון בחישוב פרמיות ומדידת עבודה.
★לבית מלון דרושים/ות: **פקידי קבלה, מלצריות, חדרניות**
לעבודה קבועה.

מתנ"ס גוש עציון
מחפש מדריכים / מורים
אמנות: ציור, פיסול רך, ריקמה אמנותית, תיאטרון בובות, סריגה יצרנית, (עיתונאות)
מוסיקה: מנדולה, אבוב, צלו, כלי הקשה, חלילית
ספורט: כדורסל, חדר כושר, ריקודי עם, התעמלות על מכשירים, התעמלות אמנותית ומחול ומכחולה, תפירה, ערבית
לשנת הלימודים תשמ"ח
לפנות לתיאום בטלפונים: 02-931567, 02-431270

מדריכות/ים לחוגי סיור
(לתלמידי ז'-י"א)
רקע בנושאי טבע וידיעת הארץ. בעלי נסיון בניווט. נסיון בהדרכת נוער (רצוי) העבודה בחוג חלקית ומתאימה גם לסטודנטים. המתקבלים יעברו הכשרה לפני תחילת העבודה וכן השתלמויות במשך השנה
טל. 04-664181
דורון / בלה
החברה להגנת הטבע

למשרד אדריכלים בירושלים
1. **אדריכל/ית מנוסה בעיצוב ופירוט**
2. **מזכירה עם ידע ונסיון בשרטוט והדפסה**
אפשרי משרה חלקית
לפרטים וראיון טל: 02-818753 א-ה

המלונאי בע"מ
החבר לשרותי כח אדם בתיירות
עבור לקוחותינו מלונות גדולים בירושלים
★ מנהל כללי - למלון 4 כוכבים
★ שף - נסיון ב-4-5 כוכבים
★ סו-שף - בעל נסיון ב-4-5 כוכבים
★ מנהל כח-אדם - נסיון הכרחי במלונאות
★ מנהלת משק - נסיון ב-4-5 כוכבים
★ מנהל ארועים - למלון 4 כוכבים
★ חשמלאי אחזקה - בעל תעודת מוסמך
★ קופאי קבלה - בעל נסיון במלונאות
★ מנהל קבלה - לאזור אשקלון
★ מנהל מסעדות - לאשקלון
מלונאי!!!
מעוניין לשמוע הצעות נוספות?
פנה אלינו בכתב בצרוף קורות חיים והמלצות. "המלונאי" סניף ת"א: דיזנגוף 177, טל: 03-237457 (24 שעות ביממה). "המלונאי" סניף ירושלים: ת.ד. 2764 מבשרת ציון ירושלים מיקוד: 90805.
בוא נדבר "מלונא-ית"

לש.ר.ש. — השבונאות וייעוץ בע"מ
דרושה
מנהל/ת חשבונות בכיר/ה
עדיפות לבעלי נסיון בתחום המוניציפלי
מקום מגורים: כרמיאל, צפת או הסביבה
טלפון: 03-291029
– סודיות מובטחת –

למכללת אורט בגבעת רם ירושלים
דרוש
איש אחזקה
לעבודות תחזוקה ופיקוח על שירותי ניקיון – משמרת שנייה מ-11.00 עד 18.30
לקבלת פרטים נוספים נא לפנות למזכירות המכללה,
טל' 02-533141-8
בין השעות 08.00-15.00

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ
במרכז מחקר מיקרואלקטרוניקה
מהנדס/ת-אלקטרוניקה
תאור התפקיד:
מחקר, פיתוח ותכן של מעגלים אלקטרוניים מונוליטיים לעיבוד אותות, פיתוח והפעלה של מערכות מדידה מבוקרות מחשב בתחום האנלוגי והסיפרתי. אפיון התקני מוליכים למחצה ומעגלים אינטגרליים.
העבודה נעשית במסגרת צוות מדעי גדול.
הכישורים הדרושים:
– רצוי בוגר/ת הטכניון, הפקולטה להנדסת חשמל (אפשרי גם חסרי נסיון, כולל סטודנטים העומדים לסיים לימודיהם ביוני 87').
– בעל/ת הישגים אקדמיים מעולים.
– רצוי נסיון בתכנון והפעלת מערכות מבוקרות מחשב.
– לאחר שרות צבאי.
– נכונות לעבודה בשעות נוספות.
הערה: למועמד/ת מתאים/ה קיימת אפשרות של השתלמות לתואר גבוה, כפוף לתקנות ביה"ס ללימודי מוסמכים.
מכרז מס' 59/86
המועמדים המתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף העתקי תעודות המפרטות את ציוניהם אל מחלקת משאבי אנוש, מוסד הטכניון לפו"פ בע"מ, ק. הטכניון חיפה 32000 עד יום 28.6.87 בציון מס' המכרז.

דרושים:
• **עובד/ת לתפקידי סגל במתפרה**
בוגר/ת הכשרה בתפירה רצוי ניסיון בעבודה במפעל תעשייתי. ידיעת השפה העברית-יתרון.
• **תופרים/ות לא מקצועיים/ות**
• **גזרנים/ות**
רצוי נסיון בעבודת גזירה בטקסטיל.
• **עוזר תמחירן**
בוגר קורס תמחיר או כלכלה.
נא לפנות לטל' 02-715255 למח' כח אדם.
Triumph
אני מרגישה בטריומף חדשה.

עיריית קרית גת
לבי"ס מקיף דתי ע"ש "גרוס" בקרית גת לשנה"ל תשמ"ח
דרושים/ות
מורים/ות
★ מורה לאנגלית - כולל הכנה לבגרות (1 משרה)
★ מורה לאנגלית - (1 משרה).
★ מורה לחשמל - מהנדס או הנדסאי (1 משרה)
תנאים מיוחדים יינתנו למועמדים מתאימים
נא להתקשר למנהל ביה"ס מר חיים נבון טלפון 051-881289

למרכז קהילתי ע"ש עדי יפה בגילה דרושים לשנת הלימודים תשמ"ח
1. **א. רכז/ת תוכנית הפו"ף –**
½ משרה
ב. רכז/ת תוכנית האתגר –
1 משרה
תוכניות הדרכה חינוכיות להורי ילדים בגיל הרך.
דרישות התפקיד: B.A במדעי החברה/חברה, עדיפות לבוגרי תוכנית שורש.
2. **מדריכים/ות ומורים/ות** למקצועות:
אומנות: ציור, הדפס, קרמיקה, פיסול, צילום, אמנות פלסטית, נגרות, סלאים, רקמה אומנותית, הדרמה.
ספורט: התעמלות נשים, קשישים, ספורטיביות, טניס, כדורסל, כדור עף ויוגה.
מוסיקה: שיעור כלי, הנצחה תרועה, תופים לצעירה, חלילית לצעירה, מגמת תזמורת צעירה.
3. **מזכירה –**
אחה"צ – חצי משרה, נסיון במעבד תמלילים.
לפרטים נא לפנות לטל: 02-761656, 02-763176

מכון הנרייטה סאלד
המכון הארצי למחקר במדעי ההתנהגות
דרוש
רכז אחזקה ושרותים
מהות התפקיד – אחריות לביצוע עבודות התקנה ואחזקה בשטח ובסביבה, תפעול מערכת ההסקה ומעקב תכסיות, ביצוע שליחויות ורכישות, ניהול מחסן וסגנאי ציוד.
הכישורים הדרושים – בוגר ביה"ס לטכנאים או בעל הכשרה מקצועית מקבילה, נסיון מוכח בתחום האחזקה, רשיון נהיגה, ידיעת השפות עברית ואנגלית טכנית.
בהתאם לצרכי העבודה, יועסק גם מחוץ לשעות העבודה הרגילות.
דרגה ודירוג – בהתאם לכישורי המועמד.
המעוניינים יפנו עד ליום 3.7.87 בצירוף קורות חיים אל גב' רות קסט, מכון הנרייטה סאלד, רח' קולומביה 9, קרית מנחם ירושלים 96583.

לחברה לשרותי הארחה
דרושים:
1. **מנהל מזון ומשקאות**
נסיון בעריכה וארגון של ארועים ומסיבות. נסיון בניהול צוות עובדים.
2. **טבח – אחראי משמרת**
3. **קונדיטור עצמאי**
4. **פקידת הזמנות –**
הדפסה בעברית ואנגלית.
יכולת ניהול משרד.
לפנות טלפונים:
02-882295, 02-811601

חברה ארצית לשרותי כ"א מקצועי לסניפנו בפ"ת דרושים
★ מחלקה תעשייתית:
- מסגרים/רתכים
- מנהלי בניין
- צבעים
- אנשי אחזקה/טכנאי אחזקה
- חרטים/כרסמים כרסמי C:N:C
- מפעילי צמה
- חשמלאים בכירים/מוסמכים/עוזרים
- נגרים
- מנהלי מחסן
- מחסנאים טכניים
- טכנאי רכב
- טכנאי קירור ומיזוג
- מבקר איכות במכניקה
- מלחימות/חורטות
★ מחלקה אקדמאית:
- מהנדס מכונות
- מהנדס כימיה
- מהנדס אלקטרוניקה
- מהנדס תע"נ
- כלכלנים
- תמחירנים
- מנהלי עסקים
★ מחלקה טכנולוגית:
- לבורנטים/ות
- הנדסאי תעו"נ
- הנדסאי מכונות
- הנדסאי אלקטרוניקה
- הנדסאי מחשבים
- טכנאי כימיה
- שרטטי מכונות
- מתכנת/ת מחשבים
- הנדסאי מיכשור ובקרה
★ מחלקה משרדית:
- מזכירות בכירות
- פקידות עם ידע בהדפסה דו לשונית אנגלית/עברית
- כתבניות עברית/אנגלית
- קלדניות/מקבצניות/מפעילות מסוף
★ מחלקת הנה"ח:
- מנהלי חשבונות סוג 1, 2, 3 עד לדרגת בכירים
★ מחלקה כללית:
- עובדים בלתי מקצועיים
- לעבודה בשעות היום + עבודה במשמרות
[illegible]
רח' בר כוכבא 1 פתח תקוה
[illegible]

דפי זהב
דרוש/ה
גרפיקאי/ת
לעיצוב מודעות
★ העבודה במשרה מלאה, 5 ימים שבוע.
★ דרוש נסיון של שנה לפחות.
המעוניינים/ות יפנו בכתב יד, בציון תולדות חיים וטלפון להתקשרות.
לת.ד. 3933 ירושלים 96343

למעבדת שיניים
דרושים/ות
טכנאי שיניים
• לעבודות תרסינה
• לעבודות גילוף
• לעבודות גבס
עדיפות לבעלי ניסיון
מזכירה
02-242597, 02-248087

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק.

אנחנו אוהבים להשקיע הרבה באנשים טובים וכדאי לנו
דרושים
אנשי מכירות
(נסיון לא הכרחי)
הדרכה והכשרה מובטחות
פרטים בטלפון 053-53334

Bordeaux
למפעלנו בירושלים
מנהל/ת מתפרה
אחראי/ת קו
★ ידע בקונפקציה
★ כושר בניהול צוות עובדים
★ ידע בערבית
שעות עבודה 07.00-16.00
5 ימים בשבוע
תנאים טובים למתאימים
02-534283/4

בי"ס שדה אילון (תל-אביב)
מלווים בשכר
לקייטנות יומיות
(08:00 - 16:00)
למחזורים בני 5 ימים
(התחייבות למחזור אחד לפחות)
בחודשים יולי - אוגוסט
טל. 822357
צביקה/נעמי
החברה להגנת הטבע

מ.ש.פ. שירותים פיננסיים
עבור אחד מלקוחותינו – חברה מסחרית מצליחה
דרושה
מזכירה בכירה (משרה – 050)
תיאור התפקיד:
ניהול אדמיניסטרטיבי של המשרד, פיקוח על תשלומים יוצאים ונכנסים, רישום (ידיעת הנהלת חשבונות לא הכרחית), גביה, הזמנות אצל ספקים, קשר שוטף עם לקוחות ובנקים.
כישורים נדרשים:
★ יכולת ארגונית וכושר ניהול
★ מעורבות, מוטיבציה, יוזמה ועצמאות תפקודית
★ יכולת ניהול משא ומתן וכושר שכנוע.
★ יכולת ניסוח בהיר ומדויק בכתב ובעל-פה (רצוי ידע בהפעלת מחשב וידע בהדפסה-עברית)
★ נסיון של 3 שנים לפחות בניהול משרד.
העבודה מתבצעת באווירה מעניינת ותוססת.
שעות העבודה 8.30 — 17.00 חמישה ימים בשבוע.
מועמדות המעוניינות באתגר מקצועי ואפשרויות קידום, המסוגלות לגלות מעורבות ואיכפתיות מעבר לצרכים הפורמליים של המשרה, מתמנות להגיש מועמדותן לת"ד 13012 ירושלים 91130, עבור משרה 050

לסניף ירושלים
דרוש/ה:
1. פקיד/ת תביעות
2. פקיד/ת אלמנטרי
הכישורים הנדרשים:
★ **השכלה תיכונית.**
★ **ידע בביטוח אלמנטרי.**
★ **ידע בהדפסה עברית.**
נדרש נסיון בענף הביטוח (תביעות וכד').
מועמדים העונים על הכישורים הנדרשים, יפנו לגב' ירדנה טל: 02-242107 (החל מיום א').
סודיות תשמר!
כלל חברה לביטוח בע"מ

מפעיל מתקן כימי
לעבודה באזור אשדוד ורחובות
מפעילי C:N:C מנוסים
לעבודה באזור אשדוד ורחובות
הנדסאי כימיה - עדיפות לאנליטית
לעבודה באזור אשדוד ורחובות
הנדסאי מכונות/תעשיה וניהול כימיה
לניהול צוות, לעבודה באשדוד ורחובות
קניין במפעל אלקטרוניקה
ידע באנגלית לעבודה באזור אשדוד ורחובות
חשמלאי מוסמך
לעבודה באזור אשדוד ורחובות
מנהל חשבונות מדופלם
לעבודה באזור אשדוד ורחובות
שרטטי מכונות נסיון בזאנד אלקטרוני לעבודה באזור אשדוד ורחובות
מעבדת תמלילים על מחשב לניר לעבודה באזור אשדוד ורחובות
מזכירה למחלקת יצור + אנגלית + עיבוד תמלילים עברית אנגלית, לעבודה באזור אשדוד ורחובות
מזכירה בכירה למנכ"ל
ידע בעברית ובאנגלית לעבודה באשדוד וברחובות
מלחימות מיקרוסקופ
למשמרת ראשונה לעבודה באזור אשדוד ורחובות
מלחימות לתיקוני מעגלים (מיקרו)
למשמרת ראשונה
לעבודה באזור אשדוד ורחובות
למתאימים שכר גבוה תנאים סוציאליים הכוללים חופש, הבראה דמי חג, תגמולים ועוד
בדבר פרטים נוספים נא לפנות לסניפנו:
ברחובות, רח' הרצל 187 בפסג' 08-455904
אשדוד, רח' רוגוזין 8
טל: 055-32221, 055-33644
דנאל
החברה לשירותי כח אדם
תל-אביב • ירושלים • באר-שבע
רחובות • אשדוד

חוזרים
תשלובת הריהוט הגדולה בישראל
ל"דים תעשיות" בירושלים
דרוש/ה
כלכלן
(חצי משרה)
לטיפול בנושאי תמחיר ומעקבי הוצאות. רצוי בעל נסיון. העבודה בשעות גמישות.
מזכירה
בוגרת תיכון ידע באנגלית. שעות עבודה 8-17
– 5 ימי עבודה בשבוע –
לפנות: 02-521111 (מיכל מיום א')

מדריך הארץ

יום שישי

תורנות רופאים
הזמנת רופאים במקרים דחופים בו"ב בערב עד למחרת ב-7 בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל-אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
רחובות 08-451333
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'-ה' 8.00-20.00
בימי ו' 8.00-15.00
טלפונים: 03-433300
"שקמ" — שרות רפואי לקב
שרות ביקורי בית של רופאים במוקדים לילדים ותינוקות בשעות 19—24
טל' 03-7549111 "שקמ" קוד מנוי 222
שר"ן - שירות רפואי נייד
ירושלים (24 שעות ביממה) כולל רפואת שיניים
מוקד יום - 660585, 02-669531
מוקד לילה שבת וחג - 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן
תל אביב, מוקד יום - 218820, 218898
מוקד לילה - 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
תל-אביב:
בר כוכבא 49 טל: 03-284649 פתוחה בימים א'-ה' בין 21.00 עד 23.00. ימי ו' וערבי חג מ-18.00 עד 24.00. שבתות וחגים מ-15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
מרכז סיוע לקורבנות אונס (24 שעות ביממה):
תל-אביב טל' 234819.
ירושלים טל' 02-245554
חיפה טל' 04-660111
קשב לפות –
שרות מיטיים לרפואה, שיקום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052-548575
7549111 איתורית 1500
עז"ן — עזרה ראשונה נפשית:
(24 שעות ביממה):
ירושלים 669911
חיפה 04-672222/3
תל-אביב 03-5461111
ילדים ונוער 261113
חיפה 04-672222/3
נתניה 35316
באר-שבע 057-48111
מרכז רפואי באר יעקב, 03-223958
מרכז מידע למבקרי לחץ מטעם "מעגלים"
א' רה 11.00-13.00
ב' רד 16.00-18.00
רח' באזל 13 תל-אביב
תורנות רופאים וטרינרים — ד"ר בן אריה משה ברודצקי 43 ת"א 413361

תורנות בתי חולים
תל אביב
רוקח — (ילדים,פנימית)
איכילוב — (כירורגית)
ירושלים
הדסה ע"כ — (נשים, כירורגית, אורטופדית, עיניים, אא"ג)
שערי צדק — (פנימית)
בקור חולים — (ילדים)

תורנות בתי-מרקחת
תל-אביב
שדר המלך ג'ורג' 54 280644
טל שחר שלום אש 9 הדר יוסף 499312
ירושלים
הגבעה הצרפתית ההגנה 23 מ. מסחרי 810955
חיפה
הנשיא שד' הנשיא 35 333312
חולון
ד"ר חורי סוקולוב 70 842433
בת ים
בני בת ים הנביאים 3 5515671
רמת-גן
הרצל הרצל 52 722372
פתח תקוה
רסל רוטשילד 89 911406
נתניה
קופ"ח כללית ברודצקי 31 611123
הקריות
ביגן מרכזי גמיך כבר ביגן קרית ים 751680
רחובות
כללית בני משה 452381
חדרה
לאומית רוטשילד 60 322204
מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, כלכלה, מיניות — אמצעי מניעה.
תל-אביב: ימים ב' ג' ד' — 16.00-19.00.
יום ו' שעות 8.30—11.00
רמב"ם 9, טל' 5101511/2
חיפה: ימים א', ד' — 16.00-19.00
רח' הספורט 14 טל. 81520

יום שבת

תורנות רופאים
הזמנת רופאים במקרים דחופים:
בו"ב בערב עד למחרת ב-7 בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.
ירושלים 523135
תל-אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
נתניה 923535
רחובות 08-451333
בת ים 585555
חולון 803133
לוד-רמלה 08-221022
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'-ה' 8.00-20.00
בימי ו' 8.00-15.00
טלפונים: 03-433300

שר"ן — שירות רפואי נייד (24 שעות ביממה) כולל רופאי שיניים
מוקד יום - 669531, 660585
מוקד לילה, שבת וחג - 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
תל-אביב, בר כוכבא 49 טל: 03-284649
פתוחה בימים א'-ה' בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' וערבי חג מ-18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ-15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00-24.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
מרכז סיוע לקורבנות אונס — 24 שעות ביממה
תל-אביב טל' 234819
ירושלים — 245554
חיפה — טל' 04-660111
עז"ן — עזרה ראשונה נפשית (24 שעות ביממה)
ירושלים 669911
תל-אביב 261111
ילדים ונוער 261113
חיפה 04-672222/3
נתניה 35316
באר-שבע 057-48111

תורנות בתי-חולים
תל אביב
רוקח — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגית)
ירושלים
שערי צדק — (ילדים)
הדסה ע"כ — (כירורגית, אורטופדית, עיניים, אא"ג)
בקור חולים — (נשים)
הדסה הר"צ — (פנימית)

תורנות בתי-מרקחת
תל-אביב
אחוה דיזנגוף 165 224717
צפון יהודה המכבי 33 449995
מכ"ש, צבא ישראל צבא ישראל 11 226545
מכ"ש, אחוה
ירושלים
מרפאת רוממה הפ"ג 28 523191
מכ"ש רמת אלון מ. מסחרי רמות 861071
חיפה
גורדון גורדון 13 664039
חולון
ד"ר חורי סוקולוב 70 842433
בת ים
מור חביבה רייך 20 583360
פתח תקוה
סופרפארם שפירא 43 909030
רמת גן
רמה ז'בוטינסקי 65 7514483
נתניה
תרופה הרצל 2 28656
הקריות
אלחורוב יצחק הנשיא 9 קרית חיים 727720
רחובות
כללית בני משה 452381
חדרה
לאומית רוטשילד 60 522204
מרכזי מידע — אגד:
02-528231-2 03-432777 04-549121

מוגש כשירות לציבור על ידי
הסנה
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

זמן הדלקת הנרות

	ע"ש	מוצ"ש
ירושלים	7.09	8.30
תל אביב	7.27	8.33
חיפה	7.22	8.34
באר-שבע	7.24	8.23

למשרד דני טיומן אדריכל
דרושים
אדריכלים
3-5 שנות נסיון
למשרה מלאה
8.30-16.30 א'-ה'
[illegible] 25
03-236055, 03-242654

PROMISED LAND TRAVEL
REQUIRES
ENGLIS/HEBREW
TYPIST/ADMINISTRATIVE ASSISTANT
8.00 - 14.30 CALL MR. RODED (02)233371

לחברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע"מ
דרושים יזמים – חברתיים
לתפקיד
מנהלים
למתנ"סים בכפר תבור ובעכו העתיקה
דרישות התפקיד
• השכלה אקדמאית (ב.א. במדעי החברה/חינוך עדיפות לבוגרי המכללה לשרותי) נסיון מוכח בארגון מינהלי וכלכלי בהיקף רחב • יתרון נסיון במנהל חינוכי ובחינוך המשלים
• נכונות לעבודה בשעות לא שיגרתיות • מגורים במקום תנאי הכרחי
יש לפנות בכתב בצירוף קורות חיים, שמות ממליצים ותרגום הנסיון אל עמי שגב, החברה למתנ"סים, גבעת בזינט ירושלים 91034.
על הפניות, בציון המקום המבוקש, להגיע עד ל-3.7.87
יענו מועמדים מתאימים בלבד

דרושים
לפרסום תומר מוצרי פרסום לקידום מכירות
עובדים/ות בנושא הפרסום
עדיפות לבעלי נסיון במכירה
העבודה בכל רחבי הארץ
• שכר גבוה
• תנאים טובים למתאימים
נא לפנות לפרסום תומר
טלפון: 055-31886 משעה 08.00-22.00

ביצועיסט/ית
אם יש לך ראש פתוח וידיים זריזות ומנוסות בביצוע גרפי בפרסום זמיר — זקוקים לך!
הסטודיו — 539662

חבר
המרכז הגדול לכוח אדם מקצועי
מלחימים/ות, חווטים
למעגלים מודפסים צבאיים
מבקרי/ות איכות לנ"ל
גם לעבודה עפ"י תקן צבאי
בעלי נסיון של שנתיים לפחות
למשרדנו דרוש/ה
מועמד/ת לעבודת כח-אדם
למשרה מלאה עד גיל 30
רחוב ינאי 6, 02-234265-6-7-8

דנאל
שירותי כח אדם
★ **הנדסאי יצור תעשיה וניהול**
ניסיון שנתיים בחישוב פרמיות
★ **טכנאי כימיה 2 משרות**
— משרה מלאה ביצור תרופות
— משרה מלאה במעבדת חמרים
★ **טכנאי אלקטרוניקה/מכשור ובקרה** למחלקת אחזקה במפעל עתיר ידע
★ **הנדסאי חשמל/מנהל עבודה** לפיקוח על עבודת קבלני משנה באתרי בניה, מנוסה בניהול צוות
★ **מהנדס תעשיה וניהול** מנוסה בתחומי תפ"י, מכשור ואו"ש
★ **מנהל לוגיסטי** לעתוד מלאי ממוחשב, קידום אספקה ופקוח על מחסנים
★ **טכנאי מיזוג אויר** למחלקת אחזקה במפעל עתיר ידע
ירושלים: רח' בן יהודה 7
טל' 222177, 222176, 02-242801

האוניברסיטה העברית בירושלים
מרכז קוסל לחינוך גופני, נופש ופנאי לשנת תשמ"ח דרושים בעלי התפקידים הבאים
א. רכז ספורט - משרה מלאה לריכוז מדור הספורט ההישגי של המרכז, הכולל כ-25 קבוצות ייצוגיות בענפי ספורט מגוונים, וארגון מפעלי ספורט.
רקע נדרש: מורה מוסמך לחינוך-גופני. בעל נסיון ארגוני.
ב. רכז תרבות וחברה - משרה חלקית לריכוז אירועי וחוגי תרבות וחברה במערך - מדור נופש ופנאי במרכז.
רקע נדרש: בעל נסיון מתאים.
ג. רכז מועדון כושר גופני - משרה חלקית לריכוז פעולות מועדוני הכושר בהר הצופים ובגבעת-רם.
רקע נדרש: מורה מוסמך לחינוך-גופני, ונסיון בהפעלת מועדוני-כושר.
ד. רכז מועדון טניס - משרה חלקית לריכוז פעולות מועדוני הטניס בהר-הצופים (8 מגרשים) ובגבעת-רם (5 מגרשים).
רקע נדרש: נסיון בהדרכה ואירגון בתחום הטניס.
מועמדים מתאימים לתחומים שצויינו לעיל מתבקשים להתקשר טלפונית לתיאום פגישה ולקבלת פרטים נוספים טלפונים: 584281, 584287

אמפא
לסניף אמפא שיווק ירושלים
דרושים
1. **קופאי** עם ידע בהנהלת חשבונות
2. **פקיד אחראי** לתפקיד לא שגרתי
שתי המשרות ליום עבודה מפוצל
לפרטים לפנות לרחל - 02-247761, 02-247753

هكذا من الأصل

صكزا من الأصل

המכון לחקר גרפולוגיה ישומית
בהנהלת **ציפורה להב**
מודיע על פתיחת השתלמות (ספטמבר 87)
בנושא: **"הכרת הילד על פי ציוריו"**
(מוכר ע"י קרן השתלמות משרד החינוך)
בדבר פרטים נא לפנות לורד בין 14.00-8.30
טלפון: 03-201715, 03-204604
ובחיפה בשעות הערב לדליה 04-241875

אסיר שלא שב מחופשה התבצר בבית — ונלכד

המשטרה השתלטה על אברהם עטל, בן 26 שהסתגר בדירה באשקלון חמוש ברובה דייג

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

היחידה ללוחמה בטירור וכוחות משטרה מתוגברים של משטרת אשקלון, לכדו אתמול אסיר שלא חזר מחופשתו, לאחר שהתבצר חמוש בבית באשקלון.

אור ליום ד', נתקבלה ידיעה במשטרת אשקלון כי אסיר בן 26 בשם אברהם עטל, נמצא בדירה ברחוב הרצל באשקלון כשהוא חמוש ברובה דייג. למקום הגיעו כוחות משטרה ואנשי היחידה ללוחמה בטירור, שהצליחו להתגבר על האסיר ולהחזירו לבית הסוהר.

נערים משווקים בקריות אישורי רופא מזוייפים להצדיק העדרות מביה"ס

(ע). חוקרי מיחלק הנוער של משטרת זבולון חוקרים בימים אלו חשדות לפיהם, קבוצת נערים מפיצה אישורים רפואיים מזוייפים, המצדיקים העדרויות תלמידים מבתי ספר באיזור הקריות.

אישורים רפואיים שהציגו תלמידים באחרונה בבתי הספר השונים באזור חיפה, עוררו חשד כי הם מזוייפים בצורה שיטתית. בעקבות מידע שהגיע למשטרה הוכח, כי מדובר בקבוצה מאורגנת של נערים שגנבו חותמת של רופא וטפסי אישור ממרפאת "זבולון" ותמורת תשלום נהגו לספק אישורים מזוייפים לתלמידים אחרים.

המשטרה אף עלתה על עקבותיו של נער בן 14, החשוד בגניבת האישורים הרפואיים והחותמת ממרפאת קופ"ח. החקירה מסתעפת וצפויים מעצרים נוספים.

פרס למציעי שימוש חוזר במזרקים נגד גז עצבים

(ע). צוות ממפקדת קצין רפואה ראשי זכה בפרס על הצעתם, לשימוש חוזר במזרקי אטרופין, המשמשים אמצעי־נגד להרעלת גז עצבים.

הפרס הכספי ותעודת הוקרה הוענקו מטעם הוועדה להצעות ייעול, במסגרת משרד הביטחון.

עקב יישום ההצעה, יהיה אפשר להשתמש במזרקים, לאחר שיפוץ ותיקון, עוד כ־7 שנים. כעת השימוש בהם מגיע לחמש שנים בלבד. החיסכון הכספי נאמד במיליוני דולרים, ומתבטא בצמצום רכישת מזרקים חדשים בחו"ל.

ראש מועצת ראש פינה: גל הדליקות בגליל — הצתות

מאת מנחם הורוביץ סופר "הארץ" בצפון

ראש מועצת ראש פינה צבי רסקי פנה בתלונה למפקד משטרת מרחב הגליל כי גל הדליקות שהיה בשבוע האחרון באיזור הגליל העליון, מקורו בהצתה מכוונת מצד גורמים עויינים. רסקי תובע לפתוח מייד בחקירה כדי ללכוד את המציתים.

לדברי רסקי, מבדיקת השריפות עולה כי כולן אירעו בשעות אחר הצהריים במקומות קבועים כגון חורש טבעי בהרי נפתלי, מטעים של חקלאי ראש פינה, חורשות אורנים בהר כנען וראש פינה, שטחי מטעים במשמר הירדן ושטחי מרעה במקומות אחרים.

התפרץ למעון עולים בלוד ועשה מעשה מגונה בבת 10

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ"

אלמוני שהתפרץ אתמול לאחת הדירות במעון עולים בלוד, ביצע מעשה מגונה בילדה בת 10, עולה מאתיופיה, המתגוררת במעון.

לפני שעשה את המעשה, דרש האלמוני מהילדה שהיתה לבדה בבית, שרשרת זהב.

לאחר שביצע את זממו נמלט מהמקום. המשטרה פתחה בחקירה.

עורך את העמוד: משה ריינפלד

בת 4 השחילה את ידיה בין המעלית לדלת ונמחצה למוות

(ע). פעוטה בת 4, עולה מאתיופיה, נמחצה אתמול למוות במעלית, בבית העולים על שם מילמן ברמת אביב.

הילדה רחל אדיגאי ואימה אסתר, נכנסו בסביבות השעה 5 אחר הצהריים למעלית שבכניסה לבניין, ועלו לדירתן. לפתע נעצרה המעלית בין קומת הקרקע לקומה הראשונה.

עדי ראייה שהיו במקום מספרים כי כשגילתה הילדה כי המעלית נעצרה, השחילה את ידיה ברווח שבין הדלת למעלית, וגופה נלכד בקטע זה.

האם נתקפה היסטריה, והחלה לזעוק. היא שברה בידיה את זכוכית הדלת של המעלית ונזעקה בחור־דיה. גריגורי לוריא, אחד מדיירי הבית, מסר מייד את מפתחות החירום של המעלית לפקיד הקבלה, וזה שיחרר תוך דקות את האם.

הילדה נשארה לכודה ברווח, ורק מגן דוד אדום ומכבי האש הצליחו לחלצה.

ניידת טיפול נמרץ, שהגיעה למקום מצאה את הילדה במצב קשה ביותר, כשהיא פגועה בחוליות הצוואר והראש. האם והילדה הוע־ברו לבית החולים "איכילוב" בתל אביב ובשעות הערב מתה הילדה.

דיירי מעון העולים בבית מילמן סיפרו כי המעלית במקום אינה מתפקדת כראוי זה זמן רב.

פקיד הקבלה העיד כי בשלושת השבועות שעברו חילץ אנשים רבים מהמעלית שנתקעה.

מסוק ריסוס התרסק בגליל

מסוק ריסוס אזרחי של חברת כימאוויר התרסק אתמול סמוך לצומת שבע שבגליל. שוטרים וחיילי צה"ל שעברו במקום, סייעו לחלץ את הטייס, רמי ברניב. הוא נפצע קשה. לאחר שקיבל טיפול רפואי במקום הועבר במסוק של חיל האוויר לבית החולים רמב"ם בחיפה. בתמונה: שרידי המסוק. (כתב: מנחם הורוביץ; צילום: יוחנן קישון, "חדשות")

רצח במושב עין שריד: גופת אשה נמצאה כפותה בתוך דיר

נראה שנשדדו תכשיטי זהב; ליד ביתה נמצאה משאית שקועה בבוץ; סבורים כי נועדה לגניבת בעלי חיים שבבעלות האשה

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ" בשרון

מזהה תג'יג', בת 65, תושבת המושב עין שריד, שבגוש תל מונד, נמצאה אתמול מוטלת בלא רוח חיים בתוך דיר סמוך לביתה, וסבורים כי נשדדה ונרצחה.

ידיה ורגליה של האשה היו כפו־תות. ליד ביתה נמצאה משאית שר־ופה, שקועה בבוץ. בעליה הוא תושב הכפר טירה שבמשולש.

האיש אותר ונעצר לחקירה. בשעת מסירת הידיעה נמשכה חקירתו במרחב השרון, בידי צוות החקירה שמונה.

שכנים סיפרו כי האשה, ערירית, נהגה לענוד תכשיטי זהב על צווארה וידיה, ונראה שאלו נשדדו. במשטרה גם סבורים כי מבצעי הפשע התכוונו לגנוב במשאית כבשים ותרנגולות שבבעלות האשה. ככל הנראה, שקע הרכב ומבצעי הפשע שרפו אותו כדי לטשטש עקבות.

"המשטרה הסתירה מידע כדי להרשיע נהג בגרימת מוות"

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ" בשרון

שופט בית משפט השלום בפתח תקווה, שלי טימן, החזיר לנהג משאית רשיון שנשלל ממנו לפני חו־דשיים וחצי.

נהג המשאית, ראובן רוזנס, הואשם בגרימת מותו של רוכב אופניים. השופט הסביר כי ניתן לגלות במשפט כי המשטרה הסתירה ממנו מידע חשוב מממצאי הבדיקה שערכה לאחר התאונה.

בהחלטתו, מתח טימן ביקורת קשה על לשכת התנועה במרחב השרון. לדבריו, העלימה תוצאות בדיקה של המעבדה לזיהוי פלילי שהיתה אמורה לקבוע אם יש התאמה בין סיבים מבגדי רוכב האופניים לבין סיבים שנמצאו על דופן המשאית בה נהג הנאשם.

עקב סירוב שהגיש עורך דינו של הנאשם, בדק השופט ומצא כי תוצאות בדיקת הסיבים היו שלי־ליות, ולמעשה הטילו ספק לגבי הקשר בין הנאשם לתאונה.

"מעשיה של המשטרה הם מעשים שלא ייעשו. אם המשטרה איננה מעוניינת להמשיך ולחקור ולהגיע לחקר האמת, לא אתן ידי לענישתו מראש של מי שספק אם יורשע, על ידי שלילת רשיונו, ביודעו ופרנסתו למשך חודשים רבים, רק בשום חוסר אכפתיות או התנהגות מכוונת של המשטרה".

על פי הוראתו, הועבר עותק מהחלטתו לידיעת מפקד מרחב השרון של המשטרה כדי שיפעלו בהתאם ויסיקו את המסקנות המתאימות.

תוך כשנה יחלו לבנות 2050 דירות — מצפון לתוכנית ל'

בשכונה החדשה יוקמו, בין השאר, בניינים של 5—10 קומות · לאורך דרך חיפה תיבנה סוללת עפר לבלום רעש התחבורה · הבניה עשויה למתן בקרוב את התייקרות הדירות בתל־אביב

מאת חיים הנדוורקר
סופר "הארץ" בתל אביב

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה של תל אביב החליטה אתמול להפקיד תוכניות שיאפשרו להתחיל לבנות כ־2000 יחידות דיור בצפון תל אביב בתוך כשנה.

מדובר בתכנית בניה לאיזור שמצפון לתכנית ל' — בין דרך חיפה במזרח, רחוב איינשטיין בדרום, לוי אשכול במערב ורחוב פרופס בצפון. בגוש זה, ששטחו 341 דונם, ייבנו 2050 יחידות דיור. מהן יימסרו לעירייה 50 דירות, וזו תעמיד אותן לרשות זוגות צעירים, על פי קריטריונים שייקבעו.

יצויין כי בעת האחרונה השתרר בתל־אביב מחסור חמור בדירות למגורים, דבר שהביא לידי עליה חדה במחיריהן. מימוש התכנית עשוי למתן בעוד זמן לא רב את העלאת מחירי הדירות בעיר, וזאת משום שמספר כה רב של דירות עשוי לענות על הצרכים המיידיים של השוק.

סגן ראש עיריית תל אביב, יצחק כספי, אמר כי השכונה החדשה תתוכנן ברובה מבניינים בני 5 — 10 קומות, ובניינים נמוכים יותר. לאורך דרך חיפה תיבנה סוללת עפר שרוחבה עשרה מטרים, כדי לבלום את רעשי התחבורה בכביש הסואן.

כספי מסר כי בתוך כשנה יהיה אפשר להוציא אישורי בניה בפועל לשטח. התכנית העוברה להפקדה כשהיא מחולקת לשבעה קטעים, כך שאם יתעוררו התנגדויות לקטע אחד לא יפגע הדבר באישור התכניות לשאר הקטעים.

3 שועלים חולי כלבת נמצאו ליד זכרון־יעקב

14 נערים קיבלו חיסונים לאחר שנגעו בשועל חולה

(ע). באזור זכרון יעקב, נמצאו עד כה לפחות שלושה שועלים נגועים בכלבת. כך אמרה הרופאה המחוזית של משרד הבריאות באיזור חדרה הד"ר עופרה תבקין.

14 נערים ממוסד חינוכי ע"ש מאיר שפיה שליד זכרון יעקב, קיבלו טיפול מונע נגד כלבת, לאחר שבאו במגע עם שועל נגוע בכלבת.

הרופאה המחוזית ציינה כי מדובר בתופעה חריגה, מכיוון שעד השנה האחרונה נתגלו מקרי כלבת באזורים מרוחקים ממקום ישוב, כגון ואדי עירה או עין עירון.

חניכי המוסד החינוכי, מצאו את השועל גוסס, היכו אותו במקלות, התעללו בו, ולאחר מכן שיחקו בגופה כמעשה קונדס.

אחד מעובדי המוסד הבחין במעשה ונזכר כי שבוע קודם לכן נמצא שועל נגוע בכלבת בזכרון יעקב. הוא התקשר לווטרינר המחוזי, וגופתו של השועל נלקחה לבדיקה. לאחר שהתברר כי היה נגוע בכלבת, חוסנו כל הנערים בחיסון הכולל מתן 6 זריקות בפרקי זמן קצובים שמטרתם לפתח נוגדנים בגוף.

400 בלוני גז רעיל ינוטרלו במפעל בכרמיאל — בלון ביום

בשל הסכנה לבתי מגורים בסביבה נאסר להעבירם לרמת חובב

מאת אלי אלעד
סופר "הארץ" לאיכות הסביבה

היועץ לענייני פסולת רעילה בשירות לאיכות הסביבה, הפרופסור איתמר וילנר, שיגר מכתב לראש מועצת כרמיאל ברוך וגנר, ובו ראש העירייה מוזהר כי כ־400 בלונים המכילים גזים רעילים, נמצאים במפעל בכרמיאל. עקב סגירת המפעל, יוחל בקרוב בפעולה לניטרול גזים אלו בזהירות מירבית בקצב של בלון אחד ליום.

בשל הסכנה הכרוכה בהימצאות גזים אלו בסביבת מגורים, נאסר להעביר את הבלונים המכילים את הגזים הרעילים לאתר ברמת חובב שבנגב. אולם, פרופסור וגנר מציין כי לפחות 60 בלונים, המכילים גז רעיל ביותר מסוג ארסין, אסור לנטרלם בשטח המפעל, אלא להעבירם בכל זאת, לרמת חובב, תוך עיבוד תוכנית שינוע מיוחדת שתימנע פגיעה בחיי אדם.

במכתב גם נאמר כי במפעל בכר־מיאל קיימים עוד 40 בלונים לקויים, המהווים קבוצה מסוכנת ביותר מאחר שהסבירות להתלקחותם גבוהה ביותר.

עובדים עליך השכרה בעיניים!

יש חברות להשכרת רכב שמבטיחות לך פיתוקים שאתה לא יודע מה הם בעצם שווים.
אחרות מציגות בפניך טבלאות זולות להשכרת רכב בחו"ל ו"שוכחות" לספר לך שתצטרך להוסיף עוד הרבה כסף בחו"ל בעת שתבוא לקבל את הרכב.
רק AVIS מדברת ישר לענין — לפניך טבלת השוואה לרכב שכור באירופה במחירים ובתנאים שנדרשים למתחרים להציע "פיתוקים"...

רק כשהשוואה תראה כמה AVIS שווה!

טבלת השוואה לרכב שכור באירופה

מדינה	מטבע	חברה שמפרסמת ביום "טבלאות השוואה" 7 ימים	חברה שמפרסמת ביום "טבלאות השוואה" 14 ימים	חברה בינלאומית אחרת 7 ימים	חברה בינלאומית אחרת 14 ימים	AVIS 7 ימים	AVIS 14 ימים
אוסטריה	שילינגים	2,424	4,848	2,400	4,502	2,211	4,402
איטליה	לירטות	265,000	531,000	313,306	575,540	267,400	502,152
אנגליה	שטרלינג	109.25	218.50	114.80	229.60	99.75	183.40
בלגיה	פרנקים	5,537	11,074	5,665	10,752	5,289	9,944
גרמניה	מרקים	263.30	526.60	293.20	554.40	279.20	526.40
דנמרק	קרונות	1,220	2,440	1,134	2,128	1,096	2,192
הולנד	גילדנים	408.20	816.40	310.80	588	334.60	632.80
ספרד	פזטות	17,360	34,720	19,383	36,820	16,100	31,870
פורטוגל	אסקודות	24,708	49,416	25,060	50,120	21,635	40,740
צרפת	פרנקים	1,368	2,736	1,369	2,602	1,267	2,496
שוויץ	פרנקים	342	684	280	532	287	532

כל המחירים הם לרכב מסוג A, ללא הגבלת קי"מ [illegible] AVIS [illegible] המחירים אינם כוללים ביטוחים חלק

חצי חינם! חינם!

[illegible]

השוואת המחירים הנ"ל היא בהתאם למחירונים הרשמיים שפורסמו על-ידי החברות.
פרטים מלאים על ההצעות המפתיעות של "אוויס" לשנת 87 תוכל לקבל בכל אחד מסניפי AVIS בארץ ואצל סוכן הנסיעות שלך.

אמינות בפירסום

קח את ההצעות של AVIS הכנס למתחרים ובדוק,
אם תמצא רכב שכור באיכות AVIS ובתנאים טובים יותר — קח!

AVIS

עובדה. אנו משתדלים יותר.

מקום בצמרת שכונת היוקרה של ירושלים

למכירה באמצעות מכרז! *
1. דירת פנטהאוז בת ששה חדרים 260 ממ"ר, נוף מרהיב!
2. דירת 3 חדרים אחרונה בקומה ב'! נמכרה
3. דירת ששה חדרים 175 ממ"ר נמכרה

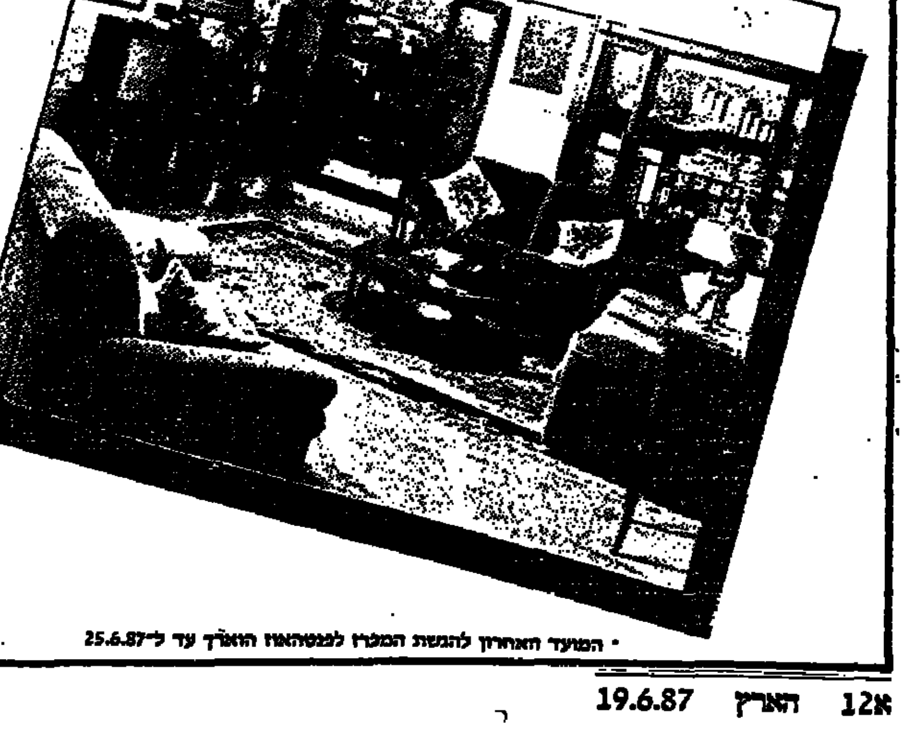

לכניסה מיידית!!!
שני קוטג'ים אחרונים
ששה חדרים, מרתף, חנייה מקורה,
גינה פרטית

* דירות 4, 5, 6 חדרים (שלב ב')
הסקה דירתית. מחסן פרטי. שיש ברצפת חדר המגורים. חלונות צרפתיים. דלת כניסה — רב בריח. לובי מפואר! שיש בחדרי המדרגות.

מקום בצמרת — שכונת היוקרה בליבה של ירושלים — המשך רח' ש"י עגנון — רח' הפלמ"ח, מול גבעת האורנים

מקום בצמרת — צופה אל נופיה המרהיבים של ירושלים.

מקום בצמרת — שטחי גינון ירוקים בין הבניינים (פיאצות) תוך שילוב אבן בשבילים.

מקום בצמרת — מרכז מסחרי, תחבורה ציבורית ובתי ספר בקרבת הבניינים.

מקום בצמרת — מחסן, חנייה מוארת 24 שעות ביממה עם שער המופעל בשלט־רחוק.

מקום בצמרת — ערבות בנקאיות צמודה.

מקום בצמרת — משכנתא עד $35,000

מכירות
מקום בצמרת — רח' ש"י עגנון 14, דירה 2.
טל: 02-667464 02-699531

* המועד האחרון להגשת המכרז לפנטהאוז הוארך עד ל־25.6.87

סוויפט השכרת רכב.
עם המחירים שלנו,
תוכל להאריך את החופשה

swift rent a car
השכרת רכב סוויפט

תל-אביב, כפר אחרים,
רחוב הירקון 167 (ליד מרסל אנד)
טל 03-295819, 291112/3/4, 284505

סוויפט. לשכור ולחזור
מקבוצת מרחב מנפ בע"מ

NON-RESIDENT AMERICAN UNVERSITY DEGREES

It is possible – *it is honestly possible* – to earn good, usable Bachelor's, Master's, Doctorates, even Law Degrees from recognized American universities, without ever going to America. The time involved can be quite short, and the cost surprisingly low. *May I air mail you free information, without obligation?* Dr. John Bear, 41011 Little Lake Rd., Suite 253 Mendocino, CA 95460, U.S.A. Telephone: (707) 937-4226

משפחה במעבר תהליך גירושין בנכחן

בהמשך לכתבות המתפרסמות בנושא זה במוסף "הארץ", בעיתון "דבר" רצומת השרוך

למעוניינים במידע נא לפנות

לאביטל אנגל 03-346907 והסיה ירושלמי 052-31606
"מכון נתיבים" לפסיכותרפיה והדרכה
שד' בן גוריון 33 הרצליה

לחברת י. כספי בע"מ

ברכות
עם חידוש הקו הישיר
מחיפה לאיטליה לנוסעים
במכוניות באניה
"קווין ורגינה"

הלוח הארצי
הארץ חדשות

הארץ

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל: 05-371261

המחיר למלה
ביום שישי וערבי חג
8.75 ש"ח כולל מע"מ

חדשות | העיר | כלהעיר | צומת השרון | כאן הדרום | הלוח הבטוח

הלוח הארצי כלהעיר ירושלים

דירות למכירה

● מוכר דירה שים לב: מעוניין לא לשלם דמי תיווך ולקבל חזה ועוד? הזמן פרסום בתוך "שכאר". ג'י"ב 02"225342

● ביירי שלושה חדרים מסודרת בחזל. עם "חכאל" צמוד. 412790 (4752

וילות ובתים

● הודעה לציבור המפרסמים דירות בעיתון. בעתה במדור פרסום דירתך בעתון תקבל גם חזה ועוד חינם. בתקופת הפרסום, כפוף לתנאי המבצע וללא דמי תיווך. "שכאר" ג'י"ב 02"223342

דירות למכירה

4 חדרים ויותר

קבלנים מציעים

3.5—3 חדרים

2—2.5 חדרים

● הקורים אוכמים בבקעה 2 מסודרת קוטפלס 27.000 223342 (5047

דירות בשכ"ח

1—1.5 חדרים

דירות בשכ"ח

דירות בדמ"פ

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

מכוניות

אודי

אוטוביאנקי

אופל

אינוצ'נטי

אלפא

אמריקאיות

ב.מ.וו.

ג'יפים

דייהטסו

וולבו

טלבוט

טנדרים

מיני מיינור

מסחריות

סובארו

סוסיתא

סיאט

סיטרואן

סוזוקי

סימקה

פולקסוואגן

פורד

פיז'ו

פיאט

רנו

אופנועים

ביקוש רכב

הצעות עבודה

هكذا من الأصل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ירושלים

● המעליות שמטבחים אשר שימוש צבא. מספר 11 שנות לימוד. סיפור קריאת, שפה, אדיבות. לעבודה בימים לאריכת תעמה. 5 ימי עבודה בשבוע.

● לאולם ...

תיגבור

● מכשר/תגבור כימה ... לתלמידים 5 ימים, 9 שעות לעבודה קבועה

ת.ל.מ

מבני תעשייה

מחסנים

מנפאואר

עוזרות ומטפלות

ביקוש עבודה

חבר

עסקים

מגרשים

אולמות

משרדים

הלוואות

מציעים למכירה

כלי עבודה

מכירות

מוצרי חשמל

מחשבים

מיקרוגל

בורסה

בריאות

בתי־אבות

מערכות קול

קיט ונופש

ריקודי עם

פסנתרים

ריפוי והדרכה

שיעורים פרטיים

שידוכים

הגדרות

לוח קיר

אופרה

אמבטיות

בעלי חיים

טלוויזיות

כלי נגינה

תערוכות

מקודים

כלי־נגינה

מדיחי כלים

מערכות סטריאו

מחשבים

מקררים

הרמוניות מיוחדות

טיולים

ספרים

צילום

רהיטים

שונות

תנים

חברה טובה

עבודת פרך

עוזרות ומטפלות

קייטנות

שיעורים פרטיים

קורת־גג

הלוח הארצי כאן דרום אזור הדרום

דירות למכירה

● 45 חדרים בכניסה ... 1536191 8א 051-55255

וילות ובתים

4 חדרים ויותר

3.5 — 3 חדרים

2.5 — 2 חדרים

1.5 — 1 חדרים

דירות בשכ"ח

ביקוש דירות

מכוניות

אאודי

אופל

אלפא רומיאו

ב.מ.וו.

הילמן

לנציה

סובארו

סוזוקי

סוסיטה

סיאט

פולקסוואגן

פורד

פיאט

פיג'ו

רנו

משאיות

טרקטורים

אופנועים

עסקים

הצעות עבודה

מחסנים

חנויות

משקים

חקלאות

שידוכים

מציעים למכירה

פקידים/ות

ביקוש עבודה

דנאל
שירותי כוח אדם

מזכירות
עברית + אנגלית
כולל הדפסה
★ ליום עבודה ארוך במפעל עתיר ידע
★ יועדפו משוחררות צה"ל בעלות תעודת בגרות מלאה
★ לעבודה מעניינת הדורשת יחסי עבודה מעולים

ירושלים: רח' בן יהודה 7
טל' 222177, 222176, 02-242801

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה התשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מעמדו האישי או הורות, אלא אם אופי או מהות של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

هكذا من الأصل

דירות למכירה

פנטהאוז דירות גג

קבלנים מציעים

וילות ובתים

בתי כפר ומשקים

תל אביב

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

1—1.5 חדרים

גוש דן

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

איזור השרון

חולון ובת־ים

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

2—2.5 חדרים

קונים זהב
ויהלומים גדולים
יהודה הלוי 143 ת"א
טל 03-235924
ZAMLER

לא מכרת
לא שילמת!
קבלת מודעות
ללוח הארצי
באמצעות
כרטיסי אשראי
או באבן גבירול
66 ת"א
(ליד קולנוע גת)
טל 03-219149
03-218713
נשמח
להישמע

לוח העיר
"לא מכרת
לא שלמת"
וגם שיחת
ה-
על חשבוננו!
קבלת מודעות
8.00-20.30
290697
293648
פרסום לעניין

רון נכסים
בגבעתיים
03-313347
03-311561

תיווך לעם
בגרשוב 15 ת"א
200450/5

מרצפות
זוהר
מרצפות שיש
צפוי קירות
מדרגות
מרצפים בשיש טבעי!
טל: 03-9221663

هكذا من الأصل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

מודעה באחריות
רק ב"לוח העיר"
קבלת מודעות
מ־08.00־20.00
03־371261

המשך ת"א גוש דן והשרון

2—2.5 חדרים

נתניה

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

1—1.5 חדרים

דירות בשכ"ח

ראשל"צ

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

חדרים מרוהטים

שותף/שותפה

ביקוש דירות

דירות מרוהטות

דירות בדמ"פ

מכוניות

אוסטין

אופל

אמריקאיות

ג'יפים

דייהטסו

אלפא רומאו

הילמן

וולוו

ב.מ.וו.

ווקסהול

לנציה

מוריס

מיני מיינור

מרצדס

נ.ס.או.

סאאב

סובארו

אוטוביאנקי

אאודי

לא מכרת לא שילמת
יעוד מבצעים - פרסום רק ב"לוח העיר"
379־379
8.00־24.00
בכרטיסי אשראי

מכוניות
למה לך להתרוצץ?
150 ש"ח
קנית / מכרת
03־625943 אורח

هكذا من الأصل

המשך ת"א גוש דן והשרון

סוזוקי

סוסיתא

סיאט

סימקה קרייזלר

פולקסוואגן

סיטרואן

פיאט

פיז'ו

פורד

קונטסה

רנו

מסחריות

טנדרים

משאיות

טרקטורים

● טרקטורים וכלים חקלאיים בתוך "גן שמואל" 180100283 053"605733 053

קרוואנים

אופנועים

איתור רכב גנוב

חלפי רכב

הצעות עבודה

● 1. הנדסאי 2. מרכיבים למפעל אלומיניום 052"26279 בערב 20087" 203104048 052

● לגנני ילדים בוגרות כעוזר במפעל • מכירה 03"443923 .03"655661 203455042

● דרושות מטפלות בקיבוצים לעבודה במשרה חלקית. בלאה בשעות הערב 052"553338 203344048 03"477661

● לקיטנה במרכז יולי דרושות סטודנטיות לרכזת תיכוניסטית להדרכה באזור כפר-סבא רעננה הרצליה והוד השרון 052"86419 203356043

● למפעל לייצור חטיפים דרוש איש אחזקה 052"31611 .052"31264 161337083

● דרושה עובדת למוטן במועדון ספורט 052"77992 201536043

● בריכה בעסק למסגרות לתמונות דרושים בעלי מקצוע 052"914334 201557043

● גננת אקראית, חינוך מיוחד. • נסיון, מקצועית לטפל בילדים חריגים 203020043 052"25574

● דרוש נער אחראי לשליחויות • 203047043 824176

לקליטה בקיבוץ
(לא בשכירות)
דרושים/ות
גננות,
מורים
לכיתות יסוד
ולתיכון
03-435450/1/2
מיום ראשון

KODAK
לחנות החברה
בכבר המדינה
מפעיל/ה למיני
מעבדה
נסיון יתרון
טל: 03-444087

א.ו.ת.
אספקה ותעסוקת כח אדם בע"מ

הכנסה גבוהה יותר עם א.ו.ת.

פועלים/ות לעבודת פנימית
עובד/ת בתור מנוסים
אלקטרונאי מנוסה בבדיקות ויזואלית
פקיד רישוי מנוסה
פקידה עם ידיעה בהדפסה
מעבדות תמלילים מנוסות
קלדניות מנוסות
מכונאי רכב / מלגזות
מפעיל/ת טלקס עברית • אנגלית
מרכזניות מנוסות
מומחים בענף האלקטרוניקה
מרכיב מכני
עבודות למיקרואלקטרוניקה
אחראי הדפסות מנוסה במעגלים
חיבורים
מנהל עבודה צעיר ומנוסה בעל רקע טכני
מלחימות מחשבות מנוסות
חשמלאים מוסמכים / עוזרים
מזכירה • ידיעה בעיבוד תמלילים
סכנאי / הנדסאי ייצור
למפעל אלקטרוניקה גדול: מזכירה עברית • אנגלית • הדפסה
מעבדות תמלילים א"ב, עברית אנגלית
כתבניות אריזה ומנוסות
עובדי בסתק • ראשי צוות
טכנאי / אלקטרונאי לבקורת איכות

טלפון : 280078 ,03-203052/3

هكذا من الأصل

תרבות וספרות

בריחה מפני הביוגראפיה

ה‏תקופה שבה ביקש מחקר־הספרות להעמיד עורף לביוגראפיה של הסופר — מנחם דורמן מדבר על התקופה הזאת בפרק החותם את ספרו — חלפה כבר. הד ביוגראפיזם פורח מחדש בעולם, ואף בארץ ניכרת הת־חייה שלו. כמה ביוגראפיות של סופרים עבריים כבר הופיעו, ודומה שעל ביוגראפיות נוספות עובדים עתה כמה סופרים וחוקרים. אמנם, למען האמת, האישים־ה סופרים שהקורא העברי היה שמח לקרוא את הביוג־ראפיות שלהן אינם רבים באמת. רק מעטים ראויים ל־ביוגראפיה מן הסוג החדש הזה, האפייני במיוחד למח־קר הספרות האנגלי, פרי הביוגראפים שלמד משהו מ־כשליה של הביוגראפיה מן הנוסח הישן — בארץ אפ־שר לאפיינו בנוסח הלהבתי, ככל שניתן לעשות זאת מבלי לפגוע בוכר הישגיו הניכרים, המוערכים מעט מדי, של הביוגראפי של ביאליק. נדמה, בכל מקרה, ש־היוצר שהקורא מייחל לביוגראפיה שלמה ומעמיקה ש־לו, יותר משהוא מייחל לביוגראפיות של רוב הסופרים, הוא המשורר נתן אלתרמן, "האהבה השנייה של השירה העברית". אם אפשר לומר על משקל התואר שבו זיכו הרוסים את אלכסנדר בלוק (שם היה פושקין בבחינת "האהבה הראשונה", אצלנו אפשר להשיא תואר זה על ביאליק).

אין זה מקרה שהייחולים לביוגראפיה של אלתרמן מתנגשים באנטי־אוטוביוגראפיזם המציין את המשורר עצמו. הוא "הכביד, ככל האפשר" — אומר דורמן בפרק החתימה הנ"ל שהוא נאום במפגש לרגל סיום הופעת כל כתבי אלתרמן בעריכתו — "על הביוגראפי שלו של־עתיד לבוא. לא מצאנו אצלו יומן אישי, אינטימי, מכל תקופה שהיא. הוא כתב מעט איגרות וכו'". דורמן מו־סיף ואומר בהמשך על אלתרמן, כי "ראיונות אישיים, שבהם סיפר משהו על עצמו — לא נתן" והוא תוהה: "אם כן, מאיזה חומר בונים ביוגראפיה של האיש הזה? שמא משירתו, משירת היחיד שלו, שהיא בכל זאת כה וידויית?". דומני גם שאלתרמן הביע פעם או יותר מפ־עם התנגדות לחיבור של ביוגראפיה על אודותיו, אם כי דורמן אינו מזכיר התנגדות מפורשת שכזאת.

אף שבוודאי היו אלה טעמים ישירים ופשוטים למ־די שהניעו את האנטי־אוטוביוגראפיזם הזה (חיים גמור מבוסס כפי שדיבר על "סליחתו של נתן מכל פאמילי־אריות"), מותר כיום — ודווקא לנוכח כל כתביו של אלתרמן המונחים לפנינו, הודות למסירותו של המהדיר דורמן — לנסות ולקשר את ניסיונו של אלתרמן לברוח מפני הביוגראפיה (במובן של ספר המספר את תולדות חייו) עם דרכו בספרות, עם האופי הכללי של הספרות שכתב. לשם כך ראוי להיעזר בשני המושגים הבעיי־תיים אך המוצים עדיין: רומאנטיציזם וקלאסיציזם. ה־קישור הישיר של חיי האמן עם יצירתו, קישור שהוא יסוד הביוגראפיזם, הוא בעיקרו פרי התקופה הרומאנ־טית. ואילו הבריחה מן הפרסונאלי, ניסיון לנתק את ה־חיים (הנתונים תמיד, לפי הנוסחה) מן היצירה (שהיא כביכול הצדקתה של ההוויה העלובה יותר), קשורה בתפיסותיו של הקלאסיציזם. אם הישן ואם החדש, נר־סה המאה העשרים (לא בכדי עלו תחת עטי כמה מטב־עות מתוך מסכת הביקורת של ת.ס. אליוט). והנה נדמה שאלתרמן מתייחד על פני הרקע של המודרניזם הש־לונסקאי שממנו יצא — רקע שהרומאנטיציזם, בעיקר בנוסח הרוסי המאוחר, משמש לו אטמוספירה מתמדת — בנטייתו אל הקלאסיציסטי, וממילא לאי־פרסונאלי.

זו נטייה טבעית לאלתרמן, ולאורה אפשר לבחון, כ־מדומה, את כלל יצירתו, אך אפשר להצביע גם על בי־טויים מפורשים שלה, למן אחד המאמרים המוקדמים שלו, "על הבלתי־מובן בשירה" (כנס בכרך "במעגל") שם טוען אלתרמן כנגד הניסיון של הקורא למצוא את "החיים עצמם", את המציאות כמו שהיא, ביצירה הספ־רותית, ודרך כל ביטויי המודעות האמנותית שלו בעש־רות השירים שלו הבנויים, אם נרצה, את ה"ארס פואטי־קה" שלו. אף שהקלאסיציזם הבלתי־רגיל של אלתרמן נובע אל־נכון מפנימיותו העמוקה ביותר, האפשר לחפש לו גם מקורות חיצוניים, למשל, בדבקותו של אלתרמן בשירה הצרפתית — שמכותבי גדול הקלאסיציסטים ה־קודמים שלה, ראסין, תרגם לעברית, כשם שתרגם מש־הו גם משירתו של מוזיה הקלאסיציזם המודרני, פול ואלרי — וזאת לעומת דבקותם של שאר בני־דורו (שלונסקי, גולדברג) בשירה הרוסית כמקור להשראה העיקרי. כך או כך, שירתו של אלתרמן עומ־דת בסימן הקלאסיציזם, והאנטי־אוטוביוגראפיזם (שהוא מקרה פרטי של אנטי־ביוגראפיזם) האופייני, כאמור, לתפיסה הקלאסיציסטית של הספרות ובעצם של ההוו־יה כולה.

ועם זאת, עם שאנו מבינים עד מה עמוק התואם בין עצם מהותה של היצירה האלתרמנית ובין הבריחה מן הביוגראפיה שבה נהג ואותה כפה, כביכול, על קוראיו בעודו בחייו ואותה ביקש לכפות, אפשר לשער, גם על הדורות הבאים של קוראיו, הרצון להתוודע לנ־סיבות חייו והתפתחותו אינו פוחת בשל כך, אלא, נה־פוך הוא, מתעצם. לא רק משום המניע הטבעי, האנ־ושי־מנך, המביאנו להתעניין ביתר שאת במה שמבקשים להסתיר מאתנו — מתוך אפילו במה שמבקש להסתתר מפנינו — אלא גם בשל האמונה, האשלייתית אל־נכון (כפי שמרמז דורמן, הבצדק) שהביוגראפיה ה־זאת תסביר את הייחוד הזה, את הקלאסיציזם הבוקע מתוך הרומאנטיקה המקיפה אותו, ברוח, כלול. הכרת הביוגראפיה אמורה לעזור במקרה הזה להבנת הבהירות הגדולה, הקלאסית, של שירת אלתרמן במיטבה. כשם שהיא אמורה לעזור במקרה הזה להבנת הבהירות הגדו־לה, הקלאסית, של שירת אלתרמן במיטבה, כשם שהיא אמורה לעזור בהבנת הטראגדיה הגלויה של אלתרמן — יש פיתוי לכתוב: אלתרמן המאוחר, אבל יש גם הד־אות שהטראגדיה הזאת המתגלית ביתר־שאת בשנותיו האחרונות מקורותיה עתיקים הרבה יותר בתולדות חיי המשורר ועיצוב עולמו. ואפשר שבצדק מטעים דורמן שאין בעצם מקום להבחנה חדה בין אלתרמן המוקדם והמאוחר.

מה שמתבקש הוא, כאמור, לא בדיוק תולדות חייו של המשורר כפשוטם, אלא יותר תולדות היצירה שלו כשילובה בתולדות חייו, באותו שילוב שהטעימנו ה־ביוגראפיזם החדש, המוצא ביטוי (לא מושלם) לדוגמה בביוגראפיה של ת.ס. אליוט שחיבר פיטר אקרויד או בביוגראפיה של רוברט לואל שחיבר איאן המילטון. אולי גם ספרו של דן מירון על עשר שנות היצירה ה־ראשונות של חיים נחמן ביאליק מכוון לסוג כזה של ביוגראפיה של היצירה לא פחות מאשר ביוגראפיה של היוצר. אף כי כאן האיזון מוטה לטובת היצירה עד שק־שה במעט לקרוא לספר ביוגראפיה כפשוטה (יש אגב, דמיון לא־מועט בין מקרה־ביאליק למקרה־אלתרמן כ־מושאים של ביוגראפיה). כך או כך, הקורא מפלל ל־ביוגראפיה כוללת ומעמיקה של נתן אלתרמן. ייתכן שקורא זה עתיד לחכות לה עוד זמן רב.

ספרו של מנחם דורמן אינו מעניק לנו ביוגראפיה כזאת, למען האמת גם אינו מתיימר להעניקה. מאה ה־עמודים הראשונים של הספר, שרק שמו קצת יומרני מדי, שהם החלק הקרוי "פרקי ביוגראפיה", מביאים את חיי אלתרמן עד לתחילת דרכו כמשורר. או מעט־קט אחרי התחלה הזאת. שנת 1932, שנה אחת אחרי הופ־עת הבכורה של אלתרמן מעל דפי "כתובים", היא הש־נה בה מסתיימים "פרקי ביוגראפיה" אלה. אפילו הטי־פול בשנת הבכורה החשובה הזאת הוא לקוי בחוס־ר־שירותו, בחוסר־טיפולו (או כמעט) ביצירות עצמן ובהתעמקותו בתיאור מפורט של הרקע הידוע למדי של הופעת אלתרמן (תופעת "כתובים", פולמוס ביאליק וכו'), כשבאורח אופייני הוא מסתייע הרבה בספרה של זוהר שביט על "החיים הספרותיים" של אותה תקופה, ספר "היצגי" ו"סכבי" בלא שום יומרת העמקה. בכל מקרה, קרוב לארבעים השנים הבאות של אלתרמן, ה־שנים שבהן נוצרה הספרות שכתב לאמיתה, אינן זוכות לטיפול כלשהו, כשהנימוק הניתן לכך בהקדמה הוא רופס, אך גם מצביע על כוונותיו הצנועות של המחבר: "שבאן שלגבי התקופה הזאת (המאוחרת, י.ב.) בחיי נ"א ימצא הביוגראף מקורות חיצוניים בשפע, לכשיבקש לאסוף תיאורים וידיעות עליו כ'חומר' לביוגראפיה". כ־אילו הקושי הוא ב"איסוף החומר" ולא בהעמקה אינט־לקטואלית לתוך ההוויה והיצירה האלתרמנית, במטרה להבין את זיווגן הטראגי. דורמן באמת אינו עושה מאומה בחלק הביוגראפי של ספרו מלבד פרישתו של ה"חומר" שאסף הארוגנו לכלל מעין סיפור מליצי, ה־לובש לעתים סגנון של אגדה לילדים. בעצם גישתו היא בעליל גישת הביוגראפיזם הישן המיושן, מן הסוג המתאר באריכות וברוב חשיבות את עיר המוצא של

אל לב הזמר/ פרקי ביוגראפיה ועיון ביצירת אלתרמן
מאת מנחם דורמן
הוצאת הקיבוץ המאוחד, תשמ"ז, 239 עמ'

מאת יורם ברונובסקי

משפחת המחבר את שיטת החינוך שהנהיג אביו בבני־הילדים שניהל, ומציינים את מספר היהודים בוארשה בעת לידת המשורר ועיסוקיהם וכו' וכו' — עד שאין לו כבר מקום לתיאור העיקר שאנו מבקשים לדעת. דורמן מעניק רק רקע — לא תמיד מעניין, כמעט תמיד לא־חשוב — לחיי אלתרמן. נדמה שהוא ביקש

דווקא יכולתו של דורמן להעריך הערכה ביקורתית את יצירת אלתרמן, או את הוויתו (ממילא). אפשר לר־אות בדיבורים בעמ' 149 בספר שבהם מדבר דורמן, כפי שהוא עושה בפרק הזה כולו, בשבחם של מאמרי הש־נים האחרונות של אלתרמן שכונסו בידי המהדיר תחת השם "החוט המשולש". אומר דורמן (והו בעצם מעין

הציפיות לביוגראפיה של נתן אלתרמן מתנגשות באנטי־ביוגראפיזם של המשורר עצמו. העניין בנסיבות חייו והתפתחותו כיוצר חשוב, אינו פוחת בשל כך. להיפך — הוא הולך ומתעצם במרוצת השנים.

להיות ה"לחומר" של אלתרמן, אלא שעצר בעד עצמו כמעט קודם ש"חייו ופעלו" של אלתרמן מתחילים (כך שאף אין לנו "לחומר" על אודות אלתרמן). ייתכן, עם זאת, שיש מקום לשבח את דורמן על שעצר קודם ה־תחילה. ייתכן שגילה בכך לא רק צניעות ומודעות עצ־מית למגבלותיו, הראויה לכל שבח, אלא כמו רמז שכ־ליו אינם מכשירים אותו כל־עיקר לכתיבת הביוגראפ־יה שתעמיד את האיש־היוצר אלתרמן במלוא חיותו לנגד עינינו. העניין הוא לא בכך שדורמן חסר את ה־כלים החיוניים לביוגראף מן הסוג החדש (ייתכן שהוא אינו מודע כלל לסוג החדש של הביוגראפיה שהתפתח בשנים האחרונות בספרות המערב; על כך יכולות לה־עיד הערותיו בדבר התנערותו של המחקר מן הביוג־ראפיה, הערות שכיום הריקן, כאמור, מיושנות). העניין הוא בזה שנדמה כי דורמן, המהדיר רב־הזכויות, הוא [illegible] אישיותו בלתי־מוכשר להבין את יצירת אלתרמן ואת הוויית חייו. לכך רומזות הערות לא־מעטות בספר, ביחוד במסות ה[illegible] [illegible] דבר יש להביע הוקרה לדורמן על שמנע מן הקורא את הביוגראפיה הממשית של אלתרמן היוצר. על פי הערות אחרות של הערכה והכוונה בשירת אלתרמן עצ־מה ובכתיבתו הפרוזאית נדמה שעם הימנעותו של דור־מן לכתוב את הביוגראפיה של אלתרמן נמנע אסון וראיכמו: שיאן של ההערות הללו, המעידות עד מה

שיא של הפרק כולו היכול לשמש הדגמה למגבלותו ה־פאטאלית של המהדיר: "מבחינה צורנית יש לראות ב־ת"ך העמודים של 'החוט המשולש' את גולת הכותרת של הפרוזה האלתרמנית, אחותה־תאומתה של שירת נ"א וגו'". נדמה שאין צורך בציטוט נוסף. הדעות על הפרוזה האלתרמנית של מאמרי השנים האחרונות יכו־לות להיות כאלה או אחרות, אך רק מי שחסר כל יכו־לת להעריך את שירת אלתרמן יעז לטעון שפרוזה זו היא "אחות תאומה" של שירת אלתרמן!

שירת אלתרמן היא, כמובן, מושג מכליל מאוד, ויי־תכן מאוד שגם במכלולה הגדול של השירה הזאת יימ־צא חומר שירי שערכו אינו עולה על ערך מאמרי "מע־ריב" של אלתרמן, אף שאינני בטוח כי גם לגבי השי־רה הנמוכה ביותר שלו אפשר לומר שהיא אחות תאו־מה של המאמרים הללו. אבל שירת אלתרמן בשיאיה היא כה נעלה על הפרוזה הזאת, עד שאתה מצטמרר ל־נוכח קביעה [illegible]. וכמובן, כאשר אחר־כך ממשיך דור־מן ואומר, כשהוא מתגיל בביטוי [illegible] עליו במיוחד "לולא דמסתייפנא" וגורס את גרסתו "כי בעמודים אלה (של מאמרי "החוט המשולש", י.ב.) ימצא הקורא את הפירוש המוסמך, הפרוזאי, 'למיתוס' האלתרמני, כמות שהוא יצוק במטבעות הזהב של השירה הלירית וגו'", אתה מנחיל לברך את טעמו הטוב של דורמן ש־מנע ממנו לנסות לפרש את "המיתוס האלתרמני" בפר־

קי ביוגראפיה על אלתרמן היוצר?

ומובן שלא בכדי מוקדשים רוב עיוניו של דורמן ב־חלק השני של ספרו דווקא ליצירות עשר השנים האח־רונות של אלתרמן, לפרוזה המאוחרת שלו ולמחזאות הכושלת שלו. רוב המסות הללו הינן אפולוגיה — לאו דווקא אפקטיבית ביותר — על השקיעה האלתרמ־נית, על יצירות השנים הטראגיות הנופלת באורח כה בולט משיאיו האמתיים של אלתרמן. לכאורה מבקש דורמן להגן על אלתרמן מפני ההתקפות עליו, ששיאן הגיע במסתו של נתן זך על אודותיו. למעשה, בהגינו על הזיבורית ביצירתו של המשורר הגדול, הוא מוסיף עלבון על ההתקפות הלא־צודקות (במהותן) הללו. אל־תרמן ייחשב לגדול עלפי שיאיו האמתיים שעליהם אין לדורמן מה לומר כלל. מי שמבקש להציגו כגדול על־פי יצירות השנים האחרונות — השנים שבהן הוא איבד את דרכו באורח כה ברור, כה טראגי, כה מאלף (אך נדמה שגם על הטראגדיה הזאת אין לדורמן מה לומר כלל) חוטא אולי יותר מאלה שהתקיפוהו בערוב ימיו.

מובן שההחטאה הזאת והכישלון החלקי הזה — ב־הימנעותו מן הביוגראפיה נמנע דורמן, כאמור, מהחט־אה גדולה עוד יותר, כפי שאפשר לשער — אינם מק־ריים כלל. דורמן נפגש עם אלתרמן בתחילת שנות ה־ששים והקרבה שנוצרה ביניהם היא בת עשר השנים ה־אחרונות, הטראגיות, בחייו של המשורר. בראיון עיתו־נאי (עם דורית מטלון, במוסף "הארץ") תיאר דורמן קשר זה כ"אהבה ממבט ראשון", אפשר לשער שדיבר בביטוי זה על עצמו בלבד. אך גם דיבר על "כימיה", שכדי תיווצר, כידוע, יש צורך בשניים. ואמנם אפשר שיש מקום לביטוי כזה, שבשנים הללו יכולה היתה להי־ווצר "כימיה" בין המשורר לבין איש שהוא, כמדומה, לפי מהותו ניגודו המוחלט.

גם מי שמכיר את שני האישים — את אלתרמן ואת דורמן — עלפי כתיבתם בלבד, יבין שיש ביניהם ניגוד עמוק, כמו מוחלט. העושה את הדיאלוג ביניהם בהכרח לשיח של חירשים. היה זה מפגש בין ה"שועל" לבין "הקיפוד", לפי המינוח הנודע של ישעיהו ברלין, מול המשורר האלכסנטי, אנין הטעם והדעת (בשיאו ובמהו־תו), ומעל לכל האנטי־אידיאולוגי במהותו — עמד דור־מן שהוא האידיאולוג בכל רמ"ח איבריו, איש כמעט סמלי למנטאליות זו המסומנת במושג של "אידיאו־לוג". דורמן ידע תהפוכות אידיאולוגיות רבות בחייו, אך המנטאליות שלו נשארה תמיד בעינה, אותה מנטא־ליות אוטופיסטית יסודית שאנשי שמאל ואנשי ימין כאחד כפופים לה, מנטאליות שכל כולה דבקות ואמו־נה באידיאות, ועלפי מהותה היא מתנגדת לחיים בא־שר הם, לחיוניות באשר היא. הדמות הספרותית הידו־עה ביותר המסמלת מנטאליות כזאת היא כמדומה זו של נפטא מ"הר הקסמים" לתומאס מאן, הנלחם לכי־בוש נפשו של הגיבור האנס קאסטורפ. זהו גם הדימוי העומד לנגד עיני כחושבי על דורמן לצדו של אלתר־מן: האידיאולוג הנלחם על נפש ידידו־קורבנו. דימוי אחר: סאוונרולה הקורא לאמני הרנסאנס הגדולים לז־נוח את אמנותם קלת־הדעת החוטאה ולפנות לדרך הא־להים (הדימוי עולה בי גם משום שדורמן עסק בכת־בים ובתרגומים מסופרי הרנסאנס האיטלקי). למול המ־שורר־המהיר הענוג, צח הקול, בעל שכוי קלות־הדעת, עומד האידיאולוג המגושם והעילג — מה איומה ברוי־קנותה היא כתיבתו של דורמן, גם בספר שלפנינו, עם כל הביטויים הבית־מדרשיים שלו, מה מגועלת היא מ־כל קלילות ומכל הומור! — ומפעיל את הכימיה הפא־טאלית שלו, שגם כוחה גדול, כוח האידיאולוגיה הבטו־חה בעצמה על האיש שביטחונו העצמי ערעור זה לא כבר קשה. ומעתה: היילכו שניים יחדיו בלתי אם נו־עדו וכמו כן: החוט המשולש לא במהרה ינתק... ינת־קו רק המוות הכמעט־פתאומי — הלא־פתאומי כל־עי־קר, מבחינה פילוסופית, אם תרצה — בקצן של עשר השנים הטראגיות הללו.

ואולם אל לנו להורות לכף־ברוך שעלולה להשת־מע מבנה המעטת הישגיו של מנחם דורמן, המהדיר של י"ג כרכי אלתרמן, מי שהקדיש עמל מפרך ועצום, לכינוס כתביו של המשורר הגדול שהוא מרבה לראות בו גם פרואיקון ומוזאי גדול. מנחם דורמן ראוי להוק־רתם של כל אוהבי יצירתו של אלתרמן וכל קוראיה. הוא ראוי להוקרה זו גם על שום שנמנע, על שום שלא כתב את הביוגראפיה של האיש שאותו העריץ, מבלי שיוכל אל־נכון להתחיל להבינו.

מזרח ומערב

גראפיקה יפאנית: מחיקוי־תוך־התבטלות ליצירתיות עצמאית

כרזות יפאניות, הספרייה העירונית "שער ציון", שדרות שאול המלך.

מאת נסים מבורך

יש הסבורים כי הגראפיקה המס־חרית היא הביטוי האיכותי היחיד ליצירתיות החזותית במחציתה הש־נייה של המאה הנוכחית. ניתן אולי להסכים לקביעה זו עם הסתייגויות מעטות, שמספרן כמספר האמנים ה־חשובים באמת הפעילים עתה, ואשר בער יספרם בעוד אשר מעשיהם של אלה אשר התקשרות והקשרים עם ממסדים למיניהם גרמו שעבודותי־הן [illegible] וקים, ישמשו בבוא שעת התבונה לספרות אריזה. מכל מקום, למראה, הגראפיקה היפאנית העכשווית מת־חזקת סברה זו במשנה־תוקף.

היפאנים הישים תמיד לעכל השפ־עות ולעבוד בזריזות יתרה, מחי־קוי־תוך־התבטלות ליצירתיות עצמ־אית. הדבר ניכר בהיכנסם השנתים של תרבותם, אשר במשך אלפי שנים ינקה את כוחה מסין, ועתה — מן המערב. את שני המקורות חיקו היפאנים בתחילה באופן לבאנטיני, מה שניכר עתה בעיקר בעניין המ־קור המערבי, הסמוך יותר מבחינה כרונולוגית. הדברים אמורים לא רק בתחום הטכנולוגיה, אלא אף בעניין החזות האישית, כאשר נשיהם הצנו־עות נהגו להתפיח את שדיהן באמצ־עות סיליקון [illegible] האמריקאית, ולנתח את עיניהן המ־לוכסנות כדי לתת להן צורה אירו־פית. עתה הם חדלו מכך ואף מצאו את הדרך לעשות סינתזה בתחומי ה־טכנולוגיה והאמנות, בין דרכם המ־סורתית לבין התכתיבים של העת ה־חדשה.

הדבר מתבטא, כמסתבר, גם בת־חום הכרזה המסחרית, בה משולב ה־חוש האסתטי הנדיר והמיומנויות ה־ביצועיות המופלגות, שאותם רכשו במרוצת הדורות עם דרישות המס־חר, התעשייה והמנהל המודרניים, אשר יפאן ממלאה בהם תפקיד מרכ־זי בעולם של היום. כך, למשל, כרזה המיועדת למלחמה בעישון עשויה בעידון מופלג ללא שילובן של תר־בות מבהילות, והיא בכל זאת מש־כנעת [illegible] באחד המוצגים, כמעין־תחרות בין [illegible] לבין אוטאמארו, מגדולי ציירי יפאן שפ־על במאה הקודמת. יצירה גראפית מסורתית זו, כולותה, ממחישה היטב את דרכם הייחודית של האמנים ה־יפאניים החשובים האלה להפיק את המיטב מתרבויות המזרח והמערב.

המציאות מוזרה מן הסאטירה

"מה איכפת לציפור", סאטירות, מערכונים ופזמונים
מאת חנוך לוין
הוצ' הקיבוץ המאוחד/מועדון הספר העברי, 1987, 276 עמ'

מאת מיכאל הנדלזלץ

אם יש דבר נושן יותר מן העיתון של אתמול, הרי זו הסאטירה של אתמול. שהרי זו אמנות העוסקת כל־כך בהווה, עם כל־כך הרבה יומרות לשנותו. הערכת חציה תלויה מאוד בהכרותנו את המטרות, כי כאן לכל חץ מושחז צריכה להיות כתובת. ספר הסאטירות של חנוך לוין עומד במבחן הזמן. ואולי זה קורה כך מפני שהמציאות שלנו משתנה פחות ממה שנדמה לנו. בווד־אי קורה כך מפני שמטרותיו של לוין לא היו אישים ואף לא תופעות, אלא הלכי־רוח שעדיין מאפיינים את החברה שלנו.

ספר הסאטירות, הפזמונים והמערכונים של חנוך לוין הוא ספר חשוב, מפני שהוא מקבץ פן אחד של יצירתו, שהיה קיים עד עתה בכתובים בלבד. הוא ספר חשוב מפני שהוא מאפשר מבט חדש על יצירתו המאו־חרת, לאור התחלותיה. כשקוראים אותו, אין ספק ש־הוא הקדים את זמנו.

הכרך מקבץ את ארבע הסאטירות התיאטרוניות של לוין: "את ואני והמלחמה הבאה", "מלכת האמבטיה", "קטשופ" ו"הפטריוט". כולל מערכונים ופזמונים שנכ־תבו להצגות אלה, אך לא נכללו בהן בסופו של דבר, וכן מערכונים ופזמונים שנכתבו להזדמנויות שונות — כ־15 שנים של כתיבה סאטירית.

בארבע הסאטירות שלו הוא לא רק שרטט קאריקא־טורות אנושיות, ולא רק הקציף תופעות. הוא פגע בקד־שות, ובמכוון, וכיוון אל מרכז הקונסנזוס הלאומי של או. גם אם חלק מן הדברים נקרא היום כמובן מאליו, ר־אף באבאלי. הזיכרון שלנו הוא קצר, ולכן קשה אולי להעריך איזה אומץ נדרש לכתוב סמוך למלחמת '67 (אוגוסט 68') את הפזמון של "את ואני והמלחמה הב־אה": "הדואה את המתים. אין לו מלים להגיד, הוא הו־לך הצדה וממשיך לחיות כמי שהפסיד".

הישגו או לא היה רק בכך שהעז לדבר מחוץ למק־הלה הכללית. הוא העז — וכאיש תיאטרון היתה בכך העזה כפולה ומכופלת — לפנות בגוף שני רבים אל ה־קהל היושב באולם, ולדבר אליהם דברים קשים, עליהם עצמם. מצד אחד שר מעל בימתו "אנחנו אנשי בסוד/ אנשי בסוד גמור/אצבע בתחת ושיר בגרון/כי טוב בסוד מסויית חם". מצד שני התריס כלפי הקהל: "לקקו אחים לקקו, לקקו את האצבעות/את אלה שלא איבד־תם/באחת המלחמות/ולפני שתאבדו/גם את הראש ו־הלשון,/לקקו, אחים, לקקו,/ולכו הביתה לישון".

אתה קורא בסאטירות אלה את ההתחלות העובריות של מה שהפך אחר־כך לדראמה של לוין, והעצם להת־צית תפיסת עולמו כפי שהוא מתבטאת ביצירותיו: חשיפת היחסים הבין־אנושיים מכל העמדות הפנים וה־עמדתם על מערומי יחסים של כוח ותלות. "אנוב, אני ראש הממשלה ואתם לא, ואני במקומכם הייתי סובלת מזה", אומרת ראש הממשלה ב"מלכת האמבטיה" לש־רית הסוחרים (ואחר מכם, שר התחבורה, הוא — כפי ש־ניתן לשער — קאריקאטורה־מאז של עזר ויצמן השר־בב, כשבמקום אחר באותה הצגה מאיימת מלכת האמ־בטיה על בעלה ש"היא תשחרר דמיונות מיניים על שר התחבורה").

חנוך לוין: החץ המושחז

במערכון "הספרייה הלאומית" משכנעים מורה־דרך ונהג את התייר שקופסת גפרורים היא ספרייה לאומית, וכל התנגדויותיו של התייר נתקלות בתגובה ארוגב־נית. כשהוא כבר משתכנע באבסורד, לוקח הנהג את קופסת הגפרורים ואומר: "אתה יודע מה? אין ספרייה לאומית". המערכון הזה הוא תמצית העלילה של "ייסו־רי איוב" בו מטלטלים את נפשו של איוב בין אמונה ו־כפירה, ולבסוף נוטלים ממנו את אלוהים, ועוד הופכים את מותו לחיזיון בידורי. אולי היה זה כוחה של הסא־טירה הזאת, שמלכתחילה היא נשענת על תיאור יחסים בין־אנושיים, כשהאקטואליה שאותה עשויה לצחוק הי־תה רק דבר אחד שלהם, ולא הדבר החשוב ביותר.

כל הנושאים הפוליטיים והחברתיים שלו תקפים ה־יום יותר משהיו כשכתב את הסאטירות שלו, אבל כו־לם מוכפפים למאבק הבין־אנושי בין הדמויות הזו־ריות, האנוכיות, הרואות חוות הכל חוות עצמן בדר־סת הזולת. באור זה צריך לראות גם את המערכונים ה־נוגעים ביחסינו לערבים. במערכון "עונש מוות" (ב־"קטשופ") מראיינת עיתונאית מנהל העומד להיות מר־צע להורג, והלה, על הגרדום, מתערער כבגד היחס ה־הומאני שהוא מקבל. במערכון על "הזבוב": "לעולם לא יגיעו הזבובים לאיכותנו האנושית; הם אינם יודעים את ההיסטוריה שלנו, את שבועתנו להתעקש עד טיפת ה־דם האחרונה, את הקשר שלנו לאדמה הזאת ואת מו־רשתנו הלאומית". עד לשיא שביעות הרצון "זה, כמה שאנחנו לא זבובים! לא זבובים נפלאים שכמונו". או ב־

(סוף בעמוד 27)

ירושלים של דתות

ספר ירושלים — התקופה המוסלמית הקדומה (638—1099)
בעריכת יהושע פראוור
הוצ' יד בן־צבי, ירושלים, תשמ"ז, 365 עמ'

הכתובות היווניות מבתי־הכנסת בארץ־ישראל
מאת לאה רוט־גרסון
הוצ' יד בן־צבי, ירושלים, תשמ"ז, 216 עמ'

מאת מיכאל ששר

הספר שלפנינו דן במקומה של ירושלים בהיסטור־יה האנושית העל־לאומית, לאמור: מקומה בתודעה הד־תית של שלוש הדתות המונותאיסטיות במשך כ־600 שנה, מאז נכבשה העיר על־ידי המוסלמים בשנת 638 ועד לכיבושה בידי הצלבנים בשנת 1099.

לכאורה עניין לנו בתקופה רחוקה, שדבר אין לה עם ימינו שלנו. אבל כשמדובר בירושלים, הקדושה ל־נוצרים, מוסלמים ויהודים כאחד, נעשים עבר, הווה וע־תיד למהות אחת, ולא־מעט מן הבעיות, הסכסוכים, הד־לומות, הכמיהות, הפוליטיקה והתאולוגיה של העבר רווחים גם בימינו ויהיו, מן הסתם, גם בעתיד.

בספר ירושלים אסופת מאמרים־מחקרים של טובי החוקרים, על העיר בתקופת שלטון האיסלאם. יש הד־נים ביהודים (היישוב היהודי — משה גיל; המקדש בד־אי השיר — יוסף יהלום) ויש הדנים בנוצרים (ירושלים בתפיסת הנצרות בימי הביניים הקדומים — יהושע פראוור), ואחרים במוסלמים (ירושלים בראייה מוסל־מית: הקוראן וספרות המסורת — יצחק חסון) ואפילו ב־קראים (חגי בן־שמאי: במקומה של ירושלים בספרות האפוקאליפטית היהודית (אברהם גרוסמן) והאמנות הב־נייה בעיר בתקופה המוסלמית הקדומה (מרים רוזן־איי־לון) וכן במטבעות העיר בראשית הכיבוש המוסלמי (יעקב משורר), ועדיין לא מנינו את כל התורמים מפ־ריעם לכרך חשוב ורב־ערך זה לתולדותיה של ירוש־לים. כשכרך נוסף, שיודו, בין השאר, במקומות המקוד־שים בעיר, במסורות הדתיות השונות כבר עומד בשער. כהבטחת העורך יהושע פראוור.

נעמוד כאן על אחת הבעיות המרכזיות — ואולי ה־מרכזית שבהן — הקשורה בראשית קדושתה של ירו־שלים (מבלי להיכנס לסוגיה המסובכת של הגדרת ה־מושג קדושה), מתכוון שלא ביהדות ולא באיסלאם — ובמידה רבה אף לא בנצרות — נתקדשה ירושלים מ־ראשיתה, כתוצאה מכתובים מפורשים המצביעים עליה כעל עיר הקודש. מקובל להניח שהמקדש על הר המו־ריה נבנה באותו מקום שבו גם אירע מעשה העקדה. ה־וא שהעניק להר־הבית את קדושתו הראשונית. והנה, במקרא לא נזכר כלל בהקשר לעקדה הר המוריה, אלא ארץ המוריה (ומשום כך יכלו השומרונים לקבוע את מקום הר הקודש בהר גריזים) המסורת המקדשת את הר המוריה בירושלים, היא אפוא מסורת שבעל־פה ולא מסורת מפורשת בכתוב, מה גם ששמה של ירוש־לים אינו נזכר כלל בתורה.

הוא הדין באיסלאם, שמה של ירושלים אינו נזכר כלל בקוראן, אלא שמסורות מאוחרות, שבה מרכיבים דתיים ופוליטיים כאחד, ציינה את מקום "המסגד הקיצ־וני" (אל אקצא) שממנו עלה כמסופר בקוראן מוחמד השמימה, כמסגד שעל הר־הבית, רק כתוצאה מכך הפ־כה ירושלים, מכאן ואילך ובהדרגה, לעיר השלישית ב־קדושתה באיסלאם. עומד על חלק מן האמור לעיל יצ־חק חסון, במאמרו "ירושלים בראייה מוסלמית". עם זאת מן הראוי לציין שדווקא חוקר יהודי דגול, ש.ד. גויטיין, סבור שהמסורת הכורכת יחדיו את מסגד אל־אקצא עם "עיר הקודש" ירושלים, מקורה כבר בימי מוחמד עצמו, אף שכאמור שמה של ירושלים אינו נז־כר במפורש בקוראן, כשם שאינו נזכר בתורה.

סבוכים יותר הדברים כשהמדובר בנצרות, כפי שמ־ציין יהושע פראוור. "יחסה של הנצרות לירושלים, ב־ימי הביניים הקדומים, הוא פרק רב גלגולים ותהפו־כות". אף אם אין מקום קבורתו המדויק של ישו ידוע מבחינה מדעית־היסטורית (המסורת הנוצרית הקובעת את מקום הצליבה והקבורה בכנסיית הקבר, ראשיתה במאה הרביעית לספירה), ברור שהוא פעל ועשה ונצלב בעיר זו. ומכאן אי־אפשר היה להתעלם ממנה. מאידך גיסא, הדילמה העומדת במרכזה של הנצרות מאז ועד עתה, של "קבלת שושלת יחסיה מפאורות של התנ"ך מכאן והינתקות והתנכרות ליהדות מכאן". לא יכלה ש־לא להשפיע על הנצרות גם היא, שכן ברגע שהפכה —

בעיקר בעקבות פאולוס — לדת אוניברסאלית, ביקשה הנצרות להינתק מירושלים. מקומה הארצי־גשמי נתוד לף בירושלים־של־מעלה, מושג שאותו יכלה הנצרות לקלוט על־נקלה מן היהדות, אם כי בפירוש שונה. שעה שביהדות נישטשו הגבולות בין ירושלים־של־מטה לירושלים־של־מעלה, נעשו אלה חדים וברורים ב־נצרות, כשמבחינה תאולוגית הולכת הנצרות ומתנתקת מכל זיקה לירושלים הארצית ההיסטורית ומפרשת את המושג "ירושלים" במישור הקוסמולוגי המטורי־אוני־ברסאלי.

אלא שתאולוגיה לחוד ואמונה תמימה לחוד. פירוש אבסטראקטי ומעורטל זה למושג ירושלים, לא יכול היה להלהיב את דמיונם של המוני המאמינים (בוודאי לא בנצרות הקאתולית, הכורעת ברך ל"פסל וכל תמו־נה"), שביקשו להם, אם לנקוט בלשונו של ריה"ל בפי־רושו לחטא העגל ב"כוזרי", "נעבד מורגש". לאמור ירושלים ארצית שאותה אפשר לראות ושאליה אפשר לעלות לרגל וללכת בעקבות המשיח הצלוב. וכך, לא־חר שהנצרות הפכה לדת הרשמית באימפריה הרומית, בתקופת הקיסר קונסטאנטינוס, שוב הפכה ירושלים־של־מטה מוקד מקודש ומוקד משיכה צלייני, למרות שלפי התאולוגיה המאוחרת של הברית־החדשה "העיר הקדושה, ירושלים החדשה, יורדת מאת האלוהים מן ה־שמים" (חזון יוחנן) ודבר אין לה עם ירושלים הארצית. דבר זה לא היה לרצון לאבות הכנסייה, שניסו להסיט את הנוצרים התמימים מן היהדות וממילא גם מירוש־לים (כשם שירבעם בן־נבט בנה את העגלים בדן וב־בית־אל, כדי להסיט את העם מירושלים), אלא שלא תמיד עלה הדבר בידם.

יתר על כן, לעתים ניכר הבדל ביחס לירושלים — בתקופה הנדונה, היא התקופה הביזאנטית — בין אבות הכנסייה שישבו בארץ־ישראל ושגילו יחס אוהד לארץ־ישראל בכלל ולירושלים בפרט — כמו למשל היירוני־מוס — לבין אלה שחיו במקומות אחרים ושהשתדלו למעט בכל האפשר בחשיבות מקומה של ירושלים ה־ארצית בתאולוגיה הנוצרית, משום ש"אלוהים אינו כלוא בפיסת ארץ מסוימת". בקיצור, המתח בין ירוש־לים־של־מטה לבין ירושלים־של־מעלה הורגש הרבה יו־תר בנצרות מאשר ביהדות (בוודאי מבחינה האלוהית) והוא ניכר למעשה עד היום בגישת הכנסיות הנוצריות השונות. הכנסייה הקאתולית הפקיעה את קדושתה של העיר ל"טובת" קדושתם של מספר מקומות קונקרטיים הקשורים בחיי ישו ("דרך הייסורים", כנסיית הקבר ו־עוד) ובכך כמו נחלצה מן המיצר. ואילו הכנסייה הפרו־טסטאנטית, שאינה מייחסת חשיבות למקומות קדו־שים, דווקא היא ממשיכה במידה רבה את דרך המחש־בה של התאולוגיה הנוצרית הפאולינית, בראותה בירו־שלים בעיקר סמל לירושלים־של־מעלה.

בהקשר זה מעניינת, כמובן, גם שאלת מקומה של ירושלים בספרות האפוקאליפטית היהודית. בנושא זה דן בספר שלפנינו אברהם גרוסמן. הוא מציין שמבחינה כמותית ומהותית כאחת נתייחד לירושלים מקום חשוב דווקא יותר בספרות האפוקאליפטית, בהשוואה לכל שאר סוגי הספרות ושוב עולה השאלה — מדוע? דומה שהתשובה על כך ברורה. המציאות שבתקופה הנדונה, מלכות אדום ומלכות ישמעאל, לא היתה ורודה מבחי־נה יהודית, וממילא "ברחו" הספרות והמחשבה הדתית לעולם שכולו טוב, לאסכטולוגיה של אחרית־הימים, שבה אפשר להפליג על כנפי הדמיון ולצייר ירושלים שלא מעלמא הדין. אם תרצו זהו גם מקור הרעיון של ירושלים־של־מעלה שכולה טוב, לעומת ירושלים־של־מטה שעל חורבנה אפשר היה רק לקונן. כך גם עולה הרעיון שבאחרית הימים ירד בית־מקדש בנוי ומשוכלל מן השמים אל ירושלים־של־מטה, שיהא גדול ומפואר מב־ני המקדשים הראשונים שחרבו.

*

בהעלאת־נוגע לנושא הקודם הוא ספרה של לאה רוט־גרסון, הבא להשלים את הידוע לנו מספרו של יו־סף נוה "על פסיפס ואבן" (הכתובות הארמיות והעב־ריות מבתי־הכנסת העתיקים) שהופיע לפני מספר שנים. כך מצוי עתה בידינו כל החומר האפיגראפי שנ־חשף בבתי־הכנסת בארץ בתקופה העתיקה, עד לשל־טון המוסלמי ואולי אף לאחר מכן.

מספר הכתובות היווניות שנתגלו בבתי־הכנסת בארץ אינו רב והוא עולה על 30. ואף־על־פי־כן ניתן לל־מוד ממנו לא־מעט. ראשית, עצם העובדה שמצאו לנ־כון לחרות כתובות ביוונית בבתי־כנסת, כלום אינה או־מרת דרשני? כלום ניתן להסיק מכך שהעברית וגם ה־ארמית נשתכחו בחלקים ניכרים של החברה היהודית, אפילו בארץ־ישראל? עד שהיה צורך להנציח אנשים ו־מעשים בלשון יוונית. המחברת אומרת על כך: "הכתו־בות היווניות בבתי־הכנסת מלמדות שהיהודים השתמשו בשפה זו לא רק במגעם עם זרים, אלא גם בתוך החב־רה היהודית, בינם לבין עצמם, בתוך כותלי בית־הכנ־סת". ובוודאי שאין לחלוק על קביעה זו. עם זאת מותר אולי להוסיף שמבחינה מסוימת דבקה אפילו ביוונית מאז תרגום השבעים שנעשה באלכסנדריה של מצרים במאה השנייה לפנה"ס קדושת־מה (אם גם פחותה מזו שדבקה בארמית, שאחדים מספרי המקרא נכתבו בה), שכן לפחות לפי אחת התפישות בחז"ל, נעשה תרגום השבעים "ברוח הקודש". וממילא לא ראו תושבי ארץ־ישראל היהודים בתקופה הנדונה פסול בהכנסת לשון יוון למקדש המעט שלהם. הוסף לזאת את הציורים שנתגלו ברצפות הפסיפס של אותם בתי־כנסת שבהם גם נחשפו הכתובות, שבחלקם מוטיבים פאגאניים מובהקים, כמו למשל הליוס אל השמש בבית־הכנסת בחמת טבריה, אם להביא רק דוגמה אחת מיני רבות, והרי לנו תמונה של חברה יהודית פתוחה, שאינה חוששת לחשוף עצמה לעולם הסובב אותה. מסקנה זו, קשה מאוד לחלוק עליה, שכן תשמש דוגמה לחוגים הד־תיים־לאומיים ואפילו החרדיים של ימינו!

באשר לתוכן הכתובות עצמן, שבו דנה המחברת, ני־תן לומר: סוגא דארעא חד הוא. אם כיום מבקש יהודי להנציח את זכרו בבית־הכנסת (או בכל מקום שהוא) על־ידי קביעת לוח או טבלת זיכרון, כי אז כך היו פני ה־דברים גם לפני שנות האלפיים. אפילו נוסח הכתובות נשתנה אך במעט. כך דנה המחברת בכתובת יוונית ש־נמצאה בבית־כנסת בבית־שאן (עיר מעורבת בה חיו יהודים ונכרים כבר בתקופה ההלניסטית), כנראה מן ה־מאה החמישית לספירה ובה נאמר (בתרגום לעברית): "זכור לטוב ולברכה האומן ליאונטיס (השם גם הוא יוד־בי בעברית בוודאי היה אריה. מ.ש.) עושה הכלובים, אשר למען ישועתו ולמען ישועת אחיו יונתן עשה את הפסיפס על חשבונו הפרטי". ולכתובת נוספת, צבועה יד־הב, בה נאמר: "תרומה של אלה אשר אדוני יודע את שמותיהם. הוא עצמו יסמוך עליהם זמן רב". דומה כי שני טיפוסים אלה, של נותן צדקה בסתר בזה הנותן צדקה בגלוי בפרהסיה, תוך ציון שמו "למען ישועתו" ולמען כבודו, אולי יותר מאשר לשם קיום מצוות צד־קה לשמה, היו ויהיו מאז ועד עולם.

העורך: אברהם רמון

هكذا من الاصل

מרפסות שוהב
מרצפות שיש
צפוי קירות
מדרגות
מלצבים בשיש לבאי!
טל: 03-9221663
רח' המעין 9 קרית אריה פ"ת

מציעים למכירה

חקלאות

מבני תעשיה

מגרשים

משרדים

להשכרה
משרדים
במרכז תל-אביב
אבן גבירול 30
03-5510408
03-257262

הלוואות

מציעים
למכירה

בתי אבות

גינון

בריאות

ניקוי ופוליש

חיפוי והדברה

נופש וקייט

שיפוצים

שירותים

אותיות דביקות

מוצרי חשמל

צילום

ריפוי והרזיה

הלבשה והנעלה

תכשיטים וכלי כסף

ציוד אלקטרוניקה

מקרר

ספרים

מערכת סטריאו

רהיטים

חיות בית

מחשב

כלי נגינה

רוצים לקנות

מזגני אויר

סירות

וידאו

ציפוי אמבטיות

הודעות לציבור

אבדה

שיעור

קופות ומשקלים

אסטרולוגיה

מכונות כביסה

תנורי אפיה

מכונות תפירה

מכונות כתיבה

טלויזיות

בתיווך

הכרויות

שידוכים

חוגים

בדזוג

להברה מסחרית גדולה בחיפה
דרושים:
1. עוזר למנהל חשבונות ראשי
* נסיון של 3 שנים לפחות
* סוג 3 לפחות, רצוי מדופלם
* ידע בתכנת משכורות במחשב — חובה
* רצוי ידע ביבוא * עד גיל 35.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 9720 חיפה.
2. מזכירה למנכ"ל
(עברית-אנגלית)
* רצויה שפת אם אנגלית
* שעות העבודה 1600-0800
נא לפנות טלפונית 520265-04 לרינה.

דרוש:
מורה מנוסה לערבית
לבי"ס תיכון בחיפה, לשנת הלימודים תשמ"ח
נא לפנות לת.ד. 6283 חיפה, מיקוד 31062,
בצרוף קורות חיים ופירוט נסיון.
טל. 04-331080.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

הלוח הארצי — הלוח הבטוח — חיפה והצפון

דירות למכירה

בניה קולקטיבית

ביקוש דירות

הזדמנות טובה

דמ"פ

וילות ובתים

5 חדרים ויותר

4–4.5 חדרים

3–3.5 חדרים

2–2.5 חדרים

1–1.5 חדרים

קריות

5 חדרים ויותר

4–4.5 חדרים

3–3.5 חדרים

דירות בשכ"ח

גליל

וילות ובתים

נצרת

וילות ובתים

דירות למכירה

עסקים

חנויות ועסקים

מגרשים

משרדים

מבני תעשיה

הצעות עבודה

עוזרות ומטפלות

הלוואות

סידורות ושים

מחשבים

רהיטים

כלי נגינה

מקרר

מכירות

יד שניה

מכוניות

אאודי

אוטוביאנקי

אופל

אלפא רומאו

אמריקאיות

ב.מ.וו.

הארץ

עיתון לאנשים חושבים

מחירון המכוניות בעריכת מגזין אוטו

דגם	79 מחיר מומלץ	79 מחיר שוק	80 מחיר מומלץ	80 מחיר שוק	81 מחיר מומלץ	81 מחיר שוק	82 מחיר מומלץ	82 מחיר שוק	83 מחיר מומלץ	83 מחיר שוק	84 מחיר מומלץ	84 מחיר שוק	85 מחיר מומלץ	85 מחיר שוק	86 מחיר מומלץ	86 מחיר שוק
קטנות																
אוטוביאנקי	7	5.9	8	6.6	9	8.1	10	9.4	11	10.5	12.5	11.5	13.7	13.5	18.4	15
פולקסווגן פולו	9	8.2	10.3	10.2	11.8	12	14.7	13.6	17	15.7	18.6	17.3	20.5	20.3	23.7	22.1
פורד פיאסטה	8.2	8	9.6	9.5	11.1	10.5	12.2	12	14	13.5	16	16.5	18.1	17	20.5	18.8
פיאט 127	7.3	6.5	8.7	8	9.7	9	10.8	10.5	12	11.5	13.6	12.5	15.1	13.5	-	-
פיאט פנדה	-	-	-	-	-	-	11	8.2	12.4	8.9	14	9.8	-	-	-	-
פיאט אונו 55	-	-	-	-	-	-	-	-	15.7	13.2	17.5	14.3	19.5	16.6	21.5	19.7
פיאט אונו 70	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18.6	15.6	20.1	18.2	22.7	20.1
פיז'ו 104	8	5.8	9.4	6.8	10.5	8	12.3	9.5	13.6	11.5	15	12.6	-	-	-	-
פיז'ו 205 1.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	16.1	20.4	17.7	23.8	20.4
רנו 4	6.4	6.1	7.1	6.7	8.3	7.8	9.8	8.8	11.5	9.8	13.6	10.9	15.1	13.1	-	-
רנו 5 1.1	8.3	7.4	10	8.2	11	9.5	12.3	10.9	14.5	12.1	16.3	13.1	18.1	16.1	22.7	19.1
קומפקטיות																
אופל קדט 1.3	7.6	8.5	13	11.5	14.6	13	16.7	16.5	19.5	18	21.6	20.5	27.5	24.5	30	28.5
אלפאסוד 1.2	10.3	7.1	13	8.5	14.6	10.1	16.2	13	17.8	15.1	-	-	-	-	-	-
סיאט רונדה 1.2	-	-	-	-	-	-	-	-	9.7	13.4	11.9	15	15.7	17	18.9	18
סיטרואן דיאן	6.5	3.8	8.1	6.3	9.7	7.3	11.3	9.8	12.4	11.3	14	12.4	16	14.1	18.3	16.2
סיטרואן GSA	9.7	6.4	11.3	7.6	13.6	10.8	15.1	13.3	17.3	16.3	19.4	18.3	21.6	20.3	-	-
סימקה 1100	4.9	4.6	6	8.3	7.6	8.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
פולקסווגן חיפושית	8.6	10.1	9.7	11.7	10.8	13.6	12.4	15.7	14.6	17.6	17.3	20.1	19.5	22.1	-	-
פולקסווגן גולף 1.3	13	11.3	14.6	13.9	16.2	16.1	17.3	18.1	20	19	25	21	28	24	32.4	30.5
פולקסווגן גולף 1.6	14.6	14.1	16.2	16.2	18.4	17.3	20.5	21.1	23.8	25	29.5	28	34	32	39	35
פורד אסקורט 1.3	7.6	8.2	8.7	9.2	13.5	14.6	15.7	16.6	18.4	17.6	21.6	18.6	18.4	21.3	20.5	23.3
פיאט 128	8.1	5.9	9.2	6.8	10.3	7.8	12	9	-	-	-	-	-	-	-	-
פיאט 124	8	6.7	9	7.9	10	8.9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
פיאט ריטמו 60	9	7.3	10	9	11.2	11.5	12.4	13	13.4	14	15.1	16	19	18	21.6	21.5
רנו 12 1.3	9.7	8.8	10.8	9.8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
רנו 14	9.7	6.3	10.8	7.3	12.4	9.3	14.6	11.3	17.3	13.8	-	-	-	-	-	-
רנו 11 1.1	-	-	-	-	-	-	-	-	13	13.3	15.6	16.1	18.4	18.7	21.8	23
רנו 11 1.4	-	-	-	-	-	-	-	-	15.1	18.6	17.8	22.4	20.5	27.6	24.8	32.9
משפחתיות																
אודי 80 1.3	14	11	15.5	13.5	17.3	17.5	19.5	20	21.6	24	24.3	26.4	27.5	30.5	31	33.5
אודי 80 1.6	16.2	13	17.8	16.5	20	20.5	22.1	23.3	24.8	27.5	28	34	32	37	36.7	41.2
אופל אסקונה 1.3S	-	-	-	-	-	-	17.8	19.8	20.5	22.1	23.8	25	27	27.8	31.3	29.8
אופל אסקונה 1.6	9.2	12.2	10.8	15.7	12	18.2	20	21.1	23.2	27.7	26.5	31.1	30.2	39.1	35.6	41.7
ב.מ.וו 316	17.2	16.3	20.5	17.4	23.2	21.2	27	24.8	33	34	35.6	37	39	41	45	45
ב.מ.וו 318i	17.8	17.3	21	21.2	24	24.4	29	26.9	36.7	38.9	43.2	43.1	48.6	48.2	56	50.8
דייהטסו שארמאנט 1.3	-	-	-	-	-	-	12	15.5	13.5	16.5	16.1	19	18.7	21.5	21.6	26
סובארו 1.3 (1.4)	8.1	8.3	9.7	12	10.8	13.5	13	14.7	15	15.7	17	17.5	21.5	22.4	24	25
סובארו 1.8	8.6	10.1	10.8	12.1	11.8	14.1	14.6	16.6	16.7	19.6	19	22.5	24	25	27	26.7
סיטרואן BX16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31	30	34.5	32
פולקסווגן ג'טה 1.3	-	-	14.6	12.5	16.2	15	17.3	17	20	19.5	24.8	23	28	26	32.5	32
פולקסווגן פאסאט 1.6	15	11.3	16.7	14.8	18.4	17.1	19.8	20.4	23.2	23.4	26.5	26.9	30.8	31.6	35.5	35.7
פורד קורטינה	9.4	9.3	10.2	12.1	11.3	14.1	12.3	16.3	-	-	-	-	-	-	-	-
פורד סיירה 1.6	-	-	-	-	-	-	-	-	19.5	24.2	22.7	27.5	26	31.5	29.7	33.5
פורד סיירה 1.8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	37	40	42	43.5
פיאט 131 1.3	9.7	7.8	11.3	10.3	12.3	11.4	14	13.1	16.7	15.4	20.5	17.1	-	-	-	-
פיז'ו 305 1.3	10.8	8.5	11.8	9.8	13.5	11	15	13	17.8	15	21	18	24.3	21.7	28	24.7
פיז'ו 305 1.6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	28	31.3	30.1	35.5	34.5
רנו 9 1.1	-	-	-	-	-	-	9.2	12	10.8	13.5	13.5	15.8	16.2	18.5	19.5	21.5
רנו 9 1.4	-	-	-	-	-	-	12.5	14.4	14	17.4	15.7	21.2	19	25.3	22.7	27.3
רנו 16 TX	11.5	5.3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
רנו 18 1.4	8.6	7.9	9.7	9	11.5	11	13.5	14	15	18	17.5	23	-	-	-	-
רנו 18 1.6	9.7	11	11.5	12.5	12.6	16.5	15.2	20	17.3	24	20.5	26.5	25	29	-	-
סאלון																
אודי 100 1.6	11.5	11.2	13	15.5	14.6	18.5	16.4	20.1	-	-	-	-	-	-	-	-
אודי 100 1.8	-	-	-	-	-	-	-	-	44	40	52	47	58	53	65	65
אודי 100 2.2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	73	70	88	85	100	100
אופל רקורד 1.8	10.6	10.8	12.1	12.6	13.6	15.2	16.5	20.1	18	21.7	22.5	26.6	29	33.2	36	38.9
אלפטא 1.6	13.5	8.2	15.7	10.9	17.8	12.3	20.5	16	24.5	21.5	28	26.5	-	-	-	-
ב.מ.וו 518	16.2	18	19	21	22	26	28	31	33.5	36	42.5	41	49	48	57	54
ב.מ.וו 728i	33	29.7	42	39.5	53	45.6	66	51.1	77	63.3	93	84.4	110	93.4	130	110
וולבו 240 1.8	15.4	18.9	17.6	21	21	23.7	25	27.9	28.5	31	32.5	37	38.5	43.1	44	46
וולבו 240 2.0	24.2	23	27.5	26.3	33	31.4	37.5	37	44	44	51	54	58	62.5	66	71.5
וולבו 760	-	-	-	-	-	-	-	-	70	70	86	84	102	105	126	126
מרצדס 190E	-	-	-	-	-	-	-	-	65	67	76	84	90	96	107	109
מרצדס 200	31	32.2	35	36.7	40	41	50	53	62	66	72	84	95	96	112	114
מרצדס 280S	45	58	55	70	63	85	84	107	100	117	115	130	138	140	165	153
פיאט 132	8.7	8.4	10.8	9.4	13	14.4	15	18.7	18.4	23	21.5	26	-	-	-	-
פיז'ו 504 1.8	11.8	12.2	13.2	15.7	15.5	19.2	18.5	22.8	21	25.5	25	32	30	37	38.5	40.5
פיז'ו 505 1.6	-	-	17	17.1	20	20.5	23.5	23.5	27.5	28.5	32.5	35.5	40.5	41.5	47.5	46.5
פיז'ו 505 2.0	-	-	26.5	22.5	31	28.6	36.5	33	42.5	40.5	48.5	51	56	55.5	64	62.5

כסף צריך לרוץ בעסק - לא על הכביש

בוא למשרדינו, בחר בתכנית המתאימה לעסקך וסע בשלום.

שרד — החברה שלך למימון רכב

אנו יכולים לסייע לך להגשים חלום - החלפת המכונית הישנה בחדשה יותר או הוספת מכונית שניה למשפחה נסיעה טובה.

המשך חיפה

● 316 1987 1600 אלפי ק"מ תוספת אבזרות הולכה 536703, 523773 (91)

● בבה.ה. 315, 1982 73.000 ק"מ במצב מצוין טל' 04-257248 לא בשבת.

● בבה.ה. 318 ראשונה מצב מצוי במצב 8500 דולר טל' 320304, 247199.

דייהטסו

● דייהטסו 1300 בגדל 1984 מכלי יד ראשונה 38.00 ק"מ טל' 332565.

● שרד 1982 אוטומטית 55.000 ק"מ מבריקה + תוספות טל' 910536, עבודה 510979.

וולוו

● 240 ג'י.אל.אה. 1984 54000 ק"מ תוספות במצב מצוין 04-236889 (91)

● חלבי 144 1971 אחרי אברול מצב מכני טוב 225160, 231292.

● הלוואות נוחות לבני רים. כהשרון אבזור ארבי השנה 04-372049 סגריה 04 332763 04-721592 צפת (91) 06-974181

● הלוואות ללא ריבית. 1600 9000 ש"ח (91) 04-665774

טלבוט

● טלבוט סולרה 5 דלתות חודש 82 מצב מכני בעולה 04-528434 (91)

● אלגאקס 1982 ביחידה 1600 אוטומטית הנה מן מגן 04-235727

סובארו

● סובארו 1972 אה.א.אל. 1.6 + מסם במצב מהודר 04-752913

● 16 1982 יד שניה שמורה + מגן מצב מכני מעולה סטס 10 חודשים (91) 04-716587

● ד"אל 1600 1979 יד שניה מצב מעולה 04-958020, 04-724022

● סובארו 1300, 83 יד ראשונה, צבע ג'אלי, מצב טוב 04-716027

● סטיישן לבנה 1600 82 טסט לשנה 43.000 ק"מ 968467 בקריות (91)

● סובארו 82, 1300, מצב מהודר + צמיגים 04-758025

● סטיישן, 1600, 83, טסט לשנה, יד ראשונה, במצב מצוין 04-210429

● 82, 1300, יד ראשונה, שמורה טסט לשנה 67.000 ק"מ 04-713075

● סובארו 82, 1300 ' 5 ראשונה בצורה מהירון 110.000 ק"מ 04-243438

● סובארו 1300 שנת 83 לבנה מצב מצוין 229808

● סובארו סטיישן 1600 ד"אל 1979 טסט לשנה כלשה 381832

● סובארו 82, 1300 5 הילו כים טסט לשנה + תוספות 538614 (91)

● סובארו 1300 ד"אל 1981 ראשונה במצב טוב + טוב 04-934905 (91)

● סובארו 1300 1983 שניה + רדיו יפה. מחירה בביקור 04-526011 (91) 04-853469

● 13, 83, שניה, נהדרת + מגן, 45.000 ק"מ מטאלי כחול 383726

● סובארו סטיישן 1600, 1981 + מגן במצב טוב 04-448530 לא בשבת (91)

● סובארו 1300, 1980, במצב טוב מאוד + טסט 8 חודשים 518044

● סטיישן 1600 אוטומטי 1979 מלידות במצב מצוין בבית 700436 04 ובעבודה 04-225105

● סובארו סטיישן 1600 1982 יד שניה טסט לשנה + מגן טל' 04-512756 (91)

● סובארו 1300 1986 ראשונה 14.000 ק"מ בעבודה 640990 בבית 339418

● סובארו 1979 די. אל. 1400 + אברול + טסט מצב מצוין טל' 04-539021, 04-662069

● 82, 1300 די. אל. 5, 51.000 ק"מ + טסט הישל מבריקה טל' 376625

● 86, 1300, + מגן + אזעקה 16.000 ק"מ לבנה מצב מצוין טל' 255556

● סובארו סטיישן 1600 1979 88.000 ק"מ בעולה טל' 921982

● 1300 די. אל. 1982 יד שניה שמורה במצב מצוין טל' 04-358528

● סובארו 1300 83, יד שניה מגן טל' 04-247784, 04-386643

● סטיישן 79 1600 גה.אל. חדש 10 חודשים מצב טוב טל' 733672 (91)

● 1300 1982 יד שניה טסט לשנה 754840 לא בשבת (91) 251606

● סובארו ד"אל. 1300 81 יד אחרי שמורה ומצב 527402 672047/8 (91)

● 15 1982 מצב טוב יד שלישית 66000 ק"מ 251948 236234 (91)

● סובארו 1300 83 42000 טסט לשנה מצב מצוין 230537 672083 (91)

● 11 1987 9800 ק"מ מגן תוספת עבודה בלשון 388143

● סובארו 1300 1983 62000 ק"מ יד שניה טסט סיים 04-713856

● 83 כבני מעולה 64000 מכלי רדיו אבזרות הולכה 86 8-703224 (91)

● סובארו 1600 אוטומטית 1985 יד ראשונה 85000 ק"מ 04-720655

● 82/1300 ראשונה 31000 ק"מ אזעקה מצב יחיד במצב חדש 702714

● בקריות בתצוין 3.5 חדשים ק"מ כמוך תוספות 04-708269 (91)

● 3 חודשים בקריות ים כחם ק"א כמותית מגן 04 756934 (91)

סוסיתא

● סוסיתא 1979 מצב מכני טוב במצב מהודר טל' 754755.

● חום כרמל 78 יד ראשונה מצב מכני טוב מהודר טל' 04-251984

סיאט

● מלגה ג'י.אל 86 מטלית מבליקה יד ראשונה במצב מצוין 526383.

● רונדה ג'י.אל.איקס 84 ראשונה 40.000 רדיודיסק שמורה מהודר (91) בערב 225967

● סיאט אביזה 1500 1987 ראשונה חדשה 2300 ק"מ טל' 212026.

● סיאט רונדה 1984 מצב מצוין ראשונה פחות כמהירון טסט טל' (91) 525990

● רונדה 84 47000 ק"מ מצב מצוין בקריות 14000 ש"ח 04-715274 (91) 04-714667

● סיאט מלגה ג'י.אל.איקס 1.5 מגן 1987 מהודר (91) 04-705282

סיטרואן

● סופר ויזה אר 1150 יד ראשונה 1983 54.000 ק"מ 04-759928.

● ויזה 1124 83 שניה במצב מעולה 29.000 ק"מ מהודר 04-716102.

● ויזה 1124 84 ראשונה טסט לשנה 41000 ק"מ מצב יינת 385608 (91)

● 83 ג'י.אס.אי. מצב מעולה ראשונה מרופא מהודר מגן 705077

● סיטרואן ג'י.אס.אי מוף 81 ראשונה מצב מעולה 231721.

● סיטרואן ג'י.אס מולט 80 טל. 664582, 387712.

● ויזה 1124 סגל'ק 1984 יד ראשונה 55.000 מצב מצוין 04-246828 (91)

פולקסוואגן

● גלפה 1300 81 ראשונה 69.000 ק"מ כרופא שמורה היטב 04-537044 (50)

● גולף 77 במצב מעולה לשנה בערב 258274.

● מיקרובוס מודל 84 + תוספת קרקע ותלולדיים חובה לקנה ק 530413.

● גולף 1100 1982 37.000 ק"מ יד ראשונה 04-673423, לפני הצהריים (21) 04-385457

● טרנספורטר 1200 1976 120.000 מהודר במצב טוב 04-224588 ובער בזה 04-516127

● טרנספורטר 2000/83 טסטלים יבול רוכות מורבה במצב טוב טל' 514467

● חיפושית 1200 1969 שמורה וב מעולה טסט לשנה טל' 04-335526, 04-254751

● גולף 1977 5 דלתות + טסט לשנה במצב מצוין טל' 04-338671 (91)

● גולף 1300 1985 ראשונה 15000 ק"מ כחדשה תוספת 469354

● כהוספות גולף 1100 1982 טסט 62000 ק"מ מגן דין 04-520852

● ורזי 1981 יד ראשונה לרגל נסיעה במצב מצוין 04-242935 (91)

● חיפושית 72 רדיו טיים כצוינת 04-674558

פורד

● סיירה 1600 84 + מגן + תוספת יד ראשונה ט' 253063 לא בשבת.

● אסקורט 1982 יד שלישית מצב טוב טל' 04-725281 (91)

● גולף 78 1500 אוטומטי מגן תוספות במצב מצוין טל' 251004.

● טלג. 81, שניה במצב טוב טל' בבית 445106 בעבודה 670724 (91)

● חיפושית 1964 במצב מכני טוב 1200 דולר הבל אורגינלי טל' 373148.

● גולף 1960 1300 5 דלתות 59.000 בעבודה 04-921016, 921366, 928515.

● סיירה אל 1983 1300 מכלי 46000 ק"מ ובעבודה 04-665519

● קורטינה 1300 1982 טסט לשנה יד שניה, אזעקה 238778

● לרגל נסיעה לחו"ל חייבת להמכר אסקורט 85 21000 ק"מ 708502 (91)

● שרד פייסטה 84 יד ראשונה לפנייה טלפון 247387 בשעות ערב

פיאט

● פיאט 127 82 70.000 מצב מעולה מהודר 245406.

● פיאט 131 1978 אוטומטי סטיישן אגרוול + צבע חדש כבוינת 224894 (91) 04

● אונו אס 60 1986 מכלי ראשונה 5 הילוכים + 5 דלתות טסט 326070 (21)

● פיאט 127, 1979, 3 דלתות מצב מצוין טל. 222608.

● 127, 83, 3 דלתות יד ראשונה טסט לשנה + תוספת 232050 (21)

● פיאט 131, 1981 סופר יורו סיגאל אוטומטית שניה, 78.000 ק"מ, יפה פה, מגן דין 533228.

● 127/2 1982 יד ראשונה 210586 04 רדיו + אזעקה.

● בהזדמנות 127 1974 3 דלתות טסט לשנה טלפון 251608.

● 131 ס.ס. סופר מרפיורי 81 5 הילוכים אמריקאי ראשונה טל' 524424.

● פיאט 124 ספיישל 79 בירך טסט + היטל עבודה 667245 386049 בבית.

● פיאט 127 1058 1965 שניה + טסט לשנה 54.000 ק"מ טל' 985050 04.

● בהזדמנות פיאט ריטמו 80, 75.000 ק"מ מצב מעולה ס ל' 04-388632 (91)

● פיאט 132 1600 שנת 74 טסט מצב מכני טוב 524253.

● פיאט אונו מודל 1984 יד ראשונה 04-225063

● 131 1977 אוטומטי 1600 מהודר אבזרות והלפה 04-923443

● 127 1982 3 דלתות שמורה אזעקה רדיו 61000 ק"מ 04-718115 (91)

● 127/4 79 65000 ק"מ

פיז'ו

● 204 66 מנוע 86 מצב מעולה טסט 5 חודשים 2500 ש"ח 04-740471 ותל ביום א' לשבת.

● מגל 504 1983 ג'י.אר מחבה 270.000 ק"מ כמו רכבת 04-254676

● 505 1978 במצב מעולה + תוספות + אזעקה 04-724551 (עבודה) 04-916721 ובבית.

● 504, 1978, במצב מצוין, אוטומטי + מגן מהודר מגן דין 04-789694.

● מגל 305 83 49.000 ק"מ טסט לשנה 383968.

● ג'י.אל 305 1982 ראשונה 106.000 ק"מ + טסט לשנה 931532 04.

● מגל 104 שנת 1978 51.000 ק"מ שמורה במצב טוב 04-512798.

● מגל 305 82 מצב מצוין 48.000 ק"מ 04-255532, 04-294329.

● מגל 404 פיקר אוטומט 1973 במצב מצוין לרבית ים כלבד 528426 (91)

● 205 1984 28.000 כחדשה טלפון 04-242615 יד ראשונה.

● מגל 104 1981 1124 יד ראשונה 77.000 ק"מ טסט לשנה טל' 384063 04 (91)

● 305 ג'י.אל. 1984 יד ראשונה 55000 ק"מ מצב מצוין 212847 (91)

● 305 ג'י.אל. 1982 מצב מצוין 48000 ק"מ ראשונה 388914 04-664729

רנו

● רנו 9 1400 סיגאל שמורה ראשונה + טסט טל. 246606 אחה"צ

● רנו 5 1100 יד ראשונה שנת 82 380825.

● 14, 1982, 42.000 ק"מ מכני מטאלי אורגינל במצב מעולה 04-255937

● רנו 9 ט.ס. 84 52.000 ק"מ + רדיו טייפ טל' 256218 (91)

● רנו 14 '82 יד ראשונה מצב מצוין טלפ' 511302 בערב (91)

● רנו 5, 1981, 5 דלתות 80.000 ק"מ מהודר מהירון טל' 237002.

● עקב נסיעה לחו"ל רנו 11 1987 9000 ק"מ מכלי 04-388271 יוסי

● 14 ראשונה 1981 53800 ק"מ טסט לשנה מבריקה מרופא 210082 04

● רנו 5 ג'י.טי.אל. 1983 ראשונה 55000 ק"מ 16500 ש"ח 04-258802

● רנו 18 82 אוטומטי מכלי תוספות במצב מצוין 892676 04-893556

● דלתות רנו יד ראשונה 1982 59000 ק"מ טסט לשנה 04-752041 (91)

מנדרים

● מגל 404 1974 + ארגז + טסט מצב מצוין 04-252544, 04-310410 (91)

● סגור סוסיתא 1975 + ארגז מגה, מצב טוב טל. 383726.

● סגור סובארו 1981 1800 טל. 04-539757

מסחריות

● טרנספורטר 84 חלונות ומושבים אורגינלי תוספות עבודה 666615 בית 246466

● טרנזיט 1980 יד ראשונה מסודר לטסטים טסט במצב מצוין 718360 (91)

אופנועים

● ג'י.אס.אר 600 1955 טסט 1000 דולר 04-247403

● בנלי 654 1986 טסט לשנה + תוספות בשבת 671417 244190 241087

למפעל התעשייתי במפרץ חיפה
דרוש/ה:

קופאי/ת

רצוי עובדת בנק למשרה מלאה
04-740231 לורד

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרוש

מנהל חשבונות ראשי

תיאור התפקיד:
★ ניהול, פיקוח ובקרה על המערכת החשבונאית של המפעל.
★ עריכה וניתוח דוחות פיננסים

כישורים נדרשים:
★ בעל נסיון של 3 שנים לפחות בתחומים דומים.
★ נסיון בעבודה במערכות ממוחשבות.
★ עדיפות בוגר ראיית חשבון

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד ולפרט קורות חיים ונסיון מקצועי לת.ד. 10175 מפרץ חיפה 26111
נא ציין על המעטפה עבור משרה 2
סודיות מובטחת

חשט

בנייה מתועשת להקלמת התעשייה בע"מ
דרוש/ה

מהנדס/הנדסאי ביצוע

★ נסיון מוכח בתחום בנייה התעשייתית, קונסטרוקציה פלדה ובטון.
★ גיל עד 40.
★ מגורים — חיפה והקריות

טלפון: 04-704626

שאש

שרותי אבטחה ושמירה
קרל דינגר בע"מ

דרושים
1. שומרים מאבטחים
* ל־3 משמרות
2. מאבטחים לקייטנות
* בשעות היום
* מתאים לסטודנטים

על המעוניינים לפנות לדרך העצמאות 60, חיפה קומה ד', בין השעות 09.00־15.00 (טל' 642528)

לחברה למוצרי לואי
לקוסמטיקאיות דרושים
סוכנים עצמאים
+ רכב מסחרי
לאזור ת"א, י-ם
והדרום
טל: 03-738110

דרוש
איש פרסום/ יחסי ציבור
בעל כושר הבעה
לעבודה פרטית מיוחדת
ת.ד. 1221 נצרת
מיקוד 49260

למפעל טכסטיל בנצרת עלית
דרושה
קלדנית
בעלת נסיון
טל. 06-578222

לאגף בינוי ופיתוח
של המשביר לצרכן
דרושים
* **עובד אחזקה - בעל רישיון חשמלי: עוזר (מתאים גם לבני 50 ומעלה)**
* **עובד מחסן בעל רישיון נהיגה (מתאים גם לבני 50 ומעלה)**

נא לפנות לאגף כח־אדם, רחוב סלמה 58 ת"א, טלפון: 03-899641

דרושים:
★ **מכונאי דיזל** מנוסה
רצוי נסיון בטרקטורים
★ **מכונאי רכב** מנוסה
סוג 2 ומעלה
תנאים טובים למתאימים
לטלפן: 04-641413

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א־1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

לבורסת התעשיות פטרוכימיה למשרדנו בחיפה

מזכירה בכירה

* 3/4 — 1/2 משרה — לשנה.
* נסיון קודם כמזכירה בכירה
* שליטה מוחלטת בעברית ואנגלית כולל הדפסה
* נסיון על מעבד תמלילים
* השכלה אקדמאית רצויה.
04-724401 למנהל כח אדם.

מורים דרושים
למכון בתל־אביב
תנ"ך ספרות מתמטיקה
היסטוריה אנגלית
והתעמלות
בבוקר 03-339017
בערב 03-449335

להבי ישקר

■ מפעל להבים למנועי סילון. ■ יצרן להבים לחיל האויר ולתעשיית המנועים בעולם. ■ קידום ותמורה על בסיס הישגים אישיים. ■ שבוע עבודה בן 5 ימים. ■

לצוות ההנדסה
דרושים

מהנדסי/ות מכונות

1. לטכנולוגית חישול
התפקיד:
תכנון פיתוח ויישום של תהליכים וכלים לחישול מדויק של להבים.
כישורים נדרשים:
— נסיון של שנתיים לפחות בתעשיה בתחום האמור
— ידיעת השפה האנגלית

2. לטכנולוגית עיבוד שבבי
התפקיד:
תכנון פיתוח ויישום של תהליכי עיבוד שבבי בייצור להבים ברכיבים מדויקים.
כישורים נדרשים:
— נסיון של שנתיים לפחות בתחום העיבוד השבבי
— ידיעת השפה האנגלית
— ידע בתכנון CNC יהווה יתרון למועמד.

לאגף הייצור
עובדי/ות ייצור
כישורים נדרשים:
— לאחר שרות צבאי
— יועדפו אנשים בעלי רקע טכני ובוגרי בתי ספר מקצועיים
לתושבי נהריה עכו והסביבה - יתרון!

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב יד או בטלפון למנהלת כח אדם להבי ישקר בע"מ
ת.ד 330 נהריה, 22102 טל. 04 927831

למחלקת שיווק של מפעל אלקטרוניקה
דרושה מזכירה

השולטת היטב בעברית ואנגלית + הדפסה בשתי השפות, נסיון משרדי. העבודה מגוונת, אחראית מאוד עם תיגמול מתאים. מקום העבודה באזור תל־שנה.
לפרטים 08-462732 אחרי 21.00

אוניברסיטת חיפה

מכרז מסי 6/87
דרוש/ה:

כלכלן/ית

תאור התפקיד:
תכנון פיקוח ובקרה תקציבית; תמחיר ועלויות

כשורים:
השכלה אקדמית; נסיון של 5 שנים בעבודה דומה; נסיון במערכות ממוחשבות — יתרון.

בהצעות יש לפנות בכתב לאגף כח אדם, אוניברסיטת חיפה, הר הכרמל, חיפה 31999, בציון מסי המכרז, בצרוף תעודות והמלצות עד תאריך 28.6.87.

רק מועמדים מתאימים ייענו.

לניהול פרוייקט יחודי ומעניין דרוש!

★ בעל נסיון בשיווק וניהול פרוייקטים.
★ נסיון בניהול משא ומתן בדרג גבוה.
★ ניהול צוות אנשי מכירות.
לבעל קשרים בענפי התיירות, הפרסום והמסחר תנתן עדיפות.
חי"ג 03-254227 ליונה

בראשל"צ
לעיתון **עד הים**

לעיתון ערים
דרושה
רכזת למחלקת מודעות
לפרטים 03-993424 ליעל

בראשל"צ
לעיתון **עד הים**

לעיתון ערים
דרושים
גרפיקאים
בעלי נסיון בעבודה בעיתון
לפרטים: 03-993424 לצביה

רשת עמל

משרד העבודה
האגף להכשרה ולפיתוח כ"א
ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י
עדכה ליסודות ב.ס.ב.

נמשכת ההרשמה
שנה"ל תשמ"ח סדנה לימודית מש"א טירה

מתקבלים נער/ה המעוניין/ת בקבוצת עבודה
המקצועות הנלמדים
פקידות
מכונאות רכב
חשמל רכב
מתכת

בפרטים נא לפנות ליועצת ביה"ס קבסים
או בטלפון 04-531626

"עמל" רשת מכללות לטכנאים והנדסאים, בתי־ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים, בתי־ספר לאומנים ובתי־ספר תעשייתיים, מרכזים טכנולוגיים בהתיישבות ומרכזי הכשרה למבוגרים

להתעי מכון למחקר ולפיתוח בע"מ
דרוש/ה
מכשירן/אלקטרונאי/ת
בוגר ביה"ס מקצועי
במגמת מכשירנות או אלקטרוניקה
המעוניינים יפנו בצרוף קורות חיים לכ"א
ת.ד. 313 חיפה מ. 31002

לחברה בענף התמרוקים
באיזור התעשיה טירת הכרמל
(ליד ההיפרשוק)
דרושות

1. פקידה־קלדנית מעולה
להפקת חשבוניות באמצעות מחשב.
עדיפות לבעלת נסיון בעבודה על מחשבי דיגיטל.
למשרה מלאה מ־8.00 עד 16.00
6 ימי עבודה בשבוע

2. מרכזנית
לעבודה על מרכזית תדקס
שעות עבודה 13.00 — 17.00
5 ימי עבודה בשבוע

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים נסיון והמלצות לת.ד. 33083 חיפה מיקוד 31330 לידי ישראל מנור.

למפעל מתכת באיזור חיפה
דרושים:

מזכירת מנהל כח אדם ומנהל

תאור התפקיד:
ביצוע כל עבודות המזכירות הקשורות לפעילות משרד כח אדם ומינהל.
הכשורים הדרושים:
* כשר ניהול משרד בעל היקף פעילות גדול
* ידיעת השפה העברית על בורייה (עדיפות לידיעת השפה האנגלית)
* ידע בהדפסה + מעבד תמלילים
* כשר קיום מגע עם קהל
* נכונות ויכולת לעבודה מעבר לשעות עבודה רגילות
* רצויה השכלה אקדמאית.

פקידה למשרד טכני

תאור התפקיד:
בצוע כל העבודות הקשורות לפעילות המשרד רצוות עובדיו.
כשורים דרושים:
* השכלה אקדמאית
* ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין
* ידע בהדפסה על מעבד תמלילים
* נכונות ויכולת לעבוד מעבר לשעות העבודה הרגילות

מזכירה למחלקת רכש

תאור התפקיד:
ביצוע כל העבודות הקשורות לפעולות המחלקה.
כשורים דרושים:
השכלה אקדמאית
* שפת אם אנגלית
* ידע בהדפסה וטלקס
* נכונות ויכולת לעבודה מעבר לשעות העבודה הרגילות

מועמדות העונות לדרישות המוגדרות בכתב, בציון קורות חיים ונסיון קודם, שעות מגורים ומספר טלפון להתקשרות אל כח אדם ת.ד. 1474 חיפה

אלסינט

לחטיבת הייצור בחיפה דרושים

מהנדס מכונות/פיזיקאי

משרה מס' 710818

לתפקיד מנהל מחלקת מתמרים רפואיים להדמיית אולטרה־סאונד

* ניהול קבוצות מכשירנים העוסקת בייצור פרובים (בכשירנות עדינה)
הכישורים:
* רקע ניהולי ונסיון בהרכבת מכלולים עתירי ידע בתחום המכשירנות.

מהנדס תעשייה ונהול

משרה מס' 703006

לתפקיד מנהל תכנון ובקרה, ייצור ומלאי

* תכנון ובקרה ייצור ומלאי תכנון ארגוני ומערך שטח.
הכישורים:
* נסיון של 5 שנים בתעשיית האלקטרוניקה.
* רקע בתכנון, בקרה ולוגיסטיקה - יתרון

אנא פנה בצרוף קורות חיים, ת.ז. ומס' משרה למדור גיוס ת.ד. 550 חיפה 31004
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד.
אלקטרוניקה בשרות הרפואה

המשטרה אתגר

לתפקידי פיקוד וארגון במשמר האזרחי
כישורים נדרשים
בוגרי שרות צבאי, קצינים בצה"ל ניתן לגייס בדרגת קצונה, בעלי בריאות תקינה. היקף המשרות — חצי משרה או משרה מלאה.
מקום השירות כל הארץ
המעוניינים יפנו ללשכות הגיוס כמפורט ולמטות המשמר האזרחי בתחנות המשטרה.

חוקרים ליחידה הארצית לחקירות הונאה
כישורים נדרשים:
השכלה אקדמאית במקצועות הבאים: משפטים, כלכלה, מנהל עסקים, חשבונאות ומחשבים, בעלי בריאות תקינה וגיל עד 35.
מקום השירות: תל־אביב

הנדסאי תעשיה וניהול
כישורים נדרשים: נסיון קודם וידע במחשב, בעלי בריאות תקינה. גיל עד 35.
מקום השירות: ירושלים

המעוניינים יפנו ללשכות הגיוס כמפורט להלן בצירוף תעודות השכלה.

תל־אביב	רח' הרכבת 14	טל' 3-628290-03
ירושלים	רח' המלך ג'ורג' 8	טל' 02-244433
חיפה,	רח' העצמאות 82	טל' 04-661067
באר שבע,	רח' העצמאות 55	טל' 057-32521
רחובות,	רח' הרצל 206	טל' 08-487488

סודיות מובטחת!

נועם נוער
טורס EWTR
חברה סיטונאית לתיירות יוצאת

דרושים
עובדים מנוסים בענף התיירות

מועמדים/ות יפנו טלפונית
לקביעת ראיון אישי 03-292822

אלקטרודור אלקטרו קו

קו מוצרי החשמל והאלקטרוניקה של קו־אופ רשת הריבוע הכחול

לרגל פתיחת חנויות אלקטרודור / מוצרי חשמל ואלקטרוניקה בתיים ברשת היפר קו־אופ
דרושים

מנהלי מחלקות למוצרי חשמל ואלקטרוניקה

בחדרה ★ באר־שבע ★ בת־ים

דרישות התפקיד:
5 שנות נסיון במכירות מוצרי חשמל ביתיים.
רצוי בעלי רקע טכני. השכלה תיכונית לפחות.
תנאים סוציאליים מירביים והטבות נוספות.
"טוב לעבוד בקו־אופ".

המעוניינים יפנו לקביעת ראיון והתאמה לקו־אופ תל־אביב דן השרון רח' תפוצות ישראל 13, גבעתיים אזור המלאכה בין השעות 08.00־13.00. ניתן לקבל פרטים בטלפון 03-7551111 קו פנימי 279, 298

קו־אופ קו־אופ קו־אופ

שירותי סיוע, ייעוץ והשמת כח אדם

דרושה
מתאמת מכירות
יכולת מכירה בטלפון
יחסי אנוש טובים
גיל עד 30
לפנות מכון דור
290510, 295445

שיטה בע"מ
דרושה
מוכירה בכירה
★ ידיעת השפות עברית אנגלית על בוריין
★ בעלת כושר ניסוח בשתי השפות
★ ידע ביבוא
שעות עבודה מלא
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים שיכול המספר 68 ת"א 03-337082

● רוצה לעסוק במכירות ואין לך נסיון קודם, שלח קורות חיים בכתב לת.ד. 33085 חיפה 31330, או הדרך ונכשיר אותך להשתלב בעולם מכירות רקע.

למוסד ארצי
דרושים
בסניפיה תקוה
תל־אביב
וכפר־סבא
מורים לאנגלית
משרה חלקית
בשעות הערב
טל: 03-909870
03-909670

לעיתון הארץ דרושים
1. מחלקי עיתונים בת"א
בעלי קטנוע. להתקשר 5121336
2. מחלקי עיתונים בחולון
להתקשר 847203
3. סוכן עיתונים לאשדוד
להתקשר 5121336
4. סוכן בחיפה והצפון
להתקשר 5121336

שופר־סל

להיפרכל תלפיות ירושלים
דרושים

* **עובד מחלקת חלב**
* **עובדי/ות מעדניה**

המעוניינים מתבקשים לפנות למנהל ההיפרכל, רח' פייר קניג 35 מול בי"ח הדר ירושלים. טל. 02-722278

מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ

עובד טכני/טכנאי
לעבודה בתחום מו"פ מכונות חקלאיות
הכישורים הדרושים:
★ נסיון במסגרות מכונות חקלאיות וטרקטורים.
★ יכולת עבודה עצמאית.
★ רשיון נהיגה למכונית
★ לאחר שירות צבאי
מכרז מסי 43/87

מהנדס חקלאות / מכונות
לעבודה בתחום מו"פ מכונות חקלאיות
הכישורים הדרושים:
★ רצוי נסיון במיכון חקלאי
★ לאחר שירות צבאי
מכרז מסי 44/87

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב אל מחלקת משאבי אנוש
מוסד הטכניון למו"פ בע"מ, ק. הטכניון חיפה — 32000, עד יום 28.6.87
בציון מסי המכרז המתאים.

אמלס איפרמן
נסיעות ותיירות בע"מ
דרושים

★ **שליח**
שעות עבודה 08:00 - 16:00

★ **פקידת נסיעות**
עם נסיון קודם, דוברת אנגלית
שעות עבודה 08:30 - 16:00
לטלפן: 03-283244-5 לאורית

רשות שדות התעופה בישראל

נמל התעופה בן־גוריון
דרושים
בחורים/בחורות
לתפקיד בטחוני מעניין בנמל התעופה בן־גוריון
העבודה מוצעת למשרה מלאה במשמרות מגוונות לתקופה מינימלי של שנה אפשרות העסקה גם במשרה חלקית (לסטודנטים)

תנאי קבלה
★ לאחר שירות צבאי
★ 12 שנות לימוד לפחות
★ דוברי אנגלית ברמה טובה (הראיון יערך בשפה האנגלית)
★ מצב בריאותי תקין
★ מגורים באיזור גוש דן - חובה לתקופת החוזה
★ במסגרת העבודה תתאפשר יציאה לחו"ל מעת לעת על פי הצורך
★ למועמדים המתאימים יוצעו תנאי שכר נאותים והטבות נוספות

למעוניינים בעלי הכישורים המתאימים, תתקיים וועדת קבלה במינהלת נמל התעופה בן־גוריון, בבנין משרד הבריאות (סמוך לאולם המכס) בתאריך 22.6.87 יום ב.
הרשמת מועמדים תתקיים משעה 07:00 עד השעה 09:00
מספר המועמדים הינו מוגבל ומותנה בחלוקת הוועדה
על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים תעודות שחרור מצה"ל ושתי תמונות

האגודה לתכנון ולפתוח שרותים למען הזקן בישראל
ל"אשל"
דרוש
חשב

תיאור התפקיד: אחריות על המערכת הכספית, הנהלת החשבונות והתקציב.
דרישות המשרה: מנהל חשבונות מדופלם או בוגרה ד': נסיון כהפעלת מערכת הנהלת חשבונות ותקציב ממוחשבים (במחשב אישי), ידע בהכנת משכורות, הכרות של נושא הבניה. כושר למו־מ ולמגע עם גופים ציבוריים, רצוי נסיון במלכ"ר.
מקום עבודה בירושלים.
תנאי השכר יקבעו בהתאם לכישורים.
הצעות בכתב־יד להפנות לאש"ל, ת"ד 3489 ירושלים 91034, עבור חשב, עד לתאריך 3.7.87.
— סודיות מובטחת —

גדות תעשיות פטרוכימיה בע"מ
מפרץ חיפה
דרושים:
מכשירנים
רצוי בשטח הפנאומטיקה ו/או אלקטרוניקה.
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם
למנהל כח אדם, ת.ד. 1780 חיפה
או טלפונית 04-724401

למפעל באיזור תעשיה עכו
דרושים
מפעילים למפעל כימי

* בעלי 11 שנות לימוד לפחות
* תינתן עדיפות לבעלי ניסיון כמפעילים במפעל כימי
* העבודה בעיקר במשמרות
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 1005 חיפה עבור אפריים.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הארצי — הארץ חדשות

לקוחותנו חברת מחשבים

אשת — מיון ואיוש מזכירות בכירות

דרושה

מזכירה בכירה

בעלת ניסיון מזכירותי של 5 שנים לפחות, שליטה טובה בשפות עברית ואנגלית ויכולת הדפסה בשתיהן. רצוי ידע בהפעלת מעבד תמלילים. בעלת יחסי אנוש טובים. יכולת עבודה בצוות, נמרצת ודינמית.
תנאים טובים למועמדת המתאימה.
משרה מלאה בתל־אביב.
נא לפנות בהקדם בכתב־יד בפירוט קורות חיים וניסיון אל "אשת" – מיון ואיוש מזכירות בכירות, פינסקר 12 תל־אביב 68421.
סודיות מובטחת

למרפאת שיניים בבת־ים
דרושים
★ **רופאי שיניים**
עם נסיון בתנאים מעולים
★ **סייעות לרופאי שיניים**
במשמרות. לבעלות נסיון
שכר נאה
טל: 03־871323

לקיבוץ עין גב
דרושה
אחות מוסמכת
עדיפות לבעלת נסיון
בעבודה קהילתית מגורים
במקום. נא לטלפן לנורית
במרפאה: 06־758034
ובשעות הערב: 06־758895

לרשות מקומית
דרוש/ה
חשב/ת שכר
כישורים נדרשים:
1. בעלי נסיון של 5 שנים לפחות בהכנת משכורת ממוחשבת בראשות מקומית.
2. תעודת הנה"ח סוג 3 ומעלה.
3. נסיון קודם עם החברה לאוטומציה (בשלטון המקומי) הכרחי
4. הכרת עבודה עם מחשב
המתאימים יפנו בכתב לת.ד. 1553 חיפה 31014 עבור משרה מס. 170.

למחסן הביצים של
תנובה במפרץ חיפה
דרוש
מסגר — רתך
* בוגר בית ספר מקצועי או קורס מסגרות/רתכות מוכר
* ניסיון מעשי בעבודה
מועמדים יפנו למרק שניידר בטל' 04־721238 או 04־722685

מ.ש.פ. שרותים פסיכולוגיים

עבור משרד לייעוץ שיווקי
דרושה מזכירה
היקף המשרה — 26.5 שעות שבועיות
ימים א' — ה' מ־12.00 עד 16.30
יום ו' מ־8.00 עד 12.00
כמו כן שעות נוספות גמישות בתשלום
כישורים: הדפסה ברמה גבוהה,
קשרי אנוש נעימים וקורקטיים,
קשר וקבלת לקוחות, טיפול בחשבונות.
העבודה מתבצעת באוירה לא פורמלית
בקרב קבוצת אקדמאים צעירים.
על המועמדת להיות תושבת ת"א או סביבותיה
ולא יותר מבת 30
נא לפנות בכתב יד תוך פירוט קורות חיים
לת"ד 13012 ירושלים 91130

לבניה להם המקיף ע"ש משה שרת נצרת עלית
דרוש:
מורה ומרכז למגמת החשמל
החל משנה"ל תשמ"ח
מועמדים מתאימים מתבקשים
לפנות בדחיפות להנהלת ביה"ס
בכתב או טלפונית
06־555414 06־570746

מערכת שווק רבת היקף בענף הביטוח מעוניינת לקלוט מספר מורים ומורות
מחיפה, הקריות, עכו, נהריה, עפולה, טבריה
בית שאן, צפת וקרית שמונה
☆ נצלו את חופשת הקיץ ותנו לעצמכם הזדמנות להכנסה נוספת ו/או קריירה חדשה
☆ הכשרה בקורס בוקר מיוחד
לקביעת ראיון 04־388715
בין השעות 16.00 — 19.00

להברה לשיווק מחשבים
דרושים:
1. **איש/אשת מכירות** למחשבי י.ב.מ. תואמיהם וציוד היקפי
2. **הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה** למחי השירות
נא לשלוח קורות חיים ונסיון לת.ד. 2684 חיפה מיקוד 31026
עבור כ"א
סודיות מובטחת

למפעל באזור כפר־סבא
דרושים
1. **מנהל ייצור**
כישורים: ★ מהנדס/הנדסאי ייצור ★ 3־5 שנים נסיון בתעשיה
2. **עובד אחזקה**
כישורים: ★ ידע מעמיק במערכות הידראוליות ★ נסיון בתעשיה של שלוש שנים לפחות
תנאים טובים למועמדים המתאימים
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 6335 תל־אביב 61061
עבור משרה "מס. 100"
"סודיות מובטחת"

מועצה מקומית אופקים
דרוש
פסיכולוג חינוכי
יובאו בחשבון גם מועמדים בעלי התמחות אחרת.
נא לפנות בכתב אל מנהל השירות הפסיכולוגי ת.ד. 1 אופקים מיקוד 80350.
פרטים נוספים על המשרה אפשר לברר בטל' 057־923373 ובשעות הערב בטל' 057־72360

להברה ארצית
דרושים
● **מקדם מכירות** לציוד חשמל לתעשייה
כישורים: הנדסאי חשמל בעל נסיון בשיווק
● **מחסנאי טכני**
מגורים באזור חיפה
טלפון 04־211321

להברה קבלנית גדולה לעבודות חשמל
דרושה:
הנדסאית חשמל
למחלקת תמחיר
04־211321

דרוש בטבריה
בוגרת פסיכולוגיה או מדעי ההתנהגות
לתפקיד של מאבחנת
לפנות טלפונית לדני
06־722134

לאלדה פיתוחים אלקטרואופטיים בע"מ
מפעל העוסק בטכנולוגיה מתקדמת לייצוא
דרוש
מהנדס תוכנה
נסיון מוכח בעבוד נתונים
הכרת מחשב IBM – PC
ידע בתכנות בסיסי נתונים
לפנות לטלפון 9־02־520388
- סודיות מובטחת -

מפעלי נ. סולומון ובנו בע"מ
תעשיות מתכת, מערכות מיזוג אויר לרכב ותובלה בקירור. מפיצים ראשיים של Carrier
דרושים
★ **מנהל עבודה בכיר** להתקנת מזגנים לרכב, עם נסיון
★ **מנהל עבודה בכיר** למחלקת שרות של מזגנים לרכב עם נסיון
תנאים מצויינים למתאימים!
סודיות מובטחת מראש
נא לטלפן לקביעת ראיון
★ **פקידה בכירה**
עם נסיון בנהול משרד, ידע בהדפסה, הנהלת חשבונות, ידיעת שפות אנגלית וצרפתית יתרון
★ **פקידה כללית**
עם ידע בהדפסה וראש פתוח.
לפנות בכתב יד בציון קורות חיים ונסיון קודם בעבודה.
ת.ד. 1720 חיפה, טל. 729481, 729196

יותר טוב מנפאואר
לסניף חיפה
למח' הטכנית
·**מרכיבות מחווטות** מנוסות **900** ש"ח **ויותר**
לעבודה בחיפה ובכרמיאל
·**טכנאי קרור**
מנוסה בעל תעודה, לעבודה במעבדה
·**טכנאי קרור**
מנוסה. לעבודה בתיקון מקררים.
·**מסגר מכני**
לעבודות מסגרות, ריתוך והתקנת ציוד במפעל. תושב חיפה בלבד.
·**מכונאי/מסגר אחזקה**
מנוסה במכונות תעשייתיות.
·**טכנאי/הנדסאי בנין**
נסיון בתכנון בניה.
·**מחסנאי בכיר**
מנוסה. לניהול צוות עובדים. בעל רכב ופרופיל צבאי גבוה.
·**חשמלאי אחזקה**
מוסמך. מנוסה בתעשיה.
- לפנות לג'וד -
למח' המשרדית
·**כתבניות אנגלית**
מנוסות. למשרה מלאה.
·**כתבניות אנגלית**
מנוסות. לשעות אחה"צ.
·**כתבניות ע/א**
מנוסות במכונת י.ב.מ. ומעבד תמלילים
·**פקידת יצוא** מנוסה
טלקס + עבוד תמלילים לעבודה במפרץ
·**מזכירת מנכ"ל** מנוסה
עבוד תמלילים + שעות נוספות
·**כתבנית אנגלית** מנוסה
נסיון ביצוא. למשרה מלאה.
- לפנות לברוריה -
העצמאות 104, א-ה 8:00-14:00
טל: 04-530051

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה
באר־שבע • רחובות

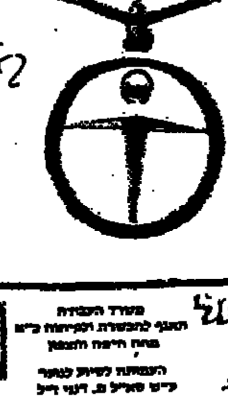

למפעל תעשייתי דרוש
חשמלאי מוסמך
נסיון בתעשיה בבחה ידע בפיקוד
או בקרה יתרון
לפנות לטלפון 06־541277 לאהוד אבירם

לספינת השעשועים
דרושה:
מזכירה כתבנית באנגלית ועברית
משרה מלאה
06־721398 או 06־547774
לפנות לאיתן

דרושים
עובדים לעבודות שטח
לתקופה ממושכת - בעלי כושר גופני טוב.
טלפון 06־796494
אחרי השעה 14.00
לאבי

לחברה מסחרית בחיפה
דרוש
מנהל חשבונות מיומן
* סוג 3
* נסיון של 5 שנים לפחות
תנאים טובים!
נא לפנות בפירוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 9005, חיפה, מיקוד 31090, ולציין על המעטפה: "לידי החשב".
סודיות מובטחת

לחברה מסחרית בחיפה
דרושה:
* **פקידה, מזכירה, בעלת ידע בהדפסה**
* **קופאית בעלת נסיון**
המעוניינים יפנו בדחיפות בצרוף קורות חיים והמלצות לת.ד. 34157 חיפה

לבני משה קרסו בע"מ
יבואני "רנו" בישראל
המוסך המרכזי לאזור חיפה והצפון
דרוש
חשמלאי רכב
בעל ניסיון (רצוי בעל תעודת הסמכה)
לפנות לבני משה קרסו
שד' ההסתדרות — צומת וולקן
למוריס/מיכה

למועצה אזורית משגב דרושים
מדריכים
ברמה גבוהה בענפים הבאים:
* התעמלות קרקע ומכשירים — נשים
* התעמלות אמנותית
* טניס שולחן
* כדורסל
עדיפות לבוגרי קורס מאמנים במכון וינגייט
רצוי ניסיון בהדרכת קבוצות תחרותיות.
תנאים טובים למועמדים המתאימים
בפרטים נא לפנות טל: 902311 902323 לצבי

למלון דן - כרמל
דרושים/ות
מפקחי/ות משק בית
נא לפנות למחלקת כ"א טלפון 386211 - 04.
דן כרמל

להברה קבלנית
דרוש:
קבלן משנה
עם ציוד לבניית קטעים מיידי.
04־703707, 04־713576

להברה תעשייתית בעלת טכנולוגיה יחודית באזור עפולה
דרוש:
חשב
כישורים נדרשים:
* בוגר החוג לחשבונאות באוניברסיטה או מנה"ח מדופלם.
* ניסיון של 2־3 שנים בתעשיה או בבקורות חברות תעשייתיות
* בעל כושר ניהול צוות עובדים ויכולת לעבודה עצמאית
המתאימים מתבקשים לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים על ציון חלק לת.ד. 5399 חיפה — עבור חשב.
סודיות מובטחת

למפעל תעשייתי גדול
במפרץ חיפה דרושים:
1. מכונאי דיזל
נסיון של 3 שנים לפחות בתיקון מלגזות.
2. מכונאי אחזקה
עם נסיון של 3 שנים לפחות בתעשיה במשאבות ומדחסים.
בדבר פרטים ובצירוף קורות חיים
נא לפנות לת.ד. 767, חיפה

למפעל עתיר ידע
דרוש:
מכונאי רכב
כישורים:
* שלב מקצועי 03
* נסיון מעשי 5 שנים במכונאות רכב
* נסיון בניהול צוות עובדים
* מגורים באזור חיפה והקריות
* רצוי כתב הסמכה לניהול מוסך
* נסיון מעשי בניהול מוסך יתרון.
נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 45680 חיפה עבור מס' 800

לפנימית
אחחות ילדים ויצו
לשנה"ל תשמ"ח
מדריכים (ות)
* למשרה מלאה
* עבודה מפוצלת ובשעות הערב
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, השכלה ונסיון בהדרכה לת.ד. 7455 חיפה.

לחברה בצפון
דרוש:
מודליסט
בתנה תבניות
לפנות בכתב יד לת.ד. 739
ק. מוצקין

לחברה תעשייתית גדולה
דרושה
פקידה/כתבנית
יום עבודה מלא
* שליטה מלאה עברית־אנגלית.
* הדפסה עברית אנגלית.
* ניסיון בעבודות משרד 5 שנים לפחות
נא לפנות בכתב יד
בצירוף קורות חיים לת.ד. 4637 חיפה 31046
על המעטפה לציין פקידה — כתבנית

למרכז שקום עבו
דרושים
* מאבחן/ת, בוגר/ת מדעי החברה
* מדריך/ה לסדנא רב תכליתית
מרפא/ה בעיסוק או מורה למלאכת יד
לפנות 04־913666; בערב 04־842320

דרוש:
מהנדס/הנדסאי בניין ביצוע
בעל נסיון של 3 שנים.
למפעל תעשייתי בענף נגרות הבניין
לפנות לטל. 729074, 04־721357/8 ליגאל

מכרז ב"א — עו"ס כוללני
מכרז ב"א — רכז מתנדבים
לעירית נצרת עלית דרושים:
1. עו"ס כוללני ½ משרה.
תאור המשרה:
טיפול באוכלוסיית הפתים לשרות במטרה לשפר את תפקודם האישי, משפחתי וחברתי ע"י יעוץ, טיפול ישיר, תקוף והפניה לשרותים רלוונטיים עפ"י השיטות והמיומנויות המקובלות במקצוע.
דרישות המקצוע: כשירות לעבודה סוציאלית.
2. רכז מתנדבים ½ משרה.
תאור המשרה:
אחריות ושותפות בהכנת מערכת שרותי הרווחה המקר מיים תעודיה לקליטת מתנדבים, לשרותי רווחה, עירוניים ממשלתיים וציבוריים במקום.
אחריות לארגון ותקציב הפעלת מתנדבים במסגרת תבניות עבודה שנתית.
רכוז תאום ופקוח על העשיה בתחום ההתנדבות בשרותי רווחה בין ארגונים ומוסדות שונים ובשרותים מקצועיים שונים.
גיוס, ראיון, מיון ושיבוץ מתנדבים.
דרישות המקצוע:
בעל תואר אקדמאי במדעי ההתנהגות: פסיכולוגיה, סוציולוגיה חינוך או עבודה סוציאלית
עדיפות לבעלי נסיון בעבודה בשרותי רווחה.
המועמדים לכל אחת משתי המשרות יש להגיש עד 30.6.87, במחלקה לשרותים חברתיים, עירית נצרת עלית, רח' גלן 10 (בלוק 119)

אלסינט
לחטיבת הייצור במעלות דרושים
פחחים
חרט C.N.C
צבעים
רתך ארגון
נא לפנות טלפונית 976258 -04
אלקטרוניקה בשרות הרפואה

לעבודת שטח מעניינת ובלתי שגרתית באזור השפלה והמרכז
דרושים
צעירים וצעירות
משוחררי צה"ל, בוגרי 12 שנות לימוד, בעלי רשיון נהיגה אזרחי, בריאות תקינה וגיל עד 28.
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב לת"ד 102 נתב"ג בצרוף תולדות חיים.

משרד העבודה והרווחה, האגף להכשרה ולפיתוח כח אדם, מחוז חיפה והצפון, העמותה לשיקום לנוער ע"ש מאיר ם. דגני ז"ל
עשה טוב — הדסתרוה רב־ללית של העובדים בא"י, סדנה לימודית ג.ס.ב.

לסדנה לימודית מש"א
דרושים
א. מורה/מדריך מקצועי לחשמל רכב; מתכת.
ב. מורה לפעילות גופנית
בדבר פרטים
נא לתאם פגישה בטל' 04־531626
"עמל" רשת מכללות למכונאים הנדסאים, בתי־ספר תיכוניים מכוללניים ומקיפים, בתי־ספר לאחיות ובתי־ספר תעשייתיים, נתיבים מכוללניים בהתיישבות ומרכזי הכשרה למבוגרים

מ ד י נ ת   י ש ר א ל
משרד החינוך והתרבות
מ י נ ה ל   ה ח י נ ו ך
אגף כח אדם בהוראה

הודעה מס' התשמ"ח/5 על
משרות ניהול פנויות

אגף כח אדם בהוראה מודיע על משרות ניהול פנויות של מנהלים בבתי ספר יסודיים, ובחטיבות ביניים לקראת שנת הלימודים התשמ"ח.
מן המועמדים נדרשים כישורים בתחומי ההשכלה הפדגוגית והאקדמית, הכשרה מיוחדת במינהל החינוך או מינהל כללי וותק בהוראה של חמש שנים.
התכונות פורסמו בפירוט בחוזר מנכ"ל מ"ג/5 מ־י"ז בטבת התשמ"ג (2 בינואר 1983), סעיף 131. המעוניינים להציג מועמדותם ימלאו טופס בקשה למשרת ניהול שאפשר לקבלו בכל לשכה מחוזית של משרד החינוך והתרבות. הטופס ימולא בשני עותקים: האחד יישלח אל מנהל המחוז שבו נמצאת המשרה הפנויה, והאחר אל המפקח על בית הספר שבו מועסק המועמד.

היום האחרון לקבלת בקשות בלשכות המחוזיות — יום שלישי, ג' בתמוז התשמ"ז (30 ביוני 1987).

רשימת המשרות

א. מחוז המרכז – בית הדר דפנה, שד' שאול המלך 39, תל אביב מיקוד 64928 טלפון: 03־5435276
1. חטיבת הביניים הממלכתית באלפי מנשה. 6 כיתות ז'־ט'.
2. ביה"ס הממלכתי באריאל. 9 כיתות א'־ה'. מוסד חדש.
3. ביה"ס הממ"ד "רשב"י" בבאר־יעקב. 6 כיתות א'־ו'. 2 כיתות ז'־ח'. 2 כיתות לחינוך מיוחד. כיתה טיפולית אחת.
4. חטיבת הביניים הממלכתית דתית בגדרה. 5 כיתות ז'־ט'. המשרה פנויה לשנה.
5. בי"ס ממלכתי בגני־תקוה. 5 כיתות א'־ב'. מוסד חדש.
6. בי"ס ממלכתי בהוד־השרון. 9 כיתות א'־ה'. מוסד חדש.
7. ביה"ס הממ"ד "היהודיה" ביבנה. 8 כיתות א'־ו'. 3 כיתות לחינוך מיוחד.
8. ביה"ס הממלכתי "מסילות" בנתניה. 20 כיתות א'־ו'. 6 כיתות ז'־ח'. 4 כיתות לחינוך מיוחד.
9. ביה"ס הממלכתי "שורשים" בנתניה. 13 כיתות א'־ו'. 9 כיתות ז'־ח'.
10. ביה"ס הממ"ד "עציון" בכפר־סבא. 6 כיתות א'־ו'.
11. ביה"ס הממלכתי "יחדיו" ברעננה. 12 כיתות א'־ו'. 4 כיתות לחינוך מיוחד.
12. ביה"ס הממלכתי־דתי "אור השרון" בתנובות. 6 כיתות א'־ו'. 2 כיתות ז'־ח'.

ב. מחוז הדרום – בית הממשלה, דרך השיאים באר־שבע, טלפון: 057־663511
1. ביה"ס הממלכתי "אופיר" באילת. 16 כיתות א'־ו'.
2. חטיבת ביניים ממלכתית בביה"ס המקיף "גולדווטר" באילת. 14 כיתות ז'־ט'.
3. ביה"ס הממלכתי "ערבה" באילת. 13 כיתות א'־ו'.
4. ביה"ס הממלכתי־דתי "חב"ד" באשדוד. 2 כיתות א'־ו'.
5. ביה"ס הממלכתי־דתי "מפתן" באשדוד. 6 כיתות ז'־ח'. חינוך מיוחד. המשרה פנויה לשנה.
6. ביה"ס הממלכתי "נמלים" באשקלון. כיתה אחת א'־ו'. 3 כיתות ז'־ח'. כיתת גן אחת. חינוך מיוחד.
7. ביה"ס הממלכתי "אחוה" בבאר־שבע. 16 כיתות א'־ו'. 4 כיתות ז'־ח'.
8. ביה"ס הממלכתי "גבים" בבאר־שבע. 10 כיתות א'־ו'. 5 כיתות ז'־ח'.
9. ביה"ס הממלכתי "מעוז אברהם" בבאר־שבע. 8 כיתות א'־ו'. 2 כיתות ז'־ח'.
10. ביה"ס הממלכתי־דתי "נתיבי עם" בבאר־שבע. 5 כיתות א'־ו'.
11. ביה"ס הממלכתי־דתי "סיני" בבאר־שבע. 8 כיתות א'־ו'. 3 כיתות ז'־ח'.
12. ביה"ס הממלכתי־דתי בבית־הגדי. 6 כיתות א'־ו'. המשרה פנויה לשנה.
13. ביה"ס הממלכתי־דתי "מורשה" בברכיה. 6 כיתות א'־ו'. המשרה פנויה לשנה.
14. ביה"ס הממלכתי "דהמים" בדימונה. 6־8 כיתות א'־ו'.
15. ביה"ס הממלכתי המאוחד בירוחם. 16 כיתות א'־ו'. המשרה פנויה לשנה.
16. ביה"ס הממלכתי־דתי במעגלים. 7 כיתות א'־ו'.
17. ביה"ס הממלכתי־דתי "מצפה אל" במצפה־רמון. 6 כיתות א'־ו'. 2 כיתות ז'־ח'.
18. ביה"ס הממלכתי־דתי בסוסיא. 4 כיתות א'־ו'.
19. חטיבת הביניים הממלכתית דתית העמלנית "מפתן" בקרית־גת. 4 כיתות ז'־ט'. חינוך מיוחד. המשרה פנויה לשנה.
20. ביה"ס הממלכתי "והט ו'" ברהט. 10 כיתות א'־ו'. 2 כיתות ז'־ח'.
21. ביה"ס הממלכתי־דתי "הרא"ה" בשדרות. 11 כיתות א'־ו'.

ג. מחוז הצפון – בית הממשלה, נצרת עילית, מיקוד 16000, טלפון 06־572960
1. ביה"ס הממלכתי בבית העמק. 6 כיתות א'־ו'.
2. ביה"ס הממלכתי "גלבוע" בבית־שאן. 18 כיתות א'־ו'. 3 כיתות לחינוך מיוחד. המשרה פנויה לשנה.
3. ביה"ס הממלכתי "מצפור" בבני־יהודה. 10 כיתות א'־ח'. כיתה טיפולית אחת.
4. ביה"ס הממלכתי בגינגר. 9 כיתות א'־ו'.
5. חטיבת הביניים הממלכתית דתית "אבריר" בחצור. 9 כיתות ז'־ט'.
6. ביה"ס הממלכתי־דתי "הדסים" ביקנעם. 6 כיתות א'־ו'. כיתה אחת לחינוך מיוחד.
7. ביה"ס הממלכתי בכפר סאלד. 6 כיתות א'־ו'.
8. ביה"ס הממלכתי "טרומפלדור" בנהריה. 9 כיתות א'־ו'. המשרה פנויה לשנה.
9. חטיבת הביניים הממלכתית־דתית בקרית־שמונה. 8 כיתות ז'־ט'. המשרה פנויה לשנה.
10. ביה"ס הממלכתי־דתי "רמב"ם" בקרית־שמונה. 13 כיתות א'־ו'.
11. ביה"ס הממלכתי "דנים" בקרית־שמונה. 13 כיתות א'־ח'. חינוך מיוחד. המשרה פנויה לשנה.

להלן פרסום חוזר של משרות שלא העלו מועמדים:
12. ביה"ס הממלכתי "עמק יזרעאל" בגניגר. 11 כיתות א'־ו'. המשרה פנויה לשנה.
13. ביה"ס הממלכתי־דתי "גולן" בחיספין. 13 כיתות א'־ו'. 3 כיתות ז'־ח'.
14. חטיבת הביניים הממלכתית־דתית בחיספין. 3 כיתות ז'־ט'.
15. ביה"ס הממלכתי במזרע. 6 כיתות א'־ו'.
16. חטיבת הביניים הממלכתית לילדים דרוזים במסעדה. 9 כיתות ז'־ט'. מוסד חדש.
17. ביה"ס הממלכתי בעין תרוד איחוד. 6 כיתות א'־ו'.
18. ביה"ס הממלכתי בעין תרוד מאוחד. 6 כיתות א'־ו'.
19. ביה"ס הממלכתי "דמות" בעפולה. 14 כיתות א'־ו'.
20. ביה"ס הממלכתי־דתי בקשת. 2 כיתות א'־ו'.

ד. מחוז תל־אביב – בית הדר דפנה, שד' שאול המלך 39, תל־אביב, טלפון 03־5435406
1. ביה"ס הממלכתי "עוזיהו" בבת־ים. 25 כיתות א'־ו'. 8 כיתות ז'. 4 כיתות לחינוך מיוחד. המשרה פנויה לשנה. פרסום חוזר.
2. ביה"ס הממלכתי "גאולים" בחולון. 8 כיתות א'־ו'. 3 כיתות ז'־ח'. 2 כיתות לחינוך מיוחד.
3. ביה"ס הממלכתי "זמר" בחולון. 16 כיתות א'־ו'. 4 כיתות ז'־ח'. כיתה אחת לחינוך מיוחד.
4. חטיבת הביניים הממלכתית "שזר" בקרית־אונו. 15 כיתות ז'־ט'. 3 כיתות לחינוך מיוחד. המשרה פנויה לשנה. פרסום חוזר.
5. ביה"ס הממלכתי "המעפיל" ברמת־גן. 9 כיתות א'־ו'. 3 כיתות ז'־ח'. 2 כיתות לחינוך מיוחד. המשרה פנויה לשנה.
6. חטיבת הביניים הממלכתית "עלומים" ברמת־השרון. 20 כיתות ז'־ט'. 6 כיתות לחינוך מיוחד. פרסום חוזר.
7. ביה"ס הממלכתי "אהבת ציון" בתל־אביב. 14 כיתות א'־ו'. 7 כיתות לחינוך מיוחד.
8. ביה"ס הממלכתי "דוד בלוך" בתל־אביב. 10 כיתות א'־ו'. כיתה אחת לחינוך מיוחד.
9. ביה"ס הממלכתי־דתי "מודיעים" בתל־אביב. 12 כיתות א'־ו'. 2 כיתות לחינוך מיוחד.
10. ביה"ס הממלכתי "צהלה" בתל־אביב. 16 כיתות א'־ו'. 3 כיתות לחינוך מיוחד.
11. ביה"ס הממלכתי "שרת" בתל־אביב. 17 כיתות א'־ו'. 6 כיתות לחינוך מיוחד. המשרה פנויה לשנה.

ה. האגף לחינוך התיישבותי, ת.ד. 7036, הקריה, תל־אביב מיקוד 61070 טלפון 03־255421
1. חטיבת הביניים הממלכתית בביה"ס המקיף "פינת אנה פרנק" בסאסא. 6 כיתות ז'־ט'.
2. חטיבת הביניים הממלכתית בקרית החינוך ע"ש בן גוריון במדרשת רופין. 13 כיתות ז'־ט'.

ו. מחוז חיפה – רח' סוקולוב 7, חיפה מיקוד 35055 טלפון 04־562323
1. ביה"ס הממלכתי לילדים ערבים בזלפה. 15 כיתות א'־ו'. 6 כיתות ז'־ט'.
2. ביה"ס הממלכתי "אופקים" בחיפה. 5 כיתות א'־ו'. 5 כיתות ז'־ח'. חינוך מיוחד.
3. ביה"ס הממלכתי "אילנות" בחיפה. 20 כיתות א'־ו'.
4. ביה"ס הממלכתי־דתי "יבנה" בחדרה. 12 כיתות א'־ו'. 4 כיתות ז'־ח'. המשרה פנויה לשנה.
5. ביה"ס הממלכתי־דתי "שילה" בחדרה. 6 כיתות א'־ו'. 3 כיתות ז'־ח'.
6. ביה"ס הממלכתי־דתי "תלפיות" בחדרה. 2 כיתות א'־ו'. 8 כיתות ז'־ח'.
7. ביה"ס הממלכתי "גלילות" בנשר. 12 כיתות א'־ו'.
8. ביה"ס הממלכתי "עוספיא ב'" לילדים ערבים ודרוזים בעוספיא. 18 כיתות א'־ו'.
9. חטיבת הביניים הממלכתית דתית "אלישבע" בפרדס־חנה. 9 כיתות ז'־ט'. פרסום חוזר.
10. ביה"ס הממלכתי "עלומים" בקרית־ים. 23 כיתות א'־ו'.

ישראל — משרד העבודה והרווחה

רשת אורט ישראל
דרושים

חיפה

ס לחניכים אורט ע"ש גייל
הים 202, ק. שפרינצק
ון 04-527797

וורה למתמטיקה
וורה לעברית –
וסטוריה
ורה חלקית)

מורה/מדריך לנגרות
תל-אביב

רכז עירוני אורט לחינוך מקצועי –
ד שפירא" רח' נס לגויים 53
לפון 03-829147

* **מונטז'ר או צלם אופסט**
לעבודת הדרכה (משרה חלקית)

עיריית קריית מוצקין
המחלקה לחינוך ותרבות
דרושים לשנת הפעילות תשמ"ח

★ **מרכזים לבתי התלמיד** (פעמיים בשבוע)
★ **מדריכים — בתחומי האומנות**
(משחק, מלאכת יד, דרמה, ציור ועוד)
לפנות בימים א' — ו' מ־10.00 — 12.00 בבוקר
ובימים ב', ד' 16.00 — 18.00 אחה"צ
04-709709, 04-706435/6

"גלאי" יצור בע"מ חברה עתירת מדע במגדל העמק
דרושים

1. טכנאי אלקטרוניקה
ידע בהרכבות מבניות, הלחמות, תיקוני מכשירים אלקטרוניים

2. כתבנית עברית / אנגלית
מעולה.
ידע בשימוש במעבד תמלילים וטלקס

3. פקיד יבוא/יצוא
נסיון טיפול הכנת דוקומנטציה מעקב בהזמנות חו"ל
קשר עם עמילי מכס/משלחים

4. כתב טכני
רצוי שפת אם אנגלית עם נסיון 3 שנים לפחות
בהכנה ועידכון סיפרי הפעלה
לפנות בכתב בצירוף קורות חיים
לת.ד. 221 מגדל העמק 10500
או טלפון 06-543369/70 לקביעת ראיון

למשרד נסיעות בחיפה
דרושה

פקיד/ת נסיעות
• נסיון 3 שנים לפחות
בתיירות יוצאת
• יום עבודה רצוף
נא להתקשר
לטל. 04-671613
— סודיות מובטחת —

המתנ"ס העירוני קריית אתא
דרושים

מורים ומדריכים מוסמכים
לעבודה בקייטנה, בין התאריכים 1.7-24.7
כמו כן פרטים לפנות למתנ"ס העירוני,
הנס מולר 13, טל' 04-442775 בשעות אחה"צ

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

דרוש/ה
סגן ראש מחלקת שכר
הכישורים הדרושים
★ בעל/ת תואר ראשון בכלכלה וניהול, או בראיית חשבון.
★ ידע ונסיון בנושא משכורות.
★ ידע בסיסי בניתוח מערכות.
★ רצוי ידע ונסיון בעבודה עם מחשב אישי (פי.סי.).
★ רצוי נסיון בעיבוד משכורות במחשב.
★ יכולת התבטאות טובה בכתב ובעל פה.
★ רצוי נסיון בניהול צוות עובדים.
★ כושר לקיים מגע נאות עם קהל
מספר המשרה: מ/176

ממונה על ספריה פקולטית
הכישורים הדרושים:
★ בוגר/ת בי"ס לספרנות.
★ ידיעת השפות עברית ואנגלית.
★ נסיון קודם בעבודה בספריה אקדמית.
הערה: המשרה הינה בהיקף של 85% (העבודה במשמרות)
מספר המשרה: מ/168

מהנדס בטיחות
תאור התפקיד:
★ ניהול מקצועי של צוות עובדי יחידת הבטיחות.
★ ביצוע ביקורת, איתור ליקויי בטיחות, חקירת תאונות עבודה, ומתן המלצות לשיפור ולמניעה.
★ הוצאת הנחיות ליחידות ולפרטים במוסד.
★ ביצוע הדרכה וקידום תודעת הבטיחות.
★ קיום קשרים עם מוסדות פיקוח בטיחות ודאגה לאישורי בטיחות למתקנים שונים.
★ בדיקה, אישור ופיקוח בטיחותי לגבי עבודות המתבצעות במוסד.
★ מתן חוות דעת ויעוץ להנהלה בנושאי בטיחות
הכישורים הדרושים:
★ בעל תואר ראשון או תואר שני באחד התחומים הבאים:
★ הנדסת מכונות, הנדסה כימית, הנדסת חשמל, הנדסה אזרחית.
★ בעל נסיון של מספר שנים בתפקיד מהנדס בטיחות במפעל/מוסד גדול.
★ נסיון בהפעלת צוות עובדים.
★ ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין.
מספר המשרה: מ/147

מועמדים/ות מתאימים/ות העונים/ות לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 28.6.87, אל אגף כח אדם, קריית הטכניון, חיפה 32000.

ל-ת.ג.ל עכו
דרוש/ה
מבקר/ת איכות
★ בוגר/ת קורס ביקורת איכות
★ בעל/ת נסיון של שנתיים בתעשיה
★ יוצא/ת צבא עד גיל 30
★ ידיעת השפה האנגלית – יתרון
נא לפנות בכתב למנהל כ"א
ת.ד. 128 עכו או טלפונית 04-912262

לפרויקט גדול וייחודי באיזור חיפה
דרוש
אשף מכירות אמיתי!
על בסיס שותפות 30%
ללא השקעה ראשונית
דרוש: נסיון מוכח במכירות קמעוניות בקנה מידה גדול. קשרים עם ספקים במגוון הקשת. ניהול צוות עובדים. יוזמה. מרץ ואמינות
האדם המתאים ילווה הפרוייקט מתחילתו
ת.ד. 46059 חיפה 31459
— סודיות מלאה מובטחת —

לבית ספר תיכון מקצועי "אורט"
רח' חנה סנש, חיפה
טל. 673562
דרושים:
מורים
למקצועות:
* כתבנות עברית
* מזכירות
* התכתבות
* חשבונאות
במסגרת של 14 שעות שבועיות

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מעמדו האישי או הורות, אלא אם אופי או מהות של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הזאת. העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

טכנודע
המוזיאון הלאומי למדע תכנון וטכנולוגיה
דרושה:
מזכירה-כתבנית
• נסיון בעבודות משרד
• ידיעת השפות עברית ואנגלית כולל הכתבה
• רצוי נסיון במעבד תמלילים
לפנות לת.ד. 44927 חיפה 31448

DEXON דקסון
מפעל לתרופות
טירת הכרמל

דרושים
* רוקח/ת
למדור רישום תכשירים רפואיים.
ניסיון קודם יתרון
* מזכיר/ה רפואי/ת
ניסיון קודם יתרון.
5 ימי עבודה בשבוע
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים
ומספר טלפון לת.ד. 2115 חיפה 31020

לחברה תעשייתית גדולה בחיפה
דרוש
רואה חשבון מוסמך – לתפקיד
מנהל חשבונות ראשי
כישורים:
★ נסיון מוכח של 4 שנים לפחות בתעשיה – בתפקידים בכירים;
★ ידע ונסיון מעשי בעבודה עם מחשב במערכת רב־מטבעית;
★ ידע ונסיון מעשי בהכנת דו"חות כספיים כולל דוחות מאוחדים;
גיל: בין 27 – 35.
תנאים טובים למועמד המתאים.
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים, ונסיון וממליצים – עם מספר טלפון להתקשרות – לת.ד. 44432 חיפה (מיקוד 31444)
סודיות מלאה מובטחת

א.דורי
חברה לעבודות הנדסיות בע"מ
דרוש
מנהל עבודה לעבודות גמר
עם נסיון במבני ציבור
נא לפנות לשושי 04-726994

למטבחי דנאר
דרושים:
1. צבעי מעולה
כאחראי למחלקת הצבע
2. מפעילי מכונות נגרות
3. פועלי ייצור
04-711252/3
הנס מולר 6 אזור תעשיה קריית־ביאליק

מיקרודיקים בע"מ
M/A-COM INC חברת בת של
דרושים/ות
מרכיבים – מרכיבות
לעבודות הרכבה אלקטרוניות עדינות.
* יתקבלו בעלי נסיון
– 5 ימי עבודה בשבוע
– ארוחות – הסעות
– תנאי שכר טובים
– תנאים סוציאליים מלאים
נא לפנות טלפונית מיום א' 04-536211 או בכתב לת.ד. 1797 חיפה 31016

ל"או אר אס – חיפה
דרושים/ות
מרכיבות/מלחימות/מחווטות
מאזור חיפה, קריות, כרמיאל, עכו
לעבודה מיידית לתקופה ממושכת.
* שכר בהתאם לכישורים.
* תנאים סוציאליים מלאים.
* הטבות מיוחדות למתאימות
רח' הרב הרצוג 2 חיפה.
טל. 04-671937, 664002, 663703

גלדם
תעשיות טכנולוגיות בע"מ

לחברה העוסקת במוצרים עתירי טכנולוגיה בכרמיאל
דרושים:

מהנדס/ת שיווק
מהנדס/ת אלקטרוניקה בעל/ת רקע באלקטרואופטיקה, עם נסיון שיווקי מוכח של 5 שנים לפחות. נדרשת שליטה מלאה באנגלית ובעברית. ידיעת השפה הספרדית תהווה יתרון.

קניין/ית אלקטרוניקה
קניין/ית אלקטרוניקה עם 4-6 שנות נסיון מוכחות, השכלה טכנית או מנהל עסקים. כושר ניהול מו"מ הכרחי. דובר/ת אנגלית כולל יכולת התבטאות בכתב. נסיון בקבלנות משנה יהווה יתרון.
תיאור התפקיד: ביצוע רכש אלקטרוניקה בארץ ובחו"ל, ביצוע רכש מקומי (מהמדף), טיפול בקבלנות משנה רכש וייצור, הכרת יצרנים וערנות לשינויים בשוק האלקטרוניקה, סיוע למח' הנדסה בחיפוש אחר יצרנים תחליפיים.

מהנדס/ת הנדסאי/ת אמינות
רקע מקצועי: אלקטרואופטיקה, אלקטרוניקה או מכניקה עדינה. נסיון מוכח של שנתיים לפחות.

מהנדס רכיבים
רקע מקצועי: אלקטרוניקה. נדרש נסיון מקצועי של שנתיים לפחות הכולל הכרת תכונות רכיבים אלקטרוניים ומכניים, מפרטי רכש, ובחינה לרכיבים וניתוחי כשל.

הנדסאי/ת בד"ס
לביצוע בדיקות סופיות על מוצרי החברה, רקע מקצועי באלקטרוניקה או באלקטרואופטיקה, נדרש נסיון מקצועי של שנתיים לפחות.

תנאי העסקה לפי כישורים אישיים, 5 ימי עבודה בשבוע הסעות.
נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 479 כרמיאל 20101.
— סודיות מלאה מובטחת —

מהנדס/הנדסאי בניין
דרוש לפיקוח על פרויקט בניה
• נסיון 3 שנים או יותר.
• ידע בסיסי במערכות בניין – רצוי.
• משרה מלאה עם נכונות באתר.
לפנות בכתב יד ת.ד. 1512 חיפה 31000 עבור ה'.

כימאי
הנדסאי או BS
להתמחות בסינטזה אורגנית במעבדתנו
פיתוח חדשני בכימיה ורפואית
תנאי עבודה טובים!
אי.אר.טי קריית הטכניון, טל' 04-225175

לחברה ארצית לבטון מובא
דרושים
בעלי משאיות 1980 ומעלה
להרכבת מערבלים לאזור טבריה
* מק R 600
* פורד 9000
נא לפנות ת.ד. 10253 מפרץ חיפה

לעבודה משרדית
בעלת אתגר
בגרות חובה
וידיעת אנגלית
ברמה גבוהה 04-729452
ת.ד. 33987, חיפה

במגדל העמק
דרוש:
נהג אוטובוס
עבודה קבועה
טל. 06-540296, 553107
בערב

לרשת מרפאות שיניים
דרוש
רופא שיניים
לניהול הרשת
נסיון 5 שנים לפחות
בוגר אוניברסיטה
בישראל
קורות חיים בכתב
נא להפנות
לת.ד. 34224 חיפה

אמניר
תעשיות מיחזור
דרוש
עובד טכני/אחזקה
עם נסיון ורקע בציוד תעשייתי
לכתוב לת.ד. 2564 חיפה

נילית בע"מ
תעשיות ניילון ופוליאסטר
הנדסאי חשמל
לתכנון ולהכנת מפרטי רכש. לפיקוח, להקמה ולהפעלת פרוייקטים במערכות החשמל במפעל.
כישורים:
נסיון רב בתכנון, בהקמה, בהפעלה ובאחזקת מערכות החשמל תעשייתיות המופעלות במתח גבוה ובמתח נמוך
נסיון תיאום והפעלה של קבלנים ומתכננים חיצוניים
המודעה מתייחסת למועמדים ולמועמדות כאחד
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים למחלקת כח אדם
ת.ד. 276 מגדל העמק 10500
סודיות מובטחת
100 לתעשיה העברית

לחברה העוסקת במוצרים למבנים תעשייתיים
דרוש
טכנאי בנין לעבודה כאיש מכירות
הכרחי נסיון של מספר שנים כאיש מכירות
מקום העבודה חיפה והצפון
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 4496 חיפה, 31044
(לציין על גבי המעטפה עבור מס' 20)

למפעל בעפולה
דרושים
★ **הנדסאי או שרטט מכונות**
למשרד הטכני
★ **הנדסאי/טכנאי ייצור**
למחלקת הייצור לתפקיד מנהל משמרת.
העבודה במשמרות
עבודה מעניינת ומלאת אתגר
מגורים באזור עפולה — חובה
נא לפנות בכתב יד
בצירוף קורות חיים לת.ד. 3011 עפולה עילית
ולציין מספר טלפון להתקשרות מהירה

לסניף חיפה דרושים/ות
עובדי ייצור
לפחות 11 שנות לימוד יוצאי צבא מאזור נהריה עכו והגליל המערבי – לתקופה ממושכת
סייעות לרופאי שיניים
בעלות תעודה 2/3 משרה לעבודה קבועה
מהנדס אלקטרוניקה / מחשבים
3 שנות נסיון בבקרה ספרתית/אנלוגית
מהנדס מכונות
מנוסה בעיבוד שבבי/חישול לעבודה קבועה, תושב הגליל המערבי
רתך צנרת
• תעודה, יוצא צבא לתקופה ממושכת
מחסנאי
רקע במפעל מתכת לעבודה קבועה
מרכיבות מלחימות
מנוסות למפעל גדול • ניסיון צבאי
קלדניות ומעבדות תמלילים
מנוסות או ואנג ראר"ב
מסגר מעולה
יוצא צבא למפעל גדול ומסודר
מרכיבי אלומיניום
מנוסים למפעל גדול לקביעות, שכר גבוה
חתמת / פקידת ביטוח
מנוסה, למשרה קבועה, שכר גבוה
מזכירה רפואית
קבלת קהל, למרכז רפואי פרטי למשרה קבועה
מבלטן מנוסה
לעבודה קבועה שכר מעולה
חשמלאי מוסמך
6 שנות ניסיון, ידע בריתוך ואינסטלציה חשמלית, לעבודה קבועה באזור המפרץ
חווט מנוסה ומכשירן
(רקע במפעל פטרוכימי)
למפעל גדול לקביעות, שכר מעולה
נגרים/רצפים
מנוסים, מאזור חיפה והגליל המערבי לקביעות, שכר גבוה
לכל המשרות הסעות • ארוחות תנאים סוציאליים מלאים
תגבור – רח' סוקולוב 14 חיפה טל' 671454, 04-641282
הדרך הטובה לעבודה!
הדרך הטובה לעבודה!

למיקרולין מחשבים ותוכנה
דרושים
טכנאים למח' שרות
יתרון לבעלי נסיון ב־IBM PC
תכנתים
נסיון מוכח ב־dBASE
טל. 6-337123, 334014

לטמפו תעשיות בירה סניף חיפה
דרושה:
פקידה/ קלדנית
• השכלה תיכונית מלאה
• ידע בהדפסה ניהול משרד
• נסיון בעבודה על מסוף מחשב I.B.M on LINE
• לשישה ימי עבודה מלאים
• יכולת עבודה — שעות מעבר למקובל.
המועמדת המתאימה מתבקשת להתקשר
למוטי טלע מיום א' בשעה 09.00
לטלפונים: 724544, 04-724184

KLA קלע
קלע חברה למכשור (ישראל)
לפרוייקט פיתוח עבור תעשיית המיקרואלקטרוניקה לייצוא דרושים
1. מהנדס מכונות בעל נסיון בתכנון מערכות אלקטרומכניות מדוייקות
2. הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה
רצוי בעל נסיון בעבודות הרכבה של מערכות אלקטרומכניות/אופטיות
עדיפות לתושבי מגדל העמק והסביבה.
ידע באנגלית הכרחי.
מקום העבודה במגדל העמק 5 ימי עבודה בשבוע.
בכתב: ק.ל.א. ת.ד. 143 מגדל העמק, 10500
06-547758

המערכות זמן ותדר בע"מ IFL
חברת בת של תדיראן ו־F.E.I ארה"ב
למחלקה חדשה במפעלנו בירושלים
דרוש/ה:
הנדסאי/ת אלקטרוניקה
לעבודות פיתוח ואינטגרציה
דרוש ניסיון במעגלים אנלוגיים
רצוי רקע ב־RF
...
לפרטים ניתן לפנות טלפונית
02-822621, 02-822622
פניות בכתב בצירוף קורות חיים וניסיון מקצועי לת.ד. 1792 חולון, 58117

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

דרוש/ה **פקיד/ת כח אדם**
תאור התפקיד: אחריות לטיפול בנושאי כח אדם של חברי הסגל אקדמי
הכישורים הדרושים:
– רצויה השכלה אקדמית
– ידיעת השפה העברית על בוריה כולל הדפסה
– ידיעה טובה של השפה האנגלית
– נסיון בניהול עצמאי של משרד
– רצוי נסיון קודם בעבודה בנושאי כח אדם
– רצוי ידע בעבודה על מעבד תמלילים ומחשב
– כושר לקיים מגע נאות עם קהל
– נכונות לעבוד בשעות נוספות לפי הצורך
מס' המשרה מ/147
מועמדים/ות מתאימים/ות העונים/ות לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים, נסיון קודם, שמות ממליצים ומס' המשרה עד יום 28.6.87 אל: אגף כח אדם קרית הטכניון חיפה 32000

ל"שבע" – שבועון באר־שבע והנגב
דרוש
גרפיקאי
בעל נסיון של 3 שנים לפחות,
רצוי ידע בעימוד ובהגשה לדפוס,
יתרון למתגורר בסביבה
למתאים – תנאים טובים ואפשרות קידום
לתאום ראיון אישי טל' 057-39593

לחברה מסחרית בחיפה
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג 3, 2 עם נסיון בעבודה
בדבר פרטים נוספים
נא לפנות לטל: 04-531162

RS שרותי כח אדם — השרות המומלץ 1987

מחלקה משרדית
★ **מנהל חשבונות מדופלם** בעל נסיון או לתפקיד עוזר למנה"ח ראשי. ב. כמנהל כספים.
★ **מזכירת מחלקה** הדפסה עברית/אנגלית, הכרת מעבד־תמלילים דייזי, I.B.M, שכר בהתאם לכישורים
★ **מזכירה** לניהול משרד בחיפה, ריכוז פעולות המשרד, יחסי אנוש, פיקוח בגבוה, עצמאית. אין צורך בידיעת השפה האנגלית. נסיון מוכח. שכר בהתאם לכישורים, משרה קבועה.
★ **קלדניות עברית** בעלות נסיון על מחשב olivetti, I.B.M
★ **מעבדות תמלילים** בעלות נסיון על דייזי, וורד־סטאר, שכר בהתאם לכישורים.
★ **מזכירה בכירה** הדפסה עברית/אנגלית על מעבד־תמלילים, ידיעה טובה של השפה האנגלית.
★ **מזכירה בכירה** אנגלית ברמת שפת־אם, בעלת נסיון, הדפסה אנגלית/עברית + עבוד תמלילים
מועמדים מתאימים יפנו לאו.אר.אס. רח' הרב הרצוג 2 חיפה ת.ד. 5346 חיפה טל. 663703, 04-664002

דרושים/ות
סוכנים/סוכנות
בכל חלקי הארץ
★ להפצת מוצר וידאו חדשני לתעשיית האופנה
★ בעלי כושר שכנוע והופעה נאה
להתקשר 052-573391, בשעות היום
052-573901 בערב

חבר
מיסודה של חבר המתרגמים
המחלקה המשרדית
מקצוענים עם המלצות
1. כתבניות עברית מנוסות
לעבודה מיידית
2. כתבניות מנוסות למעבדי תמלילים
למיד, י.ב.מ., וורדמיל, א"ב וורדסטאר ואחרים – לעבודה מיידית.
3. מזכירות/כתבניות דו לשוניות
(רצוי שפת אם אנגלית) לעבודה מיידית ומעניינת.
4. כתבניות אנגלית
+ טלקס + עיבוד תמלילים לעבודה מעניינת.
למתאימות תנאים טובים, שכר גבוה, עבודה מעניינת ויחס אישי.
תל-אביב, בן יהודה 100, טל: 03-221214

RS שרותי כח אדם — השרות המומלץ 1987

מח' טכנית
★ **מהנדס מכונות** — בעל נסיון בתחום קונסטרוקציות, ריתוך.
★ **פחח/מסגר זיווד** — בעל נסיון, שכר גבוה למתאים, מאזור הקריות, עכו, כרמיאל.
★ **כרסמים/חרטים** — אוניברסליים בעלי נסיון שכר בהתאם לכישורים.
★ **צבעי תעשיה** — בעלי נסיון באקדח ריסוס וצביעת פרופילים לעבודה קבועה.
★ **מסגר אחזקה** — בוגר בי"ס מקצועי בעל נסיון במסגרות – אחזקה רצוי מאזור טירת, שפרינצק, עתלית.
★ **חשמלאים מוסמכים** — בעלי נסיון בתעשיה לעבודה במשרות ממושכות שכר גבוה המתאימים יקבלו רכב עבודה.
★ **חשמלאי מוסמך** — לתפקיד ראש קבוצת חשמלאים. נסיון רב בעבודה עם קבלני חשמל. יכולת פיקוח על קבוצות קבלנים. שכר בהתאם לכישורים.
★ **מבקרי טיב בענף המזון** — רקע בכמיה או ביולוגיה בעלי נסיון בביקורת איכות בענף המזון משרה קבועה.
★ **לבורנט/ית** — בעל/ת נסיון בתעשיה בתחום ציפוים – במתכות. אפשרי גם ללא נסיון למשרה קבועה.
★ **מרכיבות/מחווטות/ מלחימות** — לעבודה מיידית אפשרות הכשרה למתחילות. מאזור עכו, נהריה, כרמיאל, קריות, חיפה, טירת כרמל. תנאים מיוחדים למתאימות והנוסעים יהודיים למרכיבות בלבד.
★ **פועלי ייצור** למפעל תעשייתי לעבודה מיידית מאזור עפולה והסביבה בלבד.
מועמדים מתאימים יפנו ל־או.אר.אס רח' הרב הרצוג 2 חיפה ת.ד. 5346 חיפה טלפונים: 04-663703, 04-664002

פיאסטה 1984
1,100 ראשונה
במצב מצוין
מחירון
במשרד 051-27333
בבית 051-33121

דרושה
סייעת למרפאת שיניים של המגבית
עדיפות לבוגרי קורס בצה"ל
מרכז שילון רח' יוספטל
שמשון אשקלון
טלפון 051-34999

15
לתגבור חיפה דרוש
מנהל רפואי (רופא שיניים)
לרשת מרפאות שיניים
בוגר ארץ ישראלית.
כושר ניהול וניסיון מוכח 5 שנים
תגבור – סוקולוב 14 חיפה 04-671454

דרוש
מתורגמן רב־לשוני
(עברית/ערבית לאנגלית)
למשרה מלאה בשגרירות האמריקאית בת"א
הכישורים הדרושים:
ידיעה מצוינת של עברית ואנגלית ויכולת לתרגם לאנגלית ברמה גבוהה. תינתן עדיפות למועמדים בעלי ידיעה מצוינת גם בערבית. רקע השכלתי טוב וידיעה טובה בעניינים פוליטיים ובינלאומיים. נחוצים גם יכולת והדפסה ונכונות לעבודה במשמרות כולל שבת.
המשכורת בהתאם להשכלה ולנסיון
מועמדים מתאימים יוזמנו למבחן
נא לשלוח קורות חיים באנגלית, כתובת ומס' טלפון לשגרירות ארה"ב אגף כוח אדם
הירקון 17 תל־אביב

עיריית ירושלים
דרוש/ה
מנהל/ת אגף כספים
במחלקה לחינוך (מכרז מס' 52/87)
הדרגה כ־כב בדירוג האחיד או 9־11 בדרוג האקדמאים במח"ר
פרטים נוספים אודות המשרה וכן טפסים להגשת מועמדות, ניתן לקבל אצל רכזת המכרזים בלשכת המשנה למנכ"ל לאמרכלות, רח' יפו 22 קומה א' חדר 213. מועד אחרון להגשת מועמדות יום ראשון ה' תמוז התשמ"ג (5.7.1987)
ירושלים כ"ב סיון התשמ"ז 19 יוני 1987 — המנהל הכללי

למפעלינו החדש בנצרת עלית לייצור בגדי נשים
דרושים/ות
1. מבקרות טיב
2. תופרות מנוסות
(לכל סוגי המכונות)
3. פקידת ייצור
4. פורסים
5. גהצנים (לניקיום וחליפות)
6. עובד כלל (עבודות שונות)
5 ימי עבודה בשבוע כולל ארוחות צהריים והסעות
למתאימים תנאי שכר בהתאם.
לפרטים נא לפנות 06-574424 ובמשרדנו בת"א 03-661431

אגודת הסטודנטים
באוניברסיטת חיפה
דרוש/ה
מנהל מועדון דיסקו
(אסם 31)
לפרטים נא לפנות טלפונית
בימים א'־ה' 08.00־16.00
04-240544, 04-240513/9

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

למשרד הנסיעות רג'ואן
דרושה
פקידה מורשה
★ ידע מורשה.
★ נסיון – לפחות 5 שנים.
★ למשרה מלאה – שעות מפוצלות.
נא לפנות לטלפון:
02-242424

לחברת בניה בת"א
דרוש:
מנהל עבודה מעולה
★ בעל נסיון רב בכל עבודות הבנין והערכות.
לפנות בכתב בציון נסיון קודם ושכר מבוקש, לת.ד. 991, ת"א עבור "מנהל עבודה".

למלון חמשה כוכבים בת"א
דרושים
★ קופאים/יות עם נסיון
★ פקיד קבלה עם נסיון
★ טבחים/עוזרי טבחים
★ מחסנאים
★ מלצרים/מלצריות
★ חדרנים/יות
★ שרברבים
★ מסגרים
★ מקדמי מכירות (עם ארגונים גבוהים)
★ מים קיפר
★ שומר
בדבר פרטים נא לפנות
טלפון: 03-295005

ניתוב מערכות בע"מ
ניהול תכנון וביצוע מערכות
ת"ד 3171 באר־שבע 84131
טל: 057-33401, 79404
החברה מבצעת פרויקטים הנדסיים משולבים בתעשיה הכימית כולל סקרים, תכנון כללי, תכנון מפורט רב מקצועי, ארגון וניהול הביצוע.
לעבודה באזור הדרום דרושים
מהנדסי מכונות צעירים.
לתפקידים מרכזים בפרוייקטים של החברה: תכנון צנרת, הרצות, הנדסת פרוייקטים, והנדסת החזקה.
מהנדסי כימיה לתפקידים מגוונים
הנדסת פרוייקט (בכיר), הנדסת תהליך (בכיר), הרצות.
הנדסאי מכונות צעירים
בעלי נסיון לתפקידים: תכנון צנרת, הנדסת החזקה, תפ"י של החזקה.

ברקן אמיר בע"מ
אם את/ה
* בגיל 24 ומעלה.
* בעל/ת השכלה תיכונית.
* בעל/ת יוזמה ורצון לקריירה, כושר ביטוי/יחסי אנוש.
* בעל/ת רכב (רצוי)
אנו מציעים:
* הכשרה מעולה. * קידום מהיר.
* הכנסה בטוחה. * גב חזק.
הדרך הבטוחה להצלחה בביטוח !!!
לקביעת ראיונות סניף המרכז 03-7518060 שלוחות 30, 31. 03-7520166 סניף חדרה הרברט סמואל 89 ק"ב טל' 06-324820

תנובה
מחוז תל־אביב
דרוש
עובד אחזקה מחוזי
הכישורים הדרושים:
★ רשיון ונסיון כחשמלאי מוסמך
★ נסיון מעשי מוכח של 2 שנים לפחות באחזקת ציוד קירור
★ יכולת לפקח על ביצוע עבודות של קבלנים שונים
★ רשיון נהיגה ברכב
★ יכולת לקיים יחסי אנוש תקינים
★ בדיקת חשבונות קבלנים
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב למחלקת המנגנון ת.ד. 282 ת"א 61002 ולציין קורות חיים בכתב־יד ונסיון מעשי קודם בעבודה.
– סודיות מובטחת –

למוסד פיננסי גדול בתל־אביב
דרושים:
1. עובדי מבדק ומשלוח
2. נקבניות
★ לעבודה במשמרות.
★ לא נדרש נסיון קודם.
המעוניינים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 23136, ת"א 61230 עבור "מס. 270".
3. פקידים/פקידות
★ לעבודה במסלקה.
הכישורים הנדרשים:
★ השכלה של לפחות 10 שנות לימוד.
★ לאחר שרות צבאי.
★ המגורים באזור ת"א.
★ העבודה במשמרת שניה – 14.30 - 21.30.
★ לא נדרש נסיון קודם.
המעוניינים יפנו בכתב לת.ד. 23136, ת"א 61230 עבור "מס. 280".

לאי.טי.אם. הרצליה
דרוש
מבקר איכות
עם נסיון של שנתיים עד ארבע שנים במפעל לעיבוד שבבי
לפנות לנועם
טלפון: 052-559124

לעיתון העיר
דרושה
ק ל ד נ י ת
לעבודה בשעות גמישות
03-651131
לפנות לאתי

חוק ההזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"ח־1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לענש עלפי החוק.

לחברת ציוד רפואי
דרושים
* סוכני מכירות בעלי נסיון בציוד רפואי
* פקידה ידע בהנהח"ש
03-203992,
03-285991

אינטל
אינטל אלקטרוניקה הינה החברה המובילה בישראל בתחום ייצור רכיבי VLSI למחשבים ומערכות ספרתיות. בעקבות ההצלחה הראשונית הננו מרחיבים את היקף הפעילות תוך שמירה על איכות כח האדם שהביאה להצלחה.
מנהל הנדסה במערך האחזקה
אחראי לנושאי התכנון ואפיון הדרישות של כל המערכות ההקפיות במפעל. נהול צוות הנדסי בתחומים הבאים: מזוג אויר/צנרת, מערכות חשמל – זרם חזק, מתקני תהליך כימיים, קונסטרוקציות ומתקני מיכשור ובקרה.
★ 10 שנות נסיון בתחומי פקוח/תכנון או הנדסת פרויקטים.
★ נסיון נהולי בתחומים הנ"ל.
★ שליטה מלאה באנגלית.
טכנאי/הנדסאי מכונות
★ נסיון מקצועי קודם – יתרון.
★ גישה לאלקטרוניקה.
טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה
★ רקע/נטייה למערכות מכניות.
★ נסיון מקצועי קודם – יתרון.
תכנית ההכשרה עשויה לדרוש השתלמות בארה"ב.
נכונות לעבודת משמרות.
יכולת הבנת חומר טכני בשפה האנגלית.
מזכירת מחלקה
★ נסיון בעבודות מזכירות ונהול משרד.
★ יכולת ארגון פעילות מחלקתית ענפה.
★ שליטה מלאה בעברית ובאנגלית.
★ הדפסה שוטפת באנגלית ובעברית.
★ יכולת עבודה עצמאית.
★ נסיון בהפעלת IBM P.C.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים מפורטים ובציון שם המשרה.
מס' תעודת זהות ומס' טלפון אל:
אינטל אלקטרוניקה בע"מ
ת.ד.: 3173 ירושלים 91031
ייצור מעגלים משולבים בישראל
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד
– סודיות מובטחת –

רשות הדואר
לדואר ת"א־יפו
דרושים:
1) חשמלאי מוסמך
2) מסגר
3) פקיד בעל ידע בהנהלת חשבונות
4) פקיד בעל ידע בניהול מחסן
תנאים טובים למתאימים
לפרטים נוספים, נא לפנות לגב' גילת עיני, דרך ההגנה 137, ת"א, קומה 5, טלפון: 307354

לחברה קבלנית לביצוע מערכות אינסטלציה הסקה - מיזוג אויר
דרושים
1. מהנדס ביצוע / הנדסאי עם נסיון, בעל רכב.
2. ראשי צוותות (רצוי עם רכב).
3. עובדים מקצועיים.
4. מזכירה (קלדנית).
טל: 03-349536, 03-712207

טיולי השלשה בע"מ
דרושים
נהגי אוטובוסים עם ניסיון
טל. 052-81060
052-82991

חברה ישראלית לקופסאות פח בע"מ
דרושים
למפעלינו בפתח־תקוה ובכפר־סבא
מכונאי תעשיה
בוגרי בי"ס מקצועי 4 שנתי במגמת מכונות או מכניקה עדיפה
עדיפות לבעלי נסיון בתעשיה או בצה"ל
5 ימי עבודה בשבוע שכר ותנאים טובים.
הכשרה מקצועית במסלולי קידום מיוחדים נושאי שכר (למפעלינו בכפר־סבא - הסעות מסודרות מאזור חדרה ועד חולון בת־ים והסביבה)
לקביעת ראיון נא להתקשר לטלפון: 03-9225321 לאגף כ"א

לעבודה בירושלים
דרושים
מפעילי I.B.M
מדה MVS 02-277307 לעדנה גביש

לבית"ס התיכון האזורי "ירדן" במעלה־אפרים
דרוש
רכז חינוך חברתי
לפרטים נא לפנות למנהלת ביה"ס, הגר גל 02-941949, בבית 02-941443

מדריכים לחוגי סיור
(לתלמידים כתות ז' – י"א)
רקע בנושאי טבע וידיעת הארץ. בעלי נסיון בביוזט. ניסיון בהדרכת נוער (רצוי). העבודה בחוג היא חלקית. ומתאימה גם לסטודנטים.
המתקבלים יעברו הכשרה לפני תחילת העבודה וכן השתלמויות במשך השנה.
לפרטים נוספים נא לפנות תל־אביב, חולון, בת־ים טל 811151-03 בימים ד', ה' 24–25.6.87 10.00-16.00 פתח־תקוה, כפר־סבא, הרצליה, רעננה, רמת השרון, הוד השרון, רמת־גן, קרית אונו, גבעתיים טל 03-901112

החברה להגנת הטבע

אם את/ה
* בעל/ת תואר I בכלכלה / מנהל עסקים / חשבונאות
* בעל/ת ניסיון של 3-2 שנים בנושאים: תקציב, בקרת פרויקטים, תמחיר
* שולט/ת בעבודה במערכות ממוכנות
* מצטיין/ת במסירות, חריצות ויחסי אנוש טובים
אנחנו
* מפעל מתוחכם ומתקדם בחברה גדולה ורצינית באזור המרכז.
מחפשים אותך!
שלח/י קורות חיים בכתב יד לת.ד. 23136 ת"א 61230 עבור: "מס' 250"
סודיות מובטחת

משטרת ישראל
1. למחלקת חבלה
א. מהנדס מכונות – רצוי ותק של שנתיים בעבודה
מקום השירות – ירושלים
ב. קצין מודיעין – רקע צבאי מתאים וידיעת השפה הערבית
מקום השירות – ירושלים
תבלנים – רקע של לוחם בצה"ל, השכלה 12 שנ"ל
מקום השירות – כל הארץ
2. מהנדס/ת תנועה
הכישורים הנדרשים – הנדסה אזרחית (התמחות בתנועה/כבישים)
מקום השירות – ירושלים
3. פקח תקשורת נתונים – מעניי"א
דרישות התפקיד – טכנאי אלקטרוניקה בוגר בי"ס מקצועי במגמת אלקטרוניקה. יתרון לבעלי נסיון קודם בהפעלת מחשב בעל רשיון נהיגה. ידע בסיסי באנגלית.
מקום השירות – ירושלים
4. ספרן/ית
הכישורים הנדרשים – תואר אקדמי בספרנות, נסיון קודם בניהול ספריה וידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין
מקום השירות – ירושלים
על המועמדים להיות לאחר שירות צבאי בריאות תקינה וגיל עד 35
המעוניינים יפנו ללשכות הגיוס כמפורט להלן בצירוף תעודות השכלה

תל־אביב	רח' הרכבת 14	טל' 3-628290-03
ירושלים	רח' המלך ג'ורג' 8	טל' 02-244433
חיפה,	רח' העצמאות 82	טל' 04-661067
באר שבע,	רח' העצמאות 55	טל' 057-32521
רחובות,	רח' הרצל 206	טל' 08-487488

המשטרה אתגר

מילא
מרכז ייעוץ למשאבי אנוש
עבור אחד מלקוחותינו
מפעל מזון גדול במרכז הארץ
אנו מחפשים:
1. מנהל רכש
כישורים נדרשים:
- תואר ראשון בתעשייה וניהול/כלכלה
- נסיון קודם בעבודה של שלוש שנים לפחות במפעל תעשייתי.
- גיל עד 45.
(משרה מס' 600)
2. מנהל שוק
כישורים נדרשים:
- תאר ראשון בכלכלה ובמינהל עסקים עדיף.
- בעל נסיון במערכת שווק ארצית בתעשיית המזון.
- גיל עד 45.
(משרה מס' 601)
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בלבד בצרוף קורות היים ונסיון קודם לת.ד. 22511 תל־אביב בציון מס' המשרה.
סודיות תשמר בקפידה.
גיוס עובדים • מבדקים • ייעוץ והכוון תעסוקתי • ייעוץ ופתוח ארגוני

למלון השרון בהרצליה
דרושים
לעבודה מעניינת וקבועה במלון המתחדש.
למטבחים שלנו אנו זקוקים:
לטבחים טובים ומקצועיים ולעוזר קונדיטור
למסעדות:
מלצרים/ות
למשק בית:
מפקחות קומה, מחסנאות לבנים, חדרניות
מנהלי חשבונות לתפקידים:
פקיד גביה, פקיד ספקים
נא לפנות אל שולי לפידות מנהלת כ"א. טל 052-575777

המחלקה הטכנית
חבר
מיסודה של חבר המתרגמים
מחלקה טכנית
1. מכונאי אחזקה נסיון מוכח מעל שנתיים, ידע בהידראוליקה, פנאומטיקה, אנגלית טכנית חובה. לאזור כפר־סבא, פ"ת, ת"א
2. צלם מונטז' מנוסה מעל 5 שנים לאזור ת"א.
3. חשמלאי תעשיה מוסמך - נסיון במכונות מזון, אוטומציה לאזור פתח־תקוה.
4. מלחימות/מחווטות מנוסות בקריאת שרטוט, עדיפות ליוצאות בסגרא חיא ומודיעין.
5. מחסנאי טכני שלב 7 לעבודה בניהול וארגון מחסן + רשיון מחינה אנגלית טכנית חובה (גיל 22-27)
6. הנדסאי מיזוג־אויר (מנוסה). נסיון מוכח מעל 3 שנים בפתוח ותכנון מערכות מזוג אויר וקירור.
7. הנדסאי מכונות מתחיל ידע בייצור חלקי מעגלים מודפסים אנגלית טכנית חובה לאזור פ"ת.
8. שרטטות מכונות (מנוסה) ידע בפרוק והרכבה איזומטריה ותלת מימדי נסיון חובה.
תל־אביב, בן יהודה 100, טל: 03-221214
ירושלים, ינאי 6, טל: 02-234265
חיפה, שמריהו לוין 5, טל: 04-663966

למרפאת שיניים בבתים
דרושים
★ **רופאי שיניים**
עם נסיון בתנאים מעולים
★ **סייעות לרופאי שיניים**
במשמרות, לבעלות נסיון
שכר נאה
טל: 03-871323

למפעל התעשייתי באזור המרכז
דרושים/ות
★ **עובדי ייצור**
לעבודה במשמרות
דרישות המשרה:
1. 10 שנות לימוד לפחות.
2. לאחר שירות צבאי.
3. בריאות תקינה (פרופיל 72 ומעלה)
★ **עובדות ייצור**
דרישות המשרה:
1. 10 שנות לימוד לפחות.
2. בריאות תקינה.
מועמדים העונים לדרישות המשרה מתבקשים לפנות ליחידת התעסוקה, רחוב הארבעה 16, תל־אביב ביום ראשון 21.6.87 בשעה 8.00
נא להביא תעודת זהות, פנקס מילואים ותעודת שבוי ו/או תעודת פטור. (הסעות למפעל וחזרה מבנימינה בצפון עד אשדוד בדרום)

התעשיה הצבאית

אנחנו מציעים הרבה!
למדיום פרסומי חדשני
דרושים
נציגי/ות מכירה
נסיון מוצלח במכירות, רצוי ברכש מדעות, בעלי הופעה נאה, יחסי ציבור טובים, חריצות והתמדה.
הטובים מרוויחים אצלנו הרבה יותר
אם את/ה חושב/ת שהנך לא פחות טוב/ה מהם, אתה מוזמן לפגישה אישית ביום א' 21.6 בין השעות 10:00-17:00 ברח' מקוה ישראל 14 ת"א קומה ג'

INTERNS FOR PEACE
שלום בית מתחיל בך
הצטרף ל"ניצני שלום"
"ניצני שלום" – תוכנית אפוליטית, עצמאית לשיתוף־פעולה יהודי־ערבי באמצעות עבודה קהילתית
הכשרה תוך כדי פעולה בשטח במשך 14 חודשים (עם אופציה לשנתיים) מתחילה ביולי 1987.
דרושים ישראלים מעל גיל 22, בעלי תואר ב.א. או הכשרה מקבילה, עם נסיון בהדרכה, חינוך, ספורט, אומנות או עבודה קהילתית.
המשתתפים יקבלו הדרכה מקצועית, מגורים בקהילת עבודתם ומילגה חודשית.
לפרטים נוספים 03-657995

מלונות מוריה
למלון מוריה פלזה בת"א
דרושים
★ **סגן / ית שף**
מנוסה במלונאות
★ **טבח/ית**
בוגר/ת תדמור מנוסה במלונאות לעבודה במשמרות
★ **טבח/ית**
לארוחות בוקר. מנוסה במלונאות
★ **חשמלאי**
מוסמך, עם נסיון בתעשיה לעבודה במשמרות
נא לפנות למח' כ"א 03-299555

למוסד ציבורי בחיפה דרוש/ה:
עורך/ת־דין
הכישורים הדרושים:
5 שנות נסיון, ידע בעריכת חוזים, ידע בדיני חברות וכח אדם.
המעוניינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים ל־ת.ד. 57, חיפה.

לחברה מובילה בענף סוכנויות ושיווק
דרוש/ה
מהנדס/ת הנדסאי/ת מכירות
בנושאים: פיקוד, בקרה, רכיבים וציוד־לקרור־חימום מיזוג אוויר
כישורים:
* ניסיון קודם במכירות
* שליטה באנגלית
* מרץ, יוזמה חריצות ומסירות לתפקיד
תנאים טובים לאדם המתאים
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 1677 ת"א

למשרד רו"ח דרושים:
1. **שכרת בכירה**
בעלת נסיון של 6 שנים לפחות במזכירות במשרד רו"ח למשרה מלאה
2. **קלדנית למחשב IBM P.C**
שעות עבודה 19:00 - 13:00
3. **כתבנית למעבד תמלילים "לניר"**
שעות עבודה 19:00 - 13:00
4. **פקידה למשרד רו"ח**
למשרה מלאה
לפרטים נוספים להתקשר
טל: 03-623545 (אחרי השעה 14:00)

למפעל אלקטרוניקה בפתח-תקוה
דרושות
מלחימות/מחווטות
✱ עם נסיון של 5 שנים לפחות
✱ 5 ימי עבודה בשבוע
✱ תנאים סוציאליים מלאים
✱ ארוחות חמות
המעונינות יפנו בטלפון
03-905797
– סודיות מובטחת –

RS שרותי כח אדם
השרות המוסכ"ץ
1987
למחלקה המשרדית בתל־אביב דרושים:
★ **מזכירות עברית אנגלית:**
– בעבודות במשרה מלאה לתקופות ממושכות.
– הדפסה הכרחית בשתי השפות.
– העבודה באזורים פתח־תקוה, בני־ברק תל־אביב, חולון.
★ **מזכירה עברית אנגלית:**
– נסיון בעבודה במשרד נסיעות הכרחי.
– עבודה במשרה מלאה באיזור הרצליה.
★ **פקידות יבוא:**
– הדפסות עברית אנגלית.
– לעבודה במשרה מלאה.
– באזורים תל־אביב, חולון, פתח־תקוה.
★ **כתבניות עברית ו/או אנגלית:**
– לעבודות לתקופות ממושכות.
– באיזורים תל־אביב, לוד.
★ **מעבדות תמלילים עברית אנגלית:**
– על כל סוגי התוכנה.
– לעבודות מידיות בוקר ואחה"צ.
★ **קלדניות:**
– קלדניות לעבודות מידיות.
– לשעות בוקר ואחה"צ.
★ **פקידות:**
– לאחר שירות צבאי.
– בשעות 07.30 – 17.00.
– ידע בהדפסה בעברית.
★ **מרכזניות:**
– מרכזניות מנוסות לעבודות מידיות.
– בוקר ואחה"צ.
★ **סטודנט:**
– לעבודת לילה באזור רמת־גן.
– בשעות 01.00 – 20.00.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
לפנות למחלקה המשרדית
אר.אס. כיכר אתרים 134, תל־אביב.
טל. 03-202460.
רהוו

הארץ

יום ו' כ"ב בסיון, תשמ"ז
19 ביוני 1987

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל־אביב, רחוב מזא"ה, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 810012 — טלקס 33748
ירושלים: רחוב ההסתדרות 2 טל' 224245־6, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב מדראו 20 טל' 661166־8, ת"ד 5259 מיקוד 31052

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל־אביב
העורך: גרשום שוקן · עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה ורדי, גדעון לוי

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מזוהה בהכרח
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

אגד בידיים לא נקיות

הממשלה, בשיתוף פעולה עם המגזר הפרטי, מובילים מקצועיים וסתם נהגים של רכב פרטי, כבר עושים למען הקלת המצוקה במקומות היישוב שחברת אגד משרתת אותם. הממשלה נתנה כבר את ההיתרים הנחוצים, והמובילים למיניהם כבר הציעו את שירותיהם למאות אלפי האזרחים המסתייעים במערכת ההסעה ההמונית בירושלים, באשדוד ובעוד מקומות. הדרות לכך גרמה עד כה השבתת השירותים של הקואופרטיב אגד לסבל יחסי מועט.

ואולם אין זו סיבה להתייחס באדישות להתנהגותו של אגד או לצפות שהאילתורים יתפסו לאורך ימים את מקומו של ספק שירותי הסעה מוסדר ואמין.

הוויכוח בין משרד התחבורה לבין אגד נסוב על חתימת הסכם חדש ביניהם במקום ההסכם שתוקפו פג לפני קרוב לשנה, וכן על היקף מימון הביניים לפרעון רכישת אוטובוסים לפני שנים אחדות. אפשר שבוויכוח הזה לא כל הצדק נמצא לצד המשרד. אבל קשה להבין כיצד הסכים המשרד לגרור במשך שנה שלמה את המשא ומתן על ההסכם, הקובע את תעריפי ההסעה, שיעורי הסיבסוד וכד'.

אך בעוד שיש ספק בנוגע למשרד התחבורה, ברור כי אגד בא לפני הציבור בידיים לא נקיות. הקואופרטיב הפר הבטחה לקיים שקט תעשייתי. הוא קיבל 50 מיליוני שקלים כדי להקל על מצוקת מימון ולא טען אז, כפי שהוא טוען עתה, כי הכסף אינו מספיק. ומעל לכל, אין אלה העובדות היחידות שבגללן אמינות הקואופרטיב אינה כפי שהיתה צריכה להיות.

למרבה הצער, השאלה אינה למי להאמין (כי אז קל היה יותר ליישר את ההדורים) אלא כיצד לשוב ולספק שירותי הסעה תקינים בשביל ההמונים הזקוקים לאוטובוסים. בשעות משבר תמיד נמצאים מי שנוטים לבוא בעלי פתרונות רדיקאליים: במקרה הנוכחי, כאלה הדורשים את הלאמת הקואופרטיב, או דווקא את היפוכה, ביטול הזיכיון והנהגת תחרות חופשית. לא רק שאין הכרח שפתרונות אלה יעניקו לציבור שירות מקיף, יעיל וזול יותר משהוא רגיל לקבל מאגד בימים כתיקונם. מובטח כי הוא לא יעלה מזור לחבלי ההשבתה הנוכחית.

עתה, כך נראה, דרושות שלוש פעולות: להקל את המצוקה של הנוסעים ולגייס את מיטב ההסעה החלופית; להפעיל את המרות הממלכתית — אנו בטוחים, כי בספר החוקים והתקנות יימצאו הסעיפים המתאימים — כדי להשיב את אגד לכבישים כבימים כתיקונם; ולנהל משא ומתן מזורז כדי להשיג את ההסכם השנתי ולהסדיר את מימון רכישת האוטובוסים. ואם יש מי שראשו נתון לריפורמה יסודית בתחום הרחב של הולכת נוסעים יבשתית, הזמן המתאים לחשיבה מעמיקה ולהגשת הצעות מעשיות יבוא אחרי ששלוש הפעולות הנ"ל ישיגו את יעדיהן.

ואת צ'יצ'ולינה לא נשאל?

מאת יואל מרקוס

הישועה לא תבוא לנו ממסעות באפריקה ובאירופה. רק השלמה עם המציאות שאין עתה רוב להקדמת הבחירות תצילנו ממקח וממכר ציני ומשיתוק השלטון

שנתנו נודדת בלילות מאז נתגלעה המחלוקת בין טוגו לישראל בסוגיית הוועידה הבינלאומית. מה יהיה? לאן נלך מכאן? ואם נגאסט־גבה אידמה תומך בוועידה של פרס, מתבקשת השאלה הגורלית היכן עומד מובוטו ססה־סקו. אילו רק היה שמיר יכול להגיע אליו — אולי היה מוצא ממנו דעה הפוכה? וקאמרון — עוצרת האומה את נשימתה — מה היא חושבת? היא בעד הוועידה הגדולה של פרס או בעד הוועידה הקטנה של שמיר? שאלות הרות גורל באמת.

אך ישוב שמיר משליחותו חובקת אפריקה, ופרס ייצא לאירופה, לשמוע מה הם — עסק של האבא שלהם — חושבים על הוועידה. הוא יוועץ עם ראשי ממשלות ויסכם אתם את פרטי הוועידה, מי ישתתף בה ומי לא ישתתף. ואם זה עניין שיוכרע על ידי אירופה, תמהני אם אין מקום להרחיב את הביקור עד לרומא, לפגישת פנים אל פנים וצורת דיבור כמובן עם צירת הפרלמנט החדשה דונה צ'יצ'ולינה. האם היא בעד הוועידה? ואיזה תפקיד כדאי לדעתה לייעד לסובייטים? ולצי נא את השר פעם אחת ל"הן" ופעמיים ל"לא". לא צריך לדעת איטלקית כדי להבין למה ימזמן דבריה. הנה כי כן, הכינו אותנו לקליק אלקטרוני להם, תאורו לכם, ומה הם נותנים לנו? ימי פרדריה קליט.

המסעות הללו של שני מנהיגינו הלאומיים ושליחיהם המיוחדים בארבע יבשות, טובים לאגו שלהם וגם נותנים חומר צילומי פיקאנטי לטלוויזיה. אך השאלה היא עם מי אנו מדברים בנושאים שנוגעים בנפשנו? עם האפריקאים, שיהיו תמיד בעד העמדה הערבית? עם האירופים, שלבד מזה שהם בעד אש"ף ובעד מדינה פלסטינית, לא היתה להם שום השפעה ולא שיחקו שום תפקיד באיזורנו מזה ארבעים שנה?

לא יעזור להם לראשי שתי המפלגות הגדולות; זירתם בשעה זו היא בישראל. אם יש צורך לשכנע מישהו בעד הוועידה, אז לא את קהל, לא את תאצ'ר ולא את גנ־אסטגבה אידמה, אלא את הישראלים. ישועתנו בסוגייה זו לא תבוא אפילו מאמריקה, שברפיון שלטונה המופלג באלה הימים, אינה יכולה להתכבן בשום היסוד אלא אם תינתן לה מחצית הצלחה מכבה ומבושלת על טס של כסף. וזה לא באופק אפילו לפי תסריטו של פרס.

פרס: לא החזיר כסף הוועידה

הדרוש הוא ששני מנהיגינו הלאומיים בודדים מהמציאות הפוליטית שנוצרה בארץ וחדלו לשלום.

המציאות היא שעם כל להטו ורצונו הכן לא עלה בידו של מנהיג העבודה להעביר את מסר חשיבות הוועידה הבינלאומית לתודעת הציבור. ומה שקובע יותר בפוליטיקה: לא עלה בידו להשיג את הרוב הדרוש לפיזור הכנסת ולהקדמת הבחירות. פרס השלה את עצמו ששמיר ייענה לאלתר להצעתו לפרק את הממשלה ולהקדים את הבחירות. אך שמיר גורס שנושא הוועידה הוא "נו קיים טו אנסר". לדידו — שתי המפלגות חתמו על חוזה לקיים את הממשלה ארבע שנים ואין שום סיבה לליכוד לוותר על השנתיים שלו רק מפני שפרס חדל לכהן כראש ממשלה.

פרס ניסה להשיג יעדו בדרכים אחרות וצבר להערכתו 58 קולות. מכיוון שמתנא לא יכול להצביע זקוק פרס עתה לששים קולות. גם בהנחה שכל הח"כים של העבודה, בתוכם כאלה שזו סוף הקריירה שלהם בכנסת, יצביעו בעד קיצור כהונתם בשנה ומחצה, עדיין חסרים לפרס שני קולות. על פניו זה נראה דבר של מה בכך — אך במציאות נגלה העבודה שיותר קל לחצות את האוקיינוס בשחייה.

מכיוון שהקולות החסרים יכולים לבוא רק מהמחנה החרדי ו/או מח"כים שרמתם המוסרית מפוקפקת — עוסקים שני מנהיגינו במקח וממכר המשעבד את המדינה לכרחות השחור הדתיים. שלא לדבר על כך שהם ממאיסים את הדמוקרטיה על הציבור ועושים אותו אדיש וקהה־חושים לבעיות המדינה המרכזיות. בתחרות זו, שבה חדלו שני ראשי הממשלה לשתף פעולה ביניהם בניהול ענייני המדינה, נקבעות עובדות שיהיו בבייה לדורות; הממשלה משותקת ומנוטרלת וחדלה לדון בנושאים חיוניים — מהלביא ועד בעיית שחיקתו של צה"ל במלחמת אחים — שלא בפרספקטיווה של "ארטור טו בחירות".

לא מנהיגי אירופה ולא הצ'יפים באפריקה יפתרו לנו את הבעיות. המציאות כרגע היא שלא הושג רוב ואין רוב להקדמת בחירות. אפילו יושג רוב כזה בדרכים מפוקפקות, לקראת סוף השנה, בלאו הכי לא ייערכו הבחירות לפני השנה הבאה. השאלה היא אם מפלגת העבודה אינה צריכה להכיר במציאות ובמקום לרדוף־אחר דברים שאין הידם משגת, לשוב לעסוק בענייני המדינה — מתוך השלמה עם כך שאין לה ברירה אלא למלא את החוזה שעליו חתמה ביוזמתה וברצונה ובמחיר הכבד של שיקום כבודו האבוד של הליכוד? אחרי ככלות הכל, פוליטיקה היא אמנות האפשרי.

השיתוק, הניהיליזם, השיחור הציני, הבדונג בין שני השותפים ושיעבוד כל העשייה וההחלטות על חשבון ועידה שאינה כרגע בהישג יד ובחירות מוקדמות לאלתר שקשה להשיג להן רוב, פוגעים גם במדינה וגם במפלגת העבודה. ממשלה אינה יכולה לתפקד לגופו של עניין כשהצד אחד חותר לבחירות מיידיות ומאמין שיהיו. והצד השני שקוע עד צוואר בסיכול כוונות אלה. אינני אומר שפרס אינו חייב להוסיף לעשות נפשות לקידום השלום. החיוני לעתידנו. אך אין לקבל את הערכתו האפוקליפטית שאם לא תהיה ועידה בינלאומית עכשיו, הרי שהחמצנו את חוסיין ואת השלום. עובדה: הזמן רק ריכך את חוסיין, והוא מסכים עתה, אם הוא מסכים, לדברים שלא היו קבילים עליו לפני כמה שנים. ואם לחוסיין לא בער והיה יכול להמתין עשרים שנה, הוא ימתין לנו עד לסיום כהונתה הטבעית של הממשלה. אם כוונותיו רציניות.

ועד אז, ב־18 החודשים הבאים, או קצת פחות מכך, תהיה לנו לפחות ממשלה שתתפקד באותם נושאים חשובים שפרס סבר שהיא יכולה לתפקד בהם כשהגה את היצור הזה הקרוי ממשלה פריטטית. כל השאר יזכה לו גם בכנסת הבאה.

הלביא כמשל

מאת א. שוייצר

הלביא מדגים חשיבות המחיר והימצאות חלופות בהחלטות בטחוניות

סיפור הלביא ניתן לקריאה כפשוטו, ועתה, עם מתן ההסכמה לפירסום הדו"ח המיוחד של מבקר המדינה בנידון על־ידי הח"כים של הליכוד, הוא יגיע לרשות הרבים. יסופר בו על מטוס עממי, מין פיאט אווירי, שתוך כדי פיתוחו הפך להיות מרצדס — גם מבחינת תג המחיר — וכיצד זה קרה. מה שלא יסופר הוא, כיצד נהיה נכס בטחוני מקווה לנכס תעסוקתי בעין, וכיצד אומץ על־ידי הליכוד (בלי שר האוצר נסים), ונהיה נושא למחלוקת בין המפלגות הראשיות של הקואליציה.

ואולם, אפשרית גם קריאה אחרת, על־פי הדרש, כדי להשתמש בשפת התלמוד. בסיפור זה יופיעו הלביא, תלאותיו, הקשיים שבהם כרוך אישורו בממשלה, ועצם היותו לנושא לדיון פומבי, שבו מעומתים ערכו הבטחוני עם מחירו במונחי עלות־תועלת, כמשל לתמורות שחלו בכמה מתפיסות יסוד המקובלות בישראל. מן המסקנות שבהן ידובר להלן, עולה העניין בדרש על הפשט.

העובדה נתונה כי הלביא הוא מטוס טוב, כלומר שהטכנולוגיות הבנויות לתוכו גם יתאימו לדרישות המבצעיות וגם יהיו נתונות למימוש בשדה המערכה. בעבר, לפני עשרים שנה למשל, ציפיות אלו היו מכריעות בוויכוח, אשר מן הסתם היה מתנהל במה שקרוי חוגים יודעי דבר — שהרי לידיעת הציבור לא היו מגיעים הדיו של ויכוח זה. מכל מקום, ספק אם הוויכוח היה מתנהל במונחי עלות־תועלת. בין כביטוי לחילוקי דעות על מחירו של נכס בטחוני אשר יתבכן כי הוא חורג מהישג ידה של המדינה, ובין כחילוקי הערכות לגבי ערכם המבצעי ההשוואתי של מטוס יירוט, מכאן, ואמצעי לחימה אחרים מכאן.

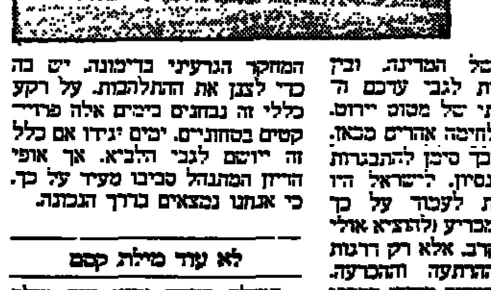

מטוס הלביא: מין פיאט אווירי?

היו שיראו בכך סימן להתבגרות וללמידה מן הנסיון. כי ישראל היו הזדמנויות רבות לעמוד על כך שאין כלי נשק מכריע (ולהוציא אולי נשק גרעיני) בקרב. אלא רק רעות טוב בתחום הדרעת ההכרעה. מכאן עולה כי חישוב מחירן הכספי של מערכות נשק, או קביעת ערכן מתוך השוואות ביצועים של המערכות זו כנגד זו, זוכה בימים אלה לעיון ולהערכה שונים מאלה שהיו מקובלים בעבר. במידה ידועה, זו אינה רק תוצאה של הנסיון המלמד ספקנות, אלא גם של אפשרות הבחירה, שנולדה על רקע התפתחות רב גונית מרשימה של כושר התיכנון והייצור הישראלי.

הגאווה על היכולת בצבע כחול־לבן טורינה אף היא. לא רק אפשרות הבחירה בין מטוס עדכני במונחי טכנולוגיה, ובין כלי מלחמה בעלי ייעוד מתחרה, אלא גם הידיעה שכבר כעשר שנים אחרי כינון המדינה, יכלה ישראל להסתכן בהקמת קריה המחקר הגרעיני בדימונה, יש בה כדי לצנן את ההתלהבות. על רקע כללי זה נבחנים בימים אלה פרוייקטים בטחוניים. ימים יגידו אם כלל זה יוחשם לגבי הלביא. אך אופי הדיון המתנהל סביבו מעיד על כך, כי אנחנו נמצאים בדרך הנכונה.

לא עוד מילות קסם

המילה בטחון אינה עוד מילת קסם, אלא, ובאופן מודע, צירוף חליפי של יכולת וכישורים, מקצתם של בריאים ומקצתם של כלים המצויים במלאי. הדעות לגבי תוצאות הפעלתם במיגוון התועלת אינן של אנשי צבא בלבד. מדענים, אנשי אקדמיה בתחום לימודי מדינה וחברה וסתם פוליטיקאים העוסקים בנושא, מסוגלים להביע דעה הראויה להישמע — וגם עושים שימוש ביכולתם. גיוון הפוטנציאל והיכולת בעלי דבר בנידון משפרים לכאורה את הסיכוי, כי ההחלטות בנידון יהיו אופטימליות. אך אין ספק שהם מכבידים על המחליטים. אפשר להאמין כי בעלי ההחלטה מיוחלים לא אחת — המקרה של הלביא מוכיח זאת בעליל — למצב העניינים מן העבר. כאשר לא היה מבחר כבוחן וגם לא ריבוי מעורבים באקט של ההחלטה וההכרעה.

יש היבט נוסף להתייחסות הציבור לבטחון. והדברים אינם אמורים בספירת ימי המילואים השנתיים, על־אף מחירה הגבוה בדם ובממון, מלחמת לבנון נחשבת כיום לתרינה. אם מתעלמים ממנה, הרי באה מלחמת יום הכיפורים, חסכה הכרעה מלחמה במלוא ההיקף. העם בישראל — אפשר שיש כאן סימן מובהק של שיכחה מתוך קלות דעת — חדל להאמין במלחמה כקפת כאפשרות בעלת סבירות גבוהה. כלומר, הלך הרוח בקרב הציבור הוא היפוכו של מה שהיה לפני עשור או שני עשורים. כל אלה נוסכים מידה של יחסיות על החשיבה בנושא הבטחון. כיוון שכך, הימצאות חלופות וחשיבות המחיר זוכים להערכה שונה מזו שהיתה נתונה להם בציבור בשנים עברו.

בין 1951, כאשר התפטר הרמטכ"ל יגאל ידין בשל חילוקי דעות תקציביים עם שר הבטחון, ובין השנתיים האחרונות כאשר שר האוצר בהסכמת הממשלה הניף את גרזן הקיצוצים על מערכת הבטחון, לא היה עימות ממשי בין כסף לבטחון. מקרה הלביא מצביע על כך שעימות זה נבנוך. אפשר כי אם יימשך מצב אי־מלחמה בפועל בין ישראל ושכנותיה, או אף תחול התקדמות להשגת שלום עם ירדן — הוא עוד יחריף. לא כאן המקום לעמוד על התמורות שיתחוללו כתוצאה מכך, לא רק ביחסים בין הדעות המשכל הישראלי, אלא גם במבנה המשק ובתודעת הציבור. עם מקרה הלביא מתוסף עוד אות לבאות.

פרי בוסר או עבודת כפייה

מאת דן מרגלית

המבוכה בניסיון הפוליטי למצוא הסדר חוקי ביחסי המדינה עם המיעוט הערבי נמשכת. הקואליציה שבה ומתגלה רצוצה, נבוכה ומדברת בשני קולות

יוסי שריד הביט לצדדים וראה את ידו של אליעזר גרנות ממפ"ם מורמת למען הצעתו של רב שר לנסקי מהליכוד. אם זה טוב למפ"ם זה כשר גם לר"צ — חשב שריד, והרים את ידו. עמיתו מרדכי וירשובסקי משינוי לא היה איתם עת באולם. לאחר מכן אמר כמובן כי אמנם אינו בקיא בסוגייה, אך יש להניח כי אילו נכח בהצבעה היה תומך ביוזמת שילנסקי.

על מה הצביעו הח"כים מר"צ ושינוי אם לא בעד מה שגינו רק לפני כמה שבועות בלשון חריפה? שילנסקי היה דווקא מהשר גדעון פת. בצעה הציע עוד לפני זמן רב על שולחן הכנסת הצעה, לפיה, במסגרת חוק חיילים משוחררים תוענק הנחה של 25 אחוז בשכר הלימוד לסטודנטים ששירתו בצה"ל.

הנהלת הקואליציה אישרה. המערך הצביע בעד. היתה מהומה. עד שהשר פת הציע משהו דומה בממשלה, ושרי המערך, לפי רפלקס מותנה, שפעו גינויים. אפליה, נומרוס קלאוזוס משלטון הצאר ברוסיה הזכור לרע לכל היהודים, חרפה לאומית.

לח"כ שילנסקי הוכרה המהומה בממשלה כי הצעת החוק שלו נרדמה בפרלמנט. הוא עורר אותה. בינתיים חלפה ההתרגשות. לא זו בלבד שהמערך לא קם עליה. אלא ביקש להיות לה שותף שקט.

שילנסקי: הציע

לח"כ לאק אמיר היתה הצעה טובה הזוגת מזו של שילנסקי. הוא הבין שאין דרך להפלות בין סטודנטים עלפי שירותם בצה"ל. הקריטריון צריך להיות אחיד. מדינה תרבותית יכולה להיטיב עם כל חייליה המשוחררים, אבל לאו דווקא עם הסטודנטים הלוחמים, לעומת עמיתיהם בני המיעוטים ששוחררו מצה"ל. לפיכך הציע להעניק לכל חייל משוחרר מענק של 500 דולר, בין אם הוא סטודנט ובין אם לאו.

לאק אמיר לא הספיק להניח את הצעתו על שולחן הכנסת. במערך כבר ידעו כי הוויי זעקות שריה. ההנחה בשכר הלימוד לחיילים משוחררים פופולארית בעיני הציבור. שוב פעל המערך בחשאי וביקש משילנסקי להסכים ששמו של אמיר יתנוסס לצידו על היוזמה. הח"כ מהליכוד סירב. אין צורך בשותפים להצלחתו. בנשיאות הכנסת ניסו לבצוע משילנסקי להעלות את הצעתו עד שיספיק אמיר להניח על השולחן גם את הצעתו. אך כמה תגובות תקיפות מפי מזכירת הליכוד, ירדנה מלר, ומכתב חריף מיושב ראש הסיעה חיים קופמן, הרתיעו את המערך.

הצעת שילנסקי כיכבה במליאת הכנסת לבדה. המערך ומפ"ם ור"צ תמכו בה. רק שאיש לא ידע להסביר ברצינות מה ההבדל בין הצעתו של פת, המותקפת בממשלה, לבין יוזמת שילנסקי הברוכה בכנסת, לבד מההסבר המילולי שהמאבק החוקי שונה בשני המקרים.

גרנות: תמך

אירוע זה שהתרחש שלשום שיקף רק את המבוכה בנסיון הפוליטי למצוא הסדר חוקי ליחסי המדינה עם המיעוט הערבי. דקה אחרי שהכנסת אישרה את הצעת שילנסקי (ששריד חזר בו ממנה במזונן) ניסה רפאל איתן (התחיה) לאחוז את השור בקרניו. שוב נתגלתה הקואליציה רצוצה, נבוכה, דוברת בשני קולות.

המבוכה אינה רק יהודית

איתן הציע לחייב את מי שאינם מגוייסים לצה"ל לעשות בשירות לאומי. יהודים, דרוזים וצ'רקסים לצה"ל, וערבים אחרים וחרדים לשרות לאומי. בדברי ההסבר לחוק ציין איתן כי בעיית הלימוד במוסדות דת להשכלה גבוהה היתה בין הסיבות ליוזמתו.

הקואליציה היססה. הליכוד דווקא הסכים, אבל נתח סמן של משתמטים הם החרדים, שותפיו לקואליציה. שבועות ספורים ניסה הליכוד לשכנע את "רפול" איתן להמתין לדיון בקואליציה. פעם ניסו לזרוק את החוק לתחום אחריותו של יצחק רבין. אחר־כך לשר העבודה והרווחה משה קצב. לבסוף איבד איתן את סבלנותו והעלה את הצעתו.

המערך השש מפני חקיקה מחייבת כלפי ערביי ישראל. אמנון לין נשלח אל דוכן הנואמים, לשללה בטענה כי היא עדיין בבחינת פרי "בוסר". בר"צ ראו בשרות לאומי מחייב כזה "עבודת כפייה". שם שכחו כי אילו הוצע החוק נגד ההשתמטות החרדית בלבד, היו רואים בו ברכה גדולה. השר קצב רוזה את הרעיון בשמם של הסיבוכים והקושי הארגוני האבטלה והצמצום ושאר החוליים הפוקדים את הממשלה.

המבוכה אינה רק יהודית. לפני שנתיים חוצי התבטא ראש הרשימה המתקדמת, מוחמד מיעארי, כי הוא מצדד בשרות לאומי בהתנדבות של צעירים ערבים בקהילותיהם. הקומוניסטים מיהרו לטעון כי זו מכירת הנוער הערבי־ישראלי לציונים. הם כמובן השכיחו כי בשנים הראשונות להקמת המדינה תבעו לשלב את הערבים בשורות צה"ל. העניין נוגע, אך לא הקושי. מפני שאם גם התכוון נוסדאיתן מהתחייה להביך את ערביי ישראל, כי אז ביסוד הרעיון התנה גרעין פורה. אחרי ארבעים שנים הגיעה העת שערביי ישראל ידעו ככל אזרח בכל מדינה דמוקרטית שזכויות אינן צומחות יש מאין. מצבם המיוחד פוטר אותם משרות צבאי. אפשר שהוא גם מבודד אותם משירות כלל־ישראלי. אך הם אינם יכולים עוד להתעלם מן המצוקה בה נתון המיגזר הערבי עליו הם נימנים.

המועצות המקומיות הערביות כורעות תחת הנטל ונתונות בפועל בפשיטת־רגל כלכלית מתמדת. הן אינן מתמודדות עם מסגרת התקציב ועם השירותים הנדרשים מהן. הצעיר הערבי־ישראלי יכול לסלוד ממדינת היהודים כאוות נפשו — עדיין אין זה מסביר מדוע לא ייחלץ לעזרת קהילתו, ולסייע לה בלבד?

לפי הנתונים יש בכל שנתון כ־15 אלף צעירים ערביים כשירים לשרות לאומי. לא בממשלה ולא בצה"ל אלא בעריהם ובכפריהם בלבד. זה מצריך תיאום עם המועצה המקומית ועם הגורמים הארציים של הממשלה, כמשרדי הפנים, הבריאות והחינוך הפעילים במיגזר הערבי. אם מסרבים ערביי ישראל ליוזמה זו — כי אז תתיירץ שהממשלה אחראית והיהודים תמיד אשמים פשוט אינו מתקבל על הדעת.

בסך הכל הם נתבעים לשרות לאומי במיגזרים הם — להעניק כעזר וסיוע סוציאלי, ללמד השפה, לבצע תיקון בגג דולף, ולהקנות ספרות לאחיהם בביתם. עליהם לדעת — לפי יהודה לייב גורדון היהודי — כי אלוהים אינו עוזר לעגלון שאינו עוזר לעצמו.

וכל זאת בתנאי שרפאל איתן ותומכיו יציעו כי השרות הלאומי ייפתח באום־אל־פחם יום אחד לאחר שיתרפק על הגלות במאה־שערים.

להחזיר את העקורים

מאת נחמיה שטרסלר

הלל הזקן היה אומר: "מה ששנוא עליך, אל תעשה לחברך", ישעיהו הנביא אמר: "שימרו משפט ועשו צדקה". על דמויות אלו התחנכנו פעם, אך מאז השתנה הכל. מצווה הפכה למלחמת מצווה, וזו הפכה לג'יהד נגד כל סכנה דמיונית. איקרית ובירעם נותנות לנו הזדמנות להפסיק את התהליך ההרסני הזה

כששומעים את משה ארנס מדבר בלהט על זכותם של עקורי איקרית ובירעם לשוב לבתיהם, יש בכך כדי להבין היטב את כוחו של הפתק. ב־1978, בתפקידו כיו"ר ועדת חוץ וביטחון עשה ארנס את כל שביכולתו, ואף הצליח לסכל עריכת הצבעה בוועדה, מתוך חשש שהרוב מצדד בחזרת העקורים. אחר כך, כשהיה לשר ביטחון, המשיך להתנגד לחזרתם. ועכשיו — ראה זה פלא — ארנס בעד. אין זאת אלא שלפתק הקלפי אין ריח. פתק מרדכי או יווני־אורתודוקסי המשולשל בגליל, טוב בדיוק כמו פתק המשרד לשל בכוכב יאיר. ומי יודע, אולי יגיעו לקלפי, בעקבות הרעש, גם פתקים דרוזים, צ'רקסים, נוצרים ואפילו מוסלמים, שישתכנעו שארנס הוא האיש שיוציא אותם מחושך לאור גדול.

אך גם אם נכון להתבונן במניעיו של ארנס דרך משקפיים ספקניות אלו, אין זה אומר שהתוצאה אינה רצויה. לפוליטיקה יש לפעמים דרכים מוזרות להגיע לתוצאות, ומי יודע, אולי מכל הרעש והצלצולים של הקדמת הבחירות, תהיה התוצאה אחת — חזרת העקורים. ואם כך יהיה — דיינו.

בנובמבר 1948 הודיע צה"ל לתושבי שני הכפרים כי הם נדרשים לעזוב את כפריהם מטעמי ביטחון. אך יותר לחזור לבתיהם תוך שבועיים. כשחלפו השבועיים וחלפו גם שנתיים, הוליכו העקורים להגיש בג"ץ. בית־המשפט העליון, כשישב כבית־דין גבוה לצדק, החליט ביולי 1951, שיש להחזיר את העקורים לכפריהם, אך לא מדינת ישראל היא זו שעצרה יזייים, ובספטמבר 1951 שיגר צה"ל צווי גירוש חדשים לתושבי שני הכפרים, וכך שם ללעג את הבג"ץ.

כדי למחוק סופית את הפרשה, פוצץ הצבא את בתי התושבים — חוץ מהכנסיות. חלק מהם עבר לגוש חלב, חלקם לישובים אחרים בגליל, וגם לחיפה הגיעו. הממשלה האמינה שהזמן יעבוד והם ישכחו. אך התברר שגם הערבים יודעים אהבת מולדת מהי. הם מתעקשים לחזור לבתיהם, גם אחרי 39 שנה.

לא צריך דמיון פרוע מדי כדי לתאר מה היה עושה ישוב יהודי, אם היה מתבצע כלפיו עוול שכזה. די להיזכר מה קרה בכפר שלם, כאשר ניסו לפנות משפחה אחת מדירה אחת. אך אנשי איקרית ובירעם לא הרימו אלות, לא שלפו נשק. אלא הפגינו והאמינו. תוך שמירת אמונים למדינת ישראל, כל אותן שנים ארוכות.

את הנימוק הבטחוני הפסיקו לאחרונה להשמיע. אמנם, כאשר צה"ל בחמש ומחזיק מעבר לגבול את צד"ל ורצועת הבטחון המלאים במרגנים, הנימוק הבטחוני יישמע רק כבדיחה גרועה. אך כאשר השר הבטחוני הישיר נופל, אפשר להשתמש בנימוק בטחוני עקיף יותר והנוסח כך: להחזרת עקורי איקרית ובירעם תהיה משמעות של התירה תחת הדישנים של מלחמת העצמאות, כי בעקבותיהם יאלץ להחזיר את כל הפליטים להמישים הכפרים הערים אותם נטשו במלחמה, ואז, אנא אנו באים.

לתקן עוול אחד

הנו נימוק כה חלש, עד שהוא אינו מחזיק צלחת מים ואפילו לא צלחת ומעות. איקרית ובירעם הוא המקרה היחיד בו לא בוצעו התושבים ולא הוברחו. צה"ל שהה בכפרים כחודש ורק אחר כך ביקש מהם לעזוב. בהבטיחו כי יחזרו תוך שבועיים. צה"ל איפשר להם אפילו להשאיר ששים שומרים על הרכוש. הם לא נלחמו, לא הטמינו מוקשים, לא דיווחו אל מעבר לגבול. האם יש ישוב אחד נוסף, בו הבטיחו לתושבים שיבה הביתה? האם יש ישוב נוסף שפנה לבג"ץ וגם זכה?

אין זאת אלא שהפכנו את גורלנו ליעודנו, וגורלנו הוא גורל אכזר. לבוא למדינה נושבת, להילחם בה על כל פיסת קרקע, לגרש אנשים מביתם, להרוג. אך זה גורל של עם שרק כאן יכול היה למצוא מקלט. רק כאן יכול היה להגן על עצמו. רק כאן יכול היה להגיע למולדת במלחמת קיום אכזרית אך צודקת. אך עכשיו יש המנסים להפוך את היוצרות — לראות בעוול שנעשה, ייעוד. גם כשאין בו הכרח. כך הופך הגורל לדרך חיים, דרך מסוכנת, כי כאשר נמשיך תעוול, נהפוך את עצמנו למעוולים מקצועיים, לאנשים קשי־לב, לבני בליעל.

נכון שנעשו מאז עוולות רבות להמוני אנשים, משני צידי הגבול. נפלו אלפי יהודים, נפלו אלפי ערבים. מספר גדול יותר של צעירים משני הצדדים נשארו נכים, מיאתקים ועזורים. האם עולה מכך שלא צריך לתקן עוול אחד מתוך ים העוולות?

נכון שיש כאן תקדים, אך זהו דווקא תקדים טוב. תקדים של עם במלחמה נמשכת שהפרשה אוכלת בבשרו זה 39 שנים, שיודע להודות בטעות ולתקן את המעוות. וזה יהיה גם איתות טוב לשכנינו. איתות האומר שיש כאן עם מי לדבר. כי כאן חיים אנשים שיודעים לשים נקודה ולפתוח דף חדש.

אולם התועלת הגדולה ביותר תהיה מבית פנימה. לחזור ולהרגיש שיש לנו עדיין יתרון מוסרי. כי מהו מקור הכוח של עם בן 3.5 מליון איש, אם לא ההרגשה הפנימית שכאן מוסרי יותר, צודק יותר. אחרת, למה להישאר? בארה"ב היהודים עשירים יותר. לא נלחמים כל חמש שנים, לא הולכים למילואים. אז למה לא לרדת אם גם היתרון המוסרי ייעלם? אבא אבן היטיב לבטא זאת כאשר אמר בראיון לניו יורק טיימס שהיום לא היה מעז לדבר על ישראל כ"אור לגויים".

הלל הזקן היה אומר "מה ששנוא עליך, אל תעשה לחברך, וזו כל התורה על רגל אחת". ישעיהו הנביא אמר: "שימרו משפט ועשו צדקה". על דמויות אלו התחנכנו פעם, אך מאז השתנה הכל. מצווה הפכה למלחמת מצווה, וזו הפכה לג'יהד נגד כל סכנה ודמיונית. איקרית ובירעם נותנות לנו את ההזדמנות להפסיק את התהליך ההרסני הזה.

הכוח המניע מאחורי כל ארוע

איבריה תקח אותך לארועים הגדולים של קיץ 87 בספרד כמו בכל שנה, מאחורי כל ארוע מוצלח עומדת איבריה.

תערוכות וכנסים בספרד

- הירִיד הבינלאומי ה־25 של בגדי ילדים ונוער (אביב־קיץ 88) — יולי 17-19 — וואלנסיה
- יריד ספרים — יולי — סאנטנדר
- GAUDI תצוגת אופנה גברים, אביב קיץ 88 — 31 8-2/9 — ברצלונה
- יריד בינלאומי של מוצרי הנעלה והעשיות מאוחדות — 9/9-12/9 — אלדה (אליקנטה)
- FIDEC - תצוגת מוצרי וציוד ספורט — 10/9-13/9 — מדריד
- SPORT'S 87 - תערוכת ספורט ומתנאות — 13/9-16/9 — ברצלונה
- EXPOHOGAR 87 - יריד מתנות בינלאומי — 16/9-22/9 — ברצלונה
- REGALO FAMA - תערוכת מתנות — 19/9-23/9 — מדריד
- FIM 87 - יריד הרהיטים הבינלאומי ה־24 — 22/9-27/9 — וואלנסיה
- GAUDI תצוגת אופנת נשים, אביב קיץ 88 — 26/9-28/9 — ברצלונה
- SONIMAG 87 - התערוכה הבינלאומית של קול, תמונה ומוצרי אלקטרוניקה — 28/9-4/10 — ברצלונה
- LIBER - תערוכת ספרים בינלאומית — 29/9-4/10 — מדריד

לפרטים נוספים להזמנות אנא התקשרו לגב' ברברה הולשטיין, מחלקת מכירות טל' 03-661789

איבריה מכירה הכי טוב את ספרד

IBERIA AIRLINES OF SPAIN

هكذا من الأصل

صورة عن الأصل

מקורות מדיניים במסע ראש הממשלה לאפריקה / עקיבא אלדר

מה משותף לנשיא רייגן ולנשיא איידמה

נשיא טוגו השתמש במשפט מקומי מחוספס, כדי להמחיש כי די לו בריחות הרעים העולים מטוגו ומסביבתה, מכדי שיוגיע את מוחו בצרותיהם של היהודים והערבים

יצחק שמיר: הסבר זחוח דעת למחלוקת

נשיא טוגו, איידמה: העיקר בביטחונו האישי

מערב אפריקה

כאשר מזכירים ליצחק שמיר את המשולש הבלתי מקודש עבורו — "ועידה — בין — לאומית", אפילו הנשיא הכל יכול של טוגו גנבסינגבה נאלץ לוותר. יד נעלמה הורתה אמנם להמונים שנקבצו באולם הקונגרס של לומה הבירה, להריע ממושכות למשמע קריאתו של הנשיא בעד מולדת לפלשתינאים ובעד כינוס ועידה בין לאומית בשיתוף אש"ף. אולם ניכר היה על פניו הקפואים של שמיר, כי עליו לא עשה המשפט הזה רושם ביותר. "לא באנו לכאן כדי לפתור את בעיית העולם", אמר איש בשמי טוגו, בדרך לקאברה, שעה קלה לאחר שנפרד בשלוש נשיקות מאיידמה הזועם. שמיר מעיד על נשיא טוגו כי הוא מדינאי מפוכח וממולח למדי. לכן, מותר הפעם לקבל את ההסבר זחוח הדעת של ראש הממשלה כאשר למחלוקת ביניהם בשני נושאים, שביטלה את משמעות הנוסח הטוגולזי להודעה המסורתית המשותפת. על הוועידה הבינלאומית אמר — "נו, זה נוסח שהשרים שלו הכינו בעבודה", ועל הניצני לדרום אפריקה, שגם אותו דחה שמיר, הוא כינה — "מס שפתיים".

איידמה לא הזמין את שמיר לבצעד בתולות מלומה ועד למחוז ילדותו בקארה, כדי להתקוטט עמו בשאלת הוועידה. לנשיא איידמה היה נוח לאמץ את מנהגו של הנשיא רייגן, כפי שהציע לו שמיר, לאמור — "גם בתום פגישתי עם הנשיא האמריקאי לא התפרסמה הודעה משותפת. במקום זאת יצאנו יחדיו למדשאת הבית הלבן, והנשיא אמר שיש חילוקי דיעות בינינו בנושא הוועידה וחסל". כך אמנם היה. איידמה מצא אפילו פתגם מקומי מחוספס, הגורס כי מי שעומד ליד בית השימוש חשוף לריח יותר מאחרים. כך המחיש שדי לו בריחות הרעים העולים מטוגו והסביבה מכדי שיוגיע את אפו ומוחו בצרותיהם של היהודים והערבים. זה היה סופה של הוועידה הבין לאומית בטוגו.

שיעור בדמוקרטיה

איידמה גילה לשמיר כי עיקר דאגתו נתונה לביטחונו הפרטי. דאגתו לפיתוח החקלאות ולרווחת הערבים בא במקום השני. היררכיה זו של דאגות מומחשת היטב במכונית מרצדס 600 מבהיקה, מוקפת שומרים חמושים, החולפת ביעף על פני תינוקות שרופים בין ביקתות הבוץ והקש, ונבלעת בחצרו של ארמון השיש הנשיאותי. לא מכבר חשפו גורמי מודיעין מערביים נסיון, כנראה של קדאפי, להחדיר מתנקשים דרך גאנה השכנה. איידמה מוטרד עדיין מהעניין, ומבקש לצייד את משמר הנשיא בידע ובנסיון הישראלי. הוא אינו סומך על המעצמות הגדולות. מהצרפתים הוא מבקש להשתחרר לחלוטין. נתחיל איפוא המומחים הישראלים הזכורים לטוב מאוגנדה הלא רחוקה. ירצו, ישלחו לכאן גם מדריך חקלאי או שניים. אם לא יועיל — לא יזיק.

רבים מהמזוללים שהריעו "שלום שמיר המכובד, שלום", לבשו חולצות נושאות הדפס לציון עשרים שנה לעלייתו של איידמה לשלטון. אגב, הוא הורה לאחד חג זה עם יום העצמאות הטוגולזי. סוד הישרדותו אינו מונח בבניין הפרלמנט. דמוקרטיה, הסביר איידמה לשמיר, איננה הולמת את העם הזה. "היו לנו פעם ארבע מפלגות. אבל הויכוחים עברו למהלומות והצתות. העם החליט שמוטב לו מפלגה אחת". מאז, איידמה הוא שליט יחיד וכל יכול. שני מיליון וחצי טוגולזים מריעים לו ולכל מי שהוא מורה להם להריע.

השבוע הריעה טוגו ליצחק שמיר וראש הממשלה מתבשם מכך — "כשאתה יושב בישראל וקורא כל מה שאתם העיתונאים כותבים, נדמה לך שמעמדנו בעולם אינו מהטובים ביותר, והנה אתה בא לכאן וחש שאין זה כך. עם שלם יוצא מכליו כדי לשבח ולהלל את ישראל". יש לדעת כי העם הזה, ברובו, נבער מדעת. אותו היא לו אם האיש היושב בכורסא למרגלות המאוזוליאום השמאלי לימינו של איידמה הוא יצחק שמיר או יאסר ערפאת שהיה כאן לפני שנה. בבוקר מעמיסים אותם על משאיות הכרתנה. כשהזמזמה להסות משמיע הרמקול את המילים "דוד מלך ישראל" והרגלים נשלחות קדימה במקצב ה"הורה". שמיר טוען שאם היו האמריקאים מבקשים לארגן מופע כזה הם היו נזקקים לכוריאוגרף ולקומפוזיטור, וספק אם היו מצליחים להפיק ריקודים כאלה. על הבימה הסביר לו איידמה שהבחורים והבחורות האלה אוהבים מאד לרקוד, ושהקצב "אצלם בדם". מישהו אחר סיפר שפעם ניסו הרקדנים להתמרד במחאה על אובדן ימי עבודה.

בין אם זו שמחה מעושה ובין אם יש בה ממש, עיקרו של דבר ששום מדינה באפריקה מתחבקת עם ישראל בלי בושה. טוגו היתה השבוע למדינה השנייה במערב אפריקה, המחדשת את יחסיה עם ישראל בתוך פחות משנה. קאמרון עשתה זאת לפניה ולא נגרם לה כל רע. דומה כי אפריקה למדה שהשחור הערבי הסר שיניים. מזכיר הליגה הערבית אומר משהו בגנותה של טוגו ואיידמה מפנה אותו אל דגל ישראל המתנוסס בקהיר. המארח ידע אפילו לספר לשמיר כי הנשיא מובארק אשר מבקש לזכות בנשיאות הוועידה לאחדות אפריקה אינו עומד בפרץ, ואף מבקש לדחוק את העניין הפלשתינאי דרך היבשת השחורה.

דיפלומטיה ועסקים

ביקורו של ראש הממשלה באפריקה נולד בראשית השנה מתחת לחופה שנערכה בירושלים. איש העסקים הירושלמי מרדכי יונה, שידו הארוכה מגיעה עד ליערות ליבריה, הזמין שורה ארוכה של שרים ונכבדים מליבריה לחגוג עמו את חתונת בנו. כיוון שהממשלת הנכבדה נותה בבירה, אי אפשר היה בלי ביקור אצל ראש הממשלה. מביקור כזה אין יוצאים מבלי להזמין לביקור גומלין. עכשיו מלווה יונה את שמיר במטוס חיל האוויר . מי שהחל את דרכו כאינסטלטור, גאה בכך שהוא קונסול כבוד של ליבריה בירושלים הבירה, לא סתם בישראל.

ביקורו של שמיר ממזג דיפלומטיה עם עסקים. בין אנשי הכלכלה מצאנו גם את אהוד שילה, מנכ"ל סולל בונה. המספר על פעילות החברה שתרמה במשך עשר שנים 350 מיליון דולר למאזן התשלומים של ישראל. עיקר פעילותה בניגריה — דווקא אותה מדינה חשובה שאינה ממהרת לחדש את היחסים הדיפלומטיים עם ישראל. "מן הראוי לציין כי למרות ניתוק הקשרים עם ישראל, לא חלה כל פגיעה בפעילותנו. במערב אפריקה, אשר המשיכה להתפתח ולהתבסס תוך קיום קשר הדוק עם השלטונות והסביבה", כך לפי מסמך שהכין שילה לקראת הביקור. מרדכי יונה חולק על דעתו. הוא עומד על כך שללא מערכת יחסים דיפלומטיים "אתה מופיע בהסתתרות, ללא גיבוי וללא בקרה. אני רואה לנגד עיני אלפים ואולי עשרות אלפי עובדים בתעשייה ובשירותים שיכולים להישען על מערכת יחסים עם מדינות אפריקה". הוא משבח את האנשים הפועלים בשטח, בעיקר את עובדי משרד החוץ, ומוסיף מיד כי הגיע הזמן שהם יקבלו גיבוי ויוכל ליתר הגבה מהדרג הפנימי. "הריצה לסין הפכה לאמוק ואינני מאמין שללא תעודות בגרות נוכל לחזור למעצמה גדולה זו. לפנינו הזדמנות, צירוף מקרים של ירידת קרנן של מדינות ערב מזה והשתגרות בשנים האחרונות של המשק הישראלי מזה, זה מאפשרים תנופת פעילות ביבשת שחורה."

יונה מרחיק לכת, וטוען כי עתידה של הכלכלה הישראלית טמון ביבשת אפריקה. זאת בשל קרבתה הגיאוגרפית לישראל ועושרה הרב במינרלים ובחומרי גלם. "קשרים דיפלומטיים עם מדינות אפריקה מכשירים את הקרקע לתנופה שבעקבותיה ניתן יהיה לבסס את הכלכלה האפריקאית הישראלית כאחד. בביקור הזה יכולת להיווכח בהערכה הרבה שרוחשים כאן לישראלים, ובמאמץ הארגוני שהושקע כדי לקדם את פנינו."

בקאמרון הניח יונה יסודות למפעל עץ חדש, והוא מכסיה אספקה סדירה של חומר גלם חשוב זה גם לתעשייה לבידים בישראל. יונה מספר שעד כניסתו לאפריקה נשענה תעשיה זו רק על מדינה אחת — גבון.

תמונות מאפריקה

● הנשיא חיים הרצוג היה רווה השבוע נחת בטוגו. תמונות ענק שלו — כשני מטר גובהה — קידמו את פניו של ראש הממשלה יצחק שמיר בכל ארמון וקרן רחוב. בקמרון נעלם הנשיא הרצוג וגם לשמעון פרס שהיה כאן לפני תשעה חודשים לא היה סימן וזכר. הקמרונים, מתברר, הצטיידו במלאי הגון של תמונות שמיר.

● נשיא חוף השנהב בופואה באני, המנהיג הותיק, אמר פעם לאהוד שילה כי ישראל היא ידידה אמיתית של ארצו. אולם אפריקה היא המשפחה, ומשפחה, כידוע קודמת לחברים. כיוון שגם במשפחות הכי טובות נופלות לפעמים מריבות, אירע שנשיא טוגו, איידמה, קפץ על באני שהבטיח לתאם עמו את חידוש היחסים עם ישראל ולא קיים את דברתו. איידמה העלבל המתין כמעט שנתיים, כדי שלא יאמר כי טוגו נגררה אחרי חוף השנהב.

● שעתיים תמימות נמשך שידור הכתבה על ביקורו של שמיר בטוגו בטלוויזיה המקומית. המצלמות ליוו כל לחיצת יד שלו עם עשרות או אלפי מאות מקבלי פנים. הנם שרים וראשי שבטים. אחר כך באו הרקדנים והתזמורות ומטחי הכבוד, עד קבלת פנים ועוד ארוחה. שאלתי את שמיר כיצד הוא עומד בכל זאת: "התרוממות הרוח משכיחה את העייפות", השיב. "בירושלים אני עובד לא פחות וזה מעייף הרבה יותר", אמר ראש הממשלה.

● הביקור בחוף השנהב סוכם ממש ברגע האחרון ולאחר לבטים רבים. כאשר היה ברור לבסוף כי הנשיא באני יקדם את פני שמיר, הוזעק רופא השניים הנריך בבריק. ראשי השלטון בחוף השנהב לא ישכחו לו את השתלות השניים שביצע בהם באמנות, ועמדו על כך שבבריק יצורף למשלחת. ביום ראשון בלילה הוא ארז את מזוודותיו ועלה למטוס.

מכרז מס. 1/87

ZIM צים

"צים" - חברת השיט הישראלית בע"מ
אגף אדמיניסטרציה משק ונכסים

מציעה בזה למכירה המכוניות כדלקמן:

מס. רישוי	סוג הרכב	נפח מנוע	רישיון בתוקף עד	שנת יצור	הערות
810-159	פיאסטה L	957	6.2.88	1979	+ רדיו
810-752	פיאסטה L	957	7.3.88	1979	+ רדיו
810-753	פיאסטה L	957	7.3.88	1979	+ רדיו
72-714-81	סוברו	1600	16.2.88	1981	+ רדיו + מזגן
72-716-81	סוברו	1600	16.2.88	1981	+ רדיו + מזגן
72-715-81	סוברו	1600	16.2.88	1981	+ רדיו + מזגן
72-536-81	סוברו	1600	6.1.88	1981	+ רדיו + מזגן
72-534-81	סוברו	1600	6.1.88	1981	+ רדיו + מזגן
72-728-81	סוברו	1800	18.2.88	1981	אוטומטית + רדיו ומזגן
73-356-81	סוברו	1600	4.4.88	1981	אוטומטית + רדיו ומזגן
76-160-81	סוברו	1600	6.6.88	1981	+ רדיו + מזגן
76-982-81	סוברו	1300	15.7.87	1981	+ רדיו + מזגן
81-296-81	סוברו	1600	21:10.87	1981	+ רדיו + מזגן
853-247	טרנזיט פורד		אין רישוי	1978	
855-217	טנדר פג'ו + ארגז		28.11.87	1979	
78-456-80	טנדר רום כרמל+ארגז		17.10.87	1980	
88-509-80	טנדר סוברו 600 ארגז פתוח		5.10.87	1980	

- מכוניות אלו אפשר לראות במחסני "ליסי" בחוף שמן - מול השער הדרומי של שטח נמל חיפה החדש.
- פרטים על כלי הרכב המוצעים אפשר לקבל במדור התחבורה, חיפה, שד' פל-ים 9-7.
- את המכוניות אפשר לראות מתאריך 21.6.87 ועד 1.7.87 משעה 08.00 עד שעה 14.00
- המכרז ייסגר ביום ה' 2.7.87 בשעה 11.00.
- הצעות במעטפות סגורות יש להכניס לתיבת מכרזים אשר באגף אדמיניסטרציה, קומת כניסה חדר מס. 14 בצירוף המחאה בנקאית בשעור של 10% מערך הרכישה, הצעה שלא תצורף אליה המחאה בנקאית תבוטל. במקרה והזוכה יחזור בו מהצעתו לא יהיה רשאי לתבוע החזרת סכום ההפקדה.
- יש להגיש הצעה נפרדת לגבי כל מכונית ולציין מס. רשוי של המכונית.
- כלי הרכב המוצעים עומדים למכירה במצבם כפי שהם, לאחר שהקונים ימצאו את כלי הרכב מתאימים לצרכיהם לא תתקבל כל טענה שהיא לגבי תיקון, תוספת או החלפת כל-חלק מחלקי כלי הרכב הנ"ל.
- אין חברת צים אחראית עבור כל חלק מחלקי המכוניות אשר מסיבה כל שהיא לא נמצאו בזמן מסירתן.
- לא תתקבל כל תביעה מהרוכשים לגבי תקינות מצבן הטכני של המכוניות.
- מס ערך מוסף כפי שיהיה בתוקף, ביום מסירת הרכב, יחול על הקונה, על רכב מסחרי בלבד (טנדר) וישולם על ידו לפני מסירת הרכב.
- אין אנו מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.
- אנו שומרים לעצמנו את הזכות להוציא מכוניות מהמכרז באם יהיה צורך בכך.
- לתשומת לב הזוכים:
- הזוכים במכרז יעבירו את הבעלות על הרכב לפני מסירתו. התשלום עבור אגרת הבעלות יחול על הזוכה, לפי תעריף משרד התחבורה.
- הזוכה יוציא את הרכב ממגרש החניה מיד עם מסירתו.
- נא לציין בכתב ברור כתובת עם טלפון בכדי להעביר את ההודעה על הזכיה במהירות האפשרית.

אורי צוקרמן,
מנהל אגף משק אדמי' ונכסים

משפחת פרדו: העם נגדנו

לשכוח ולא לזכור

מאת לילי גליל'י

משפחת פרדו, ששכלה את בנה אבי במלחמת לבנון, מתקוממת נגד המאמץ להדחיק את זכרם של הבנים שנפלו במלחמה הארורה ההיא. השנה, על רקע חגיגות העשרים למלחמת ששת הימים, בלטה השכחה במיוחד

כ-200 מטר מהבית ברחוב צמח, ביתו של מנחם בגין, מתגוררת משפחת פרדו. לא הרחק משם, בטווח שמיעה, משתרע בית הקברות הצבאי בהר הרצל. משם, מבית הקברות, בוקעים במשך השנה קולות מאזכרות לחללי צה"ל, החודרים לביתה של משפחת פרדו. הפרלמנטרים נואמים בלהט על דמם של בנים קדושים שקורבנם לא היה לשווא. הרבנים הצבאיים מתווכחים עם האלוהים.

אף אחד מהקולות הממלכתיים הללו לא הספיד מעולם את אבי פרדו, שנפל ביומה החמישי של מלחמת לבנון מידי הסורים. לא את אבי, ולא את חבריו. חמש שנים אחרי, עדיין לא קבעה ממשלת ישראל תאריך לקיום עצרת ממלכתית לחללי מלחמת לבנון. והשנה, עוד יותר מבעבר, נבלעה המלחמה ההיא, המלחמה שאיש אינו רוצה לזכור אותה, בחגיגות עשרים השנה למלחמת ששת הימים: מלחמה הירואית. יפה. שממש תענוג להיזכר בה. למלחמת לבנון, שהיה לה גם המזל הרע להתחיל סמוך לאותו יום עצמו, אין אפילו יום פתיחה בלעדי משלה, שלא לדבר על תאריך סיום מוגדר. ומספר קורבנות המקובל על הכל. אז איך אפשר לערוך לה עצרת זיכרון?

את רבקה (אחות מיילדת) וחיים (מנהל בהילטון) פרדו, הוריו של אבי, פגשתי בסוף השבוע הזה, לאחר יומיים שעשו בהר הרצל. יום אחד באזכרה הפרטית לאבי ז"ל, ועוד יום בעצרת ללא תואר רשמי. בתחילה כינו אותה בתקשורת "עצרת ממלכתית", ושמחו לציין שלראשונה מזה חמש שנים, עורכים אזכרה ממלכתית לקורבנות לבנון. אלא שהתקשורת טעתה. גם הפעם לא היתה זו עצרת ממלכתית. אלא אירוע ירושלמי מקומי, פרי עמלו של אב ירושלמי שכול, זאב בר, ששכל את בנו במלחמת לבנון ונבחר ליו"ר יד לבנים בירושלים. בר נטל על עצמו משימה שעדיין לא תפס את מלוא משמעותה: לארגן עצרת ממלכתית לחללי לבנון. שנים של עבודה והתרוצצות הוליד יצור כלאיים: לא אזכרה פרטית. אבל גם לא ממלכתית.

השר דוד לוי ייצג בה את הממשלה. אלא מי יבוא לשם? בגין? שרון? בחירה הגיונית. דוד לוי. גם ליכוד, גם סגן ראש הממשלה, וגם זוכרים לו לטובה כמה עמדות "נגד" שנקט בהמלך המלחמה. אלא שגם בואו של לוי לא היה נטול מוקשים. מי שתיווך בינו לבין ההורים השכולים היה צריך להתחייב בשמם שההורים לא יעשו פרובוקציות. לא יפריעו. שיתנהגו יפה. ההורים עמדו בהסכם. גם כשדיבר לוי "על קורבן טהור, על הקרבה למען ילדים שלא ישבו עוד במקלטים" ו"על שלום הגליל". לא הגיבו גם כשעזב את חלקת הקבר מבלי ללחוץ את ידיהם. מבלי שהחליף עמם מלה. סך הכל. אמרו אחר כך. הם מורגלים כבר בהתנכרות הזאת של הממסד. אפילו את הזכות לניסוח המודעה, שהתפרסמה לקראת עצרת הזיכרון, נטלו מהם. הם כתבו: "במלאות חמש שנים למלחמת לבנון". יד נעלמה ועיקשת במשרד הביטחון תיקנה ל"מלחמת שלום הגליל".

למכור הכל וללכת

בתום האזכרות, מוקפת בילדיה ואסיה, בת קיבוץ; התאומים גלעד ויגאל, שסיימו לא מכבר את שירותם הצבאי, ושחר בן ה-14, אומרת רבקה פרדו: "כשהצטרפנו ליד לבנים, כהורים שכולים מלבנון, הרגשנו בנים חורגים. עם השנים רק מתחזקת התחושה הזאת. אנחנו תזכורת חיה למלחמה שכולם רוצים לשכוח. לא אוהבים אותנו".

לפני שנה בדיוק אירע כמעט מפנה בחייה של משפחת פרדו. כדרכה בחודש יוני. ישבה רבקה פרדו והאזינה לתוכניות הרדיו. שדיברו על מלחמת ששת הימים. ישבה והמתינה. שמא יאמרו בכל זאת משהו על מלחמת לבנון. כשחלף התאריך ומלה לא נאמרה, גאה בה הכעס. פרדו, אשה נמרצת וכואבת, היינה לגלי צה"ל, התחנה של החיילים. בחורה צעירה השיבה מצדו השני של הקו. "איך זה שאתם, תחנה צבאית, לא הזכרתם בכלל את מלחמת לבנון שפרצה היום לפני ארבע שנים", שאלה פרדו בכעס. "מה את אומרת, זה באמת היום?" השיבה הצעירה מגל"צ. "לא זכרנו".

התשובה הזאת שברה את רבקה פרדו כליל. ה"לא זכרנו" הזה גילם בשבילה את כל האדישות, את כל ההדחקה, את הרצון הקולקטיבי להשכיח את המלחמה הזאת. מתוך כעס החליטה כי אין היא עוד שייכת לכאן, ושעליה ללכת. קמה ומכרה את דירתה כדי לרדת מהארץ ליער לאמריקה. "יש שכתי לעצמי ששם, במקום שעוד לא בחרתי, לפחות באמת לא אהיה שייכת, ולא כאילו שייכת. שם זה יהיה אנונימי לגמרי. ולא אכאב כל יום את האטימות, את חוסר הכבוד לבן שלי שנתן את חייו".

התנגדות לעזוב את הארץ באה דווקא משחר, הבן הקטן. הפתרון נמצא, כשקונה הדירה איפשר להם להמשיך ולהתגורר בה בשכירות. "כך", אומרת פרדו, "נשארתי עם אופציה פתוחה. עם מסגרת לא מחייבת. מוכנה כל רגע לקום וללכת".

"פראייר, למה עשית את זה?"

בשיחות טלפון שקדמה לפגישתנו אמר האב, חיים פרדו, משפט מחץ: "אנחנו חצי שבט המנשה". בפגישה הוא מסביר: "מלחמות ישראל האחרות וקורבנותיהן הן כמו כל שבטי ישראל. אנחנו, ההורים של מלחמת לבנון. אנחנו כמו חצי שבט המנשה שהלך לאיבוד. זרים. אחרים. נכון. גם מלחמת יום הכיפורים היתה טרגדיה קשה. אבל העם היה מאוחד עם הקורבנות. מלחמת ששת הימים היתה ניצחון גדול מלווה בהדגינה. מלחמת לבנון היא לא כך ולא כך. אז הבן שלי היה 'פראייר'? אפילו בכנסת לא הזכירו במלה אחת את יום המלחמה הזאת".

בשנה שעברה, מספרת רבקה פרדו, נאם שמיר בעצרת בהכס הממלכתי בהר הרצל לציון מלחמת ששת הימים, ודבריו החזירו בחדרי בית פרדו הסמוך להר. בעודו נואם, ניהלה רבקה פרדו את אחת השיחות שהיא מנהלת לעתים בקול עם בנה שנפל: "טיפש אתה", צעקתי לו. "עליך הוא לא ידבר. אכלת אותה. פראייר. צוחקים עליך. סידרו אותך. אפילו כבוד לא נתנו לך".

המלה הזאת, "כבוד", חוזרת הרבה בשיחתנו בגלגולים שונים. "כבוד" לבן שנפל, הכל נראים כרוצים להשכיח אותו. "כבוד" להורים, שיתבטא לפחות בזכות לסבול, לדבר בקול רם. אלא שגם זכות זו נשללת מהם דרך קבע. המלחמה שפילגה את העם מגעת עד היום הזה פשוטה עם כאבם של ההורים. כל מלה שלהם נתפסת כאמירה פוליטית (גם אם איננה כזו), כל תלונה כביקורת מפלגתית הדורשת תגובה. בני הזוג פרדו. אנשים לא פוליטיים בהווייתם הבסיסית, נדחקים להתנצל. להסביר שהם בעצם "באמצע", ושאין זה עניין מפלגתי. לומדים להיזהר בלשונם, לשקול כל מלה, גם כשהיא נאמרת בין חברים.

התחושה הבסיסית, אומר האב, היא שהעם נגדנו. להם, להורים השכולים האחרים, יש חיזוק ותמיכה מהעם, העוזרים בשיקום. לנו אין אפילו את זה. ההיפך. לנו יש מתנגדים, אויבים. יש לנו רק את עצמנו. את ההורים של לבנון שאנו פוגשים מדי יום שישי בחלקת הקבר הסמוכות בהר הרצל. חלק מהעם לא רוצה בכלל לדבר אתנו. חלק אחר מתבייש לדבר על המלחמה הזאת. מה הפלא, כשח"כ אחד מכנה אגודת המתנגדות למלחמה בשם 'פרות הבשן'. ושר אחר שולח אותן לעשות ספונג'ה?" האם מוסיפה: "אני כבר פגועה. כבר התרגלתי לזה. אבל כל הזמן אני נפגעת בשביל אבי. למדתי לחיות עם האובדן. אבל לא הצלחתי ללמוד להיות עם היחס הזה".

נ.ב. השבת, בלי קשר לתקרית מהשנה הקודמת, הכינו בגל"צ תוכנית מיוחדת המוקדשת לאבי פרדו ז"ל. התוכנית שודרה ביום הזיכרון לחללי צה"ל. עם הבטחה לשידור חוזר במלאות חמש שנים למלחמה. יום לפני השידור החוזר המיועד התקשרה אחת העורכות למשפחת פרדו. "קרה משהו שיאכזב אתכם", סיפרה להורים. "התחנה החליטה שדיברו כבר מספיק על לבנון. השידור נדחה". בשעה שיועדה לו, דיברו שוב על מלחמת ששת הימים.

מסדרונות מפלגתיים / אילן שחורי

ריכוז המאמץ בערים

במערכת הבחירות הקרובה ירכז הליכוד את מירב מאמצי הארגון, ההסברה והתעמולה שלו, בערים הגדולות תל אביב, ירושלים וחיפה. זאת המסקנה העיקרית של ועדה מיוחדת לקראת הבחירות, שפעלה בשבועות האחרונים בתנועת החרות בראשותו של ח"כ דן מרידור.

את הוועדה להפקת לקחי בחירות הקים היו"ר החדש של מזכירות תנועת החרות, השר משה ארנס לפני כחודשיים. תפקידה היה לנתח את תוצאות הבחירות לכנסת, להסתדרות ולרשויות המקומיות ולהכין על פיהן תוכנית עבודה לקראת המערכה הקרובה. דבר שלא נעשה עד היום בתנועת החרות.

מרידור כינס את הוועדה למספר ישיבות, וכבר בדיונים הראשונים נוכחו המשתתפים לדעת כי קיים פער גדול בשיעור התמיכה לליכוד ביישובים הקטנים לעומת הערים הגדולות. מסקנה נוספת אליה הגיעה הוועדה היתה, כי בערים או ביישובים שבהם יש לליכוד מועמד בכיר ופופולארי לראשות המועצה, התמיכה בליכוד בהצבעה לכנסת גדולה יותר. ההמלצה של ועדת מרידור היא להקפיד בבחירות המוניציפליות הקרובות, בבחירתם של ראשי הערים והמועצות.

מוטה גור: אומץ לב של פוליטיקאי

מוטה גור: תופעה חריגה

מוטה גור עמד בראשית השבוע במוקד התקפות נציגי הליכוד וגם כמה אישים מתנועתו לאחר שפורסמו ב"הארץ" דבריו בפני הקהילה היהודית באוסטרליה. הוא אמר שם כי תמורת עלייתם של מיליון יהודים מברית המועצות הוא מוכן להחזיר אפילו את מזרח ירושלים.

דבריו של גור התפרסמו ב"ג'ואיש טיימס", עיתון יהודי במלבורן, זמן קצר לאחר ביקור שערך באוסטרליה לפני כמה שבועות. היה מי מבין יהודי הקהילה שהודרו לשלוח העתק העיתון ובו דבריו של גור שהופיעו בכותרת הראשית, למערכת "הארץ" בתל אביב. בשיחה הטלפונית הראשונה שבה התבקש גור לאשר את דבריו טען שר הבריאות לשעבר, כי מעולם לא התבטא בדרך זאת בפני קהילת יהודי מלבורן, והעיתון סילף את דבריו ולא הבין את כוונתו.

אולם יומיים לאחר מכן, התקשר גור מיוזמתו לכותב שורות אלה. הוא אמר שהעניין הטריד את מנוחתו ויחד עם רעייתו שיחזר את הופעותיו והרצאותיו, ויחד הגיעו למסקנה כי הדברים אכן נאמרו.

גור ידע כי פרסום דבריו בישראל עלול לגרור כלפיו התקפות אישיות קשות ולעורר פגיעה במפלגת העבודה. לכרות זאת הוא העדיף שלא להטעות את העיתונאי ואת הציבור. תופעה חריגה למדי בקרב אנשי ציבור.

ימי רק"ח העליזים

ימים אלה, של התעוררות סימנים ראשונים לקירבה מחודשת בין ישראל לברית המועצות, מהווים תקופת עדנה למפלגה הקומוניסטית הישראלית. בהיעדר יחסים רשמיים מהווה רק"ח אמצעי הקשר הישיר ביותר בין ישראל לברית המועצות.

כראשונה, מזה שנים רבות, חשים ראשי רק"ח כי מדינת ישראל מחזירה אותם אל תוך הקונצנזוס הלאומי. את הביטוי הראשון נתן לכך דווקא נשיא המדינה חיים הרצוג שיצא בדצמבר האחרון להשתתף בוועידה של המפלגה שהתקיימה בחיפה. מאז הוא הקפיד להזמין לארוחות או שיחות אישיות לביתו את חברי הכנסת מאיר וילנר ותופיק טובי. באחרונה הסיעו את השנים כלפיהם חברי כנסת רבים המתחילים לשוחח עם השניים בנושא הסיכוי לחידוש הקשרים בין ישראל לברית המועצות.

וילנר ותופיק טובי היו בשבועות האחרונים גם את החוליה המקשרת עם הרוסים לארגונה של המשלחת הפוליטית הבכירה, המורכבת ממזכ"לי מפלגת העבודה, מפ"ם ורצ, העשויה לצאת לברית המועצות בסוף החודש הבא. זו הפעם הראשונה מאז ניתוק הקשרים בין ישראל לברית המועצות ב-1967 שהסובייטים נאותו לארח גורם כה בכיר ממפלגת העבודה.

במפד"ל אין חדש

לאחר תקופת רגיעה של כמה חודשים שבו סערות והוויות במפד"ל, שאינה מסוגלת, כך מתברר, להתאושש מפרוות ועידתה ולבחירת מוסדותיה של המפלגה החדשים. אי השקט בתנועה הדתית לאומית מתבטא בימים האחרונים סביב כמה נושאים: נסיונו של רפאל בן נתן לחדש את הפעילות הסיעתית. השליחה של אנשי הצ"ד במוקדי הכוח המפלגתיים ונסיונם להטות את המפלגה לעמדות ניציות. והחשש כי המפלגות החרדיות כש"ס ואגודת ישראל, שעסוקיות להתבוך בעזרת הליכוד את אופי החיים הדתיים במדינת ישראל.

רפאל בן נתן, שעדיין לא השלים עם תבוסתו בוועידה, מנסה לחדש את הפעילות הסיעתית ולעורר סביבו מוקדי כוח חדשים. ועדת יגר שמונתה לשיקום המפלגה וועידת התנועה החליטו על ביטול הסיעות במפלגה. אך בן נתן הוליך בשבועות האחרונים לחדש את הכינוסים הנפרדים של סיעה למפנה. דבר זה מעורר רוגז רב בתנועה וגרר בעקבותיו השבוע הודעה חריפה של מזכ"ל התנועה הרב יצחק לוי.

מאחורי פעילותו המחודשת של בן נתן עומדת כוונתם של ראשי סיעה למפנה, ביניהם יגאל ביבי, ח"כ יוסף בורג, יצחק מאיר והרב משה סלומון, להחזיר את בן נתן לתפקידו כמזכ"ל הסיעה. עוד מאז הוועידה הם האשימו את בן נתן בכישלון הגדול ותבעו את הדחתו. בשבועות האחרונים, בעת שהיה מזכ"ל הקפידו לסגור עניינים תנועתיים בלעדיו, אולם כשחזר, ביקש בן נתן ליטול בחזרה את המושכות לידיו. הוא אמור להיפרד מתפקידו לטובת אהרון קפלביץ גזבר המפד"ל, ומבקש לפלג את הסיעה כשהוא נעזר בהרב לשעבר אברהם מלכה. שתי הקבוצות קיימו השבוע כינוסים נפרדים והיריבויות הפנימיות, שנראה כי נרגעו מאז הוועידה, התחדשו.

קרן קיימת לישראל מודיעה
שמסיבות טכניות
יסגר אתר הסטף למבקרים
בתאריכים:
22-23-24.6.87
עם ציבור המבקרים הסליחה

מבצע!
לציבור החקלאים
בעלי טרקטורים וקטפות
מתוצרת CASE-IH
לבקשת גורמים שונים
ממשיך המפרק וכונס הנכסים
של הספקה להפעיל
את המחסן בפ"ת (סגולה)
ולמכור חלקי חילוף
בהנחות ניכרות
המכירות יעשו במחסננו
בפ"ת אזור התעשיה סגולה
ליד בנין "רוטקום"
טלפון 03-909981

כובש בעל כורחו

מאת אייל ארליך

(החייל המצוטט בכתבה ביקר במערכת "הארץ" ושמו שמור במערכת)

הוא מג"בניק. כרים ירוקים. חוות מזרחית. גזרה דקה. בן 20. משרת בשטחים יותר משנה. שגרה יומית של סיורים, מעצרים, פיזור הפגנות. הוא וחבריו שומרים על ביטחון הפנים של המדינה. משמרת ראשונה בבוקר, משמרת שנייה — אחר הצהריים. מדי פעם יש "פעילות לילה": פשיטות על בתים, מעצר חשודים, הבאתם לתחנת המשטרה. לפעמים אין פעילות לילה במשך שבועיים. לפעמים — ערב־ערב.

לפני שבוע הרגיש שהוא לא יכול עוד לשתוק. חיפש עיתונאי. אולי בגלל ההרפתקה שבדבר. אולי להתפרק קצת מן המועקה. פחד מהמפגש. קבע שיצלצל בשמונה. טילפן בתשע וחצי. פחד מהאפשרות שבצבא יוודע כי הוא דיבר. זו הסיבה שהוא מופיע כאן ללא שם וללא פרטים מזהים.

הוא בא ממשפחה מרובת־ילדים ממוצא צפון־אפריקאי. לא למד בתיכון. היו תקופה מסוימת על גבול הפשע. ואז בא הגיוס לצה"ל. הסידורות במשמר הגבול והצבה לשירות בשטחים. היציאות לא פרבות: אחרי כל עשרה ימים בבסיס יוצאים הביתה ליומיים. בערבים הפנויים רואים טלוויזיה. הוא אינו קורא עיתונים ואין לו מודעות פוליטית. לא איכפת לו ליכוד או מערך. פשוט מרגיז אותו מה שקורה לנגד עיניו, יום־יום.

מיזה לא נורמלי

מתולוג: "לא רציתי ללכת למג"ב, אבל בבקו"ם איימו להכניס אותי לשלושים יום לכלא אם אסרב. הלכתי לטירונות מג"ב. אין שם חברות בין החיילים. כל אחד דואג לעצמו. לא מצאתי לי שום בר־שיח, או מישהו שאוכל להיות חבר שלו. הטירונות נמשכה חצי שנה, ומיד אחרי זה שלחו אותי לשטחים.

"האמת היא שאומרים אצלנו אלימות. אבל כשיש אלימות עוצמתית, מסבירים לנו שכל מי שיפעיל יותר מכוח סביר — יועמד לדין. אבל בפועל אין העמדות לדין. בדרך כלל הסיורים שלנו הם של מספר אנשים. האמת היא שלא עוצרים סתם בדיאות. אחרי חצי שנה, אתה מפתח לך חוש כזה, ליפול על הבן אדם לפי צורת ההתנהגות שלו. בהתחלה לא האמנתי, אבל ככה זה. כשרואים מישהו שרוצים לבדוק, קודם כל אומרים לו 'ג'יב אוויה' או 'האת אוויה' — שזה 'תביא את התעודת־זהות'. את זה אומרים בדרך כלל עם מבט כועס בעיניים, ועם חמימות יותר. ואז בטח שהם יגיבו בעוינות כשפונים אליהם ככה. ואז מכניסים להם: פעם בוקס, פעם סטירה, פעם בעיטה.

כשרואים מישהו שרוצים לבדוק, קודם כל אומרים לו 'ג'יב אוויה' או 'האת אוויה' — שזה 'תביא את התעודת־זהות': את זה אומרים בדרך כלל עם מבט כועס בעיניים, ועם חמימות יותר. ואז בטח שהם יגיבו בעוינות כשפונים אליהם ככה, ואז מכניסים להם: פעם בוקס, פעם סטירה, פעם בעיטה.

"זה קורה כל הזמן. אם הערבי מתלונן, יש סיוח לא נורמלי. יש מה שנקרא קצין בודק, שמגיע בדרך כלל מפלוגה אחרת. הוא בודק מה התלונות של המתלוננים, ומה ההסברים של המג"ב. בדרך כלל כל הצוות של המג"בניקים מגבשים עמדה אחת, ואומרים לקצין בודק את מה שאומרים. זה רגיל.

"מאז שחזרתי מקורס מכ"ם, אני מפקד סיור. וכל פעם לפני סיור אני מסביר לאלו שאיתי שאם מישהו מרביץ לערבי סתם, אני אגיד לקצין הבודק את האמת. לכן בדרך כלל כשהם איתי הם מתנהגים בסדר. אבל הם קוראים לי מלשן, למרות שאף פעם לא הלשנתי. שונאים אותי בגלל הדעות שלי.

"אני רואה כל הזמן סביבי התעללויות של מג"ב. למשל, אחרי שיש אירוע וכבלי מוציאים את כל הגברים מאותו אזור ומרכזים אותם ביחד. את התוצאה מהבתים בדרך כלל מג"ב מבצע. ואז יש כל מיני תקריות. לפעמים מרביצים לבחור בתוך הבית, ליד ההורים, כי הוא לא מוכן ללבוש את הנעליים, וברחוב, פשוט לפעמים מפוצצים ערבים במכות. יש אנשים מהמשמר שהם פרוחים, שלא נותנים כבוד למג"ב, ואז הם מקבלים מכות. אבל יש מהם מסכנים שנופלים לידיים. בדרך כלל נותנים את המכות בסימטה, כדי שלא יהיו עדים.

"כשאני רואה כאלו דברים, בדרך כלל אני מוציא את הבחור מהידיים שלהם ומשחרר אותו. הוא אומר שהוא רוצה להתלונן, ואז אני אומר לו שזו זכותו. עם החבר'ה אני לא מדבר על זה. אין לי ברירה. אני חי אתם. אז לא מתחשק לי שירביצו לי שמיכה לילה אחד. ('שמיכה' — מונח מוזר הצבאי: כשמישהו מתנהג בצורה לא הולמת, 'החבר'ה' עלולים להחליט להעניש אותו. העונש: בלילה, כשהוא ישן, עוטפים אותו בשמיכה ומרביצים — א"א). רק כשיש דברים חריגים מאוד אני מתלונן. היו מקרים שאנשי מג"ב התחכו עם מקומיים, ואת זה העברתי הלאה. היו גם בחורים שלנו, דרוזים, שהיו סוחרים עם ערבים: קונים מהם בגדים ומוכרים אותם בכפרים שלהם בגליל. גם על זה דיווחתי.

"רוב המג"בניקים נהנים מזה שהם מרביצים לערבים. יש להם סיפוק. יש כאלו שמתגאים בזה שהם מפוצצים ראשים עם האלות. זה עושה להם טוב. אחרי זה, הם מספרים את זה כמעשי גבורה. כשאני חוזר הביתה והחבר'ה שלי רוצים שאספר להם סיפורים על מג"ב, אני אומר שאני לא נמצא בשטח, ומתחמק מלספר. לפעמים אני מרגיש כמו נאצי, בגלל מה שהחברים שלי עושים. אני לובש מדים, ואני אחד מהם. זה שאני לא מרביץ, זה לא משנה. הערבים שחוטפים, מקללים אותי באותה מידה. הם לא רואים את הגישה שלי. אין לי אתם מגע ישיר. בסיור, אני מסתובב לעצור רק מי שחשוד. אבל אני מבקש שתציין שאני לא בדיוק הכי ישר. גם לי היו פעם היסחפויות. אני בסך הכל בן אדם.

רוב המג"בניקים נהנים מזה שהם מרביצים לערבים. יש להם סיפוק. יש כאלו שמתגאים בזה שהם מפוצצים ראשים עם האלות. זה עושה להם טוב.

"היה לי מקרה שנכנסתי לתוך בית להוציא בחור. הוא קילל. הכנסתי לו קצת מכות. ובהתחלה שלי פה גם היו כמה מקרים שנתתי סטירות. פשוט נסחפים. תמיד יש אחד שהוא מזומם על הערבי, ואז הערבי חוטף ממנו סטירה. אותו בחור שמקבל את הסטירה לא שותק, ואז כולם מתנפלים עליו.

"בדרך כלל מפקד הסיור יוזם את הבדיקה של הערבי. הוא ועוד חייל נכנסים לסימטה, השניים שבחוץ עוצרים את הבאים. עושים את הבדיקות בסימטה כדי שלא יראו את כל האזור. ואז גם מרביצים.

לא מרשים לבכות

"בפלוגה שלי אין אף אחד שחושב כמוני. יש חלק מהאנשים שמכבדים אותי, וחלק שמפחדים שאני אלשין, ולכן בדרך כלל בסיורים שלי אין אלימות. אני שומר מרחק במיוחד מאחד הקצינים שלי. הוא מתנהג לפעמים כמו נאצי ויש מישהו בפלוגה שקרא לו נאצי בפניו. הוא מתנהג מאוד לא טוב כלפי המקומיים. אלימות, מכות, הכל. לפעמים הוא מצטרף לסיורים. והוא לא מהסס להפעיל כוח נגד הערבים. הוא נותן דוגמה לכולם איך להתנהג, וכולם מבינים אז שזה לגיטימי להרביץ.

לפעמים אני מרגיש כמו נאצי בגלל מה שהחברים שלי עושים. אני לובש מדים, ואני אחד מהם. זה שאני לא מרביץ, זה לא משנה.

"לפני כמה זמן קרה סיפור שממש הכאיב לי. באנו לעצור ילד בן 13 שכנראה זרק אבנים. זה נקרא מעצר מפר־סדר. באים בלילה ולוקחים את הילד. האמא התחילה לבכות. אז אחד הקצינים סגר את האמא בחדר. נעל עליה את המנעול ולקח את הילד. את זה לא יכולתי לראות. מה, אסור לאמא לבכות כשלוקחים לה את הילד שלה בשעה שתיים בלילה? היא לא הפריעה לו, היא בסך הכל בכתה.

רוב המג"בניקים מזדהים עם המתנחלים

"הסיפור שהכי מרגיז אותי זה המתנחלים. לגביהם ממש מעלימים עין. הם מאורגנים יותר טוב מצה"ל. אחרי האירוע האחרון שהיה בעיר, הם התארגנו תוך זמן קצר מאוד ועשו סוף פוגרום. צה"ל עוד לא הספיק להכריז על עוצר במקום. המתנחלים נכנסו לחנויות והתחילו לאיים על הערבים שיסגרו את החנויות. חצי רחוב נסגר תוך חצי דקה. חשבתי בהתחלה שאלו מסתערים ערבים, אבל אחר כך ראיתי שזה מתנחלים. רובם חמושים בנשק. גם הוראות הפתיחה באש שלהם פחות חמורות מאלו של חיילי צה"ל. להם מותר ללכת עם נשק לא נצור, ועוד לא נצור יכול בקלות לפלוט צרור.

"חבר שלי שמשרת בחברון סיפר לי שהמתנחלים ממש התפרעו ברחובות אחרי ניסיון הפיגוע. היתה שם אשה מתנחלת שהלכה עם בקבוקים מתוך סל וזרקה את הבקבוקים לתוך החלונות. הוא סיפר שאחד הקצינים שלהם תפס שני ילדים של מתנחלים, בערך בני 13, שמסתובבים עם גרזן והורסים לערבים את המכוניות. הוא תפס אותם על חם. נדמה לי שהטיפול בילדים האלה נעצר ולא טופל. רוב המג"בניקים מזדהים עם העמדות של המתנחלים. אני מאמין שבמצע כולם מזדהים אתם.

"אני מרגיש קודם כל שאני לא צריך להיות שם, והמעשים שם דברים שאני לא שלם אתם. יש דברים שאני מתבייש להיות חלק מהם. האלימות, ההשפלה של הבני אנשים. לא הכי נעים לעמוד עם ידיים למעלה כשמחפשים לך על כל הגוף, חיילים יורקים בתוך הפנים של הערבים. נותנים בעיטות בביצים. ותמיד יש את הסטירה הזאת. יש אצלנו איזה אחד, שבכל פעם שמגיעים עצירים הוא אומר להם: אתה מספר 1 בקוונה. אתה מספר 2 בקרטומטה, אתה מספר 3 מניאק. ואז הוא אומר: מספר 1 שו איסמק? והערבי עונה: בקוונה. מספר 2 שו איסמק? והוא עונה: בקרטומטה. וכל החבר'ה צוחקים ומבסוטים.

"אנשים שואלים אותי מה הדעות שלי. אני חושב שאולי אני רק יותר אנושי. אני גדלתי בשכונת עוני. ובמדינה שלנו אני וכל המשפחה סבלנו לא מעט בגלל שהיינו מרוקאים. אולי בגלל זה איכפת לי. אני יודע מה זה להיות דפוק. ברור לי שחייב להיות שם צבא, אבל לא כמו שיש עכשיו. בלי השפלות ובלי מכות ובלי עניישה קולקטיווית. הפוליטיקה לא מעניינת אותי בכלל. מבצי שיוחזרו או שלא יחזירו. זה אותו דבר.

הרחק ממצלמות הטלוויזיה

"תדע לך שמג"ב בשטחים זה לא אותו מג"ב שבארץ. בהפגנות, בשטחים, החיילים מתנהגים כמו מטורפים. כל אחד מנסה ליזום. לתת כמה שיותר מכות מהצד, בלי שהמצלמות יקלטו. מצלמות הטלוויזיה ממש מפחידות את המג"ב. כשהם רואים צלמים, הם נהיים אנשים אחרים לגמרי. למשל, הרגע הרביצו לבחור אבל כשמגיעה מצלמה, פתאום נהיים אדיבים. לפני רגע הרביצו ועכשיו מצחקים אותה ששום דבר לא היה. מצלמות הטלוויזיה באות רק כשיש אירועים חריגים — ניסיון דקירה, רימון, ירי. כשיש בקבוק תבערה או אבנים, הם לא באים. אני מאוד אוהב את העובדות של המצלמות. זה מרגיע את הרוחות ומשתיק את הירובי. אני לא רוצה להיות מרבכא.

"בסיורים שלי כמעט ולא מרביצים. יש אצלנו בחור אלים ממש, שמרביץ בלי חשבון. כשאני נמצא, הוא פשוט נמנע. כמה פעמים כמעט הלכתי מכות עם חבר'ה שלי בגלל שהם הרביצו. לפני כמה זמן עשינו בדיקה, ולפי ההוראות זה שבודקים אותו צריך לעמוד עם הפנים לקיר ועם ידיים למעלה. ואחד מהסיור שלי היה נותן לו בעיטה, ומתרחק. ומיד מתרחק. זה היה בסימטה. הוא חשב שאני לא רואה. אבל קלטתי את זה וכמעט הרבצתי לו. החבר'ה לא מבינים למה אני מתנהג כך.

"אני מרגיש שאני ממש לבד שם עם הדעות שלי. בשלושה החודשים הראשונים חשבתי שאני הולך להיות מטורף, כשמרביצים להם. בדרך כלל יש מנהיג לעודד ובאלו שנסחפים. האמת שגם אני נסחפתי בהתחלה. גם אני נתתי סטירות. אבל היו ימים שבחורה, בלילה, הייתי בוכה. בוכה על זה שנתתי סטירה. ובוכה על זה שנסחפתי. יש לי חבר שראה אותי ממש בוכה, ושאל למה. לא יכולתי להסביר לו את הסיבה. כי היה חושב שאני משוגע".

עולים בכיפה

הרוב המוחלט של עולים מארצות הרווחה באים למדינת ישראל "שבה השכינה שורה ובה פורחת שפת התורה", ומרבית היורדים הם אנשים חילוניים. אם יימשך התהליך גם בדור הבא, עשויים להשתנות פני החברה הישראלית. אך כבר היום חובה לשאול: מה קרה שהיא חדלה למשוך עולים שאינם חובשים כיפה או שטריימל?

מאת רומן פריסטר

"אני מעדיף מיליון אנשי גוש אמונים שעולים ארצה, על־פני מיליון סוציאליסטים יהודים שגרים בבוורלי־הילס או בניו־יורק. ואני מוכן ללכת לאחר מכן מבית לבית ולהסביר לציבור את הסכנות הטמונות בתנועות לאומניות נוסח גוש אמונים". אותה דעה מבטא אותי בנושא עלייה של יהודים חרדים ולאומיים. שיבאו. אני מתנגד לכל הפליה, לכל סוג של סלקציה". כך אומר אורי גורדון, לשעבר ממייסדי התנועה לציונות מגשימה, כיום ראש עליית הנוער העסוקה לרשת את כסאו של אריה דולצ'ין, יו"ר ההנהלה הציונית.

את דבריו הבוטים של אורי גורדון צריך למקם בהקשר המתאים כשבבסיסו כישלון מוחלט של הציונות המקובלת על המנגנון הציוני הקיים. די להזכיר כי מאז קום המדינה עלו מארה"ב בסך הכל כ־60 אלף נפשות ושמאזן השנה האחרונה מורה על שפל ללא תקדים: 2460 עולים בלבד — ורובם דתיים. ומה שחשוב לא פחות זו העובדה שאת חובשי הכיפות וחובשי השטריימל לא הביאו שליחיה הרשמיים של הסוכנות היהודית.

שליחים "פרטיים" של גוש אמונים, של אגודת ישראל, של ראשי ישיבות גדולות, תועמלנים של הרב כהנא, ואפילו קבלנים שעיקר עיסוקם בבניית שכונות ויישובים לאוכלוסיה דתית, הם שעודדו אותם לארוז מזוודות ולהתיישב בארץ־ישראל. אם נוסיף לכך את העובדה שמספר רב של עולי בריה"מ נמנים אף הם עם החוזרים בתשובה ועם קבוצות שנוטות לרעיונות לאומניים־דתיים, (ואם נתחשב בריבוי טבעי גבוה במשפחות שומרות מצוות) תצטייר לנגד עינינו תמונה שמבשרת תמורות עתידיות בהרכב האוכלוסיה ובמוקד הכוחות הפוליטיים בארץ.

הנתונים הסטטיסטיים המעטים שעומדים לרשותנו מצביעים על כך שלעומת כ־70 אחוז דתיים בקרב עולי המערב, מהווים החילוניים כ־95 אחוז בקרב היורדים. כיוון שמדובר באלפים בודדים, יימשך התהליך דור או שניים עד שנחוש בתוצאותיו. אבל כבר היום חובה לשאול: מה גרם לתהליך הזה, ומהן משמעויותיו?

"הסוד" של גוש אמונים

אורי גורדון רואה את הסיבה המכרעת בשקיעתה של האידיאולוגיה הציונית. הוא אומר כי "המנהיגות הנוכחית חייבת לערוך חשבון נפש מעמיק. אך הבעיה נעוצה בכך שאיש אינו מתרגש ואיש אינו עושה דבר. הכל שקועים בשגרה וממשיכים להתייחס לעולים בכוח כאל מהגרים רגילים: נותנים להם למלא טפסים. מספקים להם מידע על אפשרויות השיכון והתעסוקה, בקיצור — עושים מה שעושה כמעט כל מדינה שקולטת הגירה. אלא שמן המדינה הזאת ארה"ב, קנדה או אוסטרליה הן בוודאי אטרקטיביות בהרבה מאתנו.

הייתי אומר שבנושא של מאזן ההגירה אנחנו בליגה אחת עם סוריה: מארץ קולטת הפכנו לארץ פולטת. זו הגדרה שצורמת את האוזן, אך זו גם האמת. וכל עוד לא נמצא דרך אל שכבת הצעירים היהודיים במערב, אין תקווה לשינוי. להם יש מוטיווציה לעלות לארץ הקודש. חוגים כמו גוש אמונים או ישיבות של חוזרים בתשובה גילו את הפוטנציאל הגלום בפיתוח המוטיווציה הזאת. הסוכנות היהודית דבקה בשיטות מסורתיות שלא הוכיחו את עצמן.

אילו היה הדבר תלוי בי הייתי מוותר על שירותם של שליחים רבים. גם אם יש ביניהם אנשים טובים ומסורים, ומגייס בארצות־הברית כעין פלמ"ח־עלייה, כ־400 יהודים צעירים שיעברו הכשרה בארץ וישובו אל מעבר לאוקיאנוס כדי לשמש לנו שגרירי הרעיון הציוני. אל השכבה הצעירה של יהודי אמריקה צריך לדבר בשפה ובמונחים שמובנים להם היטב. אלפים מחפשים תוכן חדש לחייהם ומוצאים אותו בכתות למיניהן מ'יהודים למען ישו' ועד חזרה בתשובה. לצעירים אלה צריך לומר שהחברה הישראלית, דווקא בגלל מכאוביה ומחלותיה הרבים, זקוקה להם כמו לחמצן לנשימה. זה אתגר וזו קריאה שעשויה ליפול על אוזניים קשובות. אלא שבממסד שלנו אין פתיחות למחשבות לא־שגרתיות".

את "הסוד" הזה גילו מזמן שישה שליחי גוש אמונים המגייסים את צעירי אמריקה להגשמת הרעיון של ארץ־ישראל השלמה. "אילולא הקסם של התיישבות ביהודה, אילולא המחשבה שאני אישית אתרום לעיצוב ההיסטוריה היהודית בת זמננו, מעולם לא היה עולה על דעתי לעזוב את ביתי במנהטן ולהתנחל בתקוע", גילה אייזי ברגמן. בן למשפחה דתית שאבותיה היגרו במאה הקודמת לארה"ב ועשו בה חיל. שליח של גוש אמונים הצית את דמיונו והתלהבותו סחפה גם את אשתו הצעירה רחל. בתקוע אוכלוסיה דתית אבודה ופועלת בה גם ישיבת חוזרים בתשובה "אור שמח" שרבים מבוגריה מצטרפים לבסוף ל"אור שמח" בירושלים.

בצד השליחים של גוש אמונים רושמים לזכותם הצלחה מסוימת גם השליחים של פועלי אגודת ישראל המתמחים בהעלאת מתגיירים והתגיירות, שליחי המשמרת הצעירה של המפד"ל והתעמלנים של הרב כהנא הפועלים ממרכזים ליד תחנת הרכבת של ברוקלין. גם חברות קבלניות אחרות, בעיקר אלו השייכות ליהודים חרדים או למפד"ל, פתחו סוכנויות מסחריות בריכוזי האוכלוסיה היהודית באנגליה ובאמריקה ומשכנעות לקנות בכוח לרכוש בית בישראל. דבר המביא בסופו של דבר להשתכנותם בארץ.

בדרך זו, שאינה נעזרת בציבורות הביורוקרטיה המקובלים ולכן אינה משתקפת בסטטיסטיקה כלשהי, עלו מאות משפחות שמאכלסות היום רובעים חדשים כמו רמות בירושלים או שכונות עולים חרדים בבני־ברק ובאשדוד. גם יזמים המקימים התנחלויות חרדיות בשטחים דוגמת עמנואל פועלים במערב אירופה ובאמריקה כשליחי עלייה לכל דבר. כך נוצרה למעשה, במשך השנים האחרונות, רשת שליחים דתיים מקבילה לזו של הסוכנות. [illegible]

מיהו ציוני?

עם עלות הליכוד לשלטון חלה תרומה מכרעת להתחזקות המחנות הדתיים לסוגיהם. ומינויו של אברהם שפירא מאגודת ישראל ליושב־ראש הקואליציה העניק לגיטימציה כפולה ומכופלת ליהדות החרדית הלא־ציונית. השתנה בהדרגה גם הרכב שליחי הסוכנות היהודית בגולה ורבים מבעבר נמנו עם חובשי הכיפה ועם הדוגלים בעקרון של ארץ ישראל השלמה. עו"ד חיים שיין, לשעבר עוזרו של ח"כ דב שילנסקי, שימש עד לפני כמספר חודשים ראש שליחי הסוכנות בצפון אמריקה.

בשעתו התמרדו נגדו השליחים החילוניים ובתזכיר פנימי כתבו לירושלים כי "שיין הפך את משרדי הסוכנות בניו־יורק למעוז של גוש אמונים". היום, כשהוא יושב במשרדו הפרטי בתל־אביב, אומר עו"ד שיין שבסך הכל עזר לכל יהודי שהביע את רצונו לעלות וחילק בהתאם את המשאבים הכספיים. "כיוון שרוב העולים היו דתיים, טבעי שהם קיבלו את מרבית הסיוע: אבל לא הסכמתי לסייע בידי גורמים החורגים בתחום ההסכמה הלאומית בארץ ומהסיבה הזאת סירבתי לעזור לאנשי כהנא".

עם זאת יש בפיו של עורך־הדין חיים שיין, אדם שומר מצוות, דברי ביקורת קשים על תפקודה של מחלקת העלייה של הסוכנות. לדעתו חייבת המדינה ליטול על עצמה את האחריות לעלייה מאמריקה, כפי שהיא עושה זאת כלפי יהדות ברית־המועצות. "אני יודע שהדבר כרוך בקשיים פוליטיים וארגוניים, אך דומני שזה הסיכוי האחרון לשפר את המצב", הוא אומר. בהיותו ראש השליחים בצפון אמריקה מימן שיין גם את עליית יהודים שעוינותם למדינה הציונית היתה גלויה לעין. בדומה לאורי גורדון, איש מפלגת העבודה, גורס גם שיין, איש חרות, כי אסור להפלות בין יהודי ליהודי.

על רקע הטענה הזאת, הצודקת בעיקרה, מתעוררת כמובן השאלה הסבוכה "מיהו ציוני" כאשר נשללו הסמכויות וזכויות הח"כ מהרב כהנא מכיוון שסירב להצהיר אמונים לכנסת ולמדינה. נזכרתי בשיחה שקיימתי עם אברהם שפירא האגודאי שטוען בפומבי כי הוא חייב את נאמנותו אך ורק למועצת גדולי התורה. הוא טען באוזני כי הוא חרד מן ציונים אמיתיים שהרי "אני חי בארץ, מפעל כאן תעשיה ומשלם מיסים, אני מתפלל כאן, וכאן חינכתי את בני להתפלל שלוש פעמים ביום 'ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים'".

באלגנטיות חלקה לא הזכיר אברהם שפירא את מאות מיליוני השקלים ש"ציונים" כמוהו סוחטים מקופת האוצר כדי שבניהם יוכלו להזין את עיניהם בנופי הארץ הקדושה ולעתים בזמן בו ישראלים אחרים מונים את עיניהם במראות הקרב בלבנון או עושים את זמנם בשמירה על המתנחלים בשטח. וככל שרב מספר העולים החרדים, כך גדלים הסכומים שהמפלגות הנ"ל מוכנות לשלם תמורת תמיכתן.

בין המשיח והסרן

קשה גם להתעלם מתהליך הפיצול שחל במחנה החרדי עם גידולו והתעצמותו. אסור לשכוח שאת מחיר הפיצול הזה משלם בסופו־של־דבר האוצר הישראלי, שהרי כל המפלגות הדתיות וכל חצרות האדמו"רים עומדים בתור לקופה ואף מתחרות בינן לבין עצמן מי תשיג יותר. הכל יודעים כי יותר כסף, פירושו יותר חסידים ויותר פתקאות בקלפי.

מאיר קנטורוביץ', תלמיד חכמים בן 33, עלה מניו־ג'רסי בשנת 1984 והתיישב עם משפחתו בבני־ברק. הוא קיבל את כל ההטבות שעולים הדתיים זכאים להן, לרבות משכנתא של כ־50 אלף דולר על הדירה בה הוא מתגורר עם אשתו, שתי בנותיו ושלושת הבנים שלו. "באמריקה למדתי תורה וגם כאן אני לומד תורה", הוא מסביר ברצינות. "אחת מבנותיו לומדת בבית ספר של הזרם העצמאי ואנחנו בהחלט משפחה אופיינית של העלייה החרדית מארצות־הברית. לפני עשר שנים לא היה עולה על דעתי לעקור מבית בניו־ג'רסי. אבל מיד אחרי מלחמת לבנון כתבו לי קרובי בארץ שכוחם של האורתודוקסים אינם עוד מיעוט חסר השפעה ושככל שנהיה רבים יותר כך יגדל כאן כוחנו. הרבי שלי באמריקה עודד אותי ובירך אותי לדרך".

מאיר קנטורוביץ' קיבל תעודת זהות ישראלית ביום "שבלעדיה אין ליהנות במעמד של עולה". אבל מאות יהודים חרדים אחרים, בעיקר אלה שעלו בכוחות עצמם ואלה הלומדים בישיבות, מחזיקים בדרכונים הזרים הפוטרים אותם מחלק ניכר של החובות המוטלות על הישראלי הנבוך. ובכיוון אחד יתר לישוב לגולה לא ייכללו בסטטיסטיקה של ירידה, שהרי מעולם לא עלו במובן החוקי של ההגדרה. הדרכון הזר אינו מפריע להם, כמובן, להשתתף בהפגנות, לצבוע בשחור כרזות פרסום לא־צנועות, לפעול בביטיטורים לעניין החזרה בתשובה והדורשים במפגיע להפוך את מדינת ישראל למדינת הלכה.

"אני לא כזה", אומר ד"ר שמואל לייזמנדרלצ'ג, מרצה בכיר בפקולטה למדעי המדינה באוניברסיטת בר־אילן, יליד ניו־יורק, בוגר הרווארד, נשוי פלוס שניים וכיום תושב פתח־תקווה. עלה ארצה "כי זה היה התנאי המפורש שהתנתה אשתי לפני שהסכימה להינשא לי. נתמזל מזלי ועם עליית הליכוד לשלטון עזבו את בר־אילן שני מרצים בכירים: אלי רובינשטיין, היום מזכיר הממשלה, ואברהם אביזי שנתמנה מנכ"ל קרן היסוד. בדרך זו נתפנתה משרה ויכולתי להיקלט בארץ בלי קשיים. בניו־יורק פעלתי זמן מה בתנועה שסממה נאצ"כ. תקנון התנועה קובע כי חבריה חייבים לעלות תוך שלוש שנים. אבל אני מכיר שם יהודים רבים שלא עלו במשך עשר שנים".

"אלה הטוענים שבארץ קשה להם לקיים אורח חיים יהודי־דתי כמושים אך ורק תירוצים כדי להישאר בגולה. אני גר בשכונה חילונית והדבר אינו מפריע לי כל עיקר. נכון שיחסי החברתיים אתם הם בהיקף מוגבל. אבל אין עוינות ואין אלימות. אשתי ואני עשינו הערכת מצב פשוטה: כאן חשופים הילדים שלנו להשפעה חילונית. אבל אפילו יסירו את הכיפות מראשיהם, הם יישארו יהודים. לעומת זאת בארצות־הברית הסרת כיפה מובילה להתבוללות מוחלטת. כך היו אובדים לנו — ולעם היהודי".

"בגלל סכנת ההסיפה הזאת לא אשלח את ילדי לישיבה במאה שערים. אבל חובשי כיפות סרוגות כמוני נמצאים כאן בין הפטיש לבין הסדן. בתי הספר הממלכתיים־דתיים אינם מעניקים לתלמידיהם די ערכים דתיים שנראים חשובים בעינינו, ואילו בתי הספר של החרדים שוללים את הערכים הציוניים שחשובים לנו לא פחות. מרבית חברי פנו לישיבות בני־עקיבא, אבל גם שם אורבת להם סכנה: סכנת ההחרדה. בגלל מחסור חמור בכוחות דתיים־לאומיים מלמדים בישיבות אלו עשרות מורים בעלי השקפה אורתודוקסית, לא־ציונית. אין ספק שהמצב הזה יתן את אותותיו בדור הבא".

כל עסקי פלאטו שרון (ג')

המיליונר היחפן

לצרפתים המרומים אין תקוות גדולות למצוא רכוש רב של פלאטו־שרון בישראל, השיקול של הצרפתים להמשיך ולנהל את התביעה היקרה נגדו היא גם בגלל הסיבה, כי זכייה בה תקל על החברה בהתחשבנות עם שלטונות המס בצרפת

מאת צבי הראל

. מה שווי הנכסים שלך בישראל? — שאלתי לפני עשרה ימים את פלאטו־שרון במשרדו. טענתו היא כי חלקו בפרויקט "דיזנגוף סנטר" נאמד בסכום של כעשרה מיליון דולר ובפרויקט התקוע של התחנה המרכזית החדשה בתל אביב נאמד חלקו בקרוב ל־20 מיליון דולר. 35 מיליון דולר — זהו סכום שווי הנכסים בישראל בו נקב פלאטו־שרון.

הנתונים שנאספו במסגרת תחקיר זה העלו תמונה שונה לחלוטין: פלאטו־שרון שקוע בחובות בגלל השקעות עתק שנדרשו ממנו. בדיזנגוף, לפרויקט "דיזנגוף סנטר" החברה המזינה את הכספים היא "לנקסטר" הנמצאת בשליטתו בפועל. "לנקסטר" וחברת "בית אל־עלי" של אריה ואברהם פיליק (אב ובנו), שולטות בחברת "דיזנגוף סנטר". גורם המעורה בעניין אמר כי כאשר יושלם הפרויקט המשגשג הזה, ולאחר קיזוז חובותיו של פלאטו־שרון למשפחת פיליק, נכסיו בפרויקט יהיו שווים כשניים וחצי מיליון דולר בלבד.

לא פחות הפריז פלאטו־שרון בקשר לשווי נכסיו בתחנה המרכזית שבשליטתו. הוא מחזיק מגרשי חניה על שטח שישה דונמים והדגסמוד (גם נכסים אלה רשומים על־שם חברות זרות בשליטת פלאטו־שרון — "ישרופין" ו"אלברטה"). גורמים המתמצאים בתסבוכת המשפטית ובקשיים המעיקים על הפרויקט הקפוא הזה, מעריכים כי חלקו בפרויקט זה אינו ברור ומעורפל בגלל תביעות משפטיות עקלקלות. אולם בוודאי המדובר בהערכה נמוכה פי כמה. במאזן הנכסים של הצרפתים הם אינם לוקחים בחשבון ממשי ומיידי את חלקו בתחנה המרכזית בגלל אותן בעיות למכביד שרובצות על פרויקט זה.

איזה עוד נכסים יש לו בישראל? הווילה ברחוב המגל 23 בסביון המשתרעת על שטח של 10 דונם. היא מוערכת בסכום של כשניים וחצי מיליון דולר. השאלה המתבקשת היא: אם הצרפתים המרומים יודעים שלפלאטו אין רכוש המתקרב לגובה התביעה (30 מיליון דולר) מדוע הם בעצם מתעקשים אותה. מדוע הם אינם מתקפלים. מעיקים לנו: "הרי הוצאות המשפט יעלו ויתעתקו". התשובה לכך היא, כי זכייה בפסק־דין בישראל עשויה להקל על החברה הצרפתית במסגרת התחשבנות שלה עם רשויות המס בצרפת.

הערכה, נכון להיום, שמפלאטו־שרון אי אפשר יהיה להוציא יותר מחמישה מיליון התקבלה לאחר סדרה של אכזבות למצוא את הרכוש האבוד שלו בישראל. אחת האכזבות הגדולות של הצרפתים היתה בביתו הפרטי בסביון. ב־4/1973 שלח פלאטו־שרון אנשים לרכוש סדרה של תמונות וחפצי אמנות אחרים ברחבי צרפת והבנותו בסכום כולל של כשבעה מיליון דולר. לטענת הצרפתים נרכשו תמונות אלה מכספים אותם גייס במעשי מרמה.

מאחר ובעבר היה לצרפתים ניסיון כשפלאטו־שרון היה נוהג להבריח בערך נכסים, היה להם הפעם יסוד מוצק להאמין כי אכן הוצאו סכומים עצומים כאלה לרכישת התמונות. בישראל מתגורר אחד מעוזריו לשעבר שרכש עבורו את התמונות. עו"ד יהושע חורש, המשמש מסוף שנת 1981 עד לימים אלה ככונס נכסים ומגן לנכסי פלאטו־שרון בישראל, עשה מאמצים רבים כדי להגיע במוגדה לביתו של פלאטו בסביון כדי לשים יד על התמונות היקרות. מומחה בטעם "מזכ"ר" הוזמן לישראל. הפתעתו הראשונה של חורש היתה, כי הבית בסביון אינו מבוטח. פרקליטו של פלאטו־שרון עו"ד יצחק לאלו אמר שהבית משוריין וגדרות ועיניים אלקטרוניות מגנות עליו. חורש היקשה ושאל: מה יקרה חס וחלילה אם תפרוץ שריפה הרי לא תועלנה הגדרות ולא הכלבים בבית?

תמונות מזויפות

דעתו של חורש היתה, כי יש לבטח את הבית ובמיוחד את תכולתו. עוד אמר כי החברה התובעת את פלאטו־שרון "קומפני פיזיין דה פרוסיפסיון" מוכנה לשלם את פרמיית הביטוח על חשבונה. מאמציו של הכונס הזמני התעינו והועדה סורבו. בבית בסביון נמצאו אמנם תמונות של הציירים הגדולים אולם חלקו הגדול לא היה מקורי אלא מזויף. המבקרים הריחו את ריח הצבע הטרי שלהם. כל התמונות וחפצי האמנות מוערכים עתה בסכום זעום יחסית של כ־50 אלף דולר. המומחה הוזמן ליומיים וחצי עבודה אולם לאחר שראה מה שראה עזב את הבית כעבור חצי יום. גם בעניין זה התגלה מה שכבר התגלה בעבר: התמונות וחפצי האמנות היו רשומים על שם חברה זרה בשליטת אמו של פלאטו־שרון, אסתר שייביץ.

מיהו תום הר

שאלת הבעלות על הווילה בסביון מהווה סיפור בפני עצמו: לפני כשלוש שנים גילה עולה חדש בישראל עובדה מדהימה. האיש, תום הר, תבע מפלאטו־שרון כחצי מיליון, במסגרת תביעה בבית המשפט המחוזי בתל־אביב שלף פרקליטו עו"ד יעקב לוד מסמך מפתיע למדי: המדובר בצוואה משנת 1977 של פלאטו־שרון בה כתב בכתב יד (בצרפתית) כי את הווילה ברחוב המגל 23 בסביון הוא מוריש לאשתו אנט ועל אמו הוא מטיל התחייבות לתת להר 500 אלף דולר. מסמך זה עמד בסתירה מוחלטת לטענתה של האם שהבית הוא שלה.

מיהו תום הר שפלאטו־שרון נאלץ לחשוף בפניו את סודותיו? הר (לשעבר טיבור הודו) היה איש סוד של פלאטו־שרון. הוא כבן 70, צנום, ממושקף ונמוך־קומה. בשעתו ביקשו הצרפתים מישראל שגם הוא יוסגר, אך בקשתם נדחתה. לא לפני הסגרתו של הביביבוס שלו פלאטו־שרון, הוא נולד בהונגריה, וניצל מתופת השואה בברגן־בלזן. בשנת 1980 עבר להתגורר בישראל. לפלאטו־שרון יש סיבות לחשוש מפניו בגלל המידע העצום שבידיו.

אחד הסיפורים הנסתרים של השניים הוא מלחמת כנופיות שהר העתיקה מפריז ללונדון ושבמהלכה נחטף הר כבן ערובה. הר טען כי פלאטו־שרון חייב לו חצי מיליון דולר עבור עבודה במחיצתו בין השנים 1967־1964. מתברר כי פלאטו־שרון חתם על הצוואה לטובת עוזרו בשעת מצוקה כאשר הר סירב לטוס לוונצואלה (קראקס) להציל שם את עסקיו של הבוס. לפני שנים אחדות נכנע פלאטו־שרון והעביר לבעלותו של הר ארבע חנויות בפרויקט "דיזנגוף סנטר" ואת יתרת החוב לטענתו. 177 אלף דולר. הוא תובע בבית המשפט המחוזי בתל־אביב.

השאלה ששואל חורש היא: איך הצליח פלאטו־שרון להקטין את היקף שווי נכסיו בישראל. התשובה לכך, אומרים אלה שעקבו אחרי עבודתו, היא כישלון עיסקי. השאלה המעסיקה את הצרפתים עד היום היא האם יש לו רכוש מחוץ לגבולות ישראל ומה עלה בגורל התמונות. האם נמכרו תמורת סכומי כסף שהיה זקוק או האם הן נמצאות במקום אחר? לפני כשנה וחצי כאשר נעצר באיטליה, קיוו הצרפתים שכאשר ייכלא מאחורי סורג ובריח יהיה אפשר לדעת אם יש לו רכוש נוסף. אולם ההזדמנות זו הוחמצה להם בין הדיים.

(כתבה אחרונה)

על הדשא בסביון

מי המבקרים של פלאטו־שרון? תום הר לא היה היחיד ממקורביו שהסתכסך אתו בצורה חריפה: גם בינו ג'ק אסוליין שעבד אתו ויעקב בדאודיס שהיה פעיל בשעתו במערכת הבחירות שלו. התרחקו ממנו.

הבית הגן רחב הידיים בסביון הוא מקום מקבץ לעריכת מסיבות מנקרות עיניים. אפשר למצוא שם מספר שכנים מסביון, יועץ שלו בעניין זה או אחר ובדרך קבע את הרופא שלו. באחרונה לא נראים עוד חברי כנסת ולא נראים שם, בדרך־כלל, אישי ציבור אחרים. בין באי ביתו נמצאים אנשי עסקים מחו"ל שבאמצעותו הוא פועל.

בשבוע שעבר נערכה בגינת הבית תצוגת אופנה בחסות "ויצ"ו" שבמהלכה התקיימה גם התרמה למוסד זה. כ־300 נשים מדושנות הגיעו לבית במכוניותיהן וחסמו את הדרכים המובילות לווילה. נראה שמשפחת פלאטו־שרון מחפשת את הכבוד: את מחיאות הכפיים של האורחות שיודו על העמדת גן הבית לרשות "ויצ"ו". בתשובה לשאלה נאמר לי כי להוציא את "ויצ"ו" אין גופים בעלי אופי ציבורי, שמשפחת שרון פורשת עליהם את חסותה.

פלאטו־שרון מחפש את העשירונים התחתונים, כיוון שבעיניהם הוא מוחזק סמל לעושר מתנוצץ. במקומות בהם מתקהלים סביבו, כמו הגיגות המיפונה הדר מירה, הוא בא מצויד בדורכאו. אולי כדי להנציח את אותם חלקים בשכבות הציבור שעדיין מתבטים אותו. אולם נראה שבינתיים התפכח הציבור הישראלי מסיפורי המיליונים של האיש.

עוד יגיע לכנסת

בשבוע שעבר הובאו דרור פוגל, יושב ראש המועצה המקומית רמת ישי, ועוזרו ג'קי לוי לבית המשפט בחשד לאי־סדרים. הם שוחררו בערבות של 2,000 שקל ודרכוניהם הוחרמו. הפרשה מגלה עד לאן יכולים מאבקים פנים־מפלגתיים להגיע וכיצד מתנהלות חלק מהמועצות המקומיות הקטנות

דרור פוגל: הרכין בענווה את עיניו וסירב להשיב

מאת מרדכי ארציאלי

מאות ישובים ותיקים וחדשים קיימים בארץ. בראשם עומדים עסקנים חוזרים ועסקנים מבריקים, עסקנים מכושרים ועסקנים אחרים. יש ישובים שמנהיגיהם שאיש אינו מכיר אותם או את העומד בראשם. כדי שישוב כזה והעומד בראשו יגיעו לכותרות העיתונים חייב לקרות משהו חריג, יוצא דופן. השנה יצאו מתחום האלמוניות רמת ישי ויו"ר המועצה שלה דרור פוגל, אשר שילם, לפי החשד, במשך שלוש שנים, משכורות פיקטיבית לג'קי לוי, בנו של סגן ראש הממשלה דוד לוי.

את רמת ישי כמושבה יסדו, ב־1925, יהודים מלודז' ומביאליסטוק שהקימו בה את אחד ממפעלי הטכסטיל הראשונים בארץ ישראל — מפעל שעלה באש בהתקפה של פורעים ערבים במאורעות 1939/1936. כיום אין ברמת־ישי תעשיה, בתי מלאכה או מסעדות. כדי לערוך את קניותיהם או לצאת לבלות יוצאים התושבים לטבעון — 5 ק"מ, למגדל העמק — 5 ק"מ, ליקנעם — 8 ק"מ, לנצרת — 15 ק"מ, או לעפולה — 25 ק"מ. גם חיפה אינה רחוקה.

96% מראשי בתי האב עובדים מחוץ לישוב. יש בו שכונה שסימני ההיכר של מעברה משנות החמישים עדיין ניכרים בה ויש בו גם וילות נאות למראה. מגרש בן חצי דונם ניתן לרכוש בשלושים אלף דולר. מספר התושבים ברמת ישי כיום — 2500 נפש.

דרור פוגל הוא בן 36, נולד בחיפה וסיים בה את לימודיו התיכוניים. בצה"ל שירת כקצין בחיל המודיעין ולאחר שפשט את מדיו למד בטכניון, סיים כהנדסאי־חשמל ושימש מורה ללימודי חשמל ב"אורט" עפולה וב"אורים" בטבעון.

מה דחף אותך לעסקנות ציבורית? "בשלב מסוים גיליתי שמי שרוצה לתקן את המדינה לא יכול להסתפק בדיבורים ועליו להיכנס למערכות הפוליטיות. באתי לגור כאן כשהייתי סטודנט. היישוב קפא על שמריו ארבעים שנה. בית הספר היה בכיתות שכורות. לא היו גנים ציבוריים ולא מוסדות תרבות. במועצה עבדו בקושי שניים וחצי עובדים. לא היו מחלקות. כלום. ואני מדבר על שנת 1978.

"באו אז בכל יום מההוצאה לפועל לעקל בשל חובות המועצה. לא היה מה לעקל. רצו לעקל את מכונת הכתיבה היחידה של המועצה והתברר שהיא שכורה. המוהרות רואות את היכוב כאפיזודה חולפת. הן תושבים התחייבו להגיד שהם גרים ברמת ישי. לעמוד ולתת ביקורת זה לא האופי שלי והחלטתי לרוץ למועצה בתקווה שאצליח.

ומה היה הדבר הראשון שעשית כיו"ר המועצה? "הלכתי לבנות ברפאת סיפתחולב. קיבלתי סיוע ממפעל הפיס וממשרד השיכון. אחר כך פנו אלי מהציבור הדתי ודרשו מקווה. היום המקווה שלנו משרתת את כולם. היא של חב"ד, לפי נוסח האר"י, ובאים גם מצפת להשתמש בה משום שהיא עומדת בדרישות המחמירות של הבד"ץ".

ומה עוד? "התחלתי לשפץ את בתי הכנסת שהיו ממש לפני הריסה. אחר כך התחלתי לסלול כבישים. סללתי כביש כדי לפתוח שכונה שלמה שהיתה מנותקת מהציבוריות. במקביל הקמתי מוסדות חינוך ואת היכל התרבות שאת בנייתו מימן משרד השיכון ואת הציוד הוא יזום תרם ידיד שלי משוויץ, 120 אלף דולר. יש שם 400 מקומות. במה ופרוזה ומכונת הקרנה. ממש בניין להתפאר. במקביל בנינו מגרש ספורט וגנים ציבוריים וגם בריכת שחייה חצי־אולימפית ופארקים.

כיצד הגעת להישגים אלה? מה היו שיטות עבודתך? "כל ההישגים נבעו כתוצאה ממאמץ עבודתי. תוך ניצול קשרים ועבודות בדרכים לא קונבנציונליות, ועל זה חוקרת אותי עכשיו המשטרה. כנראה שבמדינה הזו רצוי לא לעשות דבר. לשמור על דרכי עבודה לפי הניירת ולהיות תלוי בכל פקיד ממשלתי. כדי לזרז ולתקן עוול של הזנחה של שנים, כל האמצעים היו כשרים בעיני. כדי להשיג את המטרות. היום אני נמצא בקלחת של חקירות משטרתיות על מעשים שעשיתי לטובת הציבור, אין לי כבר הנאה מהפרוייקטים שעשיתי".

לשכתו אינה אלא חדר קטן. מעל לכסאו ציור בשחור־לבן של מבנה בנין היזור פוגל. "הנה שם על הקיר הצילום האוריגינלי בקטן ונתתי את הצילום לצייר קליימן עולה חדש מרוסיה, שצייר מתוך הצילום". מתחת לציור הזה צילום צבעוני קטן יותר של נשיא המדינה ולידו ציור גדול בשחור־לבן של זאב ז'בוטינסקי. על קיר אחר צילום צבעוני של בן גוריון. "בן גוריון היה אתאיסט ולא תמצא תמונה שלו עם כיפה וזה צילום שלו ליד הכותל המערבי עם כיפה". לידו צילום של הח"כ גדעון גדות המקבל אורחות כבוד של רמת ישי וצילום של מרדכי ציפורי החונך את בית הדואר המקומי. בצד אי שם בפינה, צילום קטן וצבעוני של יצחק שמיר.

מה בדיוק קרה, על מה נחקרת במשטרה? "מזה כמה חודשים מרננים בחוגים שונים. גם של שרון. כולל אנשים שמקורבים לשרון, שאני נתון בחקירה משטרתית על עבודות שביצעתי. פניתי לח"כ דב שילנסקי, שהוא יותר מחבר, וסיפרתי לו על עגמת הנפש של הדינונים. מאחר והוא אוהב אותי אמר לי שיבדוק מבחינה חוקית את העניין. הוא פנה לניצב מרקוס, ראש מחלקת חקירות במטה הארצי. והנה המכתב ששלח לי שילנסקי ובו כתוב כי ניצב מרקוס בדק את התיק שלי והודיע שאני יכול לפנות למשטרת ישראל כדי לקבל תעודת יושר".

ופנית לקבל תעודת יושר? "לא. הבנתי שהכל שמועות, עורבא פרח. אבל זה לא היה עורבא פרח. התברר שניהלו נגדי חקירה מקיפה במשך כמה חודשים וכתוצאה מהדלפות שהגיעו לכל מיני מקומות היה לא נעים. אבל לא דאגתי וציפיתי ליום שהפרשה תתפוצץ והגיע היום הזה ביום ראשון שעבר, ב־7 ביוני".

איזו פרשה? "צוות חוקרים של המחלקה לחקירות הונאה הגיעו למשרד שלי. הוציאו תיקים ומסמכים של המועצה, חקרו את עובדי המועצה, חקרו אותי על שכביכול אני מעסיק את ג'קי, בנו של סגן ראש הממשלה דוד לוי. שאני מעסיק אותו במשרה פיקטיבית, שהוא לא עובד במועצה, אבל אני משלם לו משכורות כבר שלוש שנים. המועצה עומדת מזה שנים בביקורת רצופה של מבקר המדינה ונחשבת בעל למבצע בעיירות אחרות. מגדלי כי המשוגה לשעבר ישראל קניג שבא את רמת ישי עוד לפני שאני הייתי ראש מועצה והמשיך בשבאתו והתהבבלותו גם בתקופתי. הוא דאג כי בביקורות משרד הפנים לא יודו מאתנו חוקרי בציציותינו. כולל עובדים. כולל מערכת כספים. ובעיצומה של הבדיקה של המבקר, שעשה מלאכתו נאמנה, פתאום המשטרה מחליטה על החקירה בדברים שלפי דעתי הם לא קשורים אליה והבודקים צמדו בדגעים אלה על ידי מבקר המדינה. זה בוזולב לא בסבטחהה של המשטרה.

"בשבוע שעבר, כל השבוע הייתי בחקירות, עשרות שעות, ישבתי שם שלושה ימים רצופים וביום שני שעבר הביאו אותי בפני שופט. השתחררתי בערבות של 2000 שקל. לקחו את הדרכון שלי והוציאו נגדי צו עיכוב יציאה מן הארץ. כמו פושע".

על מה בדיוק נחקרת? "בעיקר על ג'קי. הבן של דוד לוי. העניין עם ג'קי זו בעצם טראגדיה שנוצלה על ידי גורמים שליליים מתוך הישוב ומחוצה לו. בתוך המפלגה ומחוצה לה, בכוונה לפגוע לא רק במועצה, בי, או בג'קי, אלא במיוחד באביו של ג'קי הנושא משרה בכירה בממשלה. כל אשמתו של אבא של ג'קי שלא דאג לצבור נכסים ודברים, כדי שמשפחתו תוכל להתפרנס בעסקים. התוצאה שג'קי משרת באמונה את המועצה. תוך הקפדה על נוהל עבודה לפי הדרישות ראש המועצה ולא לפי הניירת".

מה היה תפקידו המוגדר של ג'קי במועצה? "הוא צריך לקדם פרויקטים והיה בקשר עם משרדי הממשלה השונים. לא הבכיינים היו שלים לספר בוודאי היו נדרשים כמה אבות פעמים על בכירות הצפים כל ג'קי להשגת הפרויקטים".

איזה פרויקטים? "אוכיח לך את ארבעת האחרונים: בית העם, בריכת השחייה, בכנסת האספה והד בבית שאנו מוחלים היום לבנות ברחוב הדכבין ובעיקר מוסדות החינוך. הקמת חטיבת הבניינים הדרסבה".

מה היה תפקידו המוגדר? "לא היה מוגדר, אלא לפי משימות שהטלתי עליו. תפקידו כפי שהוגדר — עוזר של ראש המועצה. אני מנהל כמה מחלקות במועצה ללא מזכירה וללא מנהל לשכה. כי במועצה קיימת רק מזכירה אחת המשרתת את כל המחלקות ואני ללא נהג. מן הראוי שיהיה לי עוזר. לסייע לי לקדם את היישוב בדרך הנראית לי".

מה הן שיטות עבודתך? "השיטה הוכיחה את עצמה והיתה בדיקת משאבי המדינה ואפשרויות ניצולם במשרדי הממשלה השונים. הפעלת לחצים כדי להשיג חלק מהמשאבים למטרות שלנו. זה כולל נדנודים חוזרים, נוכחות פיזית במשך שעות ויכוח בפני הפקיד תוך לחץ בלתי פוסק על המערכות הפקידותיות, תוך ניצול כל הקשרים החברתיים, הפוליטיים. קשרים אישיים".

ג'קי לוי היה שותף לשיטה? "כן. בהחלט. לשיטה צריך מספר אנשים. כי יש פרויקטים רבים. חלק אני עצמי עשיתי. חלק ג'קי. הוא הלך למשרדי הממשלה, משרד הפנים, משרד החינוך, משרד הרווחה, משרד השיכון. במשרדים שיש להם זיקה מנהיגטלית, עובדה להשלתי שקיבלתי עיירה עם אלף נפש והיום אלפיים חמש מאות נפש".

מה כישוריו של ג'קי היו? "יש לו קסם אישי. הוא חפצי בדברים. טוב לב. אישיותו הביאה לפתיחת דלתות במשרדים השונים ולא מן הנמנע שדברים נהגו לעבוד אתו. קיבלתי עליו רק דברים טובים מהמשרדים האלה והחלטתי להשתמש בשכהכדנסקרא מכשורה. בלי לגרום פלוני. לפני שמאלו אותי את הפקידים הממשלתיים שאתם עבד ג'קי".

האין רישומים של עבודתו במועצה? "כבר אמרתי. אין רישומים כי עבודתו אינה רוטינית. אלא לפי צרכים. שצריך לנסוע הרבה למשרדים הממשלתיים".

האם למאבקים בין המגמות בתנועת החרות אין קשר לפרשת ג'קי לוי? "במאבקים בין הכוחות בתנועה מגיעים גם לשונים גמורים שפוגעים באישים בנזעה פוליטית. לזה היו פוגעים בי ובג'קי פוליטית. זה לגיטימי. אבל פגיעה אישית? לפגוע בפרנסתו? זה גובל בגועל נפש. שרון לא היה מעורב אישית בפרשה. אבל שאול עמר בבגדיו העכבה היא איש של שרון. ושאול הפריך הכל. אבל אם שאול חושב שעל ידי הכפשת שמי יוכל להתחרות בי לכנסת הוא טועה. בזה שבוע אני כבר שבלתי בחברי מרכז התנועה. אחר באיצים והזהר פים אותי להגיע בועמדות לכנסת הבאה. כן. שאול רצה ללכלך אותי וגם את דוד לוי".

האם הפרשה תפגע בסיכוייך להגיע לכנסת? "ביה ובבחירים זקוק להתחמם נגד השבאל. אני רוצה להגיע לכנסת ואני עוד אגיע. אכהד לנו להילחם בתוך התנועה. לכן אני לא דופק את שאול עבור. אבל הוא לא היהוד. כתרגיל נגדי ונגד ג'קי ונגד אביו נכנס גם בתלוב שבדרך לדפוק את התנועה ואנו הקרבן. אני משוכנע שאם אני דרור פוגל היה איש בערך וג'קי לוי לא היה בנו של דוד לוי, אלא בנו של יצחק נבה, הפרשה לא היתה מגיעה לעשירית אחוז מהממדים שהגיעה אליה".

האם השאר הוו לך הבבים שבבנו יעבוד אצלך? האם התערב בפרשה? "דוד לוי הוא איש הכבב. הוא לא רצה שג'קי יבבב לתחום הציבור והתנגד שיעבוד אצלו. אך האם ג'קי צריך למות ברעב מכיוון שאבא שלו לא רצה שיעבוד במועצה? המשכורת של ג'קי היתה בחודש האחרון 880 שקל נטו. כולל החזקה רכב. כולל בינה. נסיעות. אש"ל. בזה כמו מהנדס כקבל 500 דולר לחודש. אני מערך של דוד לוי. מהראשונים במחנה שלו. הוא השפיע עלי להיות למועצה ב־1977. אני רואה בו דוגמה של איש פוליטי שבעמל ובהיעה עלה מסגן ראש מועצת בית שאן, לסגן ראש ממשלת ישראל".

היית רוצה להגיע למקום שאליו הגיע דוד לוי? דרור פוגל הרכין בענווה את עיניו וסירב להשיב.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

לפעול על ההמונים המדוכאים

מאת ז'ק לה בארון
Le Monde
מיוחד ל"הארץ"

קרע ותחרות מאפיינים את היחסים בין שני הארגונים העיקריים הלוחמים במשטר האפרטהייד – הקונגרס הפאן-אפריקאי והקונגרס הלאומי האפריקאי. לראשון יש כנראה השפעה רבה בשטח עצמו, אם כי השני מפורסם יותר

דאר-אס-סאלם

על קירות ההוד בלב דאר-אס-סאלם, שידע ימים טובים מאלה, תלויים פורטרטים מצהיבים של "פאן אפריקאיים" ידועים – לומומבה, נאצר, נקרומה – כמה כרזות, קיטעי עתונות. המטה הכללי של הקונגרס הפאן אפריקאי (פי-איי-סי) נראה יותר כמעבדה דלה. אין זה משנה את העובדה ש"המשטר בפרטוריה מפחד מאתנו", אומר ג'ונסון מלאמבו, העומד בראש תנועת שיחרור דרום אפריקאית זו לאחר שישב 20 שנה, מ-1963 עד 1983, ברובן איילנד. פי-איי-סי קמה ב-1959 בעקבות קרע בקונגרס הלאומי האפריקאי (איי-אן-סי), אותו גינה רוברט סובוקווה, היו"ר המקים של האירגון החדש, על קשריו עם לבנים מתנגדי משטר ועל נטיותיו המרכסיסטיות. "במקום להפעיל לחצים על המשטר הגזעני, צריך לפעול על ההמונים המדוכאים שהם המנוע האמיתי של השינוי", אומר מלאמבו. "אי ההזדהות הבין-גושית בה אנו דוגלים, מאפשרת לנו לחמוק בתהפוכות הסיכסוך בין מזרח למערב, סכסוך המעוות את מאבקנו".

מיד לאחר הקמתו אירגן הקונגרס הפאן-אפריקאי מסע של הפגנות נגד משטר ה"פאסים" (רישיונות מעבר) הידועים לשימצה. ב-21 במארס 1960 ירו שוטרים בשארפוויל שבטרנסוואל, דרום אפריקה, על המון מפגינים (64 הרוגים וכמה מאות פצועים). פי-איי-סי, כמו איי-אן-סי, הוצא אז אל מחוץ לחוק והיו"ר שלו נשלח לכלא. ב-1962 הצליח האירגון להקים במחתרת את הזרוע הצבאית שלו, פוקו"ו. ב-16 ביוני 1976 אפשר היה לראות את השפעתו, יחד עם השפעת תנועת המודעות השחורה, בהתקוממות בסואטו.

סוכנים דרום-אפריקאיים

בעקבות זאת נטש פי-איי-סי את הזירה. הוא הוחלש על ידי מותו ב-1978 של סובוקווה ובעיקר בגלל המאבקים הפנימיים הקשים שבתוכו. רבים מהצעירים שנמלטו מהמדינה הצטרפו אז לאיי-אן-סי שהיה מאורגן וערוך היטב יותר לקליטתם. "אנחנו לא מעוניינים כל כך לקלוט גולים רבים מדי, כיוון שקיימת סכנה לא מבוטלת שביניהם יסתננו סוכנים דרום אפריקאיים", אומר גורה איברהים, מזכיר ענייני החוץ של הקונגרס הפאן-אפריקאי. האירגון אימץ פרופיל נמוך. "אנחנו הולכים על פי הקצב שלנו, בלי לנסות להאדיר", חוזרים ואומרים המנהיגים. אין להם שום כוונה, הם אומרים, לפעול בקרתנות בזירה כמו "האחים האויבים" של איי-אן-סי המנסים, לדבריהם, להאדיר את שמם ויוקרתם.

"המדיניות שלנו", אומר איברהים, "היא לפעול בתוך המדינה. לא להחזיק בסיסים רבים במדינות 'קו החזית' (אנגולה, בוטסואנה, מוזמביק, טאנזניה, זאמביה, זימבאבואה) ולבצע מיתקפות מחוץ למדינה". הבסיס חייב להיות יעילות. "שני לוחמים המקבלים את הכשרתם בדרום אפריקה עצמה שווים 200 המתאמנים בחו"ל". קיים גם גורם של אי-תלות פוליטית: "האם לא היה עדיף שסוואפ"ו (האירגון לשיחרור נאמיביה) היה מקים את המטה שלו בנאמיביה עצמה ולא באנגולה?" וגם "אין שום צורך להודיע בקולי קולות שאתה עומד מאחורי מבצע זה או אחר כיוון ש'העם יודע'".

המשו את העם

יש הרואים דיסקרטיות זו כחולשה והכרזה מוחלשת. "אנחנו כבר הצלחנו לשחרר את המנטליות של אפריקאים שאינם מפחדים ללכת לכלא למען האידיאות שלהם", משיב איברהים. הסיסמה החדשה של פי-איי-סי ל-1987 היא "המשו את העם". מכאן הצורך של "צבא השיחרור של עם אזאניה" (אפל"ה), שבא במקום פוקו"ו, לרבות במיתקפות על תחנות משטרה ופטרולים צבאיים, "אפילו בבאנטוסטנים" כדי להשיג רובים. עם זאת, ראשי הקונגרס הפאן-אפריקאי מצטערים על שבמשטר הדרום אפריקאי ובעתונות המקומית מסרבים להכיר באחריותם על מיתקפות בנשק ומסתפקים בייחוסן ל"קבוצות קומנדו" או "מיליטנטים שחורים" בלתי מזוהים. מסקנתו של איברהים היא שהמשטר מפחד מפי-איי-סי ונמנע מלהעניק לו פירסום. "אפשר להניף את דגל איי-אן-סי או לצטט בפומבי את נלסון מנדלה בלי לחשוש מדבר", הוא אומר. "אבל אם אדם מזכיר בגלוי ומתבטא על התנועה שלנו הוא צפוי לצעדים משפטיים".

בין שני אירגונים קיים מצב של מלחמה במעט גלויה. פי-איי-סי מאשים את איי-אן-סי ברצח כמה מפעיליו. "היחסים בינינו קרים גם אם הם התקרבו לתנועות שלנו", מודה מלאמבו, שאינו רואה כיצד יהיה מיזוג אפשרי בין שתי התנועות. לדעתו איי-אן-סי בחר בצד שלו כאשר הגיע לברית רשמית עם "הרוויזיוניסטים" של המפלגה הקומוניסטית הדרום אפריקאית. "הזרוע הצבאית שלו היא תחת חסותה של המפלגה הקומוניסטית. משאביו הכספיים באים במידה רבה מהגוש המזרחי. כל המסמכים שלו מודפסים במזרח גרמניה", אומר איברהים.

המגובש ביותר

מלאמבו נזכר בתקופת מאסרו כאשר כולם היו שותפים לאותה מטרה. "היום אנחנו לא מסוגלים להעלות יחד את ימי השנה של שארפוויל וסואטו", הוא אומר בצער. גרוע מכך, "לעיתים קרובות לא מאפשרים לנו להשתתף בכינוסים וסימינרים בינלאומיים, כיוון שקבוצות רבות נגד האפרטהייד מופעלות על ידי מפלגות קומוניסטיות". רשימת "המדינות הידידות" המסייעות לפי-איי-סי, שיש המאשימים אותו באי אילו עסקים מפוקפקים איתם, כמו הברחת סם מנדראקס, היא מגוונת מאוד. היא מונה, בין השאר, את איראן ועיראק, לוב ומצרים, אך גם את סין, ניגריה, נורווגיה ויוגוסלאוויה. באשר לאירגונים בינלאומיים, אלו מנסים לשמור על איזון של יחסים בין שתי תנועות השיחרור. לשתי התנועות מעמד של משקיף באו"ם והן מקבלות מדי שנה סיוע כספי זהה מאירגון מדינות אפריקה.

ראשי פי-איי-סי מזכירים בשביעות רצון כי בנובמבר 1986 התארחו במשרד החוץ האמריקאי ונאמר להם שם כי אירגונם הוא "המגובש ביותר בדרום אפריקה". במארס האחרון התקבלו במשרד החוץ הבריטי, ובאפריל על ידי פרנצר ויגו, יועצו המיוחד של ראש ממשלת צרפת, ז'ק שיראק, כאשר חנה חניית ביניים בדאר-אס-סאלם. מצד בריה"מ רואה מלאמבו סימנים מעודדים. "הקרמלין, שלמד מניסיונו הכושל בזימבאבווה, שם תמך בג'שואה נקומו נגד רוברט מוגאבה, במהלך מלחמת העצמאות, מעוניין לאמץ עמדה ניטרלית ביותר ביחס לתנועות השיחרור השונות".

לא הצועקים מנצחים

רבים מציגים את פי-איי-סי כתנועה שהיא נגד לבנים בכללותם בעוד שאיי-אן-סי מתגאה בהיותו רב-גזעי. מלאמבו מנסה להבהיר את המצב. "צריך להיות ריאליסטים, אי אפשר להעמיד את העגלה לפני השוורים. אנחנו עדיין לא עם אחד ואנחנו צריכים להיאבק כדי להגיע לכך. יש מדוכאים לבנים ומדוכאים שחורים. אנחנו מקבלים את הלבנים כבני אדם, כאנשים נפרדים. מספר מסוים של לבנים פועל לצידנו, אך לא כקבוצה". מנהיגי פי-איי-סי טוענים כי בגלל היותו של הארגון היריב בשליטת המפלגה הקומוניסטית הדרום-אפריקאית, היינו תחת השפעה לבנה במידה רבה, הוא נוטה לנתח את המאבק הדרום אפריקאי במונחים של מאבק מעמדי ולא גזעי. לכן הוא גם נוטה להיאבק בראש וראשונה למען אידיאולוגיה מרכסיסטית יותר מאשר למען שילטון הרוב.

ראשי פי-איי-סי המגדירים עצמם כ"סוציאליסטים פרגמטיים", חסידי "כלכלה מעורבת", מתחילים לחשוב כי הדיסקרטיות שלהם אינה משתלמת, גם אם הם מדגישים, בהעלותם את הדוגמה של נקומו ב-79־1976 בזימבאבווה, כי "לא תמיד אלה הצועקים בקול הרם ביותר הם המנצחים לבסוף". בפניהם עומדת משימה גדולה אם ברצונם ליטול מאיי-אן-סי את "ההילה" שלו, וליטול ממנו את המונופול הכמעט בלעדי שיש לו על המאבק נגד האפרטהייד.

תדמית מהפכנית

עם זאת במאבק זה יכול גם פי-איי-סי להעלות שמות של לוחמים ולהעמידם כנגד אילו של איי-אן-סי. זפניה מוטופנג, יו"ר האירגון, נידון ב-1979 ל-30 שנות מאסר. ב-1963, שנה לפני מנדלה, נידונו ג'ון נקוסי, בן 18 אז, וג'פתה מאסמולה, בן 28, למאסר עולם. כמה חברים אחרים יושבים במאסר ברובן איילנד, בסיסקיי וטרנסקיי. "תרזה ראמאשמולה, הדרום אפריקאית היחידה שנידונה למוות מסיבות פוליטיות, אינה חברה באיי-אן-סי", מוסיף מלאמבו. כמה מאואיסטים שלאחר 68 "פלירטטו" תקופה קצרה עם פי-איי-סי ולפיכך קיבל הארגון תדמית "אולטרה-מהפכנית", כאילו הוא ניסה לאגף את איי-אן-סי משמאלו. מכל מקום, נוצר הרושם שמשתי תנועות שיחרור אלה, לפי-איי-סי יש השפעה רבה יותר על הלכי הרוח בשטח מאשר לאיי-אן-סי, על אף מה שנראה כלפי חוץ.

וייטנאם: רפורמה או כיליון

מאת פולה צ'ין ורון מורו
Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

האם יוכלו מנהיגיה החדשים של וייטנאם לנצח במאבק על החייאת הכלכלה?

האנוי

בוייטנאם מדברים בימים אלה מעט על אידאולוגיה מהפכנית או "הצלחות מהפכניות עטורות הצ"ה". פונקציונרים מפלגתיים מותחים כעת בגלוי ביקורת על ניהול כושל ושחיתות. עיתונים בפיקוח המדינה כותבים בגלוי על הרעות החולות הכלכליות, ומציעים "עקרונות של ניהול עצמי" ותמריצים חומריים כתרופה. רעיונות חדשים אלה משתרשים לאטם באזורי הכפר ובערים כאחד, והתושבים נכנסים בזהירות למים החדשים האלה.

למשל, טראן ואן לאם, בן 37, מהנדס מכאני, שלנוכח המחסור בצרכי רפואה החל לייצר לפני שלוש שנים סטתוסקופים ומכשירים למדידת לחץ דם בהו צ'י מין סיטי. המפעל הפרטי הקטן אך המשגשג, המתכונן להכפיל את ייצורו בתוך חודשים, מוצג כמופת ליעילות עסקית. "הייתי יכול להתחיל בייצור משקאות קלים ולהרוויח הון", אומר לאם. "אבל העסק הזה אינו רק רווחי. הוא גם בעל ערך רב למדינה".

בוייטנאם מעודדים בתוריצות תחושות כאלה, מסיבה טובה. 12 שנים לאחר איחוד המדינה כלכלתה של וייטנאם מאוססת: בהכנסה שנתית לגולגולת בסך 160 דולר, היא מוסיפה להיות אחת האומות העניות המפגרות ביותר מבחינה טכנולוגית בעולם. כעת עלתה המדינה על נתיב חדש של רפורמות. חילופי גברי מקיפים במנהיגות בדצמבר ובפברואר העלו לשלטון דור חדש של פקידים פרגמטיים, בראשות ראש המפלגה נגויאן ואן לין, הנחושים בדעתם לחלץ את ארצם מהקיפאון. לין, אדריכל של מדיניות שוק חופשי בדרום בשנות ה-80 המוקדמות, פתח כעת בתוכנית ארצית בכיוון זה. הניסוי של המדינה בקפיטליזם ובחברה פתוחה יותר משקף ניסויים דומים בסין ובבריה"מ. אך קיים הבדל מכריע אחד: וייטנאם, אומר לין, ניצבת מול ברירה נואשת יותר – "רפורמה או כיליון".

מנהיגי האנוי אינם מנערים כמובן את חוצנם מהדוגמות שלהם. הם מעוניינים במינון מסוים וקפדני של קפיטליזם בנוסח המערבי בתוך זה למה שלין מכנה "התחדשות לאר-כית". אך לין ניצב מול בעיות שבדרכים משמעותיות וסבוכות כאר זה הן אולי מרתיעות וחמורות יותר מאלה של דנג שיאופינג או מיכאיל גורבצ'וב. מטרתם המיידית של לין ואנשיו היא לחזק את כוחם הפוליטי כנגד אנשי הקו הנוקשה במפלגה.

סימן אחד שיצביע כי ידו של לין על העליונה יינתן השבוע, כאשר הפרלמנט עתיד לבחור את ראש ממשלתה החדש של וייטנאם. אך המכשולים לטווח ארוך העומדים בפני לין הם המפחידים ביותר. המשך הכיבוש הוייטנאמי בקמבודיה מוסיף לרוקן את קופותיה של האנוי, והגינוי הבין-לאומי שלל ממנה השקעות וטכנולוגיה שהיא זקוקה להן נואשות. לין צריך להתגבר על התנגדות בקרב פונקציונרים מפלגתיים מהדרג הבינוני. אלה הם החייבים לסייע בביצוע הרפורמות. אך רבים מהם חוששים על רקע זה מפני כרסום בסמכויותיהם ובכוחם. אך בעיקר עליו למצוא דרך לטלטל את האינרציה בקרב העם הוייטנאמי, שרבים מבניו חוששים לאמץ את המדיניות החדשה.

אומר פקיד בהאנוי: "אם אנשים פשוט יישבו ויחכו לשינוי, זה יהיה מסוכן". על סכנה זו הצליחו להתגבר במידה מסויימת בהו צ'י מין סיטי. מאז 1982 שימשה בירת הדרום וייטנאם לשעבר, כמעין מעבדת נסוי לשינויים כלכליים. בעיר יש כיום אווירה הדומה של שוק חופשי שלא היתה קיימת לפני כמה שנים. זרם של אופניים, אופנועים ומכוניות מציף את השדרות במרכז המסחרי שבשולי חנויות המוכרות מיגוון מוצרי צריכה, החל ממצלמות ומכשירי סטריאו מיובאים וכלה באופניים ודגמי חייטין מתוצרת מקומית.

לאורך רחוב דונג חוי פתחו סוחרים חנויות-תיירות חדשות המציעות עתיקות ותכשיטים למספר גדל והולך של תיירים ממדינות הגוש המזרחי. צצה אפילו גירסה חדשה של חברת בתי-הקפה הישנה של סייגון: בני-נוער לבושים בג'ינס ובחולצות-טי ונערות מאופרות משוטטים ליד המספר הגדול של מסעדות ובתי-קפה, שרבים מהם מקרינים תוכניות טלוויזיה מווידיאו ווידיאו-קליפים של להקות רוק מערביות.

תקנות חדשות שהונהגו בעיר בשנה שעברה הביאו לשגשוג של בתי-עסק גדולים וקטנים. הודות לרפורמות שהעניקו סמכויות החלטה רחבות יותר למנהלי מפעלים, הפך נגויאן טאו חנג את בית-החרושת ליצוא מוצרים קפואים מספר אחת לאחד המפעלים הממלכתיים הרווחיים המועטים במדינה. הנג מעניק פרמיות חודשיות לבעלי ההספק הגבוה ביותר מבין 2,800 הפועלים במפעל, כמו גם רשתות, סירות מנוע ואפילו מקלטי טלוויזיה לדייגים הספקים. הייצור בבית-החרושת עלה ב-20% בשנה שעברה, וכעת יש לו 20 מיליון דולר לשנה במטבע חוץ מיצוא המוצרים שלו להונג-קונג, סינגפור, אוסטרליה ויפן.

בית-המלאכה של תופרת בגדי הנשים לה טי סאנג הוא מפעל מצליח בה במידה, אם גם צנוע יותר. לאחר 10 חודשי עבודה, סאנג ושמונה העובדות שלה מייצרות 3000 פריטי ביגוד לחודש בחדר המגורים הקטנטן שלה. הרוב נמכר למדינה. אך היא רשאית למכור את העודפים בשוק החופשי במחירים הגבוהים ב-20% יותר מאלה שמשלמת המדינה. הביקוש כה רב עד כי סאנג שוקלת לקחת מלווה ממשלתי כדי להרחיב את הייצור. "בהתחלה כל מה שרציתי היה תעסוקה קבועה", היא אומרת. "עכשיו אני שואפת שהעסק יצליח ויגדל".

אולם הבעיות נשארו והן תזכורת מטרידה לרעות החולות הכלכליות העמוקות יותר בשאר חלקי המדינה. פקידים מקומיים בהו צ'י מין סיטי מודים ש-4000 המפעלים הפרטיים ו-40 אלף מקומות העבודה החדשים שנוצרו בשנה שעברה, הם רק "צעד ראשון" במצעד הארוך לקראת שגשוג כלכלי. הגידול עדיין אינו עונה על צרכי המובטלים בעיר זו, המונה 4 מיליוני תושבים. מדי שנה מתוספים לשורותיהם למעלה מ-100 אלף איש, רובם בוגרי תיכון וחיילים משוחררים.

האבטלה היא רק אחד המדדים הכלכליים המדכדכים המספרים את סיפור עוניה של וייטנאם. לאחר המלחמה כשוייטנאם היתה עיי חרבות, התעקשה האנוי ליישם שיטות תכנון נוקשות ובלתי יעילות על-פי הדגם של בריה"מ. היא הוציאה מיליארדי דולרים – לרבות כספי הסיוע הכספי ממוסקווה – על תעשייה כבדה ופרויקטים של בנייה ששנים ארוכות נדרשו להשלמתם. שליש מהתקציב הלאומי נבלע על ידי סובסידיות המיועדות לשמור על מחיריהם הנמוכים של מצרכים. מעט מאוד הון נשאר להשקעה בייצור סחורות ושירותים.

אי לכך וייטנאם סובלת ממחסור כרוני בכל דבר, החל מאורז ותרופות וכלה ברהיטים ודלק. ניסיונותיה המהוססים הכושלים של האנוי ליישם רפורמה ב-1985 רק גרמו תוהו ובוהו רב יותר. כאשר הממשלה פיחתה את המטבע, ביטלה כמה סובסידיות והרשתה למפעלים לקבוע באורח שרירותי מחירים ומשכורות, עלתה האינפלציה מ-50 ל-1000 אחוז בשנתיים האחרונות.

מורת-הרוח גדלה בהדרגה – באוכלוסיה, בקרב קאדרים מפלגתיים מהשורה ואפילו במוסקווה, שאיימה להשעות את סיועה הכספי בסך מיליארד דולר אם לא תשכין וייטנאם סדר בביתה הכלכלי. המפלגה נאלצה לבצע חילופי גברי מקיפים בממשלה בדצמבר האחרון. שלושת מנהיגי הצמרת פאם ואן דונג, לה דוק תו וטרואונג צ'ין הוצאו לקצבאות ונסללה הדרך לעלייתו של לין.

לין מינה חברים לדעה בתפקידים בכירים בפוליטביורו, ביניהם את שר החוץ הוותיק נגויאן קו טאץ' ואת הכלכלן וו ואן קיאט. הוא קרא לתחיית המפעלים הקטנים הפרטיים, כדי לסייע לוייטנאם להשיג שלושה יעדים עיקריים בסביבות 1990: סיפוק צרכיה במזון, ייצור מוצרי צריכה במידה מספקת כדי לענות על הביקוש, והרחבת היצוא כדי לשפר את רווחי מטבע החוץ.

אולם ללא ספק יתקשה לין לבצע בדק-בית כללי בכלכלה מחוץ לגבולות הו צ'י מין סיטי. בבירה הצפונית האנוי נכשלו למעשה הרפורמות שלו. למרות אמצעים חדשים בפברואר האחרון המציעים למפעלים חדשים פטור ממס במשך שנה, מילוות בבנק והרשות להון ישיר למשקיעים זרים, ההיענות היתה מועטה. סיבה אחת היא עוניה המרוד של האנוי עוד מימות המלחמה הארוכות. אנשים רבים חייבים לעבוד בשתיים או שלוש עבודות – מכירת ביצים וירקות ברחוב, תיקון בגדים, תעסוקה זמנית בשירות הציבורי שמשכורתה היא דולר אחד לחודש – רק כדי להסתדר איכשהו. העניים אינם יכולים להרשות לעצמם דבר מלבד המצרכים החיוניים הבסיסיים ביותר, האמידים יותר המורגלים זה מכבר לצנע ולמחסור צוברים את כספם ואינם נלהבים להשקיע בעסקים חדשים.

בעיות שונות אך עמוקות לא פחות יש באזורי הכפר. למרות תקנות מ-1983 המתירות לאיכרים הממלאים את מיכסות המדינה למכור עודפי יבול תמורת רווח אישי, מוסיפה התפוקה החקלאית להיות נמוכה. מחזורים של שיטפונות, בצורת ולהקות חרקים פוקדים את צפון וייטנאם ומרכזה ומכים ביבול. היעדר הכמעט מוחלט של מכונות חקלאיות מודרניות מחריף את המצב. עדיין נדיר לראות טרקטורים בשדות האורז. יתר על כן, הובלת מזון מדלתת המקונג הפוריה בדרום לשאר חלקי המדינה מוגבלת על ידי מבוך של נקודות ביקורת ובדיקה בדרכים, שם פקידים מושחתים סוחטים לא אחת דמי שוחד, ומתנכלים ביורוקרטים מעכבים אספקה לצפון המרוחק. פירוק נקודות הביקורת האלה באחרונה לא פתר את הבעיה לחלוטין. תנועת הסחורות והתוצרת עדיין מעוכבת, עקב התשתית פגועת-המלחמה של דרכים וגשרים מתפוררים ומשאיות ישנות המתקלקלות שוב ושוב.

תעשייות מוזקות

בעיות מתמידות אלה מעודדות בהאנוי לא אחת תגובות של בהלה ואובדן עשתונות. הממשלה השתלטה באחרונה על כמה אניות השייכות לאנשי עסקים זרים, כדי לבצע משלוחי חירום של אורז מהדרום לנמל הצפון-מזרחי הייפונג. בתוך כך הפרה האנוי חוזים רווחיים עם בעלי האניות שנקבעו לייבא תוצרת חקלאית ויאקבבית לדרום קוריאה ולמדינות אחרות.

האנוי גם מתמודדת עם תוצאות מדיניותה לקצץ בסובסידיות ולהסיר במידה חלקית את הפיקוח על המחירים. כאשר הממשלה ביטלה את הגבלות היחידות על אספקת החשמל ויצרני רישנים ומלט, הרקיעו המחירים שחקים. הדבר זה סיכל לפעמים את הגידול הכלכלי שהושג בכמה מקומות.

קאו סה דאו העומד בראש קואופרטיב חקלאי בן 5,700 איש ליד האנוי, אומר כי הוצאות הדלק והאספקה עלו ב-500% בשנה שעברה, בעוד המחירים הממשלתיים שהקואופרטיב מקבל תמורת הדגים והתוצרת החקלאית עלו עלייה מתונה בלבד. סכיזופרניה כלכלית כזאת קיצצה את הרווחים ואילצה את הקואופרטיב לוותר על תוכניתו להקים בריכת דגים חדשה ולהגדיל את ייצור הירקות. אומר דאו: "אנחנו פשוט לא מבינים את מדיניות המחירים של הממשלה".

הבעיה הגדולה ביותר מבין בעיותיו המיידיות של לין היא אולי בעירה: ארגונו מחדש של התעשיות המפסידות, הבולעות את מרבית המשאבים הדלים של המדינה. ברחבי המדינה פועלים בתי-חרושת מוזנחים המייצרים פלדה, מכונות מיושנות ומוצרי צריכה יחודים בכמות חצית בלבד מכושרם. התפוקה שלהם בגלל המחסור בדלק וחומרי גלם. באפריל הונהגה "שיטת אחריות סוציאליסטית" חדשה. המשכורות צמודות כעת לשיעורי ייצור ורווח. המנהלים נחשבים אחראים להפסדים, ולבתי-חרושת הוקצב זמן עד שלוש שנים ליהפך לעסקים העומדים ברשות עצמם או להיסגר.

גם אם הרפורמות של לין יעלו יפה, הן לבדן לא יוכלו לייצר את ההון החסר כל-כך לוייטנאם. לשם כך יצאה כעת האנוי למסע חיזורים שאפתני אחרי כל מקור זר אפשרי. בחודשים האחרונים היא פתחה במערכה לקידום תיירות, בתקווה למשוך בעיקר מערב-אירופים ואמריקאים שיוציאו מטבע קשה. הממשלה גם הנהיגה אמצעים המעודדים פליטים ומהגרים לשלוח כספים ומוצרים לקרוביהם בוייטנאם.

בחודש שעבר הותר למפעלים בהו צ'י מין סיטי לחתום על הסכמים עם חברות זרות וללוות מטבע חוץ כדי לייבא ציוד וחומרי גלם. הפרלמנט עשוי לאשר הצעת חוק השקעות שתתיר לחברות זרות להחזיק בבעלותן עד ל-99% מהמפעלים המשותפים ולהוציא מהמדינה את רווחיהן בדולרים. אמצעים אלה יכולים להביא לזרם-כסף צנוע למדינה. אולם סיוע כלכלי זר רב וטכנולוגיה מערבית לא יזרמו לוייטנאם כל עוד יימשך הכיבוש בקמבודיה.

השבוע אמורות היו החלטות הפרלמנט ובחירת ראש ממשלה חדש במקום פאם ואן דונג להצביע על מידת שליטתו של לין במנגנון המפלגה ובביורוקרטיה. הפרגמטיקנים תומכים בהעמדתו של וו ואן קיאט, ששימש סגנו של לין בשנות ה-80 המוקדמות. יריביו השמרניים העיקריים הם שר הפנים לשעבר פאם הונג, ובו צ'י קונג, שהוא כיום האיש השלישי בדירוג של הפוליטביורו. רוב הדיפלומטים הזרים בהאנוי מאמינים שהונג יתמנה לתפקיד הנשיא, הטקסי בעיקרו, וקיאט יהיה ראש הממשלה הזה.

אם הפרגמטיקנים אכן ינצחו, אין ספק שימשיכו בדרכם, לפחות לפי שעה. אך אין זה ברור היכן יציב לין עצמו את הגבול. עד כה הוא רק עוסק בשוליה של רפורמה.

"יש עדיין מדינה בלבנון"

מאת פולקהארד ויינפור
DER SPIEGEL
מיוחד ל"הארץ"

על חמישית משטחה של הרפובליקה הלבנונית המפוררת חיים 1.5 מיליון נוצרים תחת שלטון של סדר יחסי ובבידוד עצמי הולך וגדל

"אתה לא יכול לעשות את זה", בהה נהג המונית ששוטר החרים את מכונית המרצדס שלו בצבע כחול כהה. הניירות של המכונית לא היו כשורה, הסביר שומר הסדר לנהג. ואז הוא הוסיף: "יש עדיין מדינה בלבנון", והוציא את מפתח ההצתה. עוברים ושבים שצפו במתרחש הריעו ספונטנית לשוטר. "לזה אנחנו זקוקים", קיבל אותו אחד האנשים בהמון, בעל חנות ארמני. "אנחנו צמאים בצורה נואשת לשריד של סדר ממלכתי". אך העיף מבט בשעונו, קרא "אבא שלי צריך עוד להספיק לרכבת של שעה 1", ומיהר לעזוב. שוטרים שמקפידים על אישורים והיתרים, רכבות הפועלות על-פי לוח הזמנים ואפילו יוצאות במדויק – היכן אפשר עדיין למצוא בלבנון השסועה במלחמת אזרחים, לאחר 12 שנות אלימות ותוהו ובוהו?

על שטח של 2000 קמ"ר – חמישית משטחה של הרפובליקה הלבנונית המפוררת – חיים 1.5 מיליון נוצרים תחת שלטון של סדר יחסי ובבידוד עצמי הולך וגדל. הם חיים בצפיפות גדולה. אך בכל זאת – שלא כמו באזורי המוסלמים והדרוזים – הם הצליחו להעניק לאזור שלהם אי-תלות ניכרת והגנה מפני נסיונות פלישה והתערבות, מצד פלשתינאים, ישראלים וסורים. עם זאת, השפעתם הגדולה בעבר של הנוצרים בלבנון, ללא כל יחס לשיעורם המספרי באוכלוסיה, הצטמקה לשליטתם על ה"קנטון" שלהם.

בעוד מלחמת האזרחים השקיעה את החלק המערבי המוסלמי של הבירה ואת שאר ארבע החמישיות של שטח המדינה במצוקה ובתוהו ובוהו, הנוצרים המתגוררים בין חוף הים התיכון להרי לבנון הצליחו בכל התהפוכות להקים מדינה זוטא בעלת כושר שרידה מפתיע. חייהם וביטחונם שונים מכל מה שחיי היומיום באזורים המוסלמים, עד כי המחשבה על לידתה מחדש של לבנון מאוחדת מצטיירת כיום כאוטופיה.

סמלו ואומללותו של העם הלבנוני החלו עם חלוקת ביירות ב-13 באפריל 1975. קו מפריד שכונה בלשון נקייה "הקו הירוק" הפריד את המזרח הנוצרי מהמערב המוסלמי. מערב ביירות הקוסמופוליטית בזמנו גולשת יותר ויותר בהרחה, תחת השפעתן של מיליציות לאין-ספור ששמו קץ כמעט לכל שריד שעוד נותר של סמכות ממלכתית. בחלקים המוסלמים התחלפו הכובשים וחילקו ביניהם את המחוזות. רק המובלעת הנוצרית נותרה יחידת ניהול מכנית אחת, שלא הישראלים ולא הסורים פגעו בריבונותה.

במזרח ביירות הנוצרית מתגורר נשיא המדינה, שעל-פי החוקה חייב להיות נוצרי. לא אחת יורים אנשי מיליציות מוסלמיות על מעונו. במזרח ביירות שוכן גם מיניסטריון ההגנה. שם מקבלים החיילים הדרוזיים והמוסלמים בצבא לבנון בדייקנות את שכרם, גם אם מדי פעם הם מחליפים מטחי אש עם חבריהם לנשק הנוצרים.

המובלעת הנוצרית מספקת לשאר חלקי המדינה מי שתייה וחשמל, או שאינה מספקת – על-פי הכדאיות הפוליטית והאסטרטגית. מכיוון שנמל לבנון נמצא בידיים נוצריות, חייבים המוסלמים והדרוזים לייבא חלק גדול ממוצרי האספקה שלהם ביבשה, דרך סוריה. הנמלים הקטנים שבידי המיליציות אינם מספיקים למטרה זו.

חרף כל תהפוכות מלחמת האזרחים, הצליח האזור הנוצרי בלבנון לבנות רשת כבישים מתפקדת. במזרח ביירות עוברת דרך מהירה, בעלת נתיבים רבים, שבחלקה מנהרה תת-קרקעית. למנהרה יתרון כפול: כאשר נורית אש ארטילריה, לא אחת במשך ימים שלמים, היא משמשת מקלט לאוכלוסיה ברובע אשרפיה הסמוך לקו המפריד של ביירות. הדרך המהירה בין מזרח ביירות ונמל ג'וניה הנוצרי דומה לא פחות מכביש בעיר אירופית גדולה בשעת העומס. בג'וניה מתגוררים כעת אנשים רבים יותר מאשר ברובע הנוצרי של ביירות. תותחיהם של אנשי המיליציות המוסלמיות אינם מגיעים לעיר הנמל.

כבישי אספלט חדשים מתפתלים גם בעמקים המסורשים של הרי לבנון. לשם עברו כמחצי מיליון נוצרים מאזורים אחרים, כמו למשל הרי שוף שבשליטת הדרוזים. הם מתגוררים במגורים וביישובים חדשים שהוקמו בחטף.

דמי חסות

כל עבודת הבניה הזאת נעשתה תחת ניצוחה של מנהיגות פוליטית השולטת בלבנון הנוצרית ביד ברזל: "החזית הלבנונית" המורכבת מהפלנגות הימניות הקיצוניות וכן מהמפלגה הלאומית הלבנונית וארגון "שומרי הארזים". מבחינה פוליטית, הכוחות לא פחות מ"החזית הלבנונית" הם "הכוחות הלבנוניים", כפי שהמיליציות הנוצריות המאוחדות מכנות עצמן בשחצנות. הכוח המונה 25 אלף איש היכול להתחרות באכזריותו בכל מיליציה אחרת, קיבל את מרבית הכשרתו מידי ישראל וברשותו כלי-הנשק המודרניים ביותר. את חימושם מממנים הנוצרים בחלקו מסחר החשיש, כפי שעושות גם מיליציות אחרות.

"הכוחות הלבנוניים" היו במרוצת השנים גם לגורם כלכלי משמעותי. הצבא מחזיק בפיקוחו חנויות ירקות, מסעדות, בתי-קולנוע ורשת של מרכולים. מפקד המיליציות סמיר ג'עג'ע, המטיל חיתתו על בני ארצו בנוקשותו ואכזריותו, נחשב על-ידי רבים בעל השפעה רבה יותר מאשר הנשיא המכהן אמין ג'מייל.

המיליציה של ג'עג'ע גובה מהנוצרים מסים והיטלים, הרוכלים ברחוב משלמים מדי חודש 500 לירות לבנוניות, יותר מאשר דמי פדיון ביום טוב. בעלי העסקים חייבים לתרום שיעור ניכר. באמצעות מערך מודיעים וכשזה תחנה המאנית יעילה, שולטים "הכוחות הלבנוניים" על האוכלוסיה עד לפנים חדרי המגורים.

עם זאת, חשים עצמם הנוצרים ברווחה יחסית בארץ החוק והסדר שלהם, ואי-תלותה מטפחת את מודעותם העצמית, לפעמים מעל ומעבר. "אנחנו מעדיפים למות מאשר לוותר על אורח החיים המיוחד שלנו", אומר אבו ארז (אבי הארזים) העומד בראש "שומרי הארזים". "אנחנו לא מדברים על זכויות נוצריות, רק על היכולת להמשיך לחיות כנוצרים מבחינה תרבותית ופוליטית בים מוסלמי", הקולה ויורד על-פי גל השאיבה של מגמות קיצוניות".

ולחיות הם מצליחים לא רע. על אף ירידה כלכלית תלולה ונפילה דרמטית של הלירה הלבנונית, נפתחים מדי יום בוטיקים המציעים את המוצרים הבין-לאומיים הידועים ביותר. היכלי הבידור ומסעדות מלאים מדי יום עד אפס מקום. אלפים נוהרים לתצוגות האופנה בג'וניה. בעוד שבמערב ביירות מחפשים צנזורים איסלאמיים אחר "תיאורים הפוגעים במוסר" אפילו בסרטים תמימים, אפשר לראות בבתי-הקולנוע הגדולים של ארץ הנוצרים, כגון "לה סיגל" או "סנטר קסליק", סרטי פורנו בוטים ביותר.

בכל מקום תמצא שפע. תחנת השידור הנוצרית "קול לבנון" משדרת 24 שעות ביממה מוסיקת פופ, המופסקת רק על-ידי שידורי החדשות. ערוץ הטלוויזיה הנוצרית אל-בי-סי מקרין את הסרטים החדשים ביותר בתרגום ערבי. באזור הנוצרי מופעלת מערכת הצבע פאל, בעוד שהטלוויזיה הממלכתית במערב ביירות הנמצאת בשליטת מוסלמים פועלת בשיטת סקאם, הגרועה יותר. מי שמצלצלים בכיסו יכול באזור הנוצרי לאכול כמו בתי קפה שקרובה לשלהבה. בלילה רזה ב"קרטיה" במזרח ביירות או ב"קריפרי" בג'וניה האוכל אינו נופל ממה שמציעים במסעדות הפאריסאיות הטובות ביותר.

גושי בנייני-דירות כמו "פורטו אמיליה", "סולאמר" או "לה סאבל" מזכירים גם הם מקומות דומים בצרפת: תשלובות ענק על החוף הכוללות דירות, בריכות-שחייה במתכונת אולימפית וחופים פרטיים. חגיגות ובילויים מוצעים שם בכל עונות השנה. אתרי ספורט החורף לאקלוק ופאראיה, המושלגים לפחות עד חג הפסחא, מלאים בסופי השבוע כמו אתרי ספורט החורף הפופולריים ביותר באירופה. זה מכבר יש לקנטון הנוצרי שדה תעופה משלו. שדה התעופה הבין לאומי הישן בביירות מצוי במערב המוסלמי ורק נוצרים נועזים מאוד משתמשים בו, בגלל הסכנה של התקפות וחטיפות. האזרחים חייבים לצאת לנסיעה המסובכת הקשה דרך הנמל הקפריסאי לרנאקה. שכן שדה התעופה הנוצרי חלאת שהוקם על קטע מהדרך המהירה של ביירות-טריפולי, אינו פועל. לוידס מסרבת לבטח את המטוסים של מידל איסט איירליינס. מיליציות מוסלמיות כבר איימו לירות טילי קרקע-אוויר בכל מטוס שימריא משם.

בעבור מרבית הנוצרים והלבנתיים זו לא תהיה סיבה לוותר על טיסה. לאחר 12 שנות מלחמה, אזרחים האנכים נעשו אטומים ופטליסטים. "אנחנו מורגלים לחיות מהיום למחר", מודה ואקים, הבעלים של מלון-הבוטיק במזרח ביירות. "מה יקרה מחר, אנחנו לא יודעים. במוקדם, שגם מחר תהיה מלהבת אורחים".

כך איפוא מגן ואקים על העסק שלו בפני פגעים "מהצד השני" בסבכים שמילא בסלו. על קיר ליד הכניסה, בין הפורטרטים של אמין ג'מייל, שרבטו ידיים לא באוצבעות סיסמה הרוטה "יחי המדינה הנוצרית בערב".

עיריית תל-אביב-יפו

הודעה לציבור
אל תושבי העיר תל-אביב יפו

ועד נהגי התברואה בעיריית תל-אביב יפו הורה לאנשיו לעבוד "לפי הספר". לפיכך מפנים הנהגים כמויות אשפה קטנות מהרגיל. והאשפה אינה מפונה ממקומות שונים ברחבי העיר.
במטרה להקטין את הסבל הנגרם לתושבי העיר ולבאים אליה, ומאחר וצעדים אלה של הנהגים ננקטים ללא אישורו של ארגון העובדים. נוקטת עיריית תל-אביב יפו בצעדים שונים. העירייה עומדת גם לפנות לבית הדין לעבודה על מנת שיורה לעובדים לחזור מיד לעבודה סדירה.

מה עליך לעשות?

★ אל תוציא אשפה אל הרחוב.
★ ארוז את האשפה בשקית ניילון וקשור אותה היטב.
★ הנח את האשפה בחדר האשפה.
★ המנע מגיזום או הוצאת אשפה שאפשר לדחותה.

עיריית תל-אביב-יפו

משרד החינוך והתרבות — המזכירות הפדגוגית

היחידה לחינוך לדמוקרטיה ולדו-קיום

★ מועדוני-דיון
היחידה מקימה מועדוני-דיון בבתי"ס על-יסודיים, בשיתוף עם אגודת "סובלנות". כנס בתיה"ס המשתתפים בפרוייקט יתקיים ביום א', 21.6.87, כ"ד בסיון תשמ"ז, בשעה 11.00. באוניברסיטת תל-אביב – בניין "שרת".

★ סיכום "תחרות הרעיונות" לנוער
תחרות-הרעיונות לפתרון שאלות חברתיות ופוליטיות הסתיימה. טקס חלוקת הפרסים יתקיים ביום ג', 23.6.87, כ"ו בסיון תשמ"ז, בשעה 17.30. בבית"ס התיכון "אורט" בקרית ביאליק.

★ כנס היסוד הארצי ל"תכנית-האשכולות".
במסגרת "תכנית-האשכולות" יוקמו בכיתות אזוריות של בתי-ספר ממגזרים חברתיים שונים.
הכנס יתקיים ביום ה' 2.7.87, ה' בתמוז תשמ"ז, בשעות 16.00-10.30, בסמינר-הקיבוצים תל-אביב. בהשתתפות:
מר יצחק נבון
סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות
מר דוד פור – יו"ר המזכירות הפדגוגית
חה"כ נחמן רז – יו"ר ועדת החינוך של הכנסת

★ סדנת – מנחים שנתית לתהליכי התחדשות חינוכית.
היחידה תקיים בתשמ"ח סדנה בהיקף 450 שעות לימוד. הסדנה מוכרת לצרכי שנת-שבתון, ונושאת גמול-השתלמות. יועדפו מועמדים בעלי נסיון בהנחיה, בניהול, או בייעוץ. לבוגרי הסדנה תוצע השתלבות בתכניות היחידה.
המעוניינים – יתקשרו טלפונית – 02-238326

האוניברסיטה הפתוחה
בית-הספר לשפות – המחלקה לאנגלית

קורסים באנגלית
בתל-אביב, ירושלים, חיפה ומכללת אחווה
"יפתחו בספטמבר 1987"

הקורסים מוצעים בשני מסלולים:

א. אנגלית עם דגש על שיחות
הלימודים יתקיימו בשלוש מתכונות:
1. לימוד אינטנסיבי – 5 מיפגשים שבועיים של 4 שעות לימוד (בבוקר), במשך שישה שבועות, סה"כ 120 שעות לימוד מלאות.
2. לימוד רגיל - מיפגש שבועי אחד של 3 שעות לימוד (בוקר או ערב), במשך 18 שבועות 54 שעות מלאות.
3. לימוד רגיל - שני מיפגשים שבועיים של 3 שעות לימוד (בוקר או ערב), במשך 18 שבועות, סה"כ 108 שעות לימוד מלאות.

ב. אנגלית - הבנת הנקרא לצרכים אקדמיים
הלימודים יתקיימו רק במתכונת רגילה של 54 שעות לימוד מלאות (ערב).

הנרשמים יעברו מבחן-מיון, ובייעוץ עם הסגל האקדמי ישובצו לקבוצת-לימוד ברמה המתאימה. התהליך כולו, כולל ההרשמה בפועל, יימשך כשעתיים.

מקומות ההרשמה ומועדיה:

★ בתל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, רח' קלאוזנר 16, רמת-אביב, טל: 03-422626; 03-423857 בימים ג-ה מ-23 ביוני 87 ועד 25 ביוני 87 בין השעות 16.00-09.00; בימים א-ה מ-28 ביוני ועד 2 ביולי 87 בין השעות 16.00-09.00.

★ בחיפה: האוניברסיטה הפתוחה בבית מלון "דביר", רח' אלחנן 17, טל: 04-373144, בימים א-ה מ-21 ביוני 87 ועד 25 ביוני 87 בין השעות 12.00-09.00 ו-18.00-16.00.

★ בירושלים: בבי"ס "מיטשל", רח' סוקולוב 15, טל: 02-667536, בימים א-ה מ-21 ביוני 87 ועד 25 ביוני 87 בין השעות 12.00-09.00 ו-17.00-15.00.

★ מכללת אחווה: במכללה האזורית "אחווה", מועצה אזורית באר טוביה, טל: 055-81970, 055-84154, ביום א' 21 ביוני 87 בין השעות 18.00-13.00, ביום ב' 22 ביוני 87 בין השעות 16.00-09.00 וביום ג' 23 ביוני 87 בין השעות 15.00-09.00.

הקורסים מוכרים ע"י משרד החינוך לעובדי הוראה בשנת שבתון ומזכים בגמול השתלמות.

קורסי אנגלית עסקית יפתחו באוקטובר 1987 בתל אביב, חיפה וירושלים וימשכו 14 שבועות.

חברת החשמל לישראל בע"מ

אגף האספקה והאחסנה
מח' חקר שווקים ומכרזים, ת.ד. 10, חיפה 31000, טלפון: 04-684475

מכרז למכירת מכוניות
מכרז מס' 2033

החברה מכריזה בזה על מכירת כלי הרכב המשומשים הבאים:

הסעיף	שם הרכב	שנת היצור	הסעיף	שם הרכב	שנת היצור
1	טנדר פיג'ו – 404	1978	7	טנדר פיג'ו – 404	1977
2	טנדר פיג'ו – 404	1977	8	טנדר פיג'ו – 404	1978
3	טנדר פיג'ו – 404	1979	9	טנדר פיג'ו – 404	1978
4	טנדר פיג'ו – 404	1979	10	טנדר פיג'ו – 404	1978
5	טנדר פיג'ו – 404	1977	11	טנדר פיג'ו – 404	1978
6	טנדר פיג'ו – 404	1977	12	טנדר פיג'ו – 404	1979

טפסי מכרז ופרטים נוספים ניתן לקבל במח' חקר שווקים ומכרזים בתחה"כ חיפה טלפון: 04-646475 או ביחידת המכירות רח' החשמל 7 תל-אביב טלפון: 03-625036 בימים ובשעות העבודה המקובלות וכן במקום הצבת המכוניות.
המעוניינים יוכלו לראות את המכוניות וגם לקבל את טפסי המכרז בחניון הרכב של חברת החשמל ברח' שדרות 77 (מול פארק הירקון ליד מגרשי הטניס) בתל-אביב, משעה 9.00 עד שעה 11.00 בימים ב' ו-ג' בתאריכים: 30.6.87, 1.7.87.
על המציע לצרף להצעתו ערבות בנקאית בשעור של 10% מערך הצעתו למכרז.
על ההצעות להגיע למשרדנו בחיפה במעטפות המיועדות לכך לא יאוחר מיום 9.7.87 עד השעה 13.30.
אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

שריקה באפילה / גדעון סאמט

פריחה על כי־מדימנה? דיילת יוקרתית עם ידיד בתחרות "הפנים של ה־80"

חששות בדבר ה"בום" התרבותי

הנתונים הנפוצים ביותר בי־מים אלה אינם אודות שערי הבורסה. גם לא על מניין הסלים באורגיית האליפויות בכדורסל. המספרים המפורסמים ביותר הם של תפוצת הספרים אצלנו. הם ממשיכים להדהים, שוברים כל שיא עולמי. זה הדבר הטוב ביותר שקורה כאן, וכאשר מצר־פים אליו את השיא העולמי בה־ליכה לתיאטרון ואת אביזת־הקולנוע, מוצדק תיאור המתר־חש בארץ — בצד החיטה־שמיטה ושאר מרעין בישין — ללא ספק כפריחה תרבותית.

הפקפוק, גם הוא נפוץ. אם אמנם כל הקונים ספרים גם קוראים אותם הוא שטות. די לנו שקונים ויפה לנו אם יש רבים כל־כך שרכישת ספר, אפילו רק כדי להציגו על אצטבה, נעשה בשבילם שווין אופנתי.

אני חושש מדבר אחר. אותי מכרסמת הדאגה שכמו "בומים" אחרים, להבדיל — בנקים, בורסה, אליפות אירופה של מכבי תל־אביב — זה לא יחזיק מעמד.

החשש אינו קלוט מהאוויר ואין לו קשר לחקירות של שגשוג מסחרי מגוגם שמסתיים בנפילה חזרה אל מציאות המסך הטבעית. בעצם, אני שוקע באפילה שלנו ומתפלל שלא כך יהיה. אני מהרהר לעצמי בתש־תית הרחבה הדרושה לפרנוס ארוך־הטווח של פריחה כזאת.

כדי שמספר כה גדול של ספרים ימשיך להימכר, צריכה לצמוח אצלנו כל הזמן, שנתון אחרי שנתון, אוכלוסיה שתהיה חובבת־ספר, בת־תרבות. הרושם שלי — הלוואי שאתבדה — הוא שבתי הספר מוציאים מדי שנה צעירים שמצחם מתנגד, שעניי־נם בספרים קטן, שהעברית בפיהם ובעטם גרועה יותר והם מוגנים נגד תביעותיה של מערכת ההשכלה הגבוהה בעזרת, כיוון שירותי של דרישות בחינת הבגרות.

אם אמנם מבעבעת מלחמה הבורות, לא יעבור זמן רב והיא תחנוק את הרנסאנס שלנו. יש לי, למשל, מגע עם כבבייד של סטודנטים. שלרובם תואר ב״א. ואני מודע לכל המעוטיי־נים, שצמרמורת עוברת לי בגב כשאני קורא בהם: אלוהים יש־מור בפניהם את פריחתנו התר־בותית.

חשש דומה השמיע במשכן הנשיא, עם פתיחת שבוע הספר, יו״ר אגודת הסופרים יעקב אור־לנד. "דאר", אמר, "מה עולל לנו הזמן, ומה עוללנו אנחנו לעצ־מנו. לשון עילגים והירוסות מהלכת ברחובותינו (...) לשון אילמים ולשון־עירומים, לשון חקאים ולשון אביונים, לשון בורים הדלדלים, ולשון מתמ־קיינים ונסידעת".

אורלנד לא הוסיף ללשון חכמים ("איתני כסיל עד כדי כך"). הוא התכוון למה שנראה לו כפחיתותה של התרבות דווקא בתוך מה שנרשם כפריחה. אם אתם להוטים אחרי ספרים, אל תזלזלו בדברי סופרים ומשוררים אפילו הם נשמעים לכם ירמיאליים: "מה קרה לעם הזה" נהה אורלנד באותו נאום, "מדוע הוא אין כל־כך במלוא היניותו אל קץ ימיו כנקדותרבות?" זה איום נורא בעיצומה של חגיגת־התרבות הגדולה.

ויש זווית אחרת של החשש מפני קוצר ימי אותה פריחה: היתכן שהגיאות הנפלאה הזאת היא — כמו מוזרות אחרות בעבר — תוצאתו של משבר דווקא, פריחה המודשנת ממר־מרנה?

שהא השוואות היסטוריות יחיה, אבל בשבוע שעבר היה באוניברסיטת תל־אביב מטעם בית־הספר להיסטוריה סימפוזיון מצוין על "רפובליקת ויימאר — דמוקרטיה במשבר". ובצד העי־סוק בברוטאליזציה של הפולי־טיקה ובתודעה (והקלושה) של משבר אז ובאינפלציה וריסונה ובאיתותים הסותרים על הומרת המצב לאשורה, היה שם טיפול כה נרחב בפריחה התרבותית והנהדרת בימים ההם. ימי ראשית הקץ של הגרמנים כבני־תרבות.

ואולי מפרנסיה של הפריחה — יוצרים וצרכנים כאחד — נאחזים בחוזקה כה רבה בקרנות המזבח התרבותי אצלנו דווקא כיוון שחששות עמומים דומים מחלחלים בתוכם?

אירועי־הצמרת היוקרתיים של הבאבונים

הנה חיזוק אפשרי להשערות האמורות לעיל. אני מתבונן בת־מונה בעיתון ולא רואה בה שום פריחה ושום תרבות, אלא ריכוז גבוה של געל־נפש. אשר כמותו מוזמן לנו בלי סוף בטורי־החברה בעיתונים.

לא, אני לא מתכוון הפעם לעוד מסיבה נלעגת נוסח ימי־פומפיי אצל איזה סוחר־נשק בוילה "יוקרתית" המעוצבת על־פי ארמון באקינגהאם או הקרמלין, או שמא היה זה הבית הלבן. אני מתכוון לטקס הכתרת הזוכה בתחרות "הפנים של ה־80".

אכן אני רואה שם כמה מהפנים של השנים הללו: דיילת מטעם החברה המארגנת ("היוק־רתית", כותב העיתון, כמובן) מהרסת בין הבאים עם חזה בחוץ ולגופה ציפוי של צבע זהב. על ידיה כפפות־תחרה, כשל אורחות הנפקניות בכורדל [illegible] לה גבר עב־בשר [illegible] באיזה מגבל הוא לובש גופיה, לאפו משקפי־שמש במצנח "יד בטלנים". ולמגזו רצועת־כר אי־לה רמי קלינשטיין. כמו שני באבונים.

כה היה מגעיל שם? לא העירום, כמובן, ולא האירוע שנבחר בו, לפי התמונות, כבה בתולות נאות להפליא. לא אלה, אלא, כנראה, הגסות המיוזעת הזאת, חוסר הטעם, היוקרתיות המטומטמת, התפלות של הכ־תורה שכל־כך השתדלה ושרווה ומה שיצא לה זו מין פוחה מבו־מית, בוהבותו של איזה פוחז בגופיה.

העיתון אחד מספר על "כל אנשי החברה הגבוהה" — רוצה לומר כמה דמויות־מפתח מטורי־הרכילות, בעיקר נשים — שהוז־מנו ליום־הולדתו של מאהרוהא והם כמו המסכה המיידי של התמונה הקודמת: הרי לא תחסר כו ששם החמיצה גברת את ההזדמנות לחלוץ שד, והיא מר־פיעה, זוהרת מאושר, באחת ידה אוחזת בשד האחת מחזיקה בסיגריה.

רק מעטים מתנוכחים. ההיים העיתון את קוראיו, ידעו שה־אשה, בעלת "שד מוצק תואם למרות 47 שנותיה", היא אילנה לינדלבאום, שוסרת בריסוס ואר חת מ"מלכות הבוהמה בעבר".

תנו לי ציצליונה השופעת את אות מהבוהדות באיטליה וקחו לכם את כל גבהות־החברה המלכותיות היוקרתיות האלה. איך אפשר לקיים אתן לאורך ימים פריחה תרבותית?

מתי, אם בכלל, תפקע הסבלנות?

אין עוד מדינה בת־זמננו שבה זה היה קורה. העניין המחה־האגדתי־בעצם, של החיטה־שמיטה נשמע ודאי כמו פרק מ"גוליבר" או "עליסה בארץ הפלאות" למשקיף ממדינה מ־שוגעת פחות. אבל לאחר ש־חשבתי עליו עוד קצת, ביקשתי להינחם באפשרות שמא ככל שהחרדים יבואו אל הציבור הדו־לני בתביעות מופרכות יותר — כך ייטב.

האפשרות הזאת לקחוה מל־נין, שאמר, כידוע, לעידודה של המהפכה, כי יהיה טוב יותר ככל שיהיה רע: ביויים המהפכה בתודעת העם תלוי בין היתר בכידה שבה המצב מוחפש. הב־משל לכאורה הוא בידת הסב־לנות של רוב הציבור לנוכח המשחק שמשחקים בו במשך כל השנים האלה פרטי הקב״ה שבתוכנו.

חשבתי כה: אולי טוב שהוס־מים רחוב בתל־אביב וחורשים שהכביש ייסלל בו על־פני קורות עץ מוגבהות כדי שלורד חות המתים יהיה מפלט משלה. זה מה שרוצים חרדים ברחוב ברדום־תל־אביב — אני רואה אותו מחלוני ב"הארץ" — הרוכן על בית־קברות עתיק.

ואולי טוב שרוצים לייצא בדי־לייבא חיטה, או להיפך, בב־חיר מוצית בערך מהודרש לחי־לוצה של אוניברסיטה בינונית ממשכר, בגלל שכך תוכנית השנה הערה הוחרית. הערה — היה ג'ונתן סוויפט מרגיש — בר־תה אינה מכירה במדינה שאליה היא באה בתביעות.

באופן נורמאלי העניינים הא־לה, הנשמעים מטורפים לגמרי. היו צריכים להביא את הבריות אצלנו לספיקת־כפיים, אולי ל־אותו סוג של התעצבנות הסרוד־מנוהה שכל תור קטן תוקרית־כביש שולית גורמים לישראלי. אבל, הפלא ופלא, אין פרץ ואין צווחה: הלניניזם האמור לא עובר עלינו. הסבלנות לא פוק־עת.

אנחנו הולכים ומתרגלים. סף האבסורד הולך ומתגבה. נניח שהחרדים יאמרו לנו, בשנת הש־מיטה הבאה, שיש לייצא את יר־קות־העונה ולייבא במקומם מפ־רי האדמה של ארץ קדושה פחות: האם יתעורר לב העם הזה להבין שעדה קטנה משגעת אותו, או שמא יניח לפו־ליטיקאים להסדיר את העניין, כל עוד המלפפון יעלה על שולחנו?

הכל יכול ללכת אצלנו. הציבור הזה, הנחשב משום־מה ביקורתי כל־כך ושונא־להיות־[illegible] סבלני שבעולם המערבי.

תוצאות ראשונות לחקירת השב"כ

הייתכן שיש כבר תוצאות ראשונות לחקירת פעולתו של השב"כ? החקירה היא, בעצם, על גודל האמת בתהליך עבודתו של הארגון. רבים חוששים שתוך כדי הבירורים ייפגע שירות הביטחון ויסתרס. אחרים חוש־בים שהשב"כ ייצא מהם מחוזק.

והנה הפתעה: בדיון המקומי במשפטם של אנשי המשלחת שנפגשו ברומניה עם נציגים מאש"ף, אמר מומחה השב"כ שיש גורמים באש"ף המוכנים להכרה בישראל על בסיס הד־דיות; שגורמים ישראליים הת־בקשו על ידי הממשלה לקיים בעבר מגעים עם אש"ף ושפ־גישות אלה חיזקו בו את האגף המתון; שהארגון מייצג את התנועה הלאומית הפלשתינית, ועוד כיוצא באלה דברים שלא שמענו עד כה מביזון השב"כ.

אני מבולבל: האם זהו עדיין חלק מהטיית העדויות שהיתה נהוגה בארגון, או שמא אנחנו שומעים בראשונה תחודעת די־סנסציונית שאותה, משום־מה, הסכו מאתנו השירותים החשאיים עד כה?

הלהיטות המוזרה מאוד של שריד

הרושם שלי היה כל הזמן ששר התיירות והמשפטים אבר־הם שריד פעל בעניין נקש תחת לחץ בלתי־ברור. הרי לא היתה סיבה משכנעת שתביא את השר להתעקשות הוטטת כזאת נגד הסגרתו של הפושע המורשע.

עכשיו זה רשמי. הוועדה לב־דיקת העניין העלתה שאין שום נימוק, אצל איששה גורם בארץ או בצרפת, שיצדיק את אי־הסגרתו. לא נשקפת לו סכנה מיוחדת, תנאי בית־הסוהר בצר־פת סבירים, שירותי הביטחון דיווחו שאש"ף לא בעקבותיו. בקיצור — שום כלום, ובית־המשפט העליון קבע שבהיעדר טעמים מיוחדים וכבדי־משקל, שר המשפטים חייב להסגיר. אבל שריד עוד שוקל והר הוכך.

אין עכשיו כבר מה לברר, חוץ מדבר אחד: האם הופעל לחץ על שריד ומה סיבת מי מתם אותו? מי כופף לו את הזרוע וכיצד? ומאילו מעיינות נבעת הלה־טות הבלתי־נלאית, המוזרה מאוד, של פוליטיקאי להגן על רוצח אפילו כאשר היו לו, לפו־ליטיקאי — אם הוא זקוק להם, משום־מה — כל התירוצים להתנער מהעניין המביש?

"יאללה, ביי"

שמישהו יתרום פרס למחבר מחקר על משמעותו ההברתית האמורה של ביטוי־הפרידה הב־פרץ "יאללה, ביי". בעיני יש בו הכל. אבל מה בדיוק? מציע לשאול גם את יעקב אורלנד.

כספת / נחמיה שטרסלר, יהודה שרוני, אריה לביא

בטיילת מחכים לחום הגדול

בבתי הקפה שלאורך הטיילת התל־אביבית מחכים כבר לקיץ האמיתי. קיץ בו בורחים כולם לתפוס קצת בריזה על שפת הים.

לפני כמה ימים ביקרנו באחד מבתי הקפה שלאורך הטיילת. האין בפינו אלא מלות שבח על יופיו של המקום והשירות הנעים. שמו של בית הקפה הוא "קפוצ'ינו". בערב שישי עובדות שם לא פחות מ־12 מלצריות — ולכולן יש עבודה.

על החשבון מוסיפים תשר אוטומטי של 10% שלא עובר דרך הקופה — כדי שלא לשלם מס. המלצריות מקבלות 75% מהתשר. כאשר יתרת 3 האחוזים מועברת לחלוקה בין עובדי המטבח והניקיון.

באותו ערב שישי "עשתה" המלצרית ששירתה אותנו, 70 שקל. כך שחישבנו ומצאנו שהמחזור של "קפוצ'ינו" באותו ערב הגיע ל־10,000 שקל. לא רע.

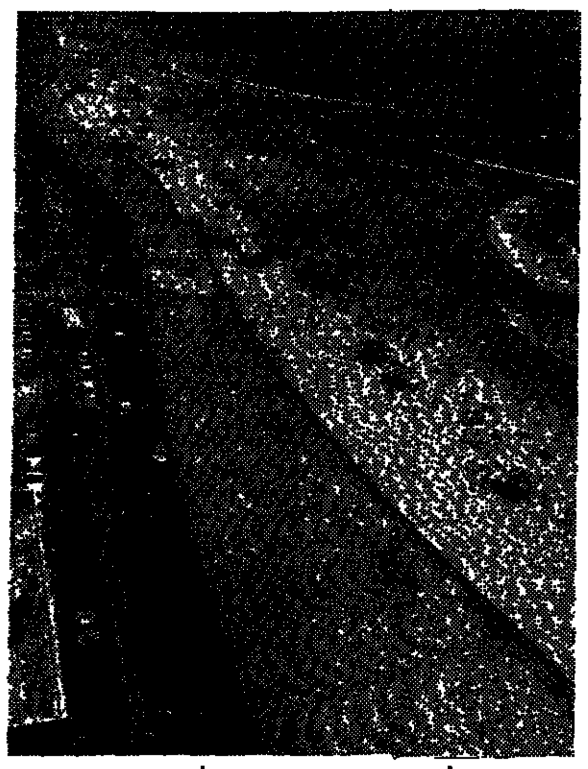

הטיילת בתל־אביב: בין תשר לבריזה

קשה להיות יבואן ישר

להלן מתולת מפי יבואן לשעבר: "פעם הייתי יבואן גדול של מנורות מאיטליה. עבור כל מנורה שילמתי 100 שקל, על זה הוספתי מכס, הובלה וביטוח שעלו לי עוד 100 שקל ומכרתי את המנורה לסוחרים ב־250. הכל הלך בסדר, עד שיום אחד החלו הסוחרים למכור לציבור את אותן המנורות בדיוק ב־200 שקל, כלומר בכמה שזה עולה לי.

פשטתי רגל תוך חודשים. אחר־כך בירורתי איך זה עובד. במקום לשלם ליצרן האיטלקי 100 שקל, שילם היבואן המת־חרה 50 בלבד. את ה־50 הנוס־פים נתן לאיטלקי ב"שחור". לכן המכס, ההובלה והביטוח עלו לו רק 50 שקל נוספים והוא יכול היה למכור את המוצר לחנויות ב־150 שקל ועל ידי כך להשתלט על השוק. אתה רואה כמה זה קשה להיות יבואן ישר".

ד"ר או לא ד"ר

כ־1 ביולי יתברר הבג"ץ של רופאי השיניים נגד משרד הבר־יאות. רופאי השיניים, בוגרי האוניברסיטה, טוענים כי לא יעלה על הדעת שמרפאי שיניים למיניהם, או אפילו טכנאים, שעברו קורס מזורז של חצי שנה במשרד הבריאות, יקבלו גם הם תואר של "רופא שיניים". "אנחנו הקדשנו לזה 7 שנים קשות באוניברסיטה. והנה להם ולנו יש את אותו התואר: "רופא שיניים".

אז באמת, איך ניתן להבדיל? בעל העין החדה, יבחין שעל דלתו של רופא השיניים בוגר אוניברסיטה מתנוססת מדבקה עם התארים ד"ר ורופא שיניים. לעומת זאת, לבוגרי החוג המהיר במשרד הבריאות אסור להשתמש בתואר ד"ר, כך שעל דלתם מתנוסס התואר רופא שיניים ותו־לא.

ומה כל זה חשוב? כדי לדעת למי משלמים 45 שקל לסתימה ו־400 שקל לכתר. במחירים כאלו כדאי לפחות לקבל ד"ר אמיתי.

שלוש אפיזודות מחנויות האופנה

סיפור ראשון: בחורה נכנסה לחנות בכיכר המדינה ונדהמה לגלות כי מחירה של חצאית ג'ינס שביקשה לקנות הוא 120 שקל. כשהביעה בפני המוכרת את השתוממותה ענתה זו: "אם את חושבת שהמחיר יקר, אז אין לי מה לדבר אתך".

סיפור שני: בחנות אחרת בכיכר המדינה רכשה אותה בחורה שמלה ב־49 שקל. היא ביקשה לבצע תיקון קטן ושאלה את המוכרת: "האם התיקון יהיה מוצלח?" בתגובה, שלפה המו־כרת: "בשביל ה־49 שקלים ששילמת, אנחנו מתקנים מספיק יפה".

סיפור שלישי אירע בחנות [illegible] הבחורה מדדה [illegible] אופנתיות [illegible] קשה. כשיצאה מהחדר והחליטה לא לקנות, דלק המנהל בעקבו־תיה וצעק לעברה לעיני ציבור הלקוחות הנדהם: "מה את חו־שבת לעצמך, ככה מתנהגים?"

לא מכבר חזרנו מארה"ב. ושם באמת כל צרכן הוא מלך. כשנ־כנסים לחנות, מברכים אותך לשלום, ואפילו שואלים לש־לומך. לאחר שיוצאת (עם או בלי הסחורה), נפרדים ממך בחיוך מפה לאוזן. שם באמת הלקוח תמיד צודק.

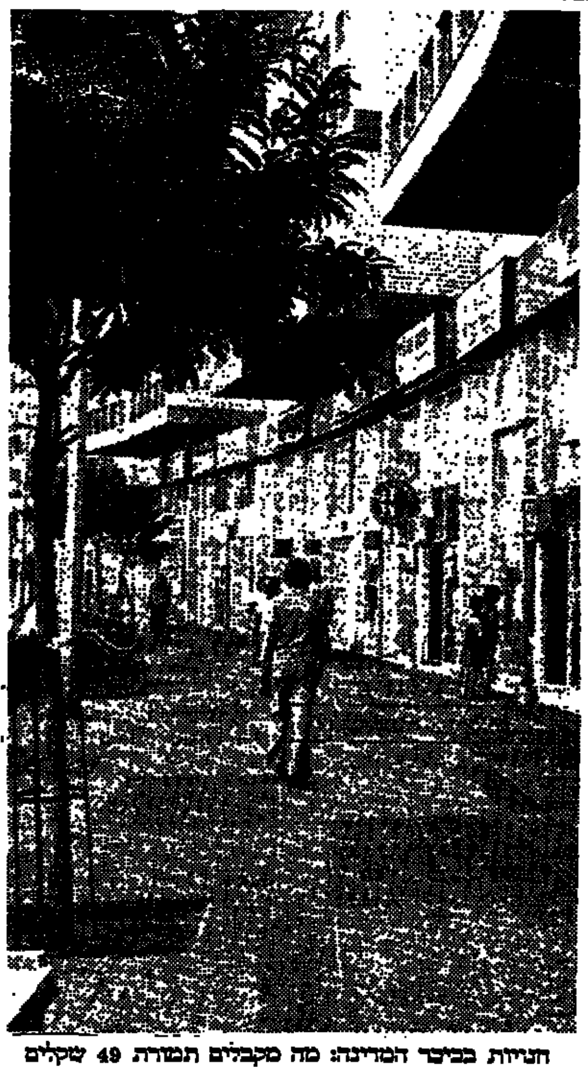

חנויות בכיכר המדינה: מה מקבלים תמורת 49 שקלים

ויזה עדיין עדיף

חברת ישראכרט החליטה, באיחור של שנה לחקות את החברה המתחרה "ויזה" ולאפשר ללקוחותיה לרכוש שירותים ומוצרים באשראי ארוך טווח.

ישראכרט קבעה שהריבית על קניות מסוג זה תגיע ל־3.25 אחוזים לחודש. הריבית אותה גובה ויזה בתכנית המקבילה עמדה על 3 אחוזים, יתרון של רבע אחוז לחודש.

השבוע החליטו הבנקים להפ־חית את הריבית, ויזה כבר הור־ידה את הריבית ל־2.75 אחוזים. בבנק הפועלים עדיין מתלבטים, כך שבשלב זה לפחות, ויזה עדיף.

שעון מים לא בכל מחיר

ימי הקיץ מגיעים, ועמם גם יוזמות החיסכון במים. עיריית רמת גן שלחה בימים אלה הודעה לתושבים שבה היא ממליצה על התקנת שעון מים ביתי.

העירייה טוענת כי אם רמת הצריכה של אחדים מדיירי הבית היא גבוהה בהרבה מהממוצע, אין זה הוגן שדייר אחר יוצרך להשתתף בחשבון.

האינטרס של העירייה בהת־קנת השעון הוא ברור: היא מבקשת לעודד את החיסכון במים, שעשוי להיות מושג באמצעות התקנת השעון. אך האם לך זה כדאי?

התקנה שעון (כולל אגרה עירונית) עולה 156.50 שקל. על הדייר לשלם גם סכום נוסף של 300 שקל עבור הכנת האינסטלציה. כך שאם אינך שכן לזוללי מים מובהקים, חשוב היטב אם זה כדאי.

בישראל זה יקר מדי

עונת החופשות תתחיל בעוד כמה שבועות וגם הפעם יעדיפו מאות אלפי ישראלים לבלות את חופשתם בחו"ל. יהיו באלה שיטענו כנגד חגיגת הנסיעות ויקבלו על הבזבוז של מטבע חוץ. אולם נראה שמי שמעדיף לנסוע בחו"ל פשוט נוהג בצר־כנות נבונה.

למשל חופשה באילת. שבעה ימים לאדם בחדר זוגי במלון סונסטה עולה 850 דולר. חופשה דומה במלון חביבה מכבים באזור מאי־יוון, כולל טיסה ומס הנסיעות מגיע רק ל־750 דולר.

הפטנט של הגברת

כבר כתבנו כאן שעוזרת פיליפינית זולה יותר מעוזרת ישראלית. החידוש הוא שיש נשים שהחלו לעשות מזה עסק והציעו להבראותיהן מתפרית. ה"פיליפינית שלה" עובדת כמעט בכל יום בבית אחר, כולל בבית גבירתה. כאשר ההכנסה של הגברת דיה כדי לכסות את כל ההוצאות, ואפילו להשאיר קצת רווח.

זה עתה הופיע!
מדינה ממשל ויחסים בינלאומיים
לאנשים החושבים והחצים לדעת
יובל של בע"מ!

קרא בחוברת שראתה אור בימים אלה "מדינה ממשל ויחסים בינלאומיים" מס. 26

המחלקה למדעי המדינה ומכון דייוויס ליחסים בינלאומיים האוניברסיטה העברית בירושלים, עורך ד"ר גבריאל שפר.

בתוכן:
- הירידה מן הארץ
- הקומפלקס הצבאי תעשייתי במציאות הישראלית
- מדיניותה הבינגושית של מצרים
- יחסי תורכיה—סוריה
- הפריסה הגיאוגרפית של התמיכה בליכוד
- בקורת ספרים

הפצה: מוסד ביאליק, רח' פייר קניג 37, ת.ד. 92 ירושלים (02־710564) • מחיר החוברת 12 שקל • למכירה בחנויות הספרים הנבחרות.

הופיע
ספר שיריו החדש של
אורי ברנשטיין
"מה שנשאר, מה שלא"
הוצאת "עם עובד"

תערוכת סלוואדור דאלי
במוזיאון תל אביב
רק עד מחר!
הנעילה במוצ"ש 20.6.87.

האוניברסיטה העברית בירושלים
החוג לתולדות האמנות בשיתוף עם מוזיאון ישראל
הציבור מוזמן
להרצאה שנתית
ע"ש סם ואילה זקס, 1987
של
פרופ' הוורד סלמן, אוניברסיטת קרנגי־מלון, פיטסבורג
על
"משורר ההגיון והמיסתיקן המעשי— לה קורבוזיה ופרנק לויד רייט"
ההרצאה, בשפה האנגלית, בלווי שקופיות, תתקיים ביום רביעי, 24.6.87, בשעה 8.00 בערב, במועדון השוחרים של מוזיאון ישראל.

אוניברסיטת בר־אילן
הפקולטה למדעי היהדות
המכון ליהדות ולמחשבה בת־זמננו ע"ש קוסלר
הצבור מוזמן למושב הפתיחה של הסמינר השנתי ה־16 של המכון,
בנושא:
"החנוך היהודי בישראל — האידאולוגיה והמעשה"
דברי ברכה: פרופ' מ' אלבק
הרצאות הפתיחה:
"חנוך דתי בחברה חילונית" – (ההרצאה בשפה האנגלית) דר דוד הרטמן
"אתגרי החנוך לערכים בישראל כיום" – ישעיהו תדמור פרופ' אליעזר שביד, יו"ר
הפתיחה תתקיים ביום חמישי, כח' בסיון (25 ביוני) בשעה 8.00 בערב באולם ארגנטינה, אוניברסיטת בר־אילן.
ספרי המכון יימכרו במקום בהנחה, כולל הספר החדש:
מחצית האומה: עיונים בתרבות ובמעמד של יוצאי המזרח בישראל
הזמנות בדואר יש לשלוח למכון: ת.ד. 1544 רמת גן 52115 לחנויות ספרים, המפיץ: א. ערמוני, בלפור 4, ת"א, טל' 292026.

האוניברסיטה העברית בירושלים
לימודי קייץ בכלכלה
שבוע אחרון להרשמה
המחלקה לכלכלה תקיים לימודי קייץ במקצועות הבאים בחופשת הקייץ של שנת הלימודים תשמ"ז.
א) מבוא לכלכלה א'
מבוא לסטטיסטיקה לכלכלנים א'
הכרת המחשב
ב) מכינה במתמטיקה
ג) תורת המחירים ב'
מקרו־כלכלה ב'
הלימודים יתחילו ב־26.7.87 וימשכו עד ה־10.9.87 (7 שבועות), הבחינות תתקיימנה בשבוע שלאחר מכן. הקורסים בקבוצה (א) פתוחים לתלמידים שהתקבלו לפקולטה למדעי החברה לשנת הלימודים תשמ"ח; הקורסים בקבוצה (ב) פתוחים לתלמידים העומדים בתנאי הכניסה הרגילים לקורסים אלה. תלמידים ותיקים החוזרים על לימודיהם, יתקבלו לקורסים ב־2 הקבוצות. בכפוף לאפשרות מקומות בכיתות ובהתאם לציונים שהשיגו בקורסים אלה בעבר.
ההרשמה תסתיים ביום ג', ה־30 ביוני. ניתן להרשם באמצעות הדואר, או במזכירות לעניני תלמידים, בניין ל, מדעי החברה, הר הצופים בין השעות 11.00 ל־13.00.
לקבלת פרוספקט מפורט יש לפנות בכתב למזכירות המחלקה לכלכלה, האוניברסיטה העברית, הר הצופים ירושלים, או בטלפון 883067 (02) בין השעות 8.30 ל־10.30 בבקר ואחרי 16.00 אחה"צ (מזכירה אלקטרונית).

משרד החינוך והתרבות, האגף לתרבות ולאמנות, מרכז לשילוב מורשת עדות המזרח | עירית תל־אביב־יפו, מינהל החינוך, הנוער והתרבות | "ידע־עם" היחידה לחקר הסיפור העממי וגנזי מיכה יוסף

יום העיון השנתי הכ"ט לחקר הסיפור העממי
ספרות השבחים
יתקיים ביום א' א' בתמוז תשמ"ז 28.6.87 באודיטוריום של הספריה העירונית המרכזית "שער ציון" "בית אריאלה", שד' שאול המלך 25, תל־אביב.
מושב הפתיחה: 9.00 – 9.30
יו"ר ש.ז. כהנא.
דברי פתיחה: צ. המפל.
ברכת עירית ת"א־יפו: נ. חלוץ, י. שפירא.
ברכת האגף לתרבות ואמנות – משרד החינוך והתרבות: ד. רונן.
ברכת המרכז לשילוב מורשת יהדות המזרח – משרד החינוך והתרבות: נ. יושע.
מושב ראשון: 9.30 – 12.00
יו"ר: ד. נוי.
9.30 – 10.00 ש.ז. כהנא: שבחים למנהיגים ולגדולים.
10.00 – 10.30 א. הכהן: תארים ושבחים על מצבות ושערי ספרים.
10.30 – 11.00 י. אלפסי: אישים, מקומות ואירועים בספר שבחי הבעש"ט.
11.00 – 11.30 י. גורל: שבחי חכמים בעדה הגרוזינית.
11.30 – 12.00 י. גויטע: לקדושים אשר בארץ המה (תה' טז' – ג)
הפסקת צהרים: 12.00 – 13.00.
מושב שני: 13.00 – 16.00.
יו"ר א. ליפינר.
13.00 – 13.30 מ.שחר: קריאת שבחי צדיקים.
13.30 – 14.00 ד. דזידוביץ: הרבי מרוזין – בעל "פתיל תכלת".
14.00 – 14.30 ח. שמרוק: שבחי הרב אליעזר רוקח מבריזי, רבם הראשי של האשכנזים באמסטרדם.
14.30 – 15.00 י. בנזן: חפצים אישיים של צדיקים כאוצרי סגולה.
15.00 – 15.30 נ. טוקר: בין שבחו של הבעש"ט לשבחו של י.ל.פרץ – בין חלילו של נער כפרי לעוגבו של דייג הולנדי.
15.30 – 16.00 י. שטרית: שירי שבת לכבוד צדיקי מרוקו.

"אסותא" בע"מ
הודעה לבעלי המניות של החברה שהיו בעלי מניות בחברה לפני יום 10.6.87
הודעה זו מפנית אל כל מי שהיו בעלי מניות בחברה ביום 10.6.87 (להלן: "בעלי המניות הקיימים").
בעלי המניות הקיימים, מתבקשים בזה לסור בהקדם למשרדי החברה ברחוב קורדובה 10, בתל־אביב, בשעות העבודה הרגילות, על מנת לקבל מכתבי הקצאה. (לפנות לגב' פרידה קלפרר).
מכתבי ההקצאה יימסרו לבעלי המניות הקיי־מים אך ורק כנגד מסירת תעודות המניה שבר־שותם. מכתבי ההקצאה ישמשו את בעלי המניות הקיימים לצורך מכירת מניותיהם בבורסה לניירות ערך בתל־אביב ולצורך הפקדה בבנקים.

هكذا من الأصل

תרבות וספרות

בריחה מפני הביוגראפיה

אל לב הזמר/ פרקי ביוגראפיה ועיון ביצירת אלתרמן
מאת מנחם דורמן
הוצאת הקיבוץ המאוחד, תשמ"ז, 239 עמ'

מאת יורם ברונובסקי

התקופה שבה ביקש מחקר־הספרות להפנות עורף לביוגראפיה של הסופר — מנחם דורמן מדבר על התקופה הזאת בפרק החותם את ספרו — חלפה כבר. הז'אנר הביוגראפי פורח מחדש בעולם, ואף בארץ ניכרת התחייה שלו. כמה ביוגראפיות של סופרים עבריים כבר הופיעו, ודומה שעל ביוגראפיות נוספות עובדים עתה כמה סופרים וחוקרים. אמנם, למען האמת, האישים־הסופרים שהקורא העברי היה שמח לקרוא את הביוגראפיות שלהן אינם רבים באמת, רק מעטים ראויים לביוגראפיה מן הסוג החדש הזה, האפייני במיוחד למחקר הספרות האנגלי, פרי הביוגראפיזם שלמד משהו מכשליה של הביוגראפיה מן הנוסח הישן — בארץ אפשר לאפיינו בנוסח הלהטוטי, ככל שניתן לעשות זאת מבלי לפגוע בזכר השעה הניכרים, המעוטרים מעט מרי, של הביוגראפי של ביאליק. נדמה, בכל מקרה, שהיוצר שהקורא מייחל לביוגראפיה שלמה ומעמיקה שלו, יותר משהוא מייחל לביוגראפיות של רוב הסופרים, הוא המשורר נתן אלתרמן, "האהבה השנייה של השירה העברית". אם אפשר לומר על משקל התואר שבו זיכו הרוסים את אלכסנדר בלוק (שם היה פושקין בבחינת "האהבה הראשונה", אצלנו אפשר להשיא תואר זה על ביאליק).

אין זה מקרה שהיחולים לביוגראפיה של אלתרמן מתנגשים באנטי־אוטוביוגראפיזם המציין את המשורר עצמו. הוא "הכביה, ככל האפשר" — אומר דורמן בפרק התחימה הנ"ל שהוא נאום במפגש לרגל סיום הופעת כל כתבי אלתרמן בעריכתו — "על הביוגראפי שלו שלי עתיד לבוא. לא מצאנו אצלו יומן אישי, אינטימי, מכל תקופה שהיא. הוא כתב מעט איגרות וגו'". דורמן מוסיף ואומר בהמשך על אלתרמן, כי "ראיונות אישיים, שבהם סיפר משהו על עצמו — לא נתן" והוא תוהה: "אם כן, מאיזה חומר בונים ביוגראפיה של האיש הזה? שמא משירתו, משירת היחיד שלו, שהיא בכל זאת כה חידתית?". דומני גם שאלתרמן הביע פעם או יותר מפורש התנגדות לחיבור של ביוגראפיה על אודותיו, אם כי דורמן אינו מזכיר התנגדות מפורשת שכזאת.

אף שבוודאי היו אלה טעמים ישירים ופשוטים למדי שהניעו את האנטי־אוטוביוגראפיזם הזה (חיים גמור מצוטט כפי שדיבר על "סליחתו של נתן מכל פאמיליאריות"), מותר כיום — ודווקא לנוכח כל כתביו של אלתרמן המונחים לפנינו, הודות למסירותו של המהדיר דורמן — לנסות ולקשר את ניסיונו של אלתרמן לברוח מפני הביוגראפיה (במובן של ספר המספר את תולדות חייו) עם דרכו בספרות, עם האופי הכללי של הספרות שכתב. לשם כך ראוי להיעזר בשני המושגים הבעייתיים אך הנוחים עדיין: רומאנטיציזם וקלאסיציזם. הקישור הישיר של חיי האמן עם יצירתו, קישור שהוא יסוד הביוגראפיזם, הוא בעיקרו פרי התקופה הרומאנטית. ואילו הבריחה מן הפרסונאלי, ניסיון לנתק את החיים (הנתונים תמיד, לפי הנוסחה) מן היצירה (שהיא כביטול הצדקתה של ההוויה העלובה יחסית), קשורה בתפיסותיו של הקלאסיציזם. אם הישן ואם החדש, נדמה המאה העשרים (לא בכדי עלו תחת עטי כמה מטבעות מתוך מסכת הביקורת של ת.ס. אליוט). והנה נדמה שאלתרמן מתייחד על פני הרקע של המודרניזם הפוסטקאי שממנו יצא — רקע שהרומאנטיציזם, בעיקר בנוסח הרוסי המאוחר, משמש לו אטמוספירה מתמרדת — בנטייתו אל הקלאסיציסטי, וממילא לא־פרסונאלי.

זו נטייה טבעית לאלתרמן, ולאורה אפשר לבחון, כמדומה, את כלל יצירתו, אך אפשר להצביע גם על ביטויים מפורשים שלה, למן אחד המאמרים המוקדמים שלו, "על הבלתי־מובן בשירה" (כנס בכרך "במעגל") שם טוען אלתרמן כנגד הניסיון של הקורא למצוא את "החיים עצמם", את המציאות כמו שהיא, ביצירה הספרותית, דרך כל ביטויי המודעות האמנותית שלו בעשרות השירים שלו הבנויים, אם נרצה, את ה"ארס פואטיקה" שלו. אף שהקלאסיציזם הבלתי־רגיל של אלתרמן נובע אליבכן מפנימיותו העמוקה ביותר, אפשר לחפש לו גם מקורות חיצוניים, למשל, בדבקותו של אלתרמן בשירה הצרפתית — שמכתבי גדול הקלאסיציסטים הקודמים שלה, ראסין, תרגם לעברית, כשם שתרגם משהו גם משיריו של מוליירה הקלאסיציסט המודרני, פול ואלרי — וזאת לעומת דבקותם של שאר בני־דורו (שלונסקי, גולדברג) בשירה הרוסית כמקור ההשראה העיקרי. כך או כך, שירתו של אלתרמן עומדת בסימן הקלאסיציזם, והאנטי־אוטוביוגראפיזם (שהוא מקרה פרטי של אנטי־ביוגראפיזם) האפייני, כאמור, לתפיסה הקלאסיציסטית של הספרות ובעצם של ההוויה כולה.

עם זאת, עם שאנו מבינים עד מה עמוק התואם בין עצם מהותה של היצירה האלתרמנית ובין הבריחה מן הביוגראפיה שבה בחר ואותה כפה, כביכול, על קוראיו בעודו בחייו ואותה ביקש לכפות, אפשר לשער, גם על הדורות הבאים של קוראיו, הרצון להתוודע לנסיבות חייו והתפתחותו אינו פוחת בשל כך, אלא, נהפך הוא, מתעצם. לא רק משום המניע הטבעי, האנושי־רכילותי, המביאנו להתעניין ביתר שאת במה שמבקשים להסתיר מאתנו — מבט אפילו במה שמבקש להסתתר מפניו — אלא גם בשל האמונה, האשלייתית אולי (כפי שמרמז דורמן, הבצדק) שהביוגראפיה היא זאת תסביר את הייחוד הזה, את הקלאסיציזם הבוקע מתוך הרומאנטיקה המקיפה אותו, נרמה, כלל. הכרת הביוגראפיה אמורה לעזור במקרה הזה להבנת הבהירות הגדולה, הקלאסית, של שירת אלתרמן במיטבה. כשם שהיא אמורה לעזור במקרה הזה להבנת הבהירות הגדולה, הקלאסית, של שירת אלתרמן במיטבה, כשם שהיא אמורה לעזור בהבנת הטראגדיה הגלויה של אלתרמן — יש פיתוי לכתוב: אלתרמן המאוחר, אבל יש גם הדאות שהטראגדיה הזאת התגלית ביתר־שאת בשנותיו האחרונות מקורותיה עתיקים הרבה יותר בתולדות חיי המשורר ועיצוב עולמו. ואפשר שבצדק מטעים דורמן שאין בעצם מקום להבחנה חדה בין אלתרמן המוקדם והמאוחר.

מה שמתבקש הוא, כאמור, לא בדיוק תולדות חייו של המשורר כפשוטם, אלא יותר תולדות היצירה שלו כשילובה בתולדות חייו, באותו שילוב שהטעימנו הביוגראפיזם החדש, המוצא ביטוי (לא מושלם) לדוגמה בביוגראפיה של ת.ס. אליוט שחיבר פיטר אקרויד או בביוגראפיה של רוברט לואל שחיבר איאן המילטון. אולי גם ספרו של דן מירון על עשר שנות היצירה הראשונות של חיים נחמן ביאליק מכוון לסוג כזה של ביוגראפיה של היצירה לא פחות מאשר ביוגראפיה של היוצר, אף כי כאן האיזון מוטה לטובת היצירה עד שקשה כמעט לקרוא לספר ביוגראפיה כפשוטה (יש אגב, דמיון לא־מעט בין מקרה־ביאליק למקרה־אלתרמן כמושאים של ביוגראפיה). כך או כך, הקורא מפלל לביוגראפיה כוללת, ומעמיקה של נתן אלתרמן. ייתכן שקורא זה עתיד לחכות לה עוד זמן רב.

ספרו של מנחם דורמן אינו מעניק לנו ביוגראפיה כזאת, למען האמת גם אינו מתיימר להעניקה. מאה העמודים הראשונים של הספר שרק שמו קצת יומרני, שהם החלק הקרוי "פרקי ביוגראפיה", מביאים את חיי אלתרמן עד לתחילת דרכו כמשורר, או מעט אחרי ההתחלה הזאת. שנת 1932, שנה אחת אחרי הופעת הבכורה של אלתרמן מעל דפי "כתובים", היא השנה בה מסתיימים "פרקי ביוגראפיה" אלה. אפילו הטיפול בשנת הביכורים החשובה הזאת הוא לקוי בחוסר־שיטתיות, בחוסר־טיפולו (או במעט) ביצירות עצמן ובהתמקדות בתיאור מפורט של הרקע הידוע למדי של הופעת אלתרמן (תופעת "כתובים", פולמוס ביאליק וכו'), כשבאורח אופייני הוא מסתייע הרבה בספרה של זוהר שביט על "החיים הספרותיים" של אותה תקופה. ספר "חיצוני" ו"סכמי" בלא שום יומרה העמקה. בכל מקרה, קרוב לארבעים השנים הבאות של אלתרמן, השנים שבהן נוצרה הספרות שכתב לאמיתה, אינן זוכות לטיפול כלשהו, כשהנימוק הניתן לכך בהקדמה הוא רופס, אך גם מצביע על כוונותיו הצנועות של המחבר: "שבאן שלגבי התקופה הזאת (המאוחרת, י.ב.) בחיי נ"א ימצא הביוגראפי מקורות חיצוניים בשפע, לכשיבקש לאסוף תיאורים וידיעות עליו כ'חומר' לביוגראפיה". כי אילו הקושי הוא ב"איסוף החומר" ולא בהעמקה אינטלקטואלית לתוך ההוויה והיצירה האלתרמנית, במטרה להבין את חידתו וטראגיותו! דורמן באמת אינו עושה מאומה בחלק הביוגראפי של ספרו מלבד פרישתו של ה"חומר" שאסף ואריגתו לכלל מעין סיפור מליצי, הלובש לעתים סגנון של אגדה לילדים. בעצם גישתו היא בעליל גישת הביוגראפיזם הישן המיושן, מן הסוג המתאר באריכות וברוב חשיבות את עיר המוצא של משפחת המחבר את שיטת החינוך שהנהיג אביו בגני הילדים שניהל, ומציינים את מספר היהודים בוורשה בעת לידת המשורר ועיסוקיהם וכו' וכו' — עד שאין לו כבר מקום לתיאור העיקר שאנו מבקשים לדעת. דורמן מעניק רק רקע — לא תמיד מעניין, כמעט תמיד לא־חשוב — לחיי אלתרמן. נדמה שהוא ביקש

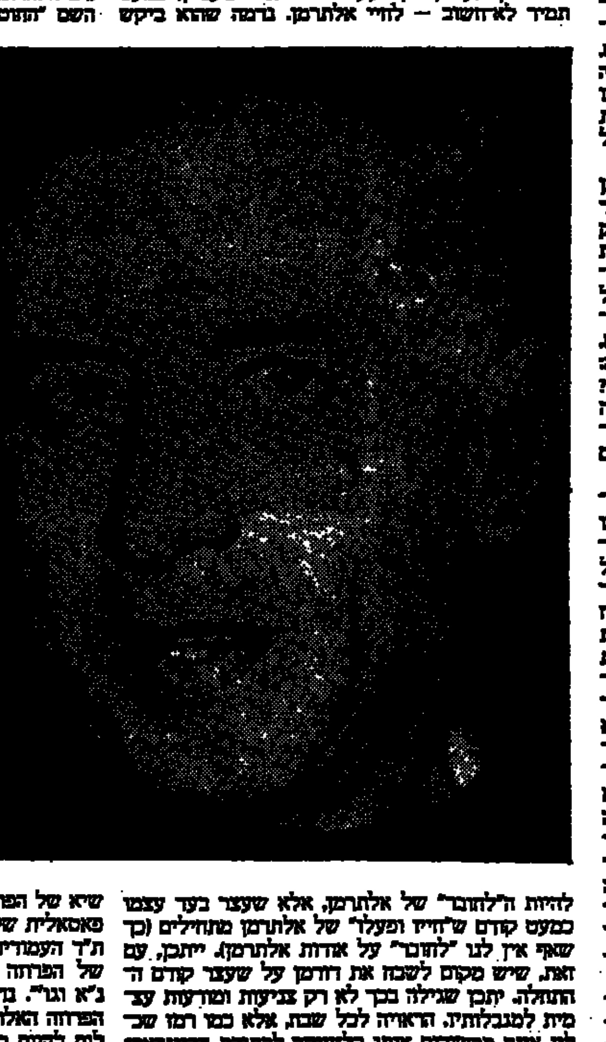

הציפיות לביוגראפיה של נתן אלתרמן מתנגשות באנטי־ביוגראפיזם של המשורר עצמו. העניין בנסיבות חייו והתפתחותו כיוצר חשוב, אינו פוחת בשל כך. להיפך — הוא הולך ומתעצם במרוצת השנים.

להיות ה"לחוצר" של אלתרמן, אלא שעצר בעד עצמו כמעט קודם ש"חייו ופעלו" של אלתרמן מתחילים (כך שאף אין לנו "לחוצר" על אודות אלתרמן). ייתכן, עם זאת, שיש מקום לשבח את דורמן על שעצר קודם ההתחלה. ייתכן שגילה בכך לא רק צניעות ומודעות עצמית למגבלותיו, הראויה לכל שבח, אלא כמו רמז שכליו אינם מכשירים אותו כל־עיקר לכתיבת ביוגראפיה שתעמיד את האיש־היוצר אלתרמן במלוא חידתיותו לנגד עינינו. העניין הוא לא בכך שדורמן חסר את הכלים החיוניים לביוגראף מן הסוג החדש (ייתכן שהוא אינו מודע כלל לסוג החדש של הביוגראפיה שהתפתח בשנים האחרונות בספרות המערב; על כך יכולות להעיד הערותיו ברוב הגעותו של המחקר מן הביוגראפיה, הערות שכיום הן, כאמור, מיושנות). העניין הוא בזה שנדמה כי דורמן, המהדיר רב־הזכויות, הוא אליבא אישיותו בלתי־מוכשר להבין את יצירת אלתרמן ואת חידת חייו. לכך רומזות הערות לא־מעטות בספר, ביחוד במסות ה[illegible] דבר יש להביע הוקרה לדורמן על שמנע מן הקורא את הביוגראפיה הממשית של אלתרמן היוצר. על פי הערות אחרות של הערכה הכתובה בשירת אלתרמן עצמה ובכתיבתו הפרוזאית נדמה שעם הימנעותו של דורמן לכתוב את הביוגראפיה של אלתרמן נמנע אסון ואריכמו. שיאן של ההערות הללו, המעידות עד מה רחוקה יכולתו של דורמן להעריך הערכה ביקורתית את יצירת אלתרמן, או את חוויותו (ממילא), אפשר לראות בדברים בעמ' 149 בספר שבהם מדבר דורמן, כפי שהוא עושה בפרק הזה כולו, בשבחם של מאמרי השנים האחרונות של אלתרמן שכונסו בידי המהדיר תחת השם "החוט המשולש". אומר דורמן (והו בעצם מעין שיא של הפרק כולו היכול לשמש הדגמה למגבלותו הפאסאלית של המהדיר): "מבחינה צורנית יש לראות בת"ד העמודים של 'החוט המשולש' את גולת הכותרת של הפרוזה האלתרמנית, אחותה־תאומתה של שירת נ"א וגו'". נדמה שאין צורך בציטוט נוסף: הערות על הפרוזה האלתרמנית של מאמרי השנים האחרונות יכולות להיות כאלה או אחרות, אך רק מי שחסר כל יכולת להעריך את שירת אלתרמן יעז לטעון שפרוזה זו היא "אחות תאומה" של שירת אלתרמן!

שירת אלתרמן היא, כמובן, מושג מכליל מאוד. וייתכן מאוד שגם במכלולה הגדול של השירה הזאת יימצא חומר שירי שערכו אינו עולה על ערך מאמרי "מעריב" של אלתרמן, אף שאינני בטוח כי גם לגבי השירה הגרועה ביותר שלו אפשר לומר שהיא אחות תאומה של המאמרים הללו. אבל שירת אלתרמן בשיאיה היא כה נעלה על הפרוזה הזאת, עד שאתה מצטמרר לנוכח קביעה [illegible] וכמובן, כאשר [illegible] מן המחבר, כשהוא מתגיל בביטוי [illegible] עליו במיוחד "לולא דמסתפינא" וגורס את גרסתו "כי בעמודים אלה (של מאמרי "החוט המשולש", י.ב.) ימצא הקורא את הפירוש המוסמך, הפרוזאי, למיתוס האלתרמני, כמות שהוא יצוק במטבעות הזהב של השירה הלירית וגו'". אתה מנחיל לברך את טעמו הטוב של דורמן שמנע ממנו לנסות לפרש את "המיתוס האלתרמני" בפרקי ביוגראפיה על אלתרמן היוצר?

ומובן שלא בכדי מוקדשים רוב עיוניו של דורמן בחלק השני של ספרו דווקא ליצירות עשר השנים האחרונות של אלתרמן, לפרוזה המאוחרת שלו ולמחזאות הכושלת שלו. רוב המסות הללו הריהן אפולוגיה — לאו דווקא אפקטיבית ביותר — על השקיעה האלתרמנית, על יצירות השנים הטראגיות הנופלת באורח כה בולט משיאיו האמתיים של אלתרמן. לכאורה מבקש דורמן להגן על אלתרמן מפני ההתקפות עליו, ששיאן הנודע במסתו של נתן זך על אודותיו. למעשה, בהגינו על הזיבורית ביצירתו של המשורר הגדול, הוא מוסיף עלבון על ההתקפות הלא־צודקות (במהותן) הללו. אלתרמן ייחשב לגדול על־פי שיאיו האמתיים שעליהם אין לדורמן מה לומר כלל. מי שמבקש להציגו כגדול על־פי יצירות השנים האחרונות — השנים שבהן הוא איבד את דרכו באורח כה ברור, כה טראגי, כה מאלף (אך נדמה שגם על הטראגדיה הזאת אין לדורמן מה לומר כלל) חוטא אולי יותר מאלה שהתקיפוהו בערוב ימיו.

מובן שהחטאה הזאת והכישלון החלקי הזה — בהימנעותו מן הביוגראפיה נמנע דורמן, כאמור, מהחטאה גדולה עוד יותר, כפי שאפשר לשער — אינם מקריים כלל. דורמן נפגש עם אלתרמן בתחילת שנות השישים והקרבה שנוצרה ביניהם היא בת עשר השנים האחרונות, הטראגיות, בחייו של המשורר. בראיון עיתונאי (עם רונית מטלון, במוסף "הארץ") תיאר דורמן קשר זה כ"אהבה ממבט ראשון". אפשר לשער שדיבר בביטוי זה על עצמו בלבד. אך גם דיבר על "כימיה", שכוונתו, כידוע, יש צורך בשניים. ואמנם אפשר שיש מקום לביטוי כזה, שבשנים הקן יכולה היתה להיווצר "כימיה" בין המשורר לבין איש שהוא, כמדומה, לפי מהותו ניגודו המוחלט.

גם מי שמכיר את שני האישים — את אלתרמן ואת דורמן — על־פי כתיבתם בלבד, יבין שיש ביניהם ניגוד עמוק, כמו מוחלט, העושה את הדיאלוג ביניהם בהכרח לשיח של חירשים. היה זה מפגש בין ה"שועל" לבין "הקיפוד", לפי המינוח הנודע של ישעיהו ברלין, מול המשורר האלכסנדי, אנין הטעם והדעת (בשיאו ובמהותו), ומעל לכל האנטי־אידיאולוגי במהותו — עמד דורמן שהוא האידיאולוג בכל רמ"ח איבריו, איש כמעט סמלי למנטאליות זו המסומנת במושג של "אידיאולוג". דורמן ידע תהפוכות אידיאולוגיות רבות בחייו, אך המנטאליות שלו נשארה תמיד בעינה, אותה מנטאליות אוטופיסטית יסודית שאנשי שמאל ואנשי ימין כאחד כפופים לה, מנטאליות שכל כולה דבקות ואמונה באידיאות, ועל־פי מהותה היא מתנכרת לחיים באשר הם, לחיוניות באשר היא. הדמות הספרותית הידועה ביותר המסמלת מנטאליות כזאת היא כמדומה זו של נפטא מ"הר הקסמים" לתומאס מאן, הנלחם לכיבוש נפשו של הגיבור האנס קאסטורפ. וזה גם הדימוי העומד לנגד עיני בחושבי על דורמן לצדו של אלתרמן: האידיאולוג הנלחם על נפש ידידו־קורבנו. דימוי אחר: סאוונרולה הקורא לאמני הרנסאנס הגדולים לתת את אמנותם קלת־הדעת והחוטאה ולפנות לדרך הארץ (הדימוי עולה בי גם משום שדורמן עסק בכתביהם ובתרגומים מסופרי הרנסאנס האיטלקי). למול המשורר־המיר העגום, צח הקול, בעל שכוי קלות הדעת, עומד האידיאולוג המגושם והעילג — מה איומה בדייקנותה היא כתיבתו של דורמן, גם בספר שלפנינו, עם כל הביטויים הבית־מדרשיים שלו, מה מנוערת היא מכל קלילות ומכל הומור! — ומפעיל את הכימיה הפאסאלית שלו, שגם כוחה גדול, כוח האידיאולוגיה הנכונה בעצמה על האיש שביטחונו העצמי עורער זה לא כבר קשות. ומעתה: היילכו שניים יחדיו בלתי אם נועדו וכמו כך: החוט המשולש לא במהרה ינתק... ינתק רק המוות הכמעט־פתאומי — הלא־פתאומי כל־עיקר, מבחינה פילוסופית, אם תרצה — בקצן של עשר השנים הטראגיות הללו.

ואולם אל לנו להדוין לכף־ברוך שעלולה להשתמע מבטה המעטה הישגיו של מנחם דורמן, המהדיר של י"ג כרכי אלתרמן, מי שהקדיש עמל מפרך ועצום, לכינוס כתביו של המשורר הגדול שהוא מרבה לראות בו גם פרוזאיקן ומחזאי גדול. מנחם דורמן ראוי להוקרתם של כל אוהבי יצירתו של אלתרמן וכל קוראיה. הוא ראוי להוקרה זו גם על שום שנמנע, על שום שלא כתב את הביוגראפיה של האיש שאותו העריץ, מבלי שיוכל אליבכן להתחיל להבינו.

מזרח ומערב

גראפיקה יפאנית: מחיקוי־הנוף־התבטלות ליצירתיות עצמאית

כרזות יפאניות, הספרייה העירונית "שער ציון", שדרות שאול המלך.

מאת נסים מבורך

יש הסבורים כי הגראפיקה המזרחית היא הביטוי האיכותי היחיד ליצירתיות החזותית במחציתה השנייה של המאה הנוכחית. ניתן אולי להסכים לקביעה זו עם הסתייגויות מעטות, שמספרן כמספר האמנים החשובים באמת הפעילים עתה, ואשר בעד יספרם בעוד אשר מעשיהם של אלה אשר התקשרות הקשרים עם מסטים למיניהם גרמו שעבודותיהם [illegible] וקים, ישמשו בבוא שעת התבונה למטרות אריזה מכל מקום. למראה הגראפיקה היפאנית העכשווית מתחזקת סברה זו במשנה־תוקף.

היפאנים הישכילו תמיד לעכל השפעות ולעבד בזריזות יתרה. מחיקוי־תוך־התבטלות ליצירתיות עצמאית. הדבר ניכר בהיכנס השנתים של תרבותם, אשר במשך אלפי שנים ינקה את כוחה מסין, ועתה — מן המערב. את שני המקורות חיקו היפאנים בתחילה באופן [illegible], מה שניכר עתה בעיקר בעניין המקור המערבי, הסמוך יותר מבחינה כרונולוגית. הדברים אמורים לא רק בתחום הטכנולוגיה, אלא אף בעניין החזות האישית, כאשר נשיהם הצבעות נהגו להתפיח את שריהן באמצעות [illegible] האמריקאית [illegible] פית. עתה הם הולו מכך ואף מצאו את הדרך לעשות סינתזה בתחומי הטכנולוגיה האמנות, בין דרכם המסורתית לבין התכתיבים של העת החדשה.

הדבר מתבטא, כמסתבר, גם בתחום הכרזה המסחרית, בה משולב הרחש האסתטי הצייר והמיומנויות הביצועיות המופלגות, שאותם רכשו במרוצת הדורות עם דרישות המסחר, התעשייה והמנהל המודרניים, אשר יפאן ממלאה בהם תפקיד מרכזי בעולם של היום. כך, למשל, כרזה המיועדת למלחמה בעישון עשויה בעידון מופלג ללא שילובן של תמונות מבהילות, והיא בכל זאת משמעות [illegible] באזור המרצנים, כמעקיתותות בין [illegible] אוטאמארו, מגדולי ציירי יפאן שפעל במאה הקודמת. יצירה גראפית מסורתית זו, כולותה, ממחישה היטב את דרכם הייחודית של האמנים היפאנים החושבים האלה להפיק את המיטב מתרבויות המזרח והמערב.

המציאות מוזרה מן הסאטירה

"מה איכפת לציפור", סאטירות, מערכונים ופזמונים
מאת חנוך לוין
הוצ' הקיבוץ המאוחד/מועדון הספר העברי, 1987, 276 עמ'

מאת מיכאל הנדלזלץ

אם יש דבר נושן יותר מן העיתון של אתמול, הרי זו הסאטירה של אתמול. שהרי זו אמנות העוסקת כל־כך בהווה, עם כל־כך הרבה יומרות לשנותו. הערכת חציה תלויה מאוד בהכרותנו את המטרות, כי כאן לכל חץ מושחז צריכה להיות כתובת. ספר הסאטירות של חנוך לוין עומד במבחן הזמן. ואולי זה קורה כך מפני שהמציאות שלנו משתנה פחות ממה שנדמה לנו. בוודאי קורה כך מפני שמטרותיו של לוין לא היו אישים ואף לא תופעות, אלא הלכירות שעדיין מאפיינים את החברה שלנו.

ספר הסאטירות, הפזמונים והמערכונים של חנוך לוין הוא ספר חשוב, מפני שהוא מקבץ פן אחד של יצירתו, שהיה קיים עד עתה בכתובים בלבד. הוא ספר חשוב מפני שהוא מאפשר מבט חדש על יצירתו המאוחרת, לאור התחלותיה. כשקוראים אותו, אין ספק שהוא הקדים את זמנו.

הכרך מקבץ את ארבע הסאטירות התיאטרוניות של לוין: "את ואני והמלחמה הבאה", "מלכת האמבטיה", "קטשופ" ו"הפטריוט". כולל מערכונים ופזמונים שנכתבו להצגות אלה, אך לא נכללו בהן בסופו של דבר. וכן מערכונים ופזמונים שנכתבו להזדמנויות שונות — כ־15 שנים של כתיבה סאטירית.

בארבע הסאטירות שלו הוא לא רק שרטט קאריקטורות אנושיות, ולא רק הקצין תופעות. הוא פגע ברגשות, ובמכוון, וכיוון אל מרכז הקונסנזוס הלאומי שלנו. גם אם חלק מן הדברים נקרא היום כמובן מאליו, ואף באנאלי. הזיכרון שלנו הוא קצר, ולכן קשה אולי להעריך איזה אומץ נדרש לכתוב סמוך למלחמת '67 (אוגוסט 68') את הפזמון של "את ואני והמלחמה הבאה": "הראה את המתים. אין לו מלים להגיד, הוא הולך הצגה והמשיך להיות כמי שהפסיד".

הישגו לא היה רק בכך שהעז לדבר מחוץ למקהלה הכללית. הוא העז — ולאיש תיאטרון היתה בכך העזה כפולה ומכופלת — לפנות בגוף שני רבים אל הקהל היושב באולם, ולדבר אליהם דברים קשים, עליהם עצמם. מצד אחד שר מעל בימתו "אנחנו אנשי בסוד/, אנשי בסוד גמור/אצבע בתחת ושיר בגרון/כי טוב מטרית וחם". מצד שני התריס כלפי הקהל: "לקקו אדום לקקו/לקקו את האצבעות/את אלה שלא איבדתם/באותן המלחמות/ולפני שתאבדו/גם את הראש והלשון/לקקו, אדום, לקקו,/ולכו הביתה לישון".

אתה קורא בסאטירות אלה את ההתחלות העובריות של מה שהפך אחר־כך לדראמה של לוין, ובעצם לתמצית תפיסת עולמו כפי שהיא מתבטאת ביצירותיו: חשיפת היחסים הבין־אנושיים מכל העמדות־הפנים והעמדתם על מערומי יחסים של כוח וחולשה. "אנב, אני ראש הממשלה ואתם לא, ואני במקומכם הייתי סובלת מזה", אומרת ראש הממשלה ב"מלכת האמבטיה" לשר התחבורה (ואחד מכם, שר התחבורה, הוא — כפי שניתן לשער — קאריקאטורה מאו של עזר וייצמן השר בב, כשבמקום אחר באותה הצגה מאיימת מלכת האמבטיה על בעלה שהיא תשחרר דמיונות מיניים על שר התחבורה").

חנוך לוין: החוץ המטורה

במערכון "הספרייה הלאומית" משכנעים מורה־דרך ונהג את התייר שקופסת גפרורים היא ספרייה לאומית, וכל התנגדויותיו של התייר נתקלות בתגובה אזנגבית. כשהוא כבר משתכנע באבסורד, לוקח הנהג את קופסת הגפרורים ואומר: "אתה יודע מה? אין ספרייה לאומית". המערכון הזה הוא תמצית העלילה של "ייסורי איוב" בו מטלטלים את נפשו של איוב בין אמונה וכפירה, ולבסוף נוטלים ממנו את אלוהים, ועוד הופכים את מותו לחיזיון בידורי. אולי היה זה כוחה של הסאטירה הזאת, שמלכתחילה היא נשענה על תיאור יחסים בין־אנושיים, כשהאקטואליה שאותה עשתה לצחוק היתה רק רובד אחד שלהם, ולא הרובד החשוב ביותר.

כל הנושאים הפוליטיים והחברתיים שלו תקפים היום יותר משהיו כשכתב את הסאטירות שלו, אבל כולם מוכפפים למאבק הבין־אנושי בין הרמויות ההורמוניות, האנוכיות, הרואות חזות הכל חוות עצמן בדריסת הזולת. באור זה צריך לראות גם את המערכונים הנוגעים ביחסינו לערבים. במערכון "עונש מוות" (ב"קטשופ") מראיינת עיתונאית מחבל העומד להיות מוצא להורג, והלה, על הגרדום, מתמרמר כנגד היחס ההומאני שהוא מקבל. במערכון על "הזבוב": "לעולם לא יגיעו הזבובים לאיכותנו האנושית: הם אינם יודעים את ההיסטוריה שלנו, את שבועתנו להתעקש עד טיפת הדם האחרונה, את הקשר שלנו לאדמה הזאת ואת מורשתנו הלאומית". עד לשיא שביעות הרצון "הו, כמה שאנחנו לא זבובים: לא זבובים נפלאים שכמונו". או ב־

(סוף בעמוד 7ב)

ירושלים של דתות

ספר ירושלים — התקופה המוסלמית הקדומה (638—1099)
בעריכת יהושע פראואר
הוצ' יד בן־צבי, ירושלים, תשמ"ז, 365 עמ'

הכתובות היווניות מבתי־כנסת בארץ־ישראל
מאת לאה רוט־גרסון
הוצ' יד בן־צבי, ירושלים, תשמ"ז, 216 עמ'

מאת מיכאל ששר

הספר שלפנינו דן במקומה של ירושלים בהיסטוריה האנושית העל־לאומית, לאמור: מקומה בתודעה הדתית של שלוש הדתות המונותאיסטיות במשך כ־600 שנה, מאז נכבשה העיר על־ידי המוסלמים בשנת 638 ועד לכיבושה בידי הצלבנים בשנת 1099.

לכאורה עניין לנו בתקופה רחוקה, שדבר אין לה עם ימינו שלנו. אבל כשמדובר בירושלים, הקדושה לנוצרים, מוסלמים ויהודים כאחד, נעשים עבר, הווה ועתיד למהות אחת, ולא־מעט מן הבעיות, הסכסוכים, ההדלומות, הכמיהות, הפוליטיקה והתאולוגיה של העבר רווחים גם בימינו ויהיו, מן הסתם, גם בעתיד.

בספר ירושלים אסופת מאמרים־מחקרים של טובי החוקרים, על העיר בתקופת שלטון האיסלאם. יש הדנים ביהודים (היישוב היהודי — משה גיל; המקדש בדברי השיר — יוסף יהלום) ויש הדנים בנוצרים (ירושלים בתפיסת הנצרות בימי הביניים הקדומים — יהושע פראואר). האחרים במוסלמים (ירושלים בראייה מוסלמית: הקוראן וספרות המסורת — יצחק חסון) ואפילו בקראים (חגי בן־שמאי; במקומה של ירושלים בספרות האפוקאליפטית היהודית (אברהם גרוסמן) ואמנות הבנייה בעיר בתקופה המוסלמית הקדומה (מרים רוזן־איילון) וכן במטבעות העיר בראשית הכיבוש המוסלמי (יעקב משורר), ועדיין לא מנינו את כל התורמים מפורסמים לכרך חשוב ורב־ערך זה לתולדותיה של ירושלים, כשכרך נוסף, שידון, בין השאר, במקומות המקודשים בעיר, במסורות הדתיות השונות כבר עומד בשער. כהבטחת העורך יהושע פראואר.

נעמוד כאן על אחת הבעיות המרכזיות — ואולי המרכזית שבהן — הקשורה בראשית קדושתה של ירושלים (מבלי להיכנס לסוגיה המסובכת של הגדרת המושג קדושה), מתברר שלא ביהדות ולא באיסלאם — ובמידה רבה אף לא בנצרות — נתקדשה ירושלים מראשיתה, כתוצאה מכתובים מפורשים המצביעים עליה כעל עיר הקודש. מקובל להניח שהמקדש על הר המוריה נבנה באותו מקום שבו גם אירע מעשה העקדה, והוא שהעניק להר־הבית את קדושתו הראשונית. והנה, במקרא לא נזכר כלל בהקשר לעקדה הר המוריה, אלא ארץ המוריה (ומשום כך יכלו השומרונים לקבוע את מקום הר הקודש בהר גריזים). המסורת המקדשת את הר המוריה בירושלים, היא אפוא מסורת שבעל־פה ולא מסורת מפורשת בכתב, מה גם ששמה של ירושלים אינו נזכר כלל בתורה.

הוא הדין באיסלאם, שכן שם ירושלים אינו נזכר כלל בקוראן, אלא שמסורת מאוחרת, שבה מרכיבים דתיים ופוליטיים כאחד, ציינה את מקום "המסגד הקיצוני" (אל אקצא) שממנו עלה כמסופר בקוראן מוחמד השמימה, כמסגד שעל הר־הבית, ורק כתוצאה מכך הפכה ירושלים, מכאן ואילך ובהדרגה, לעיר השלישית בקדושתה באיסלאם. עומד על חלק מן האמור לעיל יצחק חסון, במאמרו "ירושלים בראייה מוסלמית". עם זאת מן הראוי לציין שדווקא חוקר יהודי דגול, ש.ד. גויטיין, סבור שהמסורת הכורכת יחדיו את מסגד אל־אקצא עם "עיר הקודש" ירושלים, מקורה כבר בימי מוחמד עצמו, אף שכאמור שמה של ירושלים אינו נזכר במפורש בקוראן, כשם שאינו נזכר בתורה.

סבוכים יותר הדברים כשהמדובר בנצרות, כפי שמציין יהושע פראואר. "יחסה של הנצרות לירושלים, בימי הביניים הקדומים, הוא פרק רב גלגולים ותהפוכות". אף אם אין מקום קבורתו המדויק של ישו ידוע מבחינה מדעית־היסטורית (המסורת הנוכחית, הקובעת את מקום הצליבה והקבורה בכנסיית הקבר, ראשיתה במאה הרביעית לספירה), ברור שהוא פעל ועשה ונצלב בעיר זו, ומכאן אי־אפשר היה להתעלם ממנה. מאידך גיסא, הדילמה העומדת במרכזה של הנצרות מאז ועד עתה, של "קבלת שושלת יחסין מפוארת של התנ"ך מכאן והינתקות והתנכרות ליהדות מכאן", לא יכלה שלא להשפיע על הנצרות גם היא, שכן ברגע שהפכה — בעיקר בעקבות פאולוס — לדת אוניברסאלית, ביקשה הנצרות להינתק מירושלים. מקומה הארצי־גשמי נתפס בירושלים־של־מעלה, מושג שאותו יכלה הנצרות לקלוט על־נקלה מן היהדות, אם כי בפירוש שונה. שעה שביהדות נטשטשו הגבולות בין ירושלים־של־מטה לירושלים־של־מעלה, נעשו אלה חדים וברורים בנצרות, כשמבחינה תאולוגית הולכת הנצרות ומתנתקת מכל זיקה לירושלים הארצית ההיסטורית ומפרשת את המושג "ירושלים" במישור הקוסמולוגי המטורי־אוניברסאלי.

אלא שתאולוגיה לחוד ואמונה תמימה לחוד. פירוש אבסטראקטי ומעורטל זה למושג ירושלים, לא יכול היה להלהיב את המוני המאמינים (בוודאי לא בנצרות הקאתולית). הכרעת כרך ל"פסל וכל תמונה", שביקשו להם, אם לנקוט בלשונו של ריה"ל בפירושו לחטא העגל ב"כוזרי", "נעבד מורגש". לאמור ירושלים ארצית שאותה אפשר לראות ושאליה אפשר לעלות לרגל וללכת בעקבות המשיח הצלוב. וכך, לאחר שהנצרות הפכה לדת הרשמית באימפריה הרומית, בתקופת הקיסר קונסטאנטינוס, שוב הפכה ירושלים של־מטה מוקד מקדש ומוקד משיכה צליינית, למרות שלפי התאולוגיה המאוחרת של הברית־החדשה "העיר הקדושה, ירושלים החדשה, יורדת מאת האלוהים מן השמים" (חזון יוחנן) ודבר אין לה עם ירושלים הארצית. דבר זה לא היה לרצון לאבות הכנסייה, שניסו להסית את הנוצרים התמימים מן היהדות וממילא גם מירושלים (כשם שירבעם בן־נבט בנה את העגלים בדן ובבית־אל, כדי להסיט את העם מירושלים), אלא שלא תמיד עלה הדבר בידם.

יתר על כן, לעתים ניכר הבדל ביחס לירושלים — בתקופה הנדונה, היא התקופה הביזאנטית — בין אבות הכנסייה שישבו בארץ־ישראל ושגילו יחס אוהד לארץ־ישראל בכלל ולירושלים בפרט — כמו למשל היירונימוס — לבין אלה שחיו במקומות אחרים ושהשתדלו למעט בכל האפשר בחשיבות מקומה של ירושלים הארצית בתאולוגיה הנוצרית, משום ש"אלוהים אינו כלוא בפיסת ארץ מסוימת". בקיצור, המתח בין ירושלים־של־מטה לבין ירושלים־של־מעלה חריף הרבה יותר בנצרות מאשר ביהדות (בוודאי מבחינה האמונית) והוא ניכר למעשה עד היום בגישת הכנסיות הנוצריות השונות. הכנסייה הקאתולית הפקיעה את קדושתה של העיר ל"טובת" קדושתם של מספר מקומות קונקרטיים הקשורים בחיי ישו ("דרך הייסורים", כנסיית הקבר ועוד) ובכך כמו הולצה מן המיצר. ואילו הכנסייה הפרוטסטאנטית, שאינה מייחסת חשיבות למקומות קדושים, דווקא היא ממשיכה במידה רבה את דרך המחשבה של התאולוגיה הנוצרית הפאולינית, בראותה בירושלים בעיקר סמל לירושלים־של־מעלה.

בהקשר זה מעניינת, כמובן, גם שאלת מקומה של ירושלים בספרות האפוקאליפטית היהודית, בנושא זה דן בספר שלפנינו אברהם גרוסמן. הוא מציין שמבחינה כמותית ומהותית כאחת נתייחד לירושלים מקום חשוב רחב יותר בספרות האפוקאליפטית, בהשוואה לכל שאר סוגי הספרות ושוב עולה השאלה — מדוע? דומה שהתשובה על כך ברורה. המציאות שבתקופה הנדונה, מלכות אדום ומלכות ישמעאל, לא היתה ורודה מבחינה יהודית, וממילא "ברחה" הספרות והמחשבה הדתית לעולם שכולו טוב, לאסכטולוגיה של אחרית־הימים, שבה אפשר להפליג על כנפי הדמיון ולצייר ירושלים שלא מעלמא הדין. אם תרצו זהו גם מקור הרעיון של ירושלים־של־מעלה שכולה טוב, לעומת ירושלים־של־מטה שעל חורבנה אפשר היה רק לקונן. כך גם עולה הרעיון שבאחרית הימים ירד בית־מקדש בנוי ומוכן מן השמים אל ירושלים־של־מטה, שיהא גדול ומפואר מבני המקדשים הראשונים שחרבו.

*

בלתי־נוגע לנושא הקודם הוא ספרה של לאה רוט־גרסון, הבא להשלים את הידוע לנו מספרו של יוסף נוה "על פסיפס ואבן" (הכתובות הארמיות והעבריות מבתי־הכנסת העתיקים) שהופיע לפני מספר שנים. כך מצוי עתה בידינו כל החומר האפיגראפי שנחשף בבתי־הכנסת בארץ בתקופה העתיקה, עד לשלטון המוסלמי ואולי אף לאחר מכן.

מספר הכתובות ביוונית שנתגלו בבתי־הכנסת בארץ אינו רב והוא עולה על 30. ואף־על־פי־כן ניתן ללמוד מהן לא־מעט. ראשית, עצם העובדה שמצאו לנכון לחרות כתובות ביוונית בבתי־כנסת, כלום אינה אומרת דרשני? כלום ניתן להסיק מכך שהעברית וגם הארמית נשתכחו בחלקים ניכרים של החברה היהודית, אפילו בארץ־ישראל? עד שהיה צורך להנציח אנשים ומעשים בלשון יוונית. המחברת אומרת על כך: "הכתובות היווניות בבתי־הכנסת מלמדות שהיהודים השתמשו בשפה זו לא רק במגעם עם זרים, אלא גם בתוך החברה היהודית, בינם לבין עצמם, בתוך כותלי בית־הכנסת". ובוודאי שאין לחלוק על קביעה זו. עם זאת מותר אולי להוסיף שמבחינה מסוימת דבקה אפילו ביוונית מאז תרגום השבעים שנעשה באלכסנדריה של מצרים במאה השנייה לפנה"ס קדושת־מה (אם גם פחותה מזו שדבקה בארמית, שאחדים מספרי המקרא נכתבו בה), שכן לפחות לפי אחת התפיסות בחז"ל, נעשה תרגום השבעים "ברוח הקודש". וממילא לא ראו תושבי ארץ ישראל היהודים בתקופה הנדונה פסול בהכנסת לשון יוון למקדש המעט שלהם. הוסף לזאת את הציורים שנתגלו ברצפות הפסיפס של אותם בתי־כנסת שבהם גם נחשפו הכתובות, שבחלקם מוטיבים פאגאניים מובהקים, כמו למשל הליוס אל השמש בבית־הכנסת בחמת טבריה, אם נביא רק דוגמה אחת מיני רבות, והרי לנו תמונה של חברה יהודית פתוחה, שאינה חוששת לחשוף עצמה לעולם הסובב אותה. מסקנה זו, קשה מאוד לחלוק עליה, שמא תשמש דוגמה לחוגים הדתיים־לאומיים ואפילו החרדיים של ימינו?

באשר לתוכן הכתובות עצמן, שבו דנה המחברת, ניתן לומר: סדנא דארעא חד הוא. אם כיום מבקש יהודי להנציח את זכרו בבית־הכנסת (או בכל מקום שהוא) על־ידי קביעת לוח או טבלת זיכרון, כי אז כך היו פני הדברים גם לפני שנות האלפיים. אפילו נוסח הכתובות נשתנה אך במעט. כך דנה המחברת בכתובת יוונית שנמצאה בבית־כנסת בבית־שאן (עיר מעורבת בה חיו יהודים ונכרים כבר בתקופה ההלניסטית), כנראה מן המאה החמישית לספירה ובה נאמר (בתרגום לעברית): "זכור לטוב ולברכה האומן ליאונטיוס (השם גם הוא יווני ובעברית בוודאי היה אריה. מ.ש.) עשה הכלובים, אשר למען ישועתו ולמען ישועת אחיו יונתן עשה את הפסיפס על חשבונו הפרטי". לכתובת נוספת, צנועה יותר, בה נאמר: "תרומה של אלה אשר אנחנו יודע את שמותיהם, הוא עצמו יקבל עליהם זמן רב". דומה כי שני טיפוסים אלה, של נותן צדקה בסתר מזה ונותן צדקה בגלוי ובפרהסיה, תוך ציון שמו "למען ישועתו" ולכבוד כבודו, אולי יותר מאשר לשם קיום מצוות צדקה לשמה, היו ויהיו מאז ועד עולם.

העורך: אברהם רמן

هكذا من الأصل

שבוע של ספרים מאת בני ציפר

מקור

עד עולם אהבה, רומאן
מאת דוד שיץ
הוצאת זמורה, ביתן, עמודים לספרות עברית, 1987, 384 ע'

סדרת הרומאנים העבריים שיצאו לאור במסגרת ה־ספרייה החדשה "עמודים לספרות עברית" מתרחשים ברובם, כאילו על־פי הזמנה, בשולי מלחמת לבנון. אך אין בהם ולו אחד שהפרובלמאטיקה של המלחמה אכן משתלבת בטרקם שלו באופן אינטגראלי. ב"עד עולם אהבה" של דוד שיץ בולטת במיוחד ה"הדבקה" הזאת של המלחמה בסוף הרומאן, כפיגאלה מאולץ. האם מה שמתרחש שם לא היה יכול להתרחש בשירות מילואים רגיל? הצורך להיות "אקטואלי" הטעה את שיץ, שכפה על הרומאן מסר פוליטי בכך שתחם את התרחשויותיו בין מלחמת יום הכיפורים למלחמת לבנון. זה שקוף מדי. צפוי מדי. עשוי מדי. החיסרון הזה בולט בעיקר בתוך המרקם הכתיבתי של שיץ, שיש בו ברגיל פר־את ורחיפות ואי־תכנון.

שיץ הוא מן הכותבים הבארוקיים המפותלים ביותר שנולדו לספרות העברית בימינו. לעולם אינך יודע מה יתרחש אצלו מעבר לפינה הבאה של העלילה, או כשי־תהפך את הדף. שלל דמויות חושות ולא צפויות פור־צות לתוכה גלים גלים. ויש איזו אימפולסיוויות ופר־את בהתנהגותן, הגובלת לפעמים בקיטש מכוון. שיץ יכול להתגדר בכך שהחזיר לרומאן את הפעולה, את ה־גוף האנושי, את הפיסיות, לאחר שהיו מוקצים מחמת כיאוס ופינו את מקומם לסטריליות של המונולוג הפ־נימי. שיץ ניסה לערבב את השניים: אינטרוספקציה עם תגרות אגרופים וסצנות קבאה. רהיטים נשברים כד עם ומשנלים בלב המאפליה. הרעיון מלהיב בעיקרו. האם הוא הצליח, זו שאלה אחרת.

מוקד העלילה הוא סיפור אהבה מאכזבת בין פריץ לרחלי. הוא כורה להיסטוריה שהתפטר הנכס לעסקי קלעים. היא אשת תיאטרון אוואנגארד שיחסיה עם ה־גברים בלהקה מעודדים את קנאתו. על הפיגום הזה בנה שיץ מבנה־על עצום, סרט סינמסקופ שמככבת בו חבורת ידידים שהתגבשה במלחמת יום הכיפורים המ־חפשת את עצמה, תועה ותוהה בדרכי החיים והאמנות. הוא חוזר אחורנית אל עברם של פריץ ורחלי. שניהם נשמות תועות, בני משפחות מעורערות. ילדי חלומות מנופצים. הם ממשיכים בלי ידיעתם את הקללה הסבי־עה בנים שלהם.

עריכה טובה היתה אולי מפסקת את האירועים, נות־נת מרווח לנשימה. כפי שהוא, "עד עולם אהבה" הוא כרודף אחרי הזנב. אולי זה חלק מהאובססיה של הדור שנבהה כאן לאחר מלחמת יום־הכיפורים.

מחזה

אפרים חוזר לצבא, מחזה באחת־עשרה תמונות
מאת יצחק לאור
פתח דבר: אברהם עוז
הוצאת סימן, 1987, 76 ע'

גם אלמלא היתה צנזורה, היה צריך להמציא אותה בשביל יצחק לאור. הדרישה האלים כיניהם הוא חלק מההוויה התיאטרונית של "אפרים חוזר לצבא". לאור עשה הכל, כך נדמה, כדי להיפסל. ההשוואה בין הכי־בוש בגרה לכיבוש הנאצי הוא מוטיב חוזר במחזה, ובא־חת הרפליקות אף אומר אפרים, גיבור העלילה: "עוד יפסלו את כל המחזה הזה". הצנזורה, האווילית ביסודה, נפלה בפח והביאה את הדרישה עד בית־המשפט העל־יון. בלי סעם השערוריה היה זה עוד מחזה מרבים הנכ־תבים בארץ על קו סובל־מתנדי. לאחר שהסתיימה השע־רוריה אין עליה קופצים רבים: הכושי עשה את שלו, הכושי יכול ללכת.

גם כך, כמחזה לקריאה, לאור אינו מוותר על ההתג־רות ומשלב בטקסט הוראות בימוי מפורטות, החור־גות הרבה מעבר להוראות טכניות. הוא חוזר באירוניה על המלים "במציאות זה לא כך", בכל פעם שמתרח־שים על הבימה עניינים העלולים להקפיץ את הקהל מכיסאו, כגון מין אוראלי (בין אפרים לחיילת נוחמה). הוא מתאר בהוראות הבימוי את אפרים כמי שמזכיר את סיפורי תש"ח וגם גוף הטקסט עמוס ציטוטים (כגון מהמונולוג של שיילוק ב"הסוחר מוונציה") הנושאים מסר אירוני, כמו כל ההצגה כולה. לאור כופה את ה־השוואה בין הכיבוש לשואה ובין הגורל היהודי הפלש־תינאי. הוא מבריח אותנו לסוטט את המיתוס של סוחר הנשק (הוא אינו הראשון) ואת גבולות הקונסנזוס הל־אומי בכלל. הוא כמי שמוליך כלב ותוחב את אפו ל־תוך צואתו. המתרחש על הבימה הדימיונית של לאור אכן אינו נעים, מזהם ודוחה. גם במציאות זה לפעמים כך. האם הצנזורה פוסלת את המציאות?

אפרים, גיבור המחזה, הוא סגן־אלוף בעל מצפון, מייצג "הכיבוש הנאור" שלאור יגלה אותו כאן בכל קלונו. אין כיבוש נאור. ואין אנשים יפים יותר ופחות בתוך הכיבוש. נער נהרג בהפגנה. מתמנית ועדת חקי־רה. האם לחפות או להסגיר את החייל שירה? המשחק, מתברר, מכור מראש, והגיבורים שיש כמם טובים ור־עים כביכול. הם ראשים של אותה מפלצת: אפרים המר־סרי גדליה, סגנו, ה"קשוח" יותר; שלמה הפאשיסט ה־ישראלי המצוי שירה בערבי בלי נקיפות מצפון. ויש החיילת נחמה השוכבת עם אפרים, ואשתו של אפרים. אין הן דמויות במובן הקלאסי. אלא מייצגים סכמאטיים של הלכי־רוח ישראליים, המובילים בסופו של דבר אל קונפורמיזם, לסרוח הכול.

מעולם הספרות והאמנות

ברנארד ברנסון: אגדה שנתפוררה

ברנסון: האוראקל האמנותי שהפך "שותף" לרמאים

מאז מותו של ברנארד ברנסון ב־1959, והוא בן 94, החלו להכפיש את שמו שמועות על קשריו המפוק־פקים בתחום סחר האמנות. היסטור־יונים נודעים של האמנות ביטאו הסתייגות ממנו, כך קנת קלארק ו־כך סר ג'ון פופ־הנסי. אבל קודם לכן, זמן לא רב לפני מותו, היה ברנ־סון לאוראקל ההומאניסטי של העו־לם המערבי, קדוש חילוני שהטיף את בשורת הגאולה דרך האמנות. חיזרו אחריו מלכים כגוסטאב אדולף מלך שוודיה, נשיאים כטרומן ופולי־טיקאים כעדלי סטיבנסון. אבל קנת קלארק ראה בו כבר אז אדם שישב "על הפסגה הגבוהה ביותר של הר השחיתות". הוא ראה בו רמאי הנוכל שמכר את שירותיו כמומחה לאמנות תמורת רווח, תוך מעשי־מרמה.

ארנסט סמיואלס הוא הביוגראף הרשמי של ברנסון והוא כותב עליו עדיין ביראת־כבוד גם בכרך השני של הביוגראפיה שלו, שיצא עתה זה תחת הכותרת "ברנארד ברנסון: הת־הוותה של אגדה". קולין סימפסון, לעומת זה, עיתונאי ותיק, מטפל בו בספרו "השותפות: הקשר החשאי בין ברנארד ברנסון לג'וזף דובין" כ־בתרמית. הוא טוען, כי הכרך הקודם של הביוגראפיה של סמיואלס "התהוותו של קונוסאר" היה יצירת מופת של הסוואה.

בספרו "השותפות" חושף סימפסון את הברית שכרת ברנסון עם סוחר האמנות ג'וזף דובין לאשר כאותנ־טיות יצירות אמנות מפוקפקות, כדי למכור אותן לאילי־הון אמריקאיים. בדרך זו צבר ברנסון כ־30 מיליון לירט"ש. כל מה שיכול סמיואלס לע־שות בתגובה הוא לקונן על "ההוד הציני" וצבא "מנתצי הקודש" שלו שאינם מאמינים בקדושת האמנות ובישועת של כוהנה הגדול.

לדעת סימפסון, נפל ברנסון ברש־תם של גנבים ואילי־הון למיניהם וה־יה שותף להונאה ומזימות שתכלי־תן היה להבריח אל מחוץ לאיטליה יצירות אמנות מתקופת הרנסאנס על־ידי החלפתם במכס בחיקויים. הוא מכר תמונות למעלה מערכן ה־אמתי כל אימת שביקש לממן את מלתחתו של אשתו או את חופשתה. הוא ערך בציורים תיקונים קוסמ־טיים ובאופן כזה הרס אותם, כדי ש־יראו יפים ומשכי־לב יותר, ולפיכך יותר מכירים.

לקוחותיו היו אנשים כמו קארל המילטון שעשה הון מנביות מזוייפות ובוכה על ציורים מפוקפקים של פרה אנג'ליקו ופיליפו ליפי, שאותם אישר ברנסון כאותנטיים. עמיתיו היו נוכלים כגוטפריד פון קפף — נער מעלית שהתחזה כברון אוסטרי ויצא למכור את קשת קונסטנטינוס למשוחר אמנות אמריקאי ואת עמוד טראיאנוס לאיל־רכבות.

סימפסון טוען, שברנסון התחרט לבסוף ואף כי הזהיק בכסף המרכתם קיווה שייסלח לו אחרי מותו. משום שהשאיר אחריו את הווילה הנס־כית בקרבת פירנצה, את אוסף האמ־נות שלו ואת ספרייתו לאוניברסיטת הארווארד "בתוספת די כסף להחזק־תה". סמיואלס, למרות נאמנותו, מב־חין גם הוא בבגידתו העצובה של ברנסון באידיאלים שלו. האדם בעל החזון נוסח גתה, שחלם לכתוב את האסתטיקה ההיסטוריה של מכלול האמנות ההומאניסטית, נתפתה לאר־מת יצירות באופן לא אחראי.

למעשה, בזמן שהאגדה אפפה את ברנסון הציבורי ועשתה אותו למעין חכם אוניברסאלי, איבד ברנסון הפ־רטי את אמונתו באמנות. הוא לא היה מסוגל להתעלם מעברו כחורף בצע, הקאריירה הפורחת שלו כחורף נשים. שעליה מספר סמיואלס, היה בה משום מאמץ להזהיק בחושניות בכל כוחו ולמצוא באהבה תחליף ל־עונג שבעבר הפיק מן האמנות.

סמיואלס מתחמק מן הטראגדיה של חיי ברנסון. תחת זאת עוסק ספ־רו בחייו החברתיים שוקקי הפעי־לות. הווילה של ברנסון בפירנצה היתה מקום עלייה־לרגל והמתה אורחים. סמיואלס מתאר את כל פגישותיו ואת הסעודות שסעד, כמו למשל "פיק בצל ופודינג שזיפים בחג המולד עם הסופרת אדית וור־טון". או מה שתה במקום זה או אחר ואילו בגדים לבש. ספרו הוא אפיקה של דברים קלי־ערך. האגדה התפור־רה תחת ידיו והיתה לדפש שאותו חשף סימפסון בהצלחה רבה כל־כך. ("אובזרוור").

The Partnership by Colin Simpson. Bodley Head 15.
Bernard Berenson: The Making of a Legend by Ernest Samuels. Harvard. 19.95

תבלה"ה: רות אלמוג

תערוכות

אוצרות ארציים

תכשיטים מעולם האיסלאם, תערוכה במוזיאון ישראל, ירושלים.

מאת ניצה מליניאק

התערוכה החדשה המרכזית במו־זיאון ישראל מוקדשת לפן מסוים של התרבות האיסלאמית — מעשי־חושב בכסף, זהב ואבני־חן — ופות־חת צוהר אל אחד התחומים היותר מעניינים והפחות מוכרים מבחינה מחקרית באמנות הצורפות.

מוצגיה המגוונים של התערוכה משקפים מבחר רב של חומרים, טי־פוסים וסגנונות שהתגבשו במסורת הצורפות במרחב גאוגראפי עצום — מספרד וצפון־אפריקה במערב ועד להודו במזרח — ומקיפים טווח זמנים המשתרע למן המאה השמי־נית ועד זמננו. עם זאת אין התערו־כה מציגה בבואה כוללת של הצור־פות בארצות האיסלאם, או תוך כרונולוגי, אלא מתמקדת בהיבטים מסוימים תוך שימת־דגש על הממצ־אים שנחשפו בחפירות הר הבית, טבריה, קיסריה, בית־שאן ודירוו — ובהתאם לשלל המוצגים שהושאלו לתצוגה בירושלים על־ידי מוזיאון הלובר והמטרופוליטן, גלריות ואס־פנים פרטיים מרחבי העולם.

מעשי הצורפות המפוארים הללו משקפים דיכוטומיה מסוימת בתר־בות האיסלאם, שכן הקוראן היוצא הוצץ נגד צבירת מתכות יקרות ומג־נה את אלה הלהוטים אחר אוצרות ארציים, מתאר בפסוקים אחרים את הצדיקים מסבים בגן העדן כשהם מתנאים בעדיים. למגבלות הדת נו־סף היחס המזלזל של הערבים בתקו־פה הקדם־מוסלמית למלאכות בכלל ולצורפות והורשה המתכת והברזל בפרט. סייגים אלה גרמו לכך שרוב העוסקים בצורפות בארצות האיס־לאם לא היו מוסלמים. מקורות שו־נים מימי הביניים ובמיוחד כתבים שנתגלו בגניזה מצביעים על פעילו־תם הענפה של היהודים בתחום אומ־נות זה שזכה אף לכינוי "מעשה הי־הודים".

תערוכה חשובה זו על עושר מוצ־גיה משובבי־העין מקבלת לפיכך משמעות החורגת מתחומי עולם האו־מנות. הן בשל התמקדותה בתרבות שכנינו והדגשת חלקם של היהודים ביצירתה, והן בשל הסכמתם של בתי הנכות החשובים, שהוזכרו ל־עיל, לשלוח מאות רבות משכיותיה־חמדה הספונות בין כתליהם לתצו־גה בירושלים. החוגגת את שנת ה־עשרים לאיחודה.

מעשי־חושב בכסף, זהב ואבני־חן

השמטה ותיקון

גאורג גרוס (1893 — 1959): זה: 1919 — רישום עט ודיו

ברשימתו של נסים מבורך על התערוכה של גאורג גרוס, בביתן הלנה רובינשטיין במוזיאון תל־אביב, שהופי־עה ב"תרבות וספרות" מן השבוע שעבר, נשמט — בגלל תקלה טכנית מצערת בדפוס — קטע מאותה רשימה.

אנו מביאים להלן את הקטע החסר, המשיך בתיאור התפתחותו של גרוס כצייר מצליף למן שנת 1917 ואילך:

בשנת 1917, מצטרף גרוס לזרם "דאדא" המתמרד, שקרא תיגר על סדרי־החברה שאפשרו את מלחמת־העו־לם. בשנה ההיא, שנת מהפכת־אוקטובר, הוא אף נתפס להתלהבות קומוניסטית, כפי שמקבל הדבר ביטוי בשניים מן המוצגים בתערוכה זו. שנתיים לאחר מ־כן יצר, בין השאר, דיוקן־עצמי בשביל צ'ארלי צ'אפלין, בדרך מעין אכס־פרסיוניסטית־אישית, קודרת וקוביס־טית מצד היבטה החזותי. הפרופיל האוטוני שלו משולב שם עם מיני חתר־לים מרושעים, ישבנים, ירכיים נקביים מדולדלים ומבנים מאיימים אשר כולם נוטלים חלק במערך סימבולי רב־עצמה. באותן שנים (1917־1924) הוא יוצר גם את מערכת העבודות הגר־פיות את אוסף Ecce Homo המשרה דיכאון על הצופה.

ביחד עם עמיתו אוטו דיקס התמסר גרוס לביקורת חברתית נשכנית, מרה וצינית, שנתכנתה על־ידי נציגיה בשם "האובייקטיוויות החדשה". היא היתה אמורה להוקיע את שורשי־הלעגה המי־ליטאריסטיים והאפלים שהשתרגו בתוך המרקם האנושי של גרמניה הוויימאר־רית, בתוך היורה הרותחת שבה פעפעו אינפלאציות ועוני מצד אחד, ועשירות מרושנת אפופת ביזנטיניזם מן הצד השני. תסיסה פוליטית חריפה ליוותה את כל אלה, והמרכזה רצה והלסר רטנאו, שר־החוץ היהודי, בעקבות חתימתו על הסכם רפאלו עם ברית־ה־מועצות, שנועד להולץ את גרמניה המובסת המתרוששת מבדידותה הפולי־טית. במקביל לכך הקים הגנראל הנס פון זקט, בעל מזימת־הפריעה המטוקל, בשקט ובערמה, את ה"רייכסוור", צבא מאה אלף איש בלבד, בהתאם למג־בלות של שלום־ורסאי, אך לכולם הכשרה של קצינים, כדי שיהיו מסוג־לים להפוך לבסיס לצבא־מיליונים. כפי שאמנם קרה בעלות היטלר לשלטון.

מתוך סיר נפוח זה בקעה, כמובן לוהט, גם תסיסה תרבותית היונית ורבת־כוח, אשר גאורג גרוס היה אחד ממייצגיה הבולטים, וזה, בין השאר, במסגרות של התארגנויות שונות של אמנים אינטלקטואלים, אשר אחת מהן היתה "די נויע זכליכקייט", תפיסת עניינים חדשה, אשר תנהג, לכאורה, לקראת איזה באידיאליזם, שהיה ל־מעשה, הריאליה הסובייקטיווית, זו הקאריקאטורית והמעוקמת, מנוקדת ראותם של יוצריה.

גרוס היה אפוא צייר מגויס במלוא מובן המלה. הקורות הבוטה שלו וה־חבריה התקיפים שידעו היטב את מסדר תיו הפובליציסטיות והכך גם הצבעוניות שלו, אשר לא ייחס לה, כנראה, עד כדי עצמאי, למעט אולי בעבודות מוקדמות אחדות בבצעי־שמן המוצגות בתערוכה. יחד [illegible] זה גם בארצות־הברית, אליה [illegible] לנדוד הרצאות בשנת 1932, [illegible] שאר בה עקב עליית היטלר לשלטון בארצו. הוא חש כור "כמי שנלכד בין נהר השפרי בברלין לבין נהר ההאדסון בניו־יורק". כנראה, שטר לחזרתו לגרמניה, ששה שבועות לפני מותו. הוא, בעל החינוך הפרוסי אשר מתוצאותיו לא ניתן לו כנראה להחלים, שאף לשוב אל מקורותיו האמ־תיים המתבטאים ביצירותיו מן השנים בהן חי בגרמניה, ושלהן מוקדשת התערוכה הזאת בשלמותה.

הוא התגעגע, כנראה, במשך עשרים ושש שנות גלותו בעולם החדש, ושר מרחוק לאותו רפשדמים, שאפיין מן הסתם את הדימוי של מכורתו בעיניו שלו.

תרגום

שידוכים — התרחשות בלתי־אפשרית בשתי מערכות
מאת ניקולאי ו. גוגול
מרוסית: יעקב בסר
הוצאת עיתון 77, 1987, 79 עמ'

גוגול החל לכתוב את המחזה "שידוכים" ב־1833, הניח אותו כדי לכתוב את "הרוויזור" וחזר ועיבד אותו במשך עשר שנים, עד 1842. למרות העבודה הרבה ש־השקיע התעקש גוגול לראות בו מהתלה, וכך גם נראה המחזה על פניו: פארסה משעשעת המוחסת כביכול עד כלות קלישאות של מחזות הוודוויל צרפתיים. פקידים מגוחכים וקצינים־בדימוס המחפשים אשה, רווק נצחי המסרב להחליט להינשא ושוכב בחלוק־בית על ספה ומעשן מקטרת, שדכנית מפולפלת, כלה צעירה הדו־רחה שאפתנית.

אך גוגול לא נתגע לאהבה ולקנוניות של התיאטרון. כנגד שנינותו הקלה של הוודוויל מביא גוגול דיאלו־גים סתמיים למראית עין, הסובבים באבסורדיות סביב עצמם סחור סחור. כנגד התזזית של הוודוויל באה האי־מוביליות של הגיבור פודקולוסין, המסרב לקום מהספה שהוא שוכב עליה. ומאחורי הלהג האידיוטי, כמו מא־חורי האידיליות, יש אימה גדולה מנישואים, מהחיים, מהמוות.

גוגול בנה את המחזה על צמדי דמויות המנוגדות זו לזו: כנגד פודקולוסין הפלגמאטי, יש חברו קוצ'קארוב הנמרץ המחליט להשיאו ויהי מה. כנגד אגאפיה, הכלה המיועדת, החולמת על נישואים לבן־אצולה, יש הדודה ה"ריאליסטית" המבקשת לשדך לה סוחר עשיר. סביבן מתקבצת כל חבורת החתנים־המיועדים שקוצ'קארוב ינסה להרחיק מעליה כדי לשדך לה את פודקולוסין. אחר־כך עליו לשכנע את פודקולוסין להביע את אהב־תו לאגאפיה, והוא, כמי שכפאו שד, מציע בשלומי־אליות. הכל הולך לפי התכנית לקראת־הזווג של קוצ'קא־רוב, עד שלבסוף בניגוד לכל הציפיות בורח פודקולו־סין בקפיצה מחלון הקומה השנייה מכלא הנישואים אל כפתו הבוטחה, חלוק הבית והמקטרת, המעגל נסגר. הכל חוזר לתוהו הבראשיתי.

מחזה אבסורד שנכתב מאה שנה לפני הולדת תיאט־רון האבסורד. יעקב בסר תפס בתרגום את הדקויות ש־מאחורי הפארסה ואת העצב שמאחורי השעשוע. אי־אפשר, עם זאת, בלי להשוות את עבודתו לזו של שלונסקי בשעתו, שתרגם את "שידוכין" בלשון מצוח־צחת ועשירה הרבה יותר, והדגיש בה את ההומור, השנ־ינות ואת הריאליזם החברתי. בסר, כמדומה, מתאים יו־תר לבימוי המודרני של ההצגה, כמחזה קדם־אבסורדי.

אמנות

בצלאל החדש (1935—1955)
מאת גדעון עפרת
צילומים: עליזה אורבך
עיצוב: רפי אתגר
הוצאת בצלאל, 1987, 133 עמ'
ו־14 עמודי־תקציר באנגלית

בצלאל החדש, שמנהלו רן שחורי מכנה אותו במ־בוא לספר "הקומה השנייה של הבסיס שהקים בוריס שץ" גם הוא אינו חדש כל־כך. ככל שאוואנגארד שחור־קן חוזר המוסד אל שנותיו הראשונות, אל הימים שהי־תה לו אידיאולוגיה משלה, בטרם נהפך למוסד אקדמי וסכתי מוכר, אחד מני רבים. חדש ולא חדש, ישן ולא ישן ריה. גדעון עפרת שבא לחקור את תולדות המוסד, [illegible] ישו, שהיה נפתו מהמטורה.

מה היתה האידיאולוגיה של בצלאל החדש, לעומת זו של בוריס שץ? עפרת מוצא את ההבדל העיקרי בא־רץ המוצא: יוסף בודקו, מנהלו הראשון של בצלאל הח־דש, בא מגרמניה, מולדת האקספרסיוניזם, לעומת שץ, איש מזרח־אירופה, ערש ה"פארטאף". בודקו בא לארץ חדור ברעיונות הבאוהאוס וביקש להקים בית־ספר שי־היה גשר בין האמנות לתעשייה, שיגדיש את הפונקצי־יונאליות, את הקו הטהור. היפוכו של שץ, שדרש אור־נמנטאליזם, פולקלור, רומאנטיקה.

סקירה היסטורית: העלייה מגרמניה מביאה, החל מ־1933, שורה של אמנים שאינם משתלבים בקהילייה ה־אמנים התל־אביבית האמונה על הקו הצרפתי וטוענת ש"לגרמנים אין ציור כלל". הגרמנים מוצאים מקלט ב־חיפה, בקיבוצים ובעיקר בירושלים, ויוצרים בה מיקרו־קוסמוס "יקי", המוליך בין השאר את הלחץ להקמת אקדמיה ברוח הבאוהאוס. עפרת מביא מבחר מחומר־בות על המאבקים של בצלאל החדש לקבוע את זהותו לעומת בצלאל הישן שנסגר כמה שנים קודם לכן: לא עוד אקדמיה של מוכרות, אלא גראפיקה, עיצוב, תע־שייה. בצלאל מעצבת פלאקאטים, עטיפות מוצרים, גלופות בדילטאטיביות של מלאכת־המחשבת הבצלאלית הישנה בעיצובים משלה לכלי־קודש, פולקלור וכלים שימושיים. בצלאל מחדשת את עיצוב האות העברית. בצלאל מקימה אסכולה משלה של גראפיקה ומפשית ר־טובי הרשמים מלמדים בה. ימי הזוהר הללו נמשכים עד 1955 בערך. אחר־כך הכל מתמסד. האוואנגארד היה לשגרה. עפרת מספר את סיפורו של בצלאל בפר־טי פרטים עד שנשכח לפעמים הקו המוליך (כל־כך לא "באוהאוסי" מצדו).

המציאות והסאטירה

(סוף מעמוד 6ב)

מערכון על "סאמאטוכה": "זהו סאמאטוכה, הוא הערבי שלנו. סאמאטוכה הוא חכם וצייתן ולא מזיק ליהודים. הוא יודע לעמוד על שתיים... רואה איך הוא עומד על שתיים? הוא מאוד אוהב את זה. זה נותן לו הרגשה ש־הוא כמעט כמונו. רק בבית הוא מוכרח על ארבע, אבל זה לא בגלל שהוא רוצה. זה פשוט בגלל גובה התק־רה".

אפילו ברבים שלכאורה קשור יותר לאקטואליה ש־עבר זמנה, "קטשופ" (שעיקרו סיבובי שיחות בין אבא אבן, אותה שיחקה תיקי דיין, ולכן "אמא", מהמוד רי־אר — קובי רכט, וגונאר יאריג — טוביה צפיר) יש די־סקסטים שעומדים עד היום, כמו השיר שאז, ב־1969, תחילת ימי גוש אמונים וההתנחלויות בשם העבר וה־הבטחה האלוהית היו תופעות שעוררו התלהבות והער־כה: "הנה הארץ השלמה ועליה לא אסמוך את נפשי,/ר מה שמבטיח אלוהים, שיקיים על הכבוד הפרסי/כי אני אינני חול אשר על שפת הים,/ואני לא מקיים הב־טחה שנתן אלוהים לאברהם". המערכונים הם סיטואצ־יות אבסורדיות בין אנשים קטנים שמעשיהם עומדים בסתירה לדבריהם. השירים הם התרסות כפני הקהל ה־נבבא באולם, באותה נימה של "כי טוב מסריח הטם".

מתעוררת השאלה מדוע טקסטים שהסעירו בסוף שנות ה־60 ותחילת ה־70, ומסעירים עד היום, איבדו מכוחם ב־1982 ב"פטריוט". אולי מפני שהגילויים הוד־צניים של המציאות נעשו מטורפים מכדי שתשיג או־תם עוט של הסאטיריקן: "לא עוד ישנו בפקלסים ילדי נתניה — צה"ל באלבניה". היה ברירה שגורה כשצה"ל היה בביירות, ולא זעזעה אף אחד כשהושמעה מעל ה־בימה. גם כך עורר "הפטריוט" את הצנזורה, בעיקר ב־לעג שהרשה לעצמו כלפי קודשי הדת, והקשר בינה לבין מה שנעשה בשמה בשטחים המשוחררים־כבושים.

"מה איכפת לציפור" הוא לכאורה קול שעמד מחוץ להסכמה הרחבה של המחנה הלאומי. עוד לפני שמחנה זה נחלק באופן מובהק כל־כך בשאלת עתיד השטחים והשלום, לכאורה קול שמרשה לעצמו הכל. כולל פגי־עות בציפור הנפש של האומה, בנושאי השכול, האמו־נה, הביטחון והשלום. למעשה קול איכפתי מאוד, המ־תיר לעצמו לפגוע בשביל הוויקא בשם היזם: "אבי הי־קר, כשתעמוד על קברי,/זקן ועייף ובודד עירירי,/ותר־אה איך טומנים את גופי בעפר/ואתה עומד מעלי, אבי/(...) אל תאמר שהקרבת קרבן,/כי מי שהקריב הייתי אני./ואל תדבר עוד מלים גבוהות/כי אני כבר מאוד נמוך, אבי". היתה זו אולי פעם ראשונה שמעל הבימה דיבר הקול של אלה שבגופם ובשמם נעשתה ה־פוליטיקה של המלחמה הבלתי־פוסקת, העטופה במלים גבוהות.

נספח קצר בסוף הספר מביא עבודות יבשות (מדי) על גורלן הבימתי של הסאטירות שלו. אף אחת מהן לא היתה הצלחה קופתית. אבל את מחזי סגנונו תמצא עד היום, כשם שתמצא שתופעות שנראו מבחיקות ו־מגוחכות אז, הפכו למובנות מאליו היום. אפילו משהו מן הפחד שהטילו הטקסטים שלו אז שרד עד היום.

מכל רשות השידור אדרי פורת הוליס לפסול הכ־בע לשידור בתכנית "מבט רוח" שיר מתוך "מלכת ה־אמבטיה" שמלותיו: "היה זה בגיל שלוש/שאיבדתי את נעורי/בדרך מגן הילדים אל המקלט,//מטוסים יפי כנף/חלפו מעלי ביעף/והתירו אותי ופני כברכות בע־פר//או קמנו, עזרו, תינוקות בני תמותה,/אכול ושתה הרבה מיטה,/ולשם היטב־היטב את שרי אמכם —/ שקתכם היפה כבר כמעט מאוחרכם.//עכשיו אני בת חמש/וכבר לא כל־כך צעירה,/ובשער ראשי זרקה פה ושם השיבה.//ובלילות ירח כחולים,/סורגת כומתות חיילים/יש ואני עוד זוכרת את נעורי". עבודה מרהיבה ואירונית היא, שהשיר תואר בהקשר לתכנית הנוכחות כ"שיר של ילדה פלשתינאית", בעוד שב"מלכת האמ־בטיה" ברור היה שזה שיר של ילדה ישראלית, שהמל־חמה המתמדת תעולל כך לילדותה הנעורה.

"מה איכפת לציפור" הוא לא רק מצבור של חומר אבסורדי שאינו מכיר בשום טאבו ובעקרונות של מה שמכונה "טעם טוב". הוא גם עדות עצובה שהמציאות משתנה רק ברמה הקוסמטית, ולא משתנה לגמרי בכ־תנים הבסיסיים. שלוין אבחן אותם כבר ב־1970. כמו בשיר "אבל המלכות היא שלמה", שהושר מיד אחרי ה־מערכון "מלכת האמבטיה": "יום יבוא וכל הסיבה/וכל הכותנת הסובבת והרעות/יהיו לאבק פורח,/וגם מן ה־נוה, כאשר הוא נדר/לא ייוותר הרבה כותנת, אבל ייד שאר הריח.//... מה נאמר לבנינו ביום ההוא,/כשכל ה־סיבות שהיו לנו ייהפכו לאבק פורח?//כורעינו בטוב, בלב תמים/ועכשיו בעצבנו אינגו יודעים/ איך נשאר לנו רק הריח.//אך נוכה ילד, אל תפחד,/הרי המלכות היא שלמה,/לרוב הדודים יש רק רגל אחת,/אבל המל־כות היא שלמה,/וכל הרחות מסביב לבור/מחכות לך, ילד גיבור,/אבל המלכות היא שלמה".

ספרים טובים

ספרי מלחמה
ספרים חדשים ומחודשים ממיטב הסי־פורת העוסקת בנושאי אדם ומלחמה.

הערומים והמתים
מאת נורמן מיילר
תרגום חדש ליצירת מופת קלאסית של אחד מחשובי הסופרים האמריקנים בדורנו. רומן מלחמה ענק ומב־עית, המתאר את מאבקה הנואש של קבוצת חיילים אמריקנים צעירים באוקיינוס השקט, במלחמת העולם השנייה.

חרב של כבוד
מאת אוולין וו
אנגלי רגיש מתפכח מאשליות הגבורה, הכבוד והאומץ במהלך מלחמת העולם השנייה. שלושה חלקי הטרילו־גיה בכרך אחד, מיצירותיו החשובות של הסופר האנגלי הנודע.

זעקת הקרב
מאת ליאון יוריס
סיפורה של כיתת חיילים אמריקנים במלחמת העולם השנייה, ביצירת מופת של מי שכתב גם את "אקסר דוס", "החאג'", "מילא 18" ו"גבעות הזעם".

שלום לצרפת
מאת נואל ברבר
רומן אהבה שטוע אירועי מלחמה על רקע פאריס הכבושה בידי הנאצים, המחתרת הצרפתית, תככי הפוליטיקה ואימי המלחמה באירופה.

שלום ולא להתראות
מאת רוברט גרייבס
יצירתו האוטוביוגרפית של גרייבס, משורר וסופר, שהפכה לקלאסיקה של המאה ה־20. דוקומנט אישי מהמם על מלחמת העולם הראשונה, חושפני ומזעזע, תיעודי ופיוטי כאחד.

זמורה־ביתן מוציאים לאור
דביר הוצאה לאור

ספרי מפרש... ספרי מפרש...

החמנית
סחר חליפה

הסופרת הפלסטינית הבולטת ביותר
"היא יצרה יש מאין". אנטון שמאס

ת.ד. 6152, חיפה, טל. 04-530968

ספרי מפרש... ספרי מפרש...

מוזיאון תל אביב
מחלקת החינוך

קייטנות אמנות
בחודש יולי אוגוסט
לבוגרי א'—ה'

נותרו מספר מקומות
הרשמה במזכירות ביתן הלנה רובינשטיין, שד' תרס"ט 6, טל': 299750.
ובמוזיאון תל אביב – מח' החינוך וההדרכה. טל': 257361 קו פנימי 33.

כרם
מכון להכשרת מורים לחינוך על־יסודי
מיסודן של כל ישראל חברים
והעמותה לחינוך הומניסטי־יהודי בישראל
רח' אבידע 7, ירושלים 94268, טל' 02-240450
בפיקוח משרד החינוך והתרבות

נמשכת ההרשמה לתשמ"ח 1987/88

המכון מכשיר סטודנטים הלומדים באוניברסיטה לתואר ראשון להוראת מקצועות הומניסטיים כלליים ויהודיים בביה"ס העל־יסודי בתכנית של שלוש שנים + שנת התמחות בשכר
לבעלי תואר אקדמי — אפשרי מסלול מרוכז
המכון מקיים מסלול חד־שנתי להשתלמות מורים
מלגות תעמודנה לרשות התלמידים והמשתלמים הזקוקים לכך
המעוניינים יפנו ל"כרם" לקבלת חוברת הסברה וטופס הרשמה

מכון לבון לחקר תנועת העבודה
מזמין את הציבור
לערב עיון על ספרה של
ד"ר דבורה ברנשטיין:
אשה בארץ ישראל — השאיפה לשוויון בתקופת הישוב
משתתפים: הח' מאשה לובלסקי - מזכ"ל נעמת
ד"ר דבורה ברנשטיין - אונ' חיפה
ד"ר דפנה יזרעאלי - אונ' בר־אילן
דברי פתיחה: הח' ירוחם משל - יו"ר מכון לבון
המפגש יתקיים ביום ראשון ה־21.6.87 בשעה 20.00
במכון לבון, רח' והבדעא 3 תל־אביב

Phillips
FINE ART AUCTIONEERS & VALUERS SINCE 1796

34 יצירות של מאנה כץ
מאוספו של רנה לאביניה

באוד: " Le Couple "
הזוג, ציור שמן על בד, חתום, 162 ס"מ X 114 ס"מ צויר בשנת 1959.

לקבלת מידע לפנות ל' מר יואכים פיסרו, או לגב' אודה קאסאבאן, טל: 01-6296602 שלוחה 365 או 247.

PHILLIPS London, 7 Blenheim st., New Bond st., London W1Y OAS. TEL:01-629 6602.

לונדון פריס ניו יורק ג'נבה בריסל

19 אולמי מכירות ברחבי הממלכה המאוחדת
חברי אגודת הסוחרים המובילים של יצירות אמנות.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הבשורה על פי אדמון

מתברר שהנהלת הטלוויזיה נאלצת לעשות מניפולציות כדי להלוות את פני האורחים בעלי הדעות הנחרצות שהתמקמו ב־ועד המנהל של הרשות, ואת הכוח מאחורי הקלעים, הלא הוא מתוך הפעיל תמיד של דוד אדמון. אדמון, ליבראל מן הזן הנדיר שעליו כשתייך גדעון פת, וזה שיש לו הבנה מעמיקה בעשיה בטלוויזיה, ושם את עצמו לדוברו של קהל הצופים. האם לפי הבשורה של אדמון, מותר להקרין כתבה, אך לא כרה, על המצב בשטחים, או אולי להיפך. מה בעצם ההבדל בין השניים?

לגיטימי אולי לחשוב, כמו עמיתי יואל מרקוס, שסרטו של אורי גולדשטיין מציג את המצב בגדה בצורה לא־ענקית. אפשר לחשוב שהסרט לא חידש הרבה בראייה האימפרסיוניסטית שלו ובגישתו המוכתבת על ידי מוסכמות הרווחות בחלק מן הציבור. אפשר לומר שבסרט הזה אין כדי לסכם את עשרים השנים מאז מלחמת ששת הי־מים. אבל אם צריך לבוא בט־ענות יש להפנות אותן לחוסר האיזון האחר שהיה בתוכניות שהציגה לנו הטלוויזיה לסיכום עשרים השנים האחרונות. אבא אבן כבר העיר שבריתים הסר־הקווי היתה התמונה חלקית. ולא החוזר בהן ולוא במלה תפקידן המכריע של המעצבות באותם ימים. הקרתנות חגגה במסווה של צדקנות.

הטלוויזיה אינה יכולה ל־התעלם מן המצב ומן הכותרות וגם לא מן המצב בגדה. אם היא הפעל לפי הקריטריונים המקוב־לים על אדמון הבריון להיות, יהיה עלינו להתקיים במציאות טלוויזיונית מטמימה ללא אותן כתבות וסרטים קונטרוורסאליים המפיחים בה מדי פעם רוח חיים.

מצב בלתי־אפשרי

בני ליס מביא ביומן המצוין שבעריכת יעל חן כתבה על מחנה הפליטים דהיישה ואני כבר מצפה לתגובה הפאבלובית של אדמון. איני יודעת אם כל הסיפורים בפיהם של תושבי המחנה הם אמת לאמיתה. אין ספק שפועל כאן דמיון מפותח. חלק מן הסיפורים — גם אלה שסופרו לאורי גולדשטיין — בוודאי שקריים וגם מכוונים. אבל העובדה בעינה עומדת. אנשים אלה שונאים אותנו, וחיים בתנאים שאינם מתקבלים על הדעת. המשמשים גם הם תומר־דלק לשנאה.

אין גם ספק שהמתנחלים שפעלו בדהיישה נהגו כחולי־גאנים לכל דבר, ואין זה עניין סנאנטי בלבד. לשם כך אין צורך בעדויות התושבים. חיילי צה"ל, אנשי מילואים, בעלי דעות ועמדות פוליטיות שונות, מעידים על כך בעצמם. הם נראים מזועזעים. הדברים מ־גיעים לידי כך שסא"ל (מיל.) בקריון ריאכנס, מדבר על טראומה.

ריאכנס מצטייר אמין ומהימן בשתי הופעותיו בטלוויזיה ואינו נתפס לגוזמאות. אדרבה, הוא נקרע בין המתנחלים לבין תפקידו הצבאי. גם הוא מדבר על מצב בלתי אפשרי. הוא אומר שאם צה"ל לא היה מסתלם על המתנחלים המתפרעים היה עם ישראל כולו נותן את הדין. האם יש עדות מהימנה יותר מזו שבפיו של יורם, חייל מילואים, שבנו נפצע בזמנו מזריקות אבנים בקלקיליה? יורם אומר במפורש שהמתנחלים פעלו תוך פרובוקציה, ולאחר אירועי ד־הייישה, הוא חש משקע מר בתוכו. העובדה שבנו נפצע לא היתה מביאה אותו לעולם לזרוק אבנים.

המתנחלים ידעו, כאשר הלכו להיות מעבר לגבולות הקו הירוק, שהם לוקחים על עצמם סיכון במודע. יש להם צה"ל המגן עליהם, ואלמלא צה"ל ספק אם היו מחזיקים מעמד אפילו יום אחד. אבל הם נוהגים כחוליגאנים חסרי רסן. פורעים בנוסח המוכר. עדות שריפים מן המערב הפרוע. כל הדיבורים הדמגוגיים הדיקים על ליגי־ציבורי אינם משכנעים כאשר העובדות עומדות לנגד עינינו.

התק"ם והאסקימוסים

האכזריות נהפכה לחלק לא נפרד מן היומיום הישראלי. אין זה אלי חידוש שאנו חיים בחברה חומרנית, אנוכית ו־אדישה כלפי חסרי הישע והז־קנים. אבל מקום מה האמנו שבקיבוץ, בניגוד לנעשה בעיר, מכובדת זקנתם של החברים. כל זה מתפורר לנגד עינינו למראה מה שקורה בקיבוץ־בית אורן.

הקיבוץ הממוקם בנופים ה־יפהפיים של הכרמל ונראה כפינת חמד שלווה הוא בימה לטראגדיה אישית וחברתית. תמצא בעיצומו של משבר חברתי קשה. מקורו של המשבר בעזיבה מתמשכת של דור הבנים. שאיש אינו מסביר משמעותה את סיבותיה האמ־תיות. הפתרון שהגו אנ־שי התק"ם הבליים, השולטים בתיהם, הוא לפנות מן ה־קיבוץ את פייסורי בית אורן ולפזרם בקיבוצים אחרים.

הקשישים המופיעים בכתבה המרגשת של עמוס כרמלי אינם דווקא זקנים מופלגים שאינם מתפקדים. אלה אנשים מבוגרים הממלאים תפקידים חיוניים ב־קיבוץ ונראים כמי שמסוגלים לשמש מרכיב חיובי, אפילו אידיאליסטי, בחברה הקיבוצית. חמדה אלישיב, למשל, היא אשה חיונית, מלאת מרץ, בעלת כושר ביטוי, ששכלה שני בנים. היא אינה מוכנה בשום פנים ואופן לעזוב את הקברים שלה. חבר אחר, הממונה על ארכיון ה־קיבוץ, תוהה לאחר חמישים שנה אם המאמץ היה כדאי ואם חייו לא התבזבזו. חבר אחר מבחין שעקירה מן הקיבוץ פירושה בשבילו סוף החיים.

לעומתם מדבר מזכיר התק"ם — לו בוודאי אין במה להתגאות חוץ מאשר בעסקות עם בלאס — על צעירים שנעקרו בקור רוח ולא צלחו. כלומר, אין התק"ם מסוגל להביא לקיבוץ אפילו עשרה חברים חדשים כדי ל־שקמו. מתברר שלא רק משרד הבריאות שולח את הזקנים בבתי חולים גריאטרים לגווע בשולות השלג, אלא גם התק"ם אימץ לעצמו את אורחות החיים של האסקימוסים. זיקנה ללא כבוד הוא מרשם המקבל בקיבוץ בית־אורן משמעות קודרת טבע־תיים ולאיש לא איכפת.

יש להם מה להסתיר

לשרי ממשלת ישראל יש מה להסתיר ויש על מה להתבייש. איש מהם, למעט השר דוד לוי, לא טרח להופיע בטקס שהיה בהר הרצל לזכר חללי מלחמת לבנון. בהתחשב בכך אין טעם להתנהם. הן השר שרון ה־אחראי למלחמה אומללה זו לא טרח אפילו לבקר את פצועי המלחמה בבתי החולים. אם כזה הוא היחס לחיים, על אחת כמה וכמה אפשר להתעלם משש מאות וחמישים מתים. ולשייה הכל כדי להשכיח את זכרם. כאילו לא היה.

במשך חמש השנים שעברו מאז אותה מלחמה לא נקבע תאריך רשמי לטקס ממלכתי־צבאי לנופלים. היה צריך ל־הפעיל לחצים בעזרתם של אנשים טובים, כדי לערוך טקס ראשון זה כמו במחתרת.

"אנו חשים כאילו בנינו נפלו במלחמה שלא היתה", אומר יחזקאל הראל, אביו של יובל הראל שנפל בעין־חילווה. בר־איון עם מנקה רז. הוא מוהיר מפני מלחמת ברירה, שאין עליה קונסנזוס לאומי. ומשמיע דברים קשים ברוח זו בשעת הטקס. לעומתו משמיע דוד לוי אוסף של פראזות ריקות באוזני ההורים האבלים. הניגוד המשווע בין יגונם של ההורים, לבין דבריו המנופחים של השר היה בו כדי להעמיד אותנו על מה שקרה לנו. ואולי אין צורך בע־רות מכאיבה כזו.

מה שנותר מאהבה גדולה

הדוכסית מווינזור: סיפור אהבה עצוב

מה לא נאמר על נשים ויהלו־מים? מתברר שלא הכל נאמר על הגברת סימפסון ותכשיטיה. פרשת האהבה של סימפסון ושל הנסיך שהיה למלך אדוארד השמ־יני וויתר על הכתר למענה היתה סיפור האהבה של המאה.

זה היה סיפור אהבה עצוב מאוד, של גבר ואשה שלא היה להם דבר בעולמם לבד מוהר חיים טובים. מה היה סוד קסמיה של האשה האמריקאית הזאת, שעשתה את הדוכס כה תלוי בה? כמו בכל סיפור אהבה אין טעם לשאול שאלות. מה שנותר אחרי השניים הם ה־תכשיטים, שבאמצעותם ביקש הדוכס להביע את אהבתו ל־אשתו הקרה — שהיתה כנראה הדבר החשוב ביותר בחייו — והוא השתעבד לה כליל. לשם כך לא צריך כנראה להיות יפה או חכמה. סימפסון חמדה את התכשיטים היפהפיים והיקרים, שתאמו את אופיה ואת התאווה הלא־רגלאית שלה למותרות.

לצופים נועדה שעה מרתקת. גם מפני שאין דבר יפה יותר מתכשיטים נדירים בקלוז־אפ טלוויזיוני. למראה המכירה הפו־מבית — שהיתה מעמד מרתק לעצמו — מתעוררות מחשבות על מה שנותר מאהבות גדולות.

שחקן, תופעה נדירה

לעתים רחוקות מאוד פוגשים שחקן אינטליגנטי, שאינו אגו־מאניאק המאמין שהעולם על כל בעיותיו ומהרהוריו מתרכז על בימת התיאטרון ומאחורי הקלעים שלו. וכשהשחקן הזה גם שונא מלודראמה, עד שירון לונדון מעיד לו שלא הצליח להוציא ממנו אף מלה פתטית, נדירה תשומת־לבנו. ובאמת, אנטול קונסטנטין הוא תופעה נדירה, והראיון אתו שונה מהכ־לית. מראיונות מקובלים עם שחקנים.

בן ששים וחמש, עולה חדש מרומניה, הוא מצטרף לקבוצת שחקנים שהגיעה משם והצליחה להשתלב בתיאטרון הישראלי ולהעשיר אותו. בעברית רהוטה (הייתי רוצה להוסיף: ללא שמץ של מבטא זר. אלא שאני חוששת שיאשימו אותי בג־זענות) הוא מספר שדווקא ברו־מניה היה חייב לדבר בלשון זרה, ושם חש כזר. כאן נשמעים לו לפתע משפטים בעברית כמו־סיקה מוכרת. אין בפיו טענות. הגיל אינו מפחיד אותו. הוא אומר באופטימיות שיש לו רק עתיד, והוא מסרב בתוקף לדבר על העבר. חלומו האינטימי — לא רק לשחק, אלא לחנך. הוא עושה הפרדה גמורה בין הבמה לחיים.

אנטול קונסטנטין הוא שילוב נדיר. הוא עשוי להיות נכס לתיאטרון הישראלי שיש בו שחקנים טובים, אבל חסר שח־קנים שיש להם אישיות.

טרחה לבטלה

לפיד: האם היה מתיר?

אם צלם אפל של ה"ה פורת, אדמון ודומיהם אינו מאפשר לנהל אפילו דיון של ממש ב"מצב רוח" (יום א') על מה שהתרחש בעשרים השנים ה־אחרונות בתיאטרון הישראלי, לא היה טעם לטרוח ולזמן לאולפן את אבי עוז ואת יוסף לפיד. שנותיו כמנכ"ל הרשות זכורים כימים של צנ־זורה ופיטורים, שינה כנראה את טעמו. הוא אומר במפורש ש־דרכו של תיאטרון ללכת נגד הקונסנזוס הלאומי ולהרגיז את הבורגנות ולהביא את הרוגזים המרגיזים להיות בצוותא.

אלא מה שנכון לתיאטרון אינו נכון בהכרח לטלוויזיה הממלכתית, שחייבת דווקא ל־לכת עם הקונסנזוס הלאומי. ומה לעשות וקונסנזוס כזה אינו בנמצא האם לפיד, המוכיח כיום רוחב דעת, היה מתיר בשעתו את השמעתם של שני הפזמונים של חנוך לוין, שנאסרו גם עכשיו, עשרים שנה לאחר שנכ־תבו או אולי קל לו יותר להעמיד כיום פנים מתחסדות. מכל מקום, זו שאלה שלא נשאלה ולכן אין הוא חייב לענות עליה.

קורס מעודכן לפורצים ולגנבים

"שידור חוזר" (יום ב') נתנה את הדרכים האנשים שאינם קלים לתפיסה ומאכזבים למרות אין ספור הבטחות ממבותיות. עכשיו אנחנו בעידן הנוכלים, הפורצים הגנבים. אם יש מי שבאמת רוצה ללמוד שיטות בדוקות של פריצה וגניבה אין לו אלא לצפות בתוכנית. מתברר שהאמצעי הבדוק ביותר לפתות אורחים תמימים הוא בצורת כרטיסים לתזמורת הפילהר־מונית. מעניין אלו קשרים טובים שיש לפורצים, המשיגים כרטיסים בקלות רבה כל כך. הייתי גם רוצה לדעת מה עושים כדי לוודא שהשליח מחנות הפרחים אינו פורץ אלים, ומה עושים כדי להתגונן מפני שלי־חים למיניהם. אבל איש לא נידב לנו אינפורמציה מסוג זה.

מאחר שבטלוויזיה יש שיתוף פעולה הדוק, לא נותר לנו אלא לצפות. שהפורצים יופיעו עכשיו ב"מבט". כאותה פורצת־דוגמנית שראינה שם לא מכבר — וה־מנחה יחד עם הפורצת. יצחקו עד לדמעות למשמע הסיפורים המבדרים כיצד נפלו הקורבנות התמימים בפח. ובאמת, אולי זו הדרך לגלות את הפורצים.

מדריך קניות לצרכן החושב:
שוב מסדרים אותך?

אתה משלם מחיר גבוה יותר.

זוכר את טבלת הסקנדל שלנו? זוכר שחשפנו את פערי המחירים בין מחירי השוק ומחירי פיקנטי? ובכן, בשקט־בשקט — הכל חזר לקדמותו: עובדה. אתה שוב משלם כמעט כפליים עבור הרבה מאוד מוצרים חיוניים.
שים לב לטבלה המצורפת: שים לב למחירים הגבוהים שאתה משלם היכן שאתה משלם בלי שום סיבה ובלי שום הצדקה.
לידיעתך: מחיר פיקנטי הוא המחיר הריאלי היחיד אותו כדאי לך לשלם תמורת הסלטים, הנקניק ושפע הבשרים העשיר שפיקנטי מציע לך.
כל שקל נוסף שאתה משלם — הוא שקל מיותר ה"הולך" על פערי שיווק, הובלה, פרסומת, "מבצעים" ורווחים מנופחים.
מה תעדיף: לקנות קילו אחד שם — או לקבל בפיקנטי באותו מחיר בדיוק כמעט כפליים: שני קילו מאותו מוצר — או קילו נוסף ממוצר אחר.
אתה יכול, כמובן, לקנות רק קילו אחד. כפי שרצית. אבל בפיקנטי תשלם עבורו רק חצי מחיר.
וכך הרווחת כסף נטו ביד.
איך שלא תביט — בפיקנטי אתה מרוויח פעמיים.

היית לוקח הלוואה לחומוס, בשר ונקניק?

קנית באשראי. המקרר שלך מלא.
נדמה לך ש"סידרת" מישהו?
אל תטעה — ואל תיפול בפח!
כאשר אתה קונה באשראי ממוצע של חודש, אבל במחירים כמעט כפולים ממחירי פיקנטי — אתה, למעשה, משלם כ־100% (כן. מאה אחוזים!!) יותר כ"ריבית" חודשית. מבחינה מסחרית טהורה, דומה הדבר כאילו "הכריחו" אותך לקחת הלוואה לקניית בשר תמורת תשלום "קנס" שהוא ה"ריבית" בפועל.
עשית חשבון כמה זה יוצא? מהו המחיר האמיתי של ה"הלוואה" שנתנו לך? לא תאמין — אבל עובדה: ריבית אפקטיבית שנתית של כ־3,996%!
עם יד על הלב: היה עולה בדעתך שזהו המחיר האמיתי ששילמת תמורת "מבצע האשראי" שקיבלת?
היה עולה בדעתך לקחת הלוואה כזו לרכישת בשר, נקניק, או סלטים?

המחיר בש"ח ל־1 ק"ג

המוצר	היפרכל	היפרשוק	שופרסל	פיקנטי חנות המפעל	הפער באחוזים
חומוס 1/2 ק"ג	3.10	2.75	3.46	2.20	57%
איקרא	9.26	8.44	8.72	5.90	57%
נקניק סיביו	19.99	28.33	24.07	12.90	119%
כתף בקר	37.35	38.10	—	19.90	57%
טבעות הודו	16.30	—		9.90	64%
לבבות הודו	17.—	—	17.—	9.90	71%
פלאמידה מעושנת	10.97	10.40	11.—	5.50	100%
רולמופס	14.46	12	17.—	7.60	123%

מחירים מעוגלים למוצר

נכון ליום 14.6.87

ריבית רצחנית עבור האשראי.

גם טרי. גם נקי. גם זול יותר (מחיר ריאלי). גם ללא ריבית והצמדה. נקניק. סלטים. בשר מעושן. בשר טוב. בשר על האש. במיטב מסורת האיכות, הטעם, ההנאה וההגינות שפיקנטי נותן לך כבר שנים.

למה שתפסיד?

למעלה מ־1,500,000 לקוחות טובים אינם טועים.

פיקנטי - מבחר עשיר

בשר מעושן
בשר בקר (פסטרמה)
פסטרמה רומנית (מתובלת)
חזה הודו
חזה הודו וינאי
חזה אווז
כתף עגל
כתף עגל מתובלת
שוק עוף מתובל
שוק עוף אמריקאי
שוק אווז
שוק אווז צרפתי
חזה עגל
לב עגל מתובל
אומלט מעורב רומני
לשון מעושנת

21 סוגי דגים
מטיאס בשמן
מטיאס
פילה מטיאס
מקארל
הרינג כבוש
פלמידה מעושנת
פלמידה בבושה
כסיף מעושן
טונה מעושנת
מקרוסקה מעושנת
לאקס
שפרוטים
רוסולה
פורל מעושן
אמנון מעושן
ועוד.

נקניק
סלאמי
פיין סלאמי
קוניאק
פולני
סיביו
הודו לבן
חזה
שופרא
מורטדלה
שוק הודו
רומני
ויינאי
דינאי מתובל
קרקובר
צרפתי
צרפתי מתובל
קבנוס
קבנוס מזרחיים
ועוד.

בשרים
סטייק פין
שניצל הודו
מבשות הודו
שניצל עוף
צלי כתף
פילה מדומה
כנפיים
כרעיים עוף
לבבות הודו
קבב
קבב מזרחי
המבורגר
המבורגר פיקנטי
מעורב על האש
מעורב פיקנטי
לשון
כבד עוף
קורקבנים עוף
לבבות עוף
קוקטייל עוף
כבד בקר
כבד הודו
קורקבנים הודו

נקניקיות
פיקנטי
קוקטייל
וינאיות
קראנץ
מגל
חריפות
גריל
בטעם שום
בטעם בצל
ועוד.

34 סוגי סלטים
חומוס
טחינה
חומוס מזרחי
חומוס עם ירקות
גרגרי חומוס מתובל
ועוד ועוד.

23 מיני חמוצים

הכי טרי

פיקנטי נותן לך את המוצר הטרי ביותר והנקי ביותר.
רק בפיקנטי אתה מקבל מוצר המיוצר בשלוש קומות מעל חנות המפעל.
בפיקנטי אתה קונה, איפוא, גם מוצר מהיום בבוקר — וגם מוצר שלא יצא את פתח המפעל.
פשוט ביותר: מספר דקות מרגע שהמוצר יצא מהתנור — הוא מגיע לידיך. ללא מגע יד אדם. ללא מגע אנשים. נהגים. מובילים. סוחרים. פועלים. אורזים.

הכי נקי

כאשר אתה קונה מוצר של פיקנטי — אתה יודע בוודאות: חוץ מהתנור וממך עצמך — איש לא נגע בו. בקירור אופטימלי — ללא קרן שמש אחת — וללא טלטולים מיותרים בדרכים — קיבלת את המוצר הנקי, הטרי והטוב ביותר שיכולת לקבל.
עובדה. אתה רואה את זה במו עיניך.

טעם. איכות. הנאה.

פיקנטי

בשר. נקניק. סלטים

השומר 104, בני ברק
100 מטר מכביש נהה
פתוח עד 10 בלילה

מכתבים למערכת הארץ

לא מסוגלים לקלוט אפילו 36 עולים

שר הקליטה יעקב צור שב מארה"ב. ראשי הארגונים היהודיים הודיעו לו שם על התנגדותם המוחלטת לבי־טול מעמד "פליט" לנושרים מברית המועצות ("הארץ" 6.6).

בתנאי הקליטה הקיימים היום צריך שר הקליטה יעקב צור להיות מרוצה לכאורה מהמצב. הן רק בחודש שעבר — כך דיווחו כל כלי התקשורת — כאשר הגיעו בערב אחד 36 עולים מודינה, טרחו הפקי־דים שעות מרובות בהליכים הביורו־קרטיים הידועים, ולבסוף התברר כי לא היה לאן לשלוח אותם, כיוון שמרכזי הקליטה היו מלאים עד אפס מקום. לבסוף סודרו העולים המבודמרים בבתי מלון, פרט לבוד־דים שהעדיפו את דירות קרוביהם.

שר הקליטה, יעקב צור, ימלא את תפקידו על הצד הטוב ביותר אם יבצר פעמים בעצינאי השלום, הנוע יהא הבין־לאומית, וירכז את כל כוחו ומרצו ביצירת תנאי קליטה מינימ־ליים. מה יקרה אם גורבצ'וב יישם את עקרון "גלסנוסט" גם בתחום יציאת היהודים, ויתן בבת אחת לכל הרשומים ליציאה לצאת. האלה היוצאים ישתכנו בעתיים כי הנשירה פסולה וכולם יגיעו אלינו?

אם צור אינו יכול להבטיח תנאים מינימליים לקליטת עולים, אין עליו אלא להתפטר.

משה בר אילן
תל אביב

רק הגמלים לא סלחו

חן חן להדה בושס שכתבה על שרת הבריאות ה"דוחפת את אפה" ("הארץ" 12.6). חבל רק שהעצות לשרה לא תעזורנה. היא פשוט אינה מסוגלת. מעלתה היחידה בעיני שמ־עון פרס שמינה אותה היא, שבניגוד למשה גור היא אינה רוצה להיות ראש ממשלה (מי יודע?). ההסתדרות הרפואית הישראלית החרימה את הוועדה שהוקמה ל"תיקון" המצב. כעסם של כל הרופאים וכל העוס־קים בבריאות על פרס מזכיר לי משל ערבי:

שייך נטה למות ועל ערש הדווי ביקש מחילה מכולם. סלחו לו אשתו, בניו, הסוס, החמור, הפרה. רק הגמלים מיאנו לסלוח. אמרו לה: על כל העמל והסבל נסלח לך. אך על זה, שטמת בראשנו בשיירה את החמור — על כך אין מחילה.

משה בן־יצחק
ירושלים

המלצות מצמררות

פרופסור ראובן ירון מתווכח ("הארץ" 10.6) עם אמנון רובינשט־טיין בשאלת הפעלת עונש המוות על מחבלים. לדעתו, העונש הולם למחבלים שרצחו הוא מאסר עולם. אך הוא מוסיף כי לשם מיצוי עונש מאסר עולם עלינו להימנע בעתיד מעסקות החילופים על המחבלים. "יהיה המחיר אשר יהיה".

אילו היה הפרופסור שבוי בידי מחבלים והיה מודיע כי הוא מסרב להתחלף עם מחבל ומעדיף למות בשל כך — ניחא. אבל האם אנו רשאים לומר לחייל צה"ל הנמצא בשבי — "מות תמות", כדי שנוכל להשלים את עונש מאסר העולם כלפי מחבל זה או אחר?

ירון מסיים את מאמרו בהמלצה מצמררת נוספת: לפגוע בבני משפ־חותיהם של המחבלים. מי הארם שיסכים כי מדינתנו תעניש חפים מפשע, רק מפני שקרובם רוצח? כל אלה מתכנים בדוקים לחזור לתקו־פות האפלות ביותר בהיסטוריה האנושית.

ד"ר אברהם פישמן
תל אביב

הביקורת — לתודעה

אחת המסקנות החוזרות בשנות בדו"חות הביקורת למיניהם, ובדו־חות הבנקים, שב"כ ופולארד, נוגעת למחדלי הבקרה הפנימית. אולם התחושה היא שמשמעותה של מסקנה זו לא חדרה לתודעת הנו־געים בדבר. המתייחסים לבקרה הפנימית בזלזול, במקרה הטוב כאל תופעה לא נמנעת המלווה את הביצוע.

הבקרה הפנימית היא היסוד לכל ארגון, בין אם הוא ממשלתי, ציבורי או משקי. היא כוללת את שיטות הניהול והפיקוח ואת האמצעים שהועמדו לרשות הארגון להבטחת ניהולו התקין.

למרבה הצער, כשם שאין הבנה למהותה של הבקרה הפנימית בכל־לותה, נדירה גם ההבנה לביקורת הפנימית. על־פי־רוב אין המבוקר מתייחס לתובנה ולמסקנותיה של הביקורת, ולעתים קרובות אפילו נבזף על שהעז לחשוף ליקויים. וב־מיוחד כשהמעורב בדבר היה ה־מנכ"ל, יו"ר המועצה או השר.

זה הזמן לשנות את הגישה לביקורת. הקונצפציה של הבקרה הפנימית חייבת לחדור לתודעתם של כל הנוגעים בדבר, המבצעים וקובעי המדיניות כאחד.

מאיר עירוני
תל אביב

ומה עם זכויות היהודים למדינה?

כוחות השלום והקידמה נוהרים בהמוניהם להיפגש עם אנשי אש"ף ויוצאים בהכרזה משותפת על זכות העם הפלשתיני להגדרה עצמית ולמדינה משלו. מעולם לא נתנו לאחד ניסיון כלשהו לצאת בהכרזה משותפת על זכות העם היהודי להגדרה עצמית ולמדינה משלו. אני תמה מי משני הצדדים הוא זה שמ־תנגד לכך.

אבנר מוקד
הוד השרון

רשות שדות התעופה בישראל

הודעה לציבור המבקרים
בנמל תעופה בן גוריון

מגרשי החניה בנתב"ג מיועדים לחניה קצרה עד 24 שעות רצופות בלבד.

לנוחות המשתמשים, ניתן להסדיר מראש, חניה ממושכת העולה על 24 שעות רצופות, על ידי פנייה למשרד החניון - בכניסה למגרשים.

רכב שיימצא חונה מעל 24 שעות רצופות בלי להסדיר חנייה ממושכת מראש:

יגרר

הפעלת המגרשים (כולל הגרר) הינה עפ"י כללי רשות שדות התעופה (העמדת כלי רכב וחנייתו במנתב"ג תשמ"ד—1984).

הקרן החדשה לישראל תעניק השנה שתי מילגות, למועמדים או מועמדות, המגלים מנהיגות בתחום

פלוראליזם ביהדות בישראל

הקרן החדשה לישראל הינה שותפות ישראלית – צפון אמריקאית למען צדק חברתי וחיזוק תהליכים דמוקרטיים בישראל.
לקבלת פרטים וטפסי הרשמה, נא לפנות טלפונית למשרדנו (02) 634-830.
מועד אחרון להגשת בקשות: 31 ביולי 1987.

מוסד ציבורי
מחפש בשכירות בית בודד

שיכלול: 4-5 חדרים ומקלט/מחסן
באזור גוש דן
(בא בחשבון באזור המושבים)
בהצעות נא לפנות אל טלפון: 03-205256
- ללא דמי תיווך -

"אסותא" בע"מ
הודעה
תוצאות הנפקה לציבור

החברה מתכבדת להודיע על תוצאות הצעת ניירות ערך שלה לציבור על פי תשקיף

על פי תשקיף מיום 10.6.1987, הציעה החברה לציבור, בדרך של מיכרז: 112,000,000 מניות רגילות ע"ש בנות 0.01 ש"ח ע.נ. כ"א. ניירות הערך האמורים הוצעו לציבור ב־1,120,000 יחידות, כל יחידה כוללת 100 מניות.

ניירות הערך הוצעו לציבור במחיר רכישה מינימלי של 3.6 ש"ח ליחידה (360%).

עד לסגירת המיכרז התקבלו 398 הזמנות לרכישת 1,274,368 יחידות. מחיר ההנפקה נקבע ל־3.60 ש"ח ליחידה.

במחירים הגבוהים ממחיר ההנפקה נתקבלו 309 הזמנות ל־908,498 יחידות. כל המזמינים במחירים הגבוהים ממחיר ההנפקה יקבלו את מלוא הזמנותיהם.

במחיר ההנפקה נתקבלו 89 הזמנות ל־365,870 יחידות. עקב חתימת היתר, ברמת מחיר ההנפקה, תקצה החברה למזמינים במחיר ההנפקה 57.8% לכל מזמין כאמור מהיקף בקשתו, מעוגל לקרוב אך לא פחות מיחידה שלמה אחת.